

ՑՈՒՑԱԿ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ
ՁԵՌԱԳԻՐ
ՂՈՒՐԱՆՆԵՐԻ

CATALOGUE
OF THE QUR'AN
MANUSCRIPTS OF
THE MATENADARAN

فهرس

مخطوطات القرآن الكريم في الماتيناداران

Օրագիրը իրականացվել է «Իսլամական ձեռագրերի ընկերակցության»,
«Տեսաուրուս Իսլամիկուս» հիմնադրամի և Մատենադարանի
հովանավորությամբ

The project was sponsored by the Islamic Manuscript Association, Thesaurus
Islamicus Foundation and the Matenadaran

هذا العمل برعاية منظمة هيئة المخطوطات الإسلامية ومؤسسة جمعية المكنز الإسلامي والماتيناداران

COMPOSED BY:

INDIAN, KENNETH VENERA MAKARYAN, MOVSES
KHECHO, MIHRAN MINASIAN

OF

EDITED BY:

THE QUR'AN MANUSCRIPTS OF THE MATENADARAN

«ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ»
ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ՁԵՌԱԳՐԵՐԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

MATENADARAN
MASHTOTS INSTITUTE OF ANCIENT MANUSCRIPTS

دار المخطوطات القديمة – الماتيناداران

ՑՈՒՑԱԿ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՁԵՌԱԳԻՐ ԴՈՒՐԱՆՆԵՐԻ

CATALOGUE

OF

THE QUR'AN MANUSCRIPTS OF THE MATENADARAN

فهرس

مخطوطات القرآن الكريم في الماتيناداران

«ՆԱԻՐԻ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՐԵՎԱՆ 2016

"NAIRI" PUBLISHING HOUSE

YEREVAN-2016

دار نايري للنشر

یريفان-۲۰۱۶ م

016
2-99
h2

ԿԱԶՄՈՂՆԵՐ՝ ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ
ՔՆԱՐԻԿ ՍԱՀԱԿՅԱՆ
ՎԵՆԵՐԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ
ՄՈՎՍԵՍ ԽԵՉՈ
ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

ԽՍԲԱԳԻՐՆԵՐ՝ ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՂԵՎՈՆԴՅԱՆ
ԶԱՐՈՒՀԻ ՍՈՂՈՍՈՆՅԱՆ
ՄՈՎՍԵՍ ԽԵՉՈ

COMPOSED BY:

VAHAN TER-GHEVONDIAN, KNARIK SAHAKYAN, VENERA MAKARYAN, MOVSES KHECHO, MIHRAN MINASIAN

EDITED BY:

VAHAN TER-GHEVONDIAN, ZARUHI SOGHOMONYAN, MOVSES KHECHO

1795

المحررون:

فاهان دير غيفونديان
زاروهي صوغمونيان
موسيس خيجو

المفهرسون:

فاهان دير غيفونديان
كناريك ساهاكيان
فينيرا ماكاريان
موسيس خيجو
مهران ميناسيان

ՀԴԴ09
ԳՄԴ76.11
8991

Տպագրվում է Մաշտոցի անվան Մատենադարանի Գիտական խորհրդի որոշմամբ

Published by the decision of the Matenadaran Scientific Council

طبع بموافقة قسم البحوث العلمية في دار المخطوطات القديمة - الماتيناداران

Ցուցակ Մատենադարանի ձեռագիր Ղուրանների

8 991 Ներկա հատորը ընդգրկում է Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանում պահվող ձեռագիր Ղուրանների ընդարձակ նկարագրությունը: Մա առաջին հրատարակությունն է, որով ներկայացվում են Մատենադարանի արաբատառ ֆոնդում պահվող ձեռագրերը: Գիրքը նախատեսված է ձեռագրագետների, արևելագետ-խալամագետների և պատմաբանների համար:

Catalogue of the Qur'an Manuscripts of the Matenadaran

The current volume includes a vast description of manuscript Qur'ans deposited in the Mashtots Institute of Ancient Manuscripts. This is the first publication to introduce the manuscripts kept in the Arabic fund of the Matenadaran. The book is foreseen for codicologists, orientalis, islamologists and historians.

فهرس مخطوطات القرآن الكريم في الماتيناداران

هذا الكتاب عبارة عن فهرسة شاملة لمخطوطات القرآن الكريم المحفوظة في دار المخطوطات القديمة - الماتيناداران. يشمل الفهرس نسخ من مجموعة مخطوطات الحرف العربي وهي الطبعة الأولى. نأمل أن يعود هذا الكتاب بالفائدة على المهتمين بعلم الكتب المخطوطة والدراسات الإسلامية والمستشرقين والمؤرخين.

Գրքի կազմին՝ ձեռ. 1623 (2բ, 3ա)

Cover illustrations MS1623 (2b, 3a)

صورتي الغلاف من المخطوط رقم 1623 (2ب، 3أ)

ՀԴԴ09
ԳՄԴ76.11

ISBN 978-5-550-01783-8

© Մատենադարան, Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ, 2016:

© «Նաիրի», հրատ. ՓԲԸ, 2016:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածական խոսք	7
Ձեռագրերի նկարագրություն	17
Համառոտ բառարան	215
Գրականության ցանկ	216
Անվանացանկ	217
Պատկերաշար	225

CONTENTS

Preface	7
Manuscript description	17
Bibliography	216
Index	217
Illustrations	225

فهرس

7	المقدمة
17	وصف المخطوطات
216	المراجع
217	الفهرس
225	الصور

Երևանի Մաշտոցյան Մատենադարանի ձեռագրական հարուստ հավաքածուի մեջ հայերեն մատյաններից հետո թվով երկրորդը արաբատառ (արաբերեն, պարսկերեն, օսմաներեն և այլն) ձեռագրերն են: Դրանց ընդհանուր թիվը հասնում է 2723-ի (չհաշված 611 պատառիկները)՝ գրանցված մեկ ընդհանուր ցուցակի մեջ: Սա փոքր թիվ չէ ոչ միայն առանձին հավաքածուի, այլև մի ամբողջական ձեռագրատան համար: Դրանց մեջ գերակշռում են արաբերեն ձեռագրերը, որոնք ունեն կրոնական, ուսումնական, գիտական բնույթ:

Անցյալ դարի 60-90-ական թթ. Մատենադարանում, հայագետների կողքին աշխատել են մի խումբ հմուտ արևելագետներ՝ վաստակաշատ գիտնական Հակոբ Փափազյանի գլխավորությամբ, որոնք որոշակի ավանդույթներ են ստեղծել հատկապես պարսկերեն վավերագրերի հետազոտման ու գիտական հրատարակության բնագավառում: Այնուամենայնիվ, արևելյան ձեռագրերի ուսումնասիրությունը և լիարժեք նկարագրությունը երկար ժամանակ դուրս է մնացել ուսումնասիրողների տեսադաշտից:

Վերջին տարիներին Մատենադարանի տնօրենությունը նախաձեռնեց նոր թափ հաղորդել այդ աշխատանքներին և դրանք առավել կազմակերպված ու համակարգված դարձնելու նպատակով 2012 թվականին հիմնեց մի նոր ստորաբաժանում՝ Արաբատառ ձեռագրերի նկարագրման և ուսումնասիրման բաժինը, որի գլխավոր խնդիրներն են ձեռագրացուցակների կազմումն ու առավել արժեքավոր գրական հուշարձանների ուսումնասիրումն ու գիտական հրատարակությունները:

2013 թվականին համագործակցություն սկսվեց Երևանյան Մատենադարանի և Իսլամական ձեռագրերի ընկերակցության (Քեմբրիջ, Մեծ Բրիտանիա) միջև, որի արդյունքում սկսվեցին աշխատանքները Մատենադարանի հավաքածուի մեջ պահվող Ղուրանների կատալոգի կազմման ուղղությամբ: Մինչ այդ Մատենադարանում կազմակերպվեց արաբատառ ձեռագրերի նկարագրման դասընթաց, որը վարեց Լեյդենի համալսարանի պրոֆեսոր Յան Յուստ Վիտկամբ: Նա իր խորհուրդներով մեծապես օգնեց «Ցուցակ Մատենադարանի Ձեռագիր Ղուրանների» հատորի կազմման աշխատանքներին:

Ղուրանների ներկա ձեռագրացուցակը առաջին փորձն է լիարժեք նկարագրությամբ ներկայացնելու Մատենադարանի արաբատառ ձեռագրերի մի մասը: Այն իր մեջ պարունակում է 120 ձեռագրեր և պատառիկներ Իսլամի Սուրբ Գրքի՝ Ղուրանի տեքստերով: Դրանք գրեթե բոլորն էլ գրվել են Բրանում կամ Օսմանյան կայսրությունում: Ձեռագրերի ճնշող մեծամասնությունը ժամանակային առումով ընդգրկում է 17-րդ, 18-րդ և 19-րդ դարերը: Կազմողները ձեռագրի գրության ժամանակն ու տեղը ճշտելիս աշխատել են խուսափել ենթադրություններից և հիմնվել են հիշատակարանների տվյալների կամ ակնհայտ ցուցիչների վրա: Ձեռագրերի նկարագրություններն իրականացրել են Մատենադարանի հինգ աշխատակիցներ, որոնք հետևել են միևնույն սկզբունքներին և նույն հարցաշարին: Այնուամենայնիվ հնարավոր են որոշ ոչ էական տարբերություններ:

Վերոհիշյալ ձեռագրերից (որոնցից ամբողջական գրքի տեսք ունեն 102-ը, իսկ 18-ը պատահական են) հիշատակարաններով օժտված է մեկ հինգերորդը, որը ներկայացնում է հետևյալ ժամանակային պատկերը:

Իր հնությամբ բացառիկ է թիվ 1621 ձեռագիրը, որն իրենից ներկայացնում է Ղուրանի 5-րդ Մասը (*Ձուզը*): Այն ունի 12-րդ դարի նվիրաբերման հիշատակարան, որից պարզ է դառնում, որ ձեռագիրը Հիջրայի 507 թվականին (1113/1114, սելջուկյան դարաշրջան) նվիրաբերվել է Դամասկոսի մզկիթներից մեկին: Բնականաբար ընդօրինակությունը կատարվել է նախքան այդ, մեծ հավանականությամբ նույնպես Սիրիայում: Հիշյալ ձեռագիրը Մատենադարանին է նվիրել Վարուժան Մալաթյանը (Դամասկոս, Սիրիա):

Հավաքածուի մեջ հնությամբ երկրորդ ձեռագիրը Սեֆյան դարաշրջանից է (ձեռ. 1004) գրի առնված Հիջրայի 1039 (1630) թ. Շիրազ քաղաքում, իսկ մյուսները հիմնականում ստեղծվել են 17-19-րդ դարերում, ընդ որում մեծ տեղ է զբաղեցնում Ղաջարական դարաշրջանը: Գրչի հիշատակարանով ձեռագրերը ընդօրինակված են Շիրազ, Մեշհեդ, Թավրիզ, Թեհրան (Մաադաբադ), Հալեպ և Վան քաղաքներում: Կան նաև մի քանիսը, որոնք թեև չունեն հիշատակարան, բայց ակնհայտորեն գրված են Իրանում:

Ձեռագրերը գրված են ինչպես Արևելյան, այնպես էլ Արևմտյան թղթի վրա, քիչ չեն նաև ժամանակակից թղթի վրա գրվածները: Բացառություն է կազմում ենթադրաբար 8-9-րդ դարերով թվագրվող մի պատահիկ, որը գրված է մագաղաթի վրա *քուֆի* գրատեսակով: Մատենադարանի Ղուրանների ճնշող մեծամասնությունը գրված են *նասխ* գրատեսակով, թեև կան նաև բացառություններ. օրինակ *մադրիբի* (ձեռ. 631, 647, 49 (պատ.), 1928) *նասթալիկ* (ձեռ. 1902), *ռայհան* (ձեռ. 613, պատ. 70) *ռիկաս* (63 (պատ.)), *սուլուս* (ձեռ. 531, 2044) գրատեսակներով գրվածները: Երբեմն *սուրան*երի անվանումները գրված են այլ գրատեսակով: Օրինակ, ողջ տեքստը գրված է *նասխով*, իսկ սուրաների անվանումները՝ *քուֆիով* (ձեռ. 647) կամ *ռիկասայով* (ձեռ. 988), կամ *սուլուսով* (ձեռ. 1766):

Հետաքրքրական են լեզվական դիտարկումները: Մի խումբ հիշատակարաններ ամբողջությամբ (300, 303, 459-39-րդ հատոր, 462, 644) կամ մասամբ (279) գրված են պարսկերենով, կան նաև ամբողջական (1902) կամ մասնակի (2095) պարսկերեն միջտողային թարգմանություններ: Որոշ ձեռագրերում առկա են նաև օսմաներեն գրություններ (990, 1798 պատ. 24):

102 Ղուրաններից շուրջ մեկուկես տասնյակը կազմվել են որպես մասերի (հատորների) բաժանված, բայց ամբողջական Ղուրան (այդպիսիք են օրինակ ձեռ. 459-ը (42 հատոր) և 261-ը (16 հատոր, պակասավոր)): Կան նաև ձեռագրեր (մեկ հատորով), որոնց մեջ մեկտեղել են Ղուրանի որոշ ընտրովի *սուրան*երը: Երկու դեպքում էլ դրանք ծառայել են ուսումնական նպատակների համար և կամ էլ պատրաստվել են նվիրաբերման համար:

Կա նաև հակառակ երևույթը, երբ մի կազմի մեջ ամփոփված են երկու և ավելի (մինչև անգամ 9) ձեռագրեր, որոնց թե թուղթը և թե ընդօրինակող անձը ակնհայտորեն տարբեր են (օրինակ՝ երկու (360, 406), երեք (1022), հինգ (613), ութ (441), ինը (815) ձեռագիր մի կազմի մեջ):

Մատենադարանի Ղուրանների հավաքածուի մի շարք ձեռագրեր աչքի են ընկնում ոչ միայն վայելչագրությամբ, այլև մանրանկարչական տաղանդով ու կազմի ձևավորման հմտություններով: Մասնավորապես գեղեցիկ կազմերով աչքի են ընկնում թիվ 355, 647, 1004, 1537, 1621, 1766, 1798, 1884, 1926, 1928 ձեռագրերը, իսկ ճակատագրորդերի ու լուսանցագրերի ճոխության ու նրբության տեսակետից հիշատակության արժանի են 546, 647, 721, 787, 884, 963, 1004, 1537, 1623, 1798, 1926, 1928 ձեռագրերը, թիվ 3 և 48 պատահիկները:

Արաբերեն բառերը լատինական տառերով գրելու համար հետևել ենք Գերմանական արևելյան ընկերության տառադարձությանը (Umschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft), իսկ նույն բառերի հայերեն տառադարձության համար հետևել ենք 1981 թ.-ից Արամ Տեր-Ղևոնդյանի կողմից կիրառության մեջ դրված համակարգին:

Ինչպես Մատենադարանի ողջ ձեռագրական ֆոնդը, այնպես էլ Ղուրանների հավաքածուն հիմնվել են երկու կարևոր հավաքածուների՝ Սուրբ Էջմիածնի Մատենադարանի և Մոսկվայի Արևելյան լեզուների ինստիտուտի (նախկին Լազարյան ձեմարան) ձեռագրերի մեկտեղմամբ (1920-ական թվականներ): Սակայն անցած ժամանակահատվածում անհատ բարերարների կատարած նվիրատվությունները թվով նույնիսկ գերազանցել են սկզբնական հավաքածուն:

Սկզբնապես Մատենադարանին անցած Ղուրանների մեջ հետաքրքիր «կենսագրություն» ունեն 10-ը (255, 256, 261, 267, 274, 275, 280, 294, 300, 322), որոնք 1915-1916 թվականներին Լիմ անապատի վանահայր Հովհաննես վարդապետ Հյուսյանի և այլ նվիրյալների ջանքերով շուրջ 1600 հայերեն ձեռագրերի հետ մեկտեղ տարբեր վայրերից (Մուշ, Աղթամար, Լիմ և այլն) փրկվել են ոչնչացումից և տեղափոխվել Սուրբ Էջմիածին, իսկ հետո էլ այնտեղից՝ Երևան:

Հատուկ երախտագիտությամբ պետք է հիշել Մատենադարանի մեծ բարերարներից մեկին՝ Հարություն Հազարյանին (Նյու Յորք, ԱՄՆ), որի Մատենադարանին նվիրած շուրջ 400 ձեռագրերից 20-ը (969, 986, 990, 996, 1005, 1150, 719, 721, 787, 795, 800, 815, 856, 860, 884, 888, 942, 947, 963, 1004) Ղուրաններ են և կազմում են մեր ներկայացրած հավաքածուի մի պատկառելի մասը: Հավաքածուն ամբողջացրել են մի ամբողջ շարք նվիրյալ անձինք տարբեր ժամանակներում աշխարհի տարբեր երկրներից՝ Վարուժան Մալաթյանը¹ (Դամասկոս, Սիրիա) - 1621, 1622, 1623, Միհրան Միևասյանը (Հալեպ, Սիրիա) - 2288, 2363, 2574, Սարգիս Մկրտչի Մելքոնյանը (Թեհրան, Իրան) - 639, 647, Հակոբ Գրիգոր Ջերջիրյանը (Փարիզ, Ֆրանսիա) - 1022, 1023, Հովիկ Էղգարյանը (Լոնդոն, Մեծ Բրիտանիա) - 2095, Վահե Ջարինը (Կոպենհագեն, Դանիա) - 1098, Ղրղյան ընտանիքը (Բոստոն, ԱՄՆ) - 2716 և ուրիշներ:

Մատենադարանի Ղուրանների նկարագրությունը իրականացրել են Վահան Տեր-Ղևոնդյանը (246, 248, 255, 256, 261, 267, 273, 274, 275, 276, 279, 280, 294, 300, 303, 322, 331, 340, 356, 2095 ձեռագրերը և 1, 3, 15 պատահիկները), Քնարիկ Մահալյանը (355, 359, 406, 616, 969, 986, 990, 996, 1005, 1022, 1098, 1150, 1622, 1902, 2000, 2005, 2140

¹ Վարուժան Մալաթյանն ապրել է Դամասկոսում, սակայն Մատենադարանին նվիրաբերած ձեռագրերը նրա Բեյրութի հավաքածուից են, ուստի արձանագրվել են որպես նվիրատվություն Բեյրութից:

ձեռագրերը և 66, 70, 72, 73, 74 պատառիկները), Վեներա Մակարյանը (360, 430, 439, 440, 441, 459, 479, 481, 531, 546, 560, 613, 617, 631, 1203, 2716 ձեռագրերը և 16, 19, 24, 34 պատառիկները), Մովսես Խեչոն (639, 642, 644, 647, 719, 721, 787, 795, 800, 815, 856, 860, 884, 888, 904, 942, 947, 963, 988, 1004, 1179, 1766, 1908 ձեռագրերը և 39, 43, 48, 49 պատառիկները) և Միհրան Մինասյանը (1023, 1114, 1537, 1552, 1621, 1623, 1798, 1842, 1884, 1912, 1915, 1926, 1928, 1945, 2021, 2025, 2039, 2044, 2144, 2164, 2198, 2199, 2201, 2288, 2363, 2574 ձեռագրերը և 63, 64 պատառիկները): Պարսկերեն և օսմաներեն գրությունների վերծանության և թարգմանության հարցում իրենց աջակցությունն են բերել Մատենադարանի աշխատակից իրանագետ ու օսմանագետ մեր գործընկերները:

Ձեռագրագուցակը կազմողների խումբը իր երախտագիտությունն է հայտնում Բալամական ձեռագրերի ընկերակցության ղեկավար խորհրդին և «Տեսուրուս Իսլամիկուս» հիմնադրամին աշխատանքների ֆինանսավորման, ինչպես նաև Մատենադարանին սույն գրքի հրատարակության համար:

Աշխատանքների ողջ ընթացքում մենք մշտապես զգացել ենք Մատենադարանի տնօրենության և աշխատակիցների, մասնավորապես Ձեռագրատան, Ընթերցասրահի և Թվայնացման բաժնի մեր գործընկերների աջակցությունը:

Հուսով ենք, որ Մատենադարանի Արաբատառ ձեռագրական ֆոնդի նկարագրման առաջին փորձը լավ ընդունելություն կգտնի Հայաստանում և նրա սահմաններից դուրս:

Վահան Տեր-Ղևոնդյան

Մատենադարանի գիտնական քարտուղար
Արաբատառ ձեռագրերի նկարագրման և
նուսումնասիրման բաժնի վարիչ

PREFACE

Among the rich manuscript collection of the Mesrop Mashtots Matenadaran (Yerevan), Arabic script (Arabic, Persian, Ottoman Turkish etc.) codices are the second in number after Armenian manuscripts. Their general number reaches 2723 (with 611 fragments not included). This is a considerable amount even for an entire depository, let alone a sole collection. The majority of those manuscripts are in Arabic and are mostly of religious, educational and scientific nature.

From the 1960s to the 1990s a group of skillful orientalists worked in the Matenadaran side by side with armenologists under the leadership of the distinguished scholar Hakob Papazian. They established certain traditions for investigating and publishing archive documents in Persian. Nonetheless, the study and complete description of the Arabic script codices remained beyond the scope of scholars for a long period of time.

In 2012 the Matenadaran administration started a new initiative in an effort to reinvigorate those activities, make them more organized and coordinated. For that very purpose the Arabic Script Manuscript Department was created. The main goal of the department is to make manuscript catalogues, study and publish the most valuable ones.

In 2013 a fruitful cooperation started between the Yerevan Matenadaran and the Islamic Manuscript Association (Cambridge, UK). As an outcome, works aimed at preparing the catalogue of Qur'āns from the Matenadaran collection was initiated. Prior to that, a course about Arabic script manuscript description was organized in the Matenadaran led by Emeritus Professor Jan Just Witkam from Leiden University. He greatly supported the preparation of the "Catalogue of the Qur'ān manuscripts in the Matenadaran".

The present catalogue of the Qur'āns is the first attempt to having a complete description of a part of Arabic script codices of the Matenadaran. It contains 120 manuscripts and fragments of the Qur'ānic texts – the Holy Book of Islam. Almost all of these texts were written in Iran or the Ottoman Empire. The overwhelming majority of the manuscripts date back to the 17th, 18th and 19th centuries. Codicologists tried to rely on the data of the colophons or on some obvious signs when determining the time and place of copying the manuscript. The descriptions were done by five researchers of the Matenadaran following the same principles and answering to the same inventory. However, the possibility of some minute differences cannot be excluded.

From the abovementioned manuscripts (102 are entire books and 18 are fragments) only 20 per cent have colophons which reveal data summarized below.

The oldest manuscript and most exceptional among them is the MS 1621, which is the 5th part (guz') of the Qur'ān. It has a donation colophon of the 12th century, which reveals that in 507 of *Hijra* (1113/1114, Seldjuk period) it was donated to one of the Damascus mosques. Naturally, the copy had been done before that, most probably also in Syria. This manuscript was donated to the Matenadaran by Varoujan Salatian (Damascus, Syria).

The second oldest manuscript among the collection is from the Sefevid period (MS 1004) which was copied in 1039 of *Hijra* (1630) in Shiraz, while the rest is of 17-19th centuries, with an important part from the Kadjar period. Manuscripts which have colophons of the copyist are

from Shiraz, Meshhed, Tabriz, Tehran (Saadabad), Aleppo and Van. There are the ones that are missing the colophons, and yet they hold obvious signs of being written in Iran.

The manuscripts are written on both Oriental and Western paper, quite an important quantity is written on Modern paper. The only exception is a fragment probably from the 8-9th cc. written on a parchment with kūfī type of scripture. The outright majority of the Qur'āns are written with nashī type of scripture, though there are some exceptions as – mağribī (MSs 631, 647, 1928, Fr. 49), nast'alīq (MS 1902), rayḥān (MS 613, Fr. 70), riqā' (Fr. 63), ṭuluṭ (MSs 531, 2044). In some cases the sūra headings are written with different scripture. For example, the whole text is written in nashī, while the sūra headings are written with kūfī (MS 647), or riqā' (MS 988) or ṭuluṭ (MS 1766).

Of interest are linguistic observations that are to be mentioned. A group of colophons completely (MSs 300, 303, 459 (39th volume), 462, 644) or partially (279) were written in Persian. There are also complete (1902) or partial (2095) translations into Persian written between the lines. In some MSs there are Ottoman Turkish notes (MSs 990, 1798, Fr. 24).

About 15 out of 102 Qur'āns were compiled as complete texts of the Qur'ān divided into several parts (volumes), as for instance, the MS 459 (42 volumes) and MS 261 (16 volumes (many volumes missing)). There are also manuscripts (in one volume) where selected sūras of the Qur'ān were joined. In both cases the books were made either for educational purposes or were meant to be donated.

Nevertheless, the opposite examples can also be traced when in one binding two or more (up to 9) manuscripts are united. In the aforesaid samples both the paper and the copyist are obviously different (for example two (MSs 360, 406), three (MS 1022), five (MS 613), eight (MS 441), nine (MS 815) manuscripts in one binding).

A number of manuscripts from the Matenadaran collection are distinguished not only for fine calligraphy, but also for talented illuminations and skilful bindings. Particularly the following MSs 355, 647, 1004, 1537, 1621, 1766, 1798, 1884, 1926, 1928 have nice bindings, while another group of MSs has magnificent and subtle frontispieces and marginal ornaments (MSs 546, 647, 721, 787, 884, 963, 1004, 1537, 1623, 1798, 1926, 1928, Fr. 3, 48)

The transliteration of The German Oriental Society (Umschrift der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft) was used when writing the Arab words in Latin letters. Meanwhile, the system used by Aram Ter-Ghevondian (from 1981) was followed throughout the transliteration in Armenian.

Both Matenadaran funds in general and the Qur'ān collection in particular were founded by joining two important collections of their time: the library of St. Etchmiadzin and the manuscripts of Moscow Lazarev Institute of Oriental languages (former Lazarian School) in the 1920s. However, throughout the past period, the number of gifts provided by various donators has exceeded the initial quantities of the collection.

Among the manuscripts, which initially came under the possession of the Matenadaran, ten (MSs 255, 256, 261, 267, 274, 275, 280, 294, 300, 322) are singled out for their interesting "biography". Due to the efforts of Archimandrite Hovhannes Hyusian and other devotees these manuscripts, together with approximately 1600 Armenian manuscripts (from Moush, Aghtamar,

Lim and other places), were rescued from destruction and transferred to St. Etchmiadzin, and afterwards to Yerevan.

It is with everlasting gratitude that the name of Mr. Harutyun Haoutune (New York, USA), one of the greatest donators of the Matenadaran, should be mentioned. Among his 400 donations there are 20 Qur'āns (MSs 969, 986, 990, 996, 1005, 1150, 719, 721, 787, 795, 800, 815, 856, 860, 884, 888, 942, 947, 963, 1004) which constituted a considerable part of the collection presented in this publication. The collection was completed with the contribution of numerous devotees from different corners of the world, among the latter Varoujan Salatian² (Damascus, Syria) – MSs 1621, 1622, 1623, Mihran Minasian (Aleppo, Syria) - 2288, 2363, 2574, Sarkis Mekertich Melkonian (Tehran, Iran) - 639, 647, Hakob Krikor Djerdjerian (Paris, France) - 1022, 1023, Hovik Edgarian (London, Great Britain) - 2095, Vahe Zarin (Copenhagen, Denmark) - 1098, Gherdian family (Boston, USA) - 2716 and others.

The description of the Qur'āns of the Matenadaran were done by Vahan Ter-Ghevondian (MSs 246, 248, 255, 256, 261, 267, 273, 274, 275, 276, 279, 280, 294, 300, 303, 322, 331, 340, 356, 2095 Fr. 1, 3, 15), Knarik Sahakyan (MSs 355, 359, 406, 616, 969, 986, 990, 996, 1005, 1022, 1098, 1150, 1622, 1902, 2000, 2005, 2140 Fr. 66, 70, 72, 73, 74), Venera Makaryan (MSs 360, 430, 439, 440, 441, 459, 479, 481, 531, 546, 560, 613, 617, 631, 1203, 2716, Fr. 16, 19, 24, 34), Movses Khecho (MSs 639, 642, 644, 647, 719, 721, 787, 795, 800, 815, 856, 860, 884, 888, 904, 942, 947, 963, 988, 1004, 1179, 1766, 1908, Fr. 39, 43, 48, 49) and Mihran Minasian (MSs 1023, 1114, 1537, 1552, 1621, 1623, 1798, 1842, 1884, 1912, 1915, 1926, 1928, 1945, 2021, 2025, 2039, 2044, 2144, 2164, 2198, 2199, 2201, 2288, 2363, 2574, Fr. 63, 64). The support of our colleagues in the Matenadaran has been drawn when deciphering and translating some scriptures in Persian and Ottoman Turkish.

The composers of the catalogue express their gratitude to the Council of the Islamic Manuscript Association (TIMA) and Thesaurus Islamicus Foundation for financing the work, as well as to the Matenadaran for publishing the book.

Throughout the work we permanently felt the support of the administration and collaborators of the Matenadaran, especially our colleagues from Depository, Reading Hall and Digitalization Department.

We do hope that the first attempt of description of the Arabic script collection of the Matenadaran will be welcomed in Armenia and abroad.

Vahan Ter-Ghevondian
Head of Academic Research
Head of Arabic Script Manuscript Department

² Varoujan Salatian lived in Damascus, however, the manuscripts have been donated to the Matenadaran from his collection of Beirut, and hence, they have been registered as such.

تأتي مجموعة المخطوطات المنسوخة بالحرف العربي (اللغات: العربية، الفارسية، العثمانية، إلخ) ضمن المجموعة الغنية لدار المخطوطات في يريفان والمعروفة باسم "ماتيناداران"، تأتي هذه المجموعة في المرتبة الثانية بعد المخطوطات الأرمنية من حيث العدد لتصل إلى 2723 مخطوطاً مضاف إليها 611 من القصائد المخطوطة بالحرف العربي وهي مقيدة ضمن فهرس واحد. لا يعتبر هذا العدد صغيراً ضمن مجموعة مخطوطات واحدة، بل أيضاً، بالنسبة لخزانة مكتبة مخطوطات كاملة. تشكل المخطوطات العربية بمواضيعها الدينية والتعليمية والعلمية القسم الأكبر من هذه المجموعة.

خلال الفترة الممتدة ما بين ستينيات وتسعينيات القرن المنصرم، عملت في الماتيناداران مجموعة من المستشرقين المختصين بقيادة الباحث الكبير هاكوب بابازيان على دراسة الوثائق الفارسية ونشرها بأسس علمية. وبالرغم من ذلك، فإن دراسة المخطوطات الشرقية وفهرستها العلمية ظلت مدة طويلة خارج اهتمامات الباحثين.

في السنوات الأخيرة، قامت إدارة الماتيناداران بإعطاء هذا العمل نفساً جديداً ليصبح أكثر تنظيماً وتنسيقاً وذلك بالتزامن مع إنشاء قسم جديد في الماتيناداران ألا وهو قسم فهرسة ودراسة المخطوطات المنسوخة بالأحرف العربية. إن أهم أهداف هذا القسم هو إعداد فهرس لتلك المخطوطات ودراساتها وإعداد طبعاات علمية للمخطوطات الأكثر أهمية.

في مطلع العام 2013 بدأ تعاون مثمر بين دار المخطوطات في يريفان وبين هيئة المخطوطات الإسلامية (كامبريدج - المملكة المتحدة)، ونتيجة لذلك التعاون بوشرت أعمال فهرسة نسخ القرآن الكريم المحفوظة في الماتيناداران وأقيمت في تلك الفترة دورة تدريبية في الماتيناداران لفهرسة مخطوطات الحرف العربي التي أدارها البروفيسور يان يوست فيتكام من جامعة ليدن والذي أزر بنصائحه مراحل إعداد هذا الفهرس: "فهرس نسخ القرآن الكريم في الماتيناداران".

يعتبر هذا المشروع أول تجربة لفهرسة جزء من المخطوطات العربية الموجودة في الماتيناداران على أسس علمية، إذ يحتوي على وصف 120 مخطوط وقصاصات للقرآن الكريم. قسم كبير من هذه المخطوطات سُخِط في إيران أو في الدولة العثمانية، بينما الغالبية الساحقة منها تعود إلى الفترة الممتدة ما بين القرنين السابع عشر والتاسع عشر.

انجزت هذه الفهرسة بجهود فريق عمل الماتيناداران الذي ضم خمسة متخصصين. ابتعد مفهرسو هذه المخطوطات عن الافتراضات واعتمدوا حواشي النسخ أو البراهين الثابتة عند تحديدهم زمان ومكان نسخ المخطوط. ورغم اتباعهم ذات الأسس والاعتبارات فقد يلاحظ بعض الاختلافات الطفيفة في الأسلوب دون أن يكون لها تأثير حقيقي على الفهرسة.

خمس من هذه المخطوطات (102 منها كاملة و18 قصاصات مخطوطة) لها حواشي زمنية دلت على قدمها، وهي: المخطوط رقم 1621، وهو عبارة عن الجزء الخامس من القرآن الكريم وفيه قيد وقف يعود تاريخه إلى القرن الثاني عشر الميلادي، ويُفهم من قيد الوقف أنه تم لصالح أحد جوامع دمشق عام 507 للهجرة (1114/1113 ميلادي، في الحقبة السلجوقية)، والواضح أنه نُسخ قبل ذلك التاريخ وعلى الأرجح في سورية. هذا المخطوط كان قد قُدم هدية إلى الماتيناداران من قبل فاروجان سلاطيان (دمشق، سورية).

المخطوط الثاني (رقم 1004)، يعود إلى الفترة الصفوية، نُسخ عام 1039 للهجرة (1630 ميلادي) في مدينة شيراز. أما باقي المخطوطات الثلاثة سُخِطت، على الأغلب، ما بين القرنين السابع عشر والتاسع عشر. كما وتحتل مخطوطات الفترة العجورية مكانة خاصة ضمن هذه المجموعة. وبناء على الحواشي فإن هذه المخطوطات سُخِطت في شيراز ومشهد وتبريز وطهران (سعد آباد) وحلب ووان، وهناك بعض المخطوطات التي لا تحتوي على حواش ويُعتقد أنها سُخِطت في إيران.

المخطوطات المفهرسة سُخِطت على أوراق شرقية وغربية، بينما المخطوطات المنسوخة على ورق حديث فعددها ليس بقليل، والحالة الخاصة الوحيدة هي القصاصة التي، ربما، تعود إلى القرنين الثامن أو التاسع الميلاديين وهي مكتوبة على الجلد بخط كوفي.

إن أغلب نسخ القرآن الكريم المحفوظة في الماتيناداران منسوخة بخط النسخ، مع بعض الاستثناءات: بالخط المغربي (مخطوط رقم: 631، 647، 1928، قصاصة رقم 49)؛ نستعليق (مخطوط رقم 1902)؛ ریحاني (مخطوط رقم 613 وقصاصة رقم 70)؛ رقعة (قصاصة رقم 63)؛ ثلث (مخطوط رقم: 531، 2044). في بعض الأحيان كتبت عناوين السور بخط يختلف عن خط المخطوط، فكتب، مثلاً، بالخط النسخي بينما عناوين السور بالخط الكوفي (مخطوط رقم 647) أو بخط الرقعة (مخطوط رقم 988) أو بخط الثلث (مخطوط رقم 1766).

تنوعت لغات الحواشي في هذه المخطوطات، فهناك حواش كتبت كلياً باللغة الفارسية (مخطوط رقم: 300، 303، (المجلد 39 من المخطوط رقم 459)، 462، 644) أو جزئياً (مخطوط رقم 279)، أو تراجم لمعاني القرآن الكريم باللغة الفارسية بين أسطر النص، وقد تكون هذه التراجم كاملة (مخطوط رقم 1902) أو جزئية (مخطوط رقم 2095). كما توجد كتابات باللغة العثمانية في بعض المخطوطات (مخطوط رقم: 990، 1798 وقصاصة رقم 24).

توجد 15 نسخة، تقريباً، من بين 102 نسخة من نسخ القرآن الكريم مجلدة مع بعضها كأقسام للقرآن الكريم لكنها عبارة عن نسخة كاملة منه (مخطوط رقم: 459 (مجلد 42)، 261 (مجلد 16)، وهو ناقص). هنالك مخطوطات سُخِطت فيها سور وآيات قرآنية محددة، وفي كلتا الحالتين فإن هذه النسخ قد انجزت لغايات تربوية أو إلهادها.

من ناحية أخرى، نجد مخطوطتين أو أكثر ضمن مجلد واحد (أحياناً 9 مخطوطات في مجلد واحد)، لكن يختلف فيها نوع الورق والناسخ (وأما مثال المخطوطان في مجلد واحد (مخطوط رقم: 360، 406) أو ثلاثة مخطوطات (مخطوط رقم 1022) أو خمسة مخطوطات (مخطوط رقم 613) أو ثمانية مخطوطات (مخطوط رقم 441) أو حتى تسعة مخطوطات (مخطوط رقم 815) في مجلد واحد).

تستوفنا بعض نسخ القرآن الكريم من مجموعة مخطوطات الماتيناداران ليس فقط لإتقان وجمال خطها، بل ولجمال زخرفاتها وتجليدها أيضاً. فالمخطوطات ذات الأرقام 355، 647، 1004، 1537، 1621، 1766، 1798، 1884، 1926 و1928 مجلدة تجليداً جميلاً، بينما المخطوطات ذات الأرقام 546، 647، 721، 787، 884، 963، 1004، 1537، 1623، 1798، 1926، 1928، 3 (قصاصة)، 48 (قصاصة) تستوفنا لجمال زخرفاتها في أولها أو على هوامش الصفحات.

اقتدينا عند تبديلنا الأحرف العربية بأحرف لاتينية بطريقة كارل بروكلمان وهانس فيري والمعروفة باسم (Deutschen Morgenländischen Gesellschaft - DMG - جمعية الاستشراق الألمانية)، أما عند تبديل تلك الكلمات بالأرمنية فاقتدينا بطريقة آرام دير غيفونديان التي يُعمل بها منذ العام 1981.

مثل جميع مجموعات المخطوطات في الماتيناداران، فإن مجموعة نسخ القرآن الكريم تشكلت بدمج مجموعتين رئيسيتين من مجموعة المخطوطات، ألا وهي مجموعة مخطوطات مكتبة دير إيجميانزين ومجموعة مخطوطات مكتبة جامعة لازاريان للغات الشرقية في موسكو (عشرينيات القرن العشرين)، لكن فاق عدد المخطوطات المهداة فيما بعد إلى الماتيناداران عدد المجموعتين الأولىيتين.

إن عشرة مخطوطات (255، 256، 261، 267، 275، 274، 280، 294، 300، 322) من القرآن الكريم "سيرة" شقيقة ومختلفة عن سيرة بقية المخطوطات، أحضرت هذه المخطوطات من أماكن مختلفة (موش، أعتامار، ليم، إلخ) خلال العامين 1915-1916 بهمة الأب هوفهانيس هيوسيان رئيس دير جزيرة ليم مع ما يُقارب من 1600 مخطوطاً أرمنياً تم إنقاذهم من الحرق والاندثار ونقلهم إلى دير إيجميانزين ومن ثم إلى يريفان.

لا بد لنا أن نذكر بإجلال أحد كبار أصدقاء الماتيناداران ألا وهو هاروتيون هازاريان (نيويورك، الولايات المتحدة الأمريكية) الذي أهدى الدار ما يقارب 400 مخطوط، منها 20 نسخة من القرآن الكريم (719، 721، 787، 795، 800، 815، 856، 860، 884، 888، 942، 947، 963، 969، 986، 990، 996، 1004، 1005، 1150) وهي تشكل قسماً كبيراً من مجموع المخطوطات المفهرسة. كما تم إغناء هذه المجموعة بإهداءات جماعة من المحسنين من مختلف دول العالم نخص بالذكر منهم فاروجان سلاطيان³ (دمشق، سورية) - 1621، 1622، 1623، مهراڤ ميناڤيان (حلب، سورية) - 2288، 2363، 2574، سرڪيس ملكونيان (طهران، إيران) - 639، 647، هاكوب كريكور جرجريان (باريس، فرنسا) - 1022، 1023، هوفيك إتكاريان (لندن، المملكة المتحدة) - 2095، فاهيه زارين (كوبنهاغن، الدنمارك) - 1098، عائلة غرتيان (بوسطن، الولايات المتحدة الأمريكية) - 2716 وآخرون.

أنجز فهرسة مخطوطات القرآن الكريم كل من: فاهان ديرغيونديان (246، 248، 255، 256، 261، 267، 273، 274، 275، 276، 279، 280، 294، 300، 303، 322، 331، 340، 356، 2095) والقصاصات ذات الأرقام 1، 3 و15؛ كناريك ساهاكيان (355، 359، 406، 406، 616، 969، 986، 990، 996، 1005، 1022، 1098، 1150، 1622، 1902، 2000، 2005، 2140) والقصاصات ذات الأرقام 66، 70، 72، 73، 74؛ فينييرا ملكاريان (360، 430، 439، 440، 441، 459، 479، 481، 531، 546، 560، 613، 617، 631، 1203، 2716) والقصاصات ذات الأرقام 16، 19، 24، 34؛ موسيس خيجو (639، 642، 644، 647، 719، 721، 787، 795، 800، 815، 856، 860، 884، 888، 904، 942، 947، 963، 988، 1004، 1179، 1766، 1908) والقصاصات ذات الأرقام 39، 43، 48، 49؛ مهراڤ ميناڤيان (1023، 1114، 1537، 1552، 1621، 1623، 1798، 1842، 1884، 1912، 1915، 1926، 1928، 1945، 2021، 2025، 2039، 2044، 2144، 2164، 2198، 2199، 2201، 2288، 2363، 2547) والقصاصات ذات الرقم 63، 64. وقام أصدقائنا الباحثون المختصون باللغات الفارسية والعثمانية في الماتيناداران بمساعدتنا على قراءة وترجمة الكتابات التي صادفتنا بتلك اللغتين.

كما يتوجه فريق العمل بشكره إلى لجنة مدراء هيئة المخطوطات الإسلامية لتغطيتها نفقات هذا المشروع، وللماتيناداران لمؤازرتها في طبع هذا الفهرس. الأصدقاء العاملين في الماتيناداران الذين ساعدونا وقدموا لنا الدعم طيلة مراحل هذا المشروع، ونخص بالذكر إدارة الدار والعاملين في قسم حفظ المخطوطات والمسؤولين عن قاعة المطالعة وقسم الرقمنة.

نأمل أن تلقى هذه التجربة الأولى لفهرسة مخطوطات الحرف العربي الموجودة في الماتيناداران استحساناً داخل أرمينيا وخارجها.

فاهان ديرغيونديان

رئيس البحوث العلمية

رئيس قسم فهرسة ودراسة مخطوطات الحرف العربي

³ ولد سلاطيان وعاش في دمشق، لكن المخطوطات التي وصلت إلى الماتيناداران جاءت من مجموعته المحفوظة في بيروت، لذا سُجّل على بطاقة تعريف المخطوط اسم المكان بيروت.

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Իրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 457: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16x10 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *nash*, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 12x5,5/6սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ, կարմիր, ոսկի): Էջ 1ա՝ ճակատագարդ (բուսանախշեր, բաց կանաչ, մանուշակագույն և սպիտակ):

Սուրաների անվանումները գրված են ոսկիով, այսները բաժանված են բոլորակներով (ոսկի): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄԸ՝ սև մաշված կաշի, միջուկը՝ ստվարաթուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– *թախմիս*, *թաաշիր*, *ջուզ* և *հիզր* (իրենց ստորաբաժանումներով), *սաջիա՛* ոսկի,

– աղոթքներ՝ սև թանաքով,

– հավելագրումներ՝ սև թանաքով:

ՄԿԻԶԲ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*:

ԱՎԱՐՏ՝ 109-րդ սուրայի անվանումն ու առաջին տողը:

Թ. 108-109՝ սեփականատիրոջ նշումներ՝ Հիջրայի 1333 թվականին (1914/1915) դեպի Քերբելա կատարած ուխտագնացության մասին:

One-volume copy of the Qur'ān; possibly from Iran. MS on Oriental paper; 457 ff.; 16x10 cm; fully vocalized *nash* script; 11 lines to the page; black ink with rubrications in red; writing area 12x5,5cm/6cm; entire text set within a complex frame (blue, red, gold).

Illuminated frontispiece (1a) with vegetal decorations (light green, violet and white).

Sūra headings written with gold ink; *āya* dividers in a form of discs (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Worn-out binding of cardboard and leather (black).

Marginal arrangements:

– *ghuz*, *hizb* with subdivisions, *taḥmīs*, *ta'ašīr* and *sağda* in gold;

– some prayers (black ink);

– some missed out words and letters (black ink).

The manuscript was written without the 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*), it starts from the 2nd *sūra* (*al-Baqara*), but the last 6 *sūras* are also missing. It stops on the heading of the 109th *sūra* and its first line.

There are some owner marks (108-109 ff.) referring to the pilgrimage to Kerbela dated 1333 (1914/1915).

Մեզ հասել է մեկ քաղցր զրուցանք՝ 457 թղթի, 16x10 սմ չափի, 11 ստորագրված թղթերով: Գրված է լիովին ձայնավորված *nash* սկզբով: Գրքի սկզբում կա մեկ լուսանկար: Այս լուսանկարը պատկերում է իսլամական շրջանակի մեջ գտնվող ճակատագարդը (կանաչ, կարմիր, ոսկի): 1 ա էջի վրա գրված է ճակատագարդի (բուսանախշեր, բաց կանաչ, մանուշակագույն և սպիտակ) նկարը: Սուրաների անվանումները գրված են ոսկիով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր էջի ստորին մասում: Գրքի մեջ կան որոշակի շեղումներ (օրինակ՝ զրուցանքի 2-րդ հատվածում՝ «Ալ-Բակարա» սուրայի 109-րդ տողի և սուրայի անվանումների): 108-109 էջերում կան սեփականատիրոջ նշումներ: Նշումները վերաբերում են 1333 թվականին (1914/1915) Իրանից Իրաքի Կերբելա քաղաքից ուխտագնացության:

الهوامش:

التخميس، التعشير، الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالذهب. صلوات على بعض الصفحات. الإضافات بالأسود.

النسخة ناقصة الأول والآخر، تبدأ عند السورة رقم 2 (البقرة) وتنتهي باسم السورة رقم 109 (الكافرون).

توجد حواشي لمالك المخطوط تتحدث عن رحلة الحج إلى كربلاء، عليها تاريخ 1333 هـ / (1914/1915 م)، على الورقتين 108-109.

معظم الأوراق في نهاية النسخة متلفة.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹԸ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 258: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 24x16 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 18x10,5 սմ, առկա պարզ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, այսները բաժանված են եռանկյունաձև դասավորված 3 փոքրիկ շրջանագծերով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ ժամանակակից (վարդագույն մոմլաթ), պահպանակ՝ Ա+Բ:

Լուսանցազրեր՝

- ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), սաջդա՝ կարմիր,
- հավելագրումներ՝ սև թանաքով,
- արաբերեն և պարսկերեն նշումներ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 124-րդ այս, ավարտ՝ 113-րդ՝ «ալ-Ֆալակ» սուրայի առաջին տող:

Նախապես, հավանաբար, Մոսկվայի Լազարյան ճեմարանի հավաքածուի մաս է կազմել:

One-volume copy of the Qur'ān. MS on Oriental paper; 258 ff.; fly leaves [1+1]; 24x16 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink with some rubrication (red); writing area 18x10,5 cm; entire text set within a simple frame (red).

Sūra headings written with red ink; āya dividers are in a form of 3 small circles (red) placed as a triangle; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Modern binding of rose dermantin.

Marginal arrangements:

- *ğuz*՝ and *hizb* with subdivisions and *sağda* in red ink;
- some missed out words and expressions (black);
- some notes in Arabic and Persian.

MS is not complete. It starts with the 124th āya of the 2nd sūra (*al-Baqara*) and ends in the 113th sūra (*al-Falaq*).

Most probably the MS previously constituted part of the collection of Moscow Lazarev Institute of Oriental Languages.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 258 ورقة، أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 16x24سم. الصفحة 15 سطرًا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 10.5x18سم، ضمن إطار بسيط أحمر. أسماء السور بالأحمر، فواصل الآيات 3 دوائر حمراء على شكل مثلث. التعقيبات بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم تجديد التجليد باللون الوردي.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالأحمر.

الإضافات بالأسود.

ملاحظات باللغتين العربية والفارسية.

النسخة ناقصة الأول والآخر، تبدأ عند نهاية الآية 124 من السورة رقم 2 (البقرة) وتنتهي بالسطر الأول من السورة رقم 113 (الفلق).

على الأرجح أن المخطوط من مجموعة كتب معهد لازاريان للغات الشرقية في موسكو.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 314: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 22,5x15 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 17x8,5 սմ, առկա բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիրի տարբեր երանգներ): Թ. 311բ՝ բուսասախս (կարմիր և կապույտ):

Մուրաների անվանումները գրված են ուղղանկյուն շրջանակի մեջ, կարմիր թանաքով, ձայնանիշերը՝ կապույտ (որոշ դեպքերում բացակայում են): Այսները բաժանված են բոլորակներով, երբեմն նաև ստորակետի կամ ծաղկի տեսքով (կարմիրի տարբեր երանգներով): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ ժամանակակից (սրճագույն մոմլաթ), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- հիզբ, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով) սաջդա՝ սև,
- հավելագրումներ,
- սեփականատիրոջ նշումներ (սև):

Ձեռագիրը պակասավոր է, սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 142-րդ այս:

Թ. 312, 313 և 314՝ աղոթքներ (Ղուրանի տեքստի ավարտից հետո):

Էջ 86բ՝ կլոր կնիք թվագրված Հիջրայի [1322թ. (1904/1905)]:

ԾՆԹ. Ձեռագիրը նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Կազմաստանին Մատենադարանի աշխատակցի կողմից նշում՝ «Գազրիկյան ցուցակ N 947 էլիմ անապատի ձեռագրերից»: Ձեռագիրը մաս է կազմել 1915 թ. հուլիսին կորուստից փրկված և Վասպուրականից ս. Էջմիածին բերված այն հարյուրավոր ձեռագրերի, որոնց ցուցակագրումը կատարել է այդ ժամանակվա ս. Էջմիածնի Մատենադարանի գրասպահ Գազրիկ Ներսիսյանը:

Վնասված թերթերը՝ 112, 113, 161, 162, 241, 247 վերականգնված են:

One-volume copy of the Qur'ān. MS on Oriental paper; 314 ff.; fly leaves [1+1]; 22,5x15 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 17x8,5 cm; entire text set within a complex frame with two red lines of different shade.

Sūra headings in a rectangle frame, in red ink, with rubrications (blue), some are missing; *āya* dividers are in the form of a disc, sometimes as a comma or a flower (different shades of red); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Modern binding of brown dermantin.

Marginal arrangements:

- *hizb* and *ḡuz* with subdivisions and *saḡda* (black ink);
- missed out words;
- owner's notes (black ink).

MS is not complete. It starts from the 142nd *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

P. 311b, a vegetal decoration (red and blue) on the bottom of the page.

Ff. 312, 313, 314, prayers.

P.86b, a hardly visible round stamp. Dated [1322] of *Hijra* (1904/1905).

MS previously was in the collection of the library of the Holy Etchmiadzin. On the doublure A there is a note by a researcher of the Matenadaran "Gazrikian list N947, from the manuscripts of the Monastery of Lim". MS was among MSs rescued in July 1915 and taken from Vaspourakan to the St. Etchmiadzin. These MSs were included in the list of the library of St. Echmiatsin by librarian Mr. Gazrik Nersisian.

The partially damaged ff.112,113,161,162, 241, 247 were restored.

255

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 314 ورقة، أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 15x22.5 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 8.5x17 سم ضمن إطار مركب ثنائي أحمر. توجد زخرفة نباتية (أحمر، أزرق) في أسفل الصفحة 311 ب. بعض أسماء السور مكتوبة بالأحمر ضمن مستطيل، علامات التشكيل بالأزرق. بعض مستطيلات التوبيب لم تكتب فيها أسماء السور. فواصل الآيات بعضها أقراص، وأخرى فواصل أو زهور (أحمر). التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم تجديد التجليد باللون البني.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالأسود.

إضافات لبعض الكلمات.

حواشي مالك المخطوط بالأسود.

النسخة ناقصة الأول، تبدأ عند منتصف الآية 142 من السورة رقم 2 (البقرة) حتى السورة الأخيرة، وتنتهي بصلوات (الصفحات 312، 313، 314).

يوجد ختم دائري غير واضح، الصفحة 86 ب على الأرجح هناك تاريخ في أسفل الختم: "1322" هـ / (1905/1904) م.

النسخة جزء من المخطوطات التي تم إنقاذها من الضياع عام 1915 وإحضارها من ولاية فاسبوراكان (وان) إلى إيجمياتزين وتم فهرستها من قبل كازريك نرسيسيان أمين خزانة الكتب في دار مخطوطات إيجمياتزين آنذاك. كتب على البطانة ما يلي: "فهرسة كازريكيان N 947 من مخطوطات دير "ليم". تم حفظ الكتيبات، في بادئ الأمر، في دار مخطوطات مدينة إيجمياتزين.

تم ترميم الأوراق التالية: 112، 113، 161، 162، 241، 247.

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Օսմանյան կայսրություն: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 199: ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19,5x12,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՂ՝ ձայնավորված *nasih*, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 15,5x8,8 սմ, առնված բաղադրյալ (եռագիծ) շրջանակի մեջ (սև և կարմիր):

Սուրաների անվանումները գրված են ուղղանկյուն շրջանակի մեջ (կարմիր, ձայնանիշերը՝ սև): Որոշ *սուրաների* անվանումները բացակայում են: *Այաները* բաժանված են բոլորակներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ ժամանակակից (սրճագույն մովաթ), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– *հիզբ*, *ջուզ* (իրենց ստորաբաժանումներով), *սաջդա*՝ սև:

Ձեռագիրը պակասավոր է թե սկզբից և թե վերջից. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 136-րդ այա, ավարտ՝ 33-րդ (ալ-Ահգար) սուրայի 21-րդ այայի կես:

ԾևԹ՝ Ձեռագիրը նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Կազմաստառին Մատենադարանի աշխատակցի կողմից նշված է՝ «Գազրիկյան ցուցակ N 1282 Մուշի ս. Կարապետ»: Ձեռագիրը մաս է կազմել 1916 թ. կորուստից փրկված և Մուշից ս. Էջմիածին բերված այն ձեռագրերի, որոնց ցուցակագրումը կատարել է այդ ժամանակվա ս. Էջմիածնի Մատենադարանի գրապահ Գազրիկ Ներսիսյանը:

Ձեռագրի որոշ թերթեր (31-րդ՝ «Լուկման» սուրայի և 32-րդ՝ «ալ-Սաջդա» սուրայի թերթերի մի մասը) գլխիվայր են փակցված (հավանաբար վերականգնման ժամանակ): Որոշ վնասված թերթեր վերանորոգված են:

256

One-volume copy of the Qur'ān, possibly from the Ottoman Empire. MS on Oriental paper, 199 ff.; fly leaves [1+1]; 19,5x12,5 cm; fully vocalized *nasih* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 15,5x8,8 cm; entire text set within a complex frame with 3 lines (black and red).

Instead of the majority of *sūra* headings there are rectangle frames which are left empty. The *sūra* headings which are available, are written with black ink (with red ink rubrications); *āya* dividers are in the form of a disc (red); catchwords at the bottom of every verso page (black). The MS is rebound (brown).

Marginal arrangements:

- *hizb* and *ḡuz* with subdivisions and *saḡda* in black.

The MS is not complete both in the beginning and at the end. It starts from the 136th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) and stops in the middle of 21st *āya* of the 33rd *sūra* (*al-'Aḡzāb*). The 31st and 32nd *sūras* (*Luqmān* and *Saḡda*) are agglutinated from bottom to the top (probably while being restored).

MS previously was held in the library of St. Etchmiadzin. On the doublure A there is a note by a researcher of the Matenadaran "Gazrikian list N1282, from the manuscripts of the Monastery of St. Karapet in Moush", which means that the MS was among MSs rescued in 1916 and taken from Moush to St. Etchmiadzin. These MSs were included in the list of the library of St. Etchmiadzin by librarian Mr. Gazrik Nersisian.

Some damaged folios have been restored.

مجلد واحد من القرآن الكريم على الأرجح مخطوط عثمانى. الورق شرقي، 199 ورقة، أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 12.5x19.5 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 8.8x15.5 سم ضمن إطار مركب ثلاثي (أسود، أحمر).

توجد مستطيلات فارغة معدة لتبويب أسماء السور؛ بينما الأسماء الموجودة مكتوبة بالأحمر. فواصل الآيات أقراص حمراء. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم ترميم التجليد باللون البني. الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالأسود.

النسخة ناقصة الأول والآخر. تبدأ عند الآية 136 من السورة رقم 2 (البقرة) حتى منتصف الآية 21 من السورة رقم 33 (الأحزاب). أثناء عملية الترميم تم تركيب الأوراق من السورة رقم 31 (لقمان) حتى السورة رقم 32 (السجدة) بشكل مقلوب. تم حفظ المخطوط على الأرجح في دار مخطوطات إجمياترين (مدينة ذات أهمية روحية في جمهورية أرمينيا، فيها مقر كاثوليكوس عموم الأرمن الأرثوذكس). كتب على البطانة ما يلي: "فهرسة كازريكيان 1282 N، دير القديس قره بيت في مدينة موش".

النسخة جزء من المخطوطات التي تم إنقاذها من الضياع عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى إجمياترين وتم فهرستها من قبل كازريك نرسيسيان أمين خزانة الكتب في دار مخطوطات إجمياترين آنذاك. النسخة مرممة.

16 հատոր (գրքույկ) Ղուրան: ՏԵՂ՝ Վան, Օսմանյան կայսրություն: ՃԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1283թ: (1866/1867): ԳՐԻՉ՝ Հաջի Բաբր (Բեքիր) աղա իբն Մուհամմադ Բուլանկ (Բուլանքը) գաղե: ՆՅՈՒԹ՝ թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 295՝ (19+19+19+19+19+20+18+19+20+20+19+19+21+19+20+23): ՊԵՄՎ՝ 1-V(10), V-1(19), 3-V(10), V-1(19), 4-V(10), V-1(19), 6(5)-V(10), V-1(19), 7(6)-VI(12), IV-1(19), 9(8)-V(10), V(20), 11(10)-V(10), III(16), 1(17), 1(18), 12(11)-V(10), V-1(19), 14(13)-V-1(9), V(19), 1(20), 17(16)-V(10), V(20), 18(17)-V(10), V-1(19), 21(20)-V(10), V-1(19), 24(23)-VI-1(11), IV(19), 1(20), 1(21), 25-V(10), V-1(19), 28(29)-V(10), V(20), 29-V(10), VII-1(23): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 23x17 սմ: Յուրաքանչյուր հատոր ունի իր հերթական համարը⁴:

ՏՈՂ՝ 9: ԳԻԲ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱ-ԴԱՇՏ՝ 15x10 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Հատոր 1-ին, էջ 1բ և 2ա՝ նախազարդ շրջանակներ (կապույտ, դեղին) և բուսանախշեր (կապույտ, դեղին, կարմիր, սև): Մուրաների անվանումները գրված են բաց կարմիր թանաքով, այսները բաժանված են բոլորակներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ մուգ կարմիր կաշի, կենտրոնում և չորս անկյուններում՝ դրոշմազարդեր (բոլոր 16 հատորներն (գրքույկները) ունեն միանման կազմ):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիզբ, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով) և սաջդա՝ կարմիր:

⁴ Գրիչը յուրաքանչյուր գրքույկ համարակալել է: Այդ համարը նշված է գրված վերջին էջի վրա: Բացի այդ, գրքույկի կազմին թուղթ է փակցվել, որի վրա գրված է նրա հերթական համարը և այն բառը, որով սկսվում է գրքույկը: Սակայն որոշ գրքույկների կազմի վրայի համարը սխալ է և չի համապատասխանում ներսի թվին: Ուստի մենք հիմք ենք ընդունել տեքստի մեջ նշված թիվը, իսկ փակագծում նշել ենք կազմի վրա նշվածը: Ըստ այդմ մեզ հասած գրքույկներն են. 1, 3, 4, 6(5), 7(6), 9(8), 11(10), 12(11), 14(13), 17(16), 18(17), 21(20), 24(23), 25, 28(29) և 29:

Հատոր 1-ին. սկիզբ՝ «ալ-Տաթիհա» սուրա, ավարտ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 134-րդ այսան ներառյալ:

Հատոր 3-րդ. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 142-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ նույն սուրայի 252-րդ այսան ներառյալ:

Հատոր 4-րդ. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 253-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ 3-րդ՝ «ԱԼ Իմրան» սուրայի 91-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 6(5)-րդ. սկիզբ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 24-րդ այսան, ավարտ՝ 147-րդ այսան ներառյալ:

Հատոր 7(6)-րդ. սկիզբ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 148-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ 5-րդ՝ «ալ-Մաիդա» սուրայի 82-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 9(8)-րդ. սկիզբ՝ 6-րդ՝ «ալ-Անամ» սուրայի 111-րդ այսան, ավարտ՝ 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրայի 87-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 11(10)-րդ. սկիզբ՝ 8-րդ՝ «ալ-Անֆալ» սուրայի 41-րդ այսան, ավարտ՝ 9-րդ՝ «ալ- Թաուբա» սուրայի 93-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 12(11)-րդ. սկիզբ՝ 9-րդ՝ «ալ-Թաուբա» սուրայի 94-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ 11-րդ՝ «Հուդ» սուրայի 5-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 14(13)-րդ. սկիզբ՝ 12-րդ՝ «Յուսուֆ» սուրայի 53-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ 14-րդ՝ «Իբրահիմ» սուրայի վերջ:

Հատոր 17(16)-րդ. սկիզբ՝ 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրայի 72-րդ այսան, ավարտ՝ 20-րդ՝ «Տահա» սուրայի վերջ:

Հատոր 18(17)-րդ. սկիզբ՝ 21-րդ՝ «ալ-Անբիյա» սուրայի սկիզբ, ավարտ՝ 22-րդ՝ «ալ-Հաջ» սուրայի վերջ:

Հատոր 21(20)-րդ. սկիզբ՝ 27-րդ՝ «ալ-Նամլ» սուրայի 56-րդ այսան, ավարտ՝ 29-րդ՝ «ալ-Անբաբուր» սուրայի 45-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 24(23)-րդ. սկիզբ՝ 36-րդ՝ «Յա –Մին» սուրայի 28-րդ այսան, ավարտ՝ 39-րդ՝ «ալ-Ջումար» սուրայի 32-րդ այսանի սկիզբ:

Հատոր 25-րդ. սկիզբ՝ 39-րդ՝ «ալ-Ջումար» սուրայի 32-րդ այսանի սկիզբ, ավարտ՝ 41-րդ՝ «Յուսսիլաթ» սուրայի 46-րդ այսանի վերջ:

Հատոր 28(29)-րդ. սկիզբ՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա» սուրայի սկիզբ («ալ-Մուջադալա» անվանման փոխարեն գրված է 67-րդ՝ «ալ-Մուլք» սուրայի անվանումը), ավարտ՝ 66-րդ՝ «ալ-Թահիմ» սուրայի վերջ:

Հատոր 29-րդ. սկիզբ՝ 67-րդ՝ «ալ-Մուլք» սուրայի սկիզբ, ավարտ՝ 77-րդ՝ «ալ-Մուրսալաթ» սուրայի վերջ:

Հատոր 11(10)-րդ, էջ 18բ՝ 2 կլոր կնիքներ՝ «Սելիմ Սաբրի» գրություն, և հատոր 14(13)-րդ, էջ 20բ՝ 3 կլոր կնիքներ, որոնցից մեկը՝ «Մուստաֆա Սաբրի» գրությամբ, իսկ մյուսը թվագրված Հիջրայի 1296թ. (1878/1879):

ԳՐԻՉԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

էջ 1ա (Ստորև մեջբերվող արաբերեն հիշատակարանը գրված է բոլոր գրքույկների 1ա էջին, սև թանաքով)

- قد وقف وحبس وسبل هذا المصحف الشريف الحاجي بكر اغا بن محمد بلنك زاده وقفا صحيحا شرعيا على الجامع الشريف المسمى بجامع الشريف خسرو باشا ورحمة الله عليه الكائن في بلدة وأن لاجله خالصا لوجه الله تعالى وطلبا لمرضاته بشرط ان لا يخرج ولا يباع ولا يوهب ولا يرهن ولا يبدل فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدونه ان الله سميع عليم اللهم اغفر لواقفه وكتابه ولقارنه ولمن سعى فيه برحمتك يا ارحم الراحمين في سنة ثلث وثمانين ومائتين والف

ՄՆԹ.՝ Ղուրանի տեքստը պակասավոր է: Այն հավանաբար ուսումնական նպատակով բաժանվել է 30-ից ավելի փոքրիկ գրքույկների, որոնցից յուրաքանչյուրն ընդգրկում է 2, 3 կամ 4 *suras*: Այդ գրքույկներից մեզ է հասել 16-ը, որոնք միավորված են 261 գույքահամարի տակ: Նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Ձեռագիրը մաս է կազմել 1916 թ. կորուստից փրկված և Մուշից ս. Էջմիածին բերված ձեռագրերի:

261

16 volumes (part) of a multivolume Qur'an, copied in Van, the Ottoman Empire; MS on paper; 295 (19+19+19+19+19+20+18+19+20+20+19+19+21+19+20+23) ff.; every volume has its number⁵. The numbers and quires of each volume are: 1-V(10), V-1(19), 3-V(10), V-1(19), 4-V(10), V-1(19), 6(5)-V(10), V-1(19), 7(6)-VI(12), IV-1(19), 8-V(10), V(20), 11(10)-V(10), III(16), 1(17), 1(18), 12-V(10), V-1(19), 14-V-1(9), V(19), 1(20), 17(16)-V(10), V(20), 18(17)-V(10), V-1(19), 21-V(10), V-1(19), 24(23)-VI-1(11), IV(19), 1(20), 1(21), 25(24)-V(10), V-1(19), 29(28)-V(10), VII-1(23): All of them have the same size: 23x17 cm.

Fully vocalized *nash* script; 9 lines to the page; black ink, with rubrication (reading signs) in red; writing area 15x10 cm; entire text set within a complex frame with 2 lines (light red).

Pp.1b and 2a of the first book are illuminated with frames (blue and yellow) and with vegetal decorations (blue, yellow, black and red); *sūra* headings in light red; *āya* dividers in the form of a red disc; catchwords at the bottom of every verso page (black).

The date of copying is 1283 of *Hijra* (1866/1867); the scribe is *Hağī Bakr (Bekir) ağa ibn Muḥammad Bulank (Bulanik) zadeh*; the following colophon in Arabic is written on p.1a in each volume (black ink).

قد وقف وحيس وسبل هذا المصحف الشريف الحاجي بكر اغا بن محمد بلنك زاده وفقا صحيحا شرعا على الجامع الشريف المسمى بجامع الشريف خسرو باشا ورحمة الله عليه الكائن في بلدة وان لاجله خالصا لوجه الله تعالى وطلبنا لمرضاته بشرط ان لا يخرج ولا يباع ولا يوهب ولا يرهن ولا يبدل فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم اللهم اغفر لواقفه تلكاتبه ولقارنه ولمن سعى فيه برحمتك يا ارحم الراحمين في سنة ثلث وثمانين ومائتين والف

All the 16 volumes have the same type of binding of leather (dark red) with vegetal decorations in the center and in four corners.

Marginal arrangements :

– *hizb* and *ğuz* ' with subdivisions, and the *sağda* in red ink.

This Qur'anic text is incomplete. Most probably for educational purposes it was divided into 30 small booklets, each one comprising 2, 3 or 4 *sūras*. Out of the aforesaid number but 16 have reached us united under one classmark – 261.

The available booklets include:

1. Starts from the 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) up to the 134th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) inclusive.

3. Starts from the 142nd *āya* up to the first 2 words of 253rd *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

⁵ The scribe has given numbers to each of the volumes (parts) of the Qur'an. In addition there are papers pasted on the binding of each volume, where is marked the number and also the word of which the text of that volume starts. But sometimes these numbers don't correspond to the numbers given in the book. So we have taken the numbers in the book as correct ones and those on the binding in quotation marks. According to that we have 1, 3, 4, 6(5), 7(6), 9(8), 11(10), 12(11), 14(13), 17(16), 18(17), 21(20), 24(23), 25, 28(29), 29.

4. Starts from the 253rd *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) up to the 91st *āya* of 3rd *sūra* (*Al-Imrān*) inclusive.

6(5). Starts from the 24th *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā* ') up to the 147th *āya* of the same *sūra*.

7(6). Starts from the 148th *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā* ') up to the 82nd *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*) inclusive.

9(8). Starts from the 111th *āya* of the 6th *sūra* (*al-'An'ām*) up to the 87th *āya* of the 7th *sūra* (*al-'A'rāf*) inclusive.

11(10). Starts from the 41st *āya* of the 8th *sūra* (*al-'Anfāl*) up to the 93rd *āya* of the 9th *sūra* (*al-Taūba*) inclusive.

12(11). Starts from the 94th *āya* of the 9th *sūra* (*al-Taūba*) up to the 5th *āya* of the 11th *sūra* (*Hūd*) inclusive.

14(13). Starts from the 53rd *āya* of the 12th *sūra* (*Yūsuf*) up to the end of the 14th *sūra* (*Ibrāhīm*).

17(16). Starts from the 72nd *āya* of the 18th *sūra* (*al-Kahf*) up to the end of the 20th *sūra* (*Tāha*).

18(17). Starts from the 21st *sūra* (*al-'Anbiyā* ') up to the end of 22nd *ūra* (*al-Ḥağ*).

21(20). Starts from the 56th *āya* of the 27th *sūra* (*al-Naml*) up to the 45th *āya* of the 29th *sūra* (*al-'Ankabūt*) inclusive.

24(23). Starts from the 28th *āya* of the 36th *sūra* (*Yā-Sīn*) up to the 32nd *āya* of the 39th *sūra* (*al-Zumar*) inclusive.

25. Starts from the first 2 words of 32nd *āya* of the 39th *sūra* (*al-Zumar*) up to the 46th *āya* of the 41st *sūra* (*Fuṣṣilat*) inclusive.

28(29). In the beginning of the book the heading of the 67th *sūra* (*al-Mulk*) is mistakenly written, but the following text is the 58th *sūra* (*al-Muğādala*) which continues up to the 66th *sūra* (*al-Taḥrīm*) inclusive.

29. Starts from the 67th *sūra* (*al-Mulk*) up to the 77th *sūra* (*al-Mursalāt*) inclusive.

On p.18b of the book 11(10) there are 2 round stamps where one can notice the words "Selīm Ṣabrī". On the p. 20b of the book 14(13) there are 3 round stamps; in one of them it is written "Muṣṭafa Ṣabrī" and on the other one there is a date "1296" (1878/1879).

Previously was held in the library of St. Etchmiadzin. MS was among those rescued in 1916 in Moush and taken to St. Etchmiadzin.

261

16 مجلد (کتیب) من القرآن الکریم، مکان النسخ مدينة "وان"، الدولة العثمانية. النوع ورق، 295 ورقة (19 + 19 + 19 + 19 + 20 + 18 + 19 + 20 + 20 + 19 + 19 + 21 + 19 + 20 + 23). لكل مجلد رقمه المتسلسل⁶. رقم كل کتیب مع عدد کراساته:

1(12) VI-(6)7, (19)I-V, (10)V-(5)6, (19) 1-V, (10)V-4, (19)I-V, (10) V-3, (19)I-V, (10) V-1
(19)I-V, (10)V-(11)12, (18)I, (17)I, (16) III, (10)V-(10)11, (20)V, (10)V-(8)9, (19)I-IV
-V, (10) V-(20)12, (19)I-V, (10)V-(17)18, (20)V, (10) V-(16)17, (20)I, (19)V, (9)-V-(13)14

⁶ قام الناسخ بترقيم كل مجلد. الترقيم مكتوب على الصفحة الاخيرة من النسخة. رقم المخطوط مكتوب على ورقة ملصقة في القسم الخارجي للتجايد. لكن بعض هذه الأرقام الملصقة لا تطابق الترقيم الموجود في آخر الصفحة، لذلك فقد اعتمدنا الترقيم الموجود داخل النص. أما الترقيم الموجود على التجليد فهو على الشكل الآتي: 1, 3, 4, (5)6, (6)7, (8)9, (10)11, (11)12, (13)14, (16)17, (16)18, (20)21, (23)24, 25, (29)28 و29.

(19)1, (11)1-(23)24, IV (19), (20)1, (21)1, 25-V (10), V-(29)28, (10) V, (20) V, 29-
VII (10) V, (23)1- (10) V. قياس الكتيب الواحد 17x23 سم. الصفحة 9 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر.
قياس النص 10x15 سم ضمن إطار مركب ثنائي أحمر. توجد على الصفحتين 1ب و2أ من الكتيب الأول زخرفات نباتية
(أحمر، أزرق، أصفر، أسود) ضمن إطار مركب (أزرق، أصفر). أسماء السور بالأحمر. فواصل الآيات أقراص حمراء.
التعليق بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

تاريخ النسخ 1283 هـ / (1867/1866 م). اسم النسخ: "حجي بكر آغا بن محمد بلنك زاده". يوجد عقد وقفية: " قد وقف
وحبس وسبل هذا المصحف الشريف الحاجي بكر آغا بن محمد بلنك زاده وقفا صحيحا شرعيا على الجامع الشريف المسمى
بجامع الشريف خسرو باشا ورحمة الله عليه الكائن في بلدة وأن لاجله خالصا لوجه الله تعالى وطلبا لمرضاته بشرط أن لا
يخرج ولا يباع ولا يوهب ولا يرهن ولا يبدل فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه ان الله سميع عليم اللهم اغفر
لواقفه ولكاتبه ولقارنه ولمن سعى فيه برحمتك يا ارحم الراحمين في سنة ثلث وثمانين ومائتين والالف"، الصفحة 1أ.
جميع المجلدات (الكتيبات) الـ 16 جلدت بجلد أحمر داكن عليه نقشات نباتية في وسطه وزواياه الأربع.
الهوامش:

الأجزاء، الأجزاء، السجديات بالأحمر.
على الأرجح أنه ولأهداف تعليمية تم تقسيم المخطوط إلى أكثر من 30 كتيب. يتألف كل كتيب من 2، 3 أو 4 سور. وصلنا من
هذه الكتيبات 16 كتيب محفوظة برقم 261.

تضم الكتيبات ما يلي:

- 1 – سورة الفاتحة حتى الآية 134 من السورة رقم 2 (البقرة).
 - 3 – الآية 142 من سورة البقرة حتى نهاية الآية 252 من ذات السورة.
 - 4 – الآية 253 من سورة البقرة حتى نهاية الآية 91 من السورة رقم 3 (آل عمران).
 - 6 (5) – الآية 24 من السورة رقم 4 (النساء) حتى الآية 147.
 - 7 (6) – الآية 148 من سورة النساء حتى نهاية الآية 82 من السورة رقم 5 (المائدة).
 - 9 (8) – الآية 111 من السورة رقم 6 (الأنعام) حتى نهاية الآية 87 من السورة رقم 7 (الأعراف).
 - 11 (10) – الآية 41 من السورة رقم 8 (الأنفال) حتى نهاية الآية 93 من السورة رقم 9 (التوبة).
 - 12 (11) – الآية 94 من سورة التوبة حتى نهاية الآية 5 من السورة رقم 11 (هود).
 - 14 (13) – الآية 53 من السورة 12 يوسف حتى نهاية السورة رقم 14 (إبراهيم).
 - 17 (16) – الآية 72 من السورة رقم 18 (الكهف) حتى نهاية السورة رقم 20 (طه).
 - 18 (17) – السورة رقم 21 (الأنبياء) ورقم 22 (الحج).
 - 21 (20) – الآية 56 من السورة رقم 27 (النمل) حتى نهاية الآية 45 من السورة رقم 29 (العنكبوت).
 - 24 (23) – الآية 28 من السورة رقم 36 (يس) حتى الآية 32 من السورة رقم 39 (الزمر).
 - 25 – الآية 32 من سورة الزمر حتى نهاية الآية 46 من السورة رقم 41 (فصلت).
 - 28 (29) – كتيب خطأ عنوان السورة رقم 67 (الملك) بدلا من السورة رقم 58 (المجادلة) حتى نهاية السورة رقم 66 (التحریم).
 - 29 – سورة الملك حتى نهاية السورة رقم 77 (المرسلات).
- يوجد ختمان دائريان (الصفحة 18ب) من المجلد (الكتيب) رقم 11 (10) باسم "سليم صبري". وثلاثة أختام (الصفحة 20ب)
من الكتيب 14 (13)، واحدة منها فقط باسم "مصطفى صبري"، أما الختمان الآخران بتاريخ 1296 هـ / (1878-1879 م).
في بادئ الأمر تم حفظ الكتيبات في دار مخطوطات مدينة إيجمياتزين. النسخ جزء من المخطوطات التي تم إنقاذها من الضياع
في عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى إيجمياتزين.

267

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 316: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21x
14,5 սմ: ՏՈՂ՝ 14: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր:
ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 15x8 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ), լուսանցազիծ՝
պարզ (կարմիր):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, իսկ այսները բաժան-

ված են շրջանագծով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի
ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱՁՄ՝ ժամանակակից (սրճագույն մուլաթ), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով) թասաշիր, թախմիս, սաջդա՝ կարմիր:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 69-րդ այայի կես,
ավարտ՝ 89-րդ՝ «ալ- Ֆաջր» սուրայի վերջ:

Մ.Թ.՝ Նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Ձեռագիրը մաս է
կազմել 1915 թ. կորուստից փրկված և Վասպուրականից ս. Էջմիածին բերված հարյու-
րավոր ձեռագրերի:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

267

One-volume copy of the Qur'an; MS on Oriental paper; 316 ff.; fly leaves [1+1]; 21x14,5
cm; fully vocalized *nash* script; 14 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing
area 15x8 cm; entire text set within a complex frame - 2 blue lines around the writing area and
one red line on the edge of the page.

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of circles (red); catchwords at the bottom
of every verso page (black). The MS is rebound (brown).

Marginal arrangements:

– *guz*, *hizb* with subdivisions, *taḥmīs*, *ta'āšīr* (red).

MS not complete both in the beginning and at the end. Starts from the middle of the 69th
āya of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) up to the end of the 89th *sūra* (*al-Fağr*), but as the bottom part of
the last folio is damaged, the last 3 *āyas* are missing.

Previously held in the library of St Etchmiadzin. MS was among those hundreds of MSs
rescued in 1915 and taken from Vaspourakan to St. Etchmiadzin.

The manuscript is restored.

267

մյուս մասը զուրկ է: Գրված է 14.5x21 սմ չափի վրա, սև թանաքով, հուշող նշանները՝ կարմիր:
Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, իսկ այսները բաժան-
ված են շրջանագծով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի
ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱՁՄ՝ ժամանակակից (սրճագույն մուլաթ), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝
– ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով) թասաշիր, թախմիս, սաջդա՝ կարմիր:
Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 69-րդ այայի կես,
ավարտ՝ 89-րդ՝ «ալ- Ֆաջր» սուրայի վերջ:
Մ.Թ.՝ Նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Ձեռագիրը մաս է
կազմել 1915 թ. կորուստից փրկված և Վասպուրականից ս. Էջմիածին բերված հարյու-
րավոր ձեռագրերի:
Ձեռագիրը վերանորոգված է:

273

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 291: ՊՐԱԿ՝ VI(12), V(22),
V(32), V(42), V(52), V(62), V(72), VI(84), V(94), V(104), V(114), V(124), V(134), V(144),
V(154), V(164), V(174), V(184), III(190), V(200), VI(212), V(222), V(232), V(242), V(252),

V(262), V(272), V(282), V-1(291): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 35x23 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 25x17 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (սև, ոսկի, երբեմն նաև կարմիր), որոշ դեպքերում՝ պարզ շրջանակի (կարմիր), իսկ վերջին երեք թերթերը՝ բաղադրյալ շրջանակի (կանաչ և սև) մեջ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, կարմիր շրջանակի մեջ (սկսած 97-րդ՝ «ալ-Կադր» սուրայից (289ա) մինչև վերջ՝ կանաչ շրջանակներ առանց անվանումների): Այսները բաժանված են բոլորակներով (կարմիր կամ ոսկի, երբեմն էլ կարմիր և ոսկու համադրմամբ): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄՆ՝ ժամանակակից (սրճագույն կաշի), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ, թասաշիր և սաջդա՝ կարմիր և սև,

– հավելագրումներ:

Ձեռագրի սկիզբ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 83-րդ այա:

Էջ 116բ և 117ա վակֆ:

Ձեռագիրը նորոգված է, 4-րդ թերթը զլխիվայր է փակցված, պակաս թերթերը (2, 254, 261, 262, 289, 290, 291) լրացված են:

273

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 291 ff.; VI(12), V(22), V(32), V(42), V(52), V(62), V(72), VI(84), V(94), V(104), V(114), V(124), V(134), V(144), V(154), V(164), V(174), V(184), III(190), V(200), VI(212), V(222), V(232), V(242), V(252), V(262), V(272), V(282), V-1 (291); fly leaves [1+1]; 35x23 cm; fully vocalized *nashī* script; 13 lines to the page; black ink with rubrication (reading signs) in red; writing area 25x17 cm; entire text set within a complex frame with 4 lines (black and gold, sometimes – black, gold and red) rarely – 1 line (red), last 3 ff. green and black.

Sūra headings and their frames in red ink. Starting from 97th *sūra* (*al-Qadr*) (p. 289a) up to the end of the text the space is left for *sūra* headings and frames (green), but it is not written in; *āya* dividers in form of a disc (gold, or red, sometimes using both colours); catchwords at the bottom of every verso page (black). MS rebounded with brown leather.

Marginal arrangements:

– *ǧuz*, *hiẓb*, *ta'ašīr* and *saǧda* marked (red and black ink);

– some missed out words (black ink);

– *waqf* notes (pp. 116b, 117a).

MS is not complete. It starts from the middle of the 83rd *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā*).

The MS is restored. F.4 is placed upside down, many ff. were added to complete the text (as ff. 2, 254, 261, 262, 289, 290, 291).

273

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 291 ورقة، عدد الكراسات:

VI (12), V (22), V (32), V (42), V (52), V (62), V (72), VI (84), V (94), V (104), V (114), V (124), V (134), V (144), V (154), V (164), V (174), V (184), III (190), V (200), VI (212), V (222), V (232), V (242), V (252), V (262), V (272), V (282), V-1 (291)

28

(242)V, (252)V, (262)V, (272)V, (282)V, (291)V-1. أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 23x35 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. الإشارات بالأحمر. قياس النص 17x25 سم ضمن إطار مركب رباعي (أسود وذهب، في بعض الأحيان بالأحمر). أو ضمن إطار أحمر بسيط. يوجد على الأوراق الثلاثة الأخيرة إطار مركب (أخضر، أسود). أسماء السور بالأحمر ضمن مستطيل (أحمر). إشارات التبويب (أخضر) دون كتابة أسماء السور ابتداء من السورة رقم 97 (القدر)، الورقة 289 حتى الآخر، فواصل الآيات أقرص بعضها حمراء و أخرى مذهبية أو بالأحمر والذهب. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم ترميم التجليد بجلد بني اللون.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، التعشير، السجديات بالأسود والأحمر.

التصحیحات والإضافات بالأسود.

النسخة ناقصة الأول، تبدأ عند الآية 83 من السورة رقم 4 (النساء).

قيد وقف على الصفحتين 116ب، 117أ.

النسخة مرممة، تم تثبيت الورقة الرابعة بشكل مقلوب. هناك أوراق أضيفت إلى النسخة لإتمام النص: (2, 254, 261, 262, 289, 290, 291).

274

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Օսմանյան կայսրություն: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուրք: ԹԵՐԹ՝ 352: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 28x19 սմ: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 20x13 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով (78-րդ՝ «ալ-Նաբա» սուրայից սկսած՝ անվանումները բացակայում են), այսները բաժանված են շրջանակներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն կաշի (մաշված):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), թասաշիր և սաջդա (կարմիր և սև):

Ձեռագրի սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրա:

Ձեռագիրը վերանորոգման խիստ կարիք ունի:

ՄԵԾ՝ Ձեռագիրը նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Ձեռագրի մեջ դրված առանձին թերթիկի վրա Մատենադարանի աշխատակցի կողմից նշված է «Գազրիկյան ցուցակ N 1359 (այլ ոչ թե 1353 ինչպես նշված է վրան), պատկանել է Մուշի Սուրբ Կարապետ վանքի ձեռագրատանը N 48»: Ըստ այդմ՝ կարելի է եզրակացնել, որ ձեռագիրը մաս է կազմել 1916 թ. մայիսին կորստից փրկված և Մուշից ս. Էջմիածին բերված այն ձեռագրերի, որոնց ցուցակագրումը կատարել է այդ ժամանակվա ս. Էջմիածնի Մատենադարանի գրապահ Գազրիկ Ներսիսյանը:

274

One-volume copy of the Qur'ān, possibly from the Ottoman Empire. MS on Oriental paper; 352 ff.; 28x19 cm; fully vocalized *nashī* script; 12 lines to the page; black ink rubrication in red; writing area 20x13 cm.

Sūra headings in red ink, starting from the 78th *sūra* (*al-Nabā*) the headings are missing; *āya* dividers in the form of a red circle; catchwords at the bottom of every verso page (black); leather binding (brown) greatly worn-out.

Marginal arrangements:

29

– *ta'āšīr, ġuz' and hizb* with subdivisions and the *sağda* (red and black ink).

The 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) is missing. Starts from the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

MS previously held in the library of St. Etchmiadzin. On the doublure A there is a note made by a researcher of the Matenadaran "Gazrikian list N1359 (and not 1353 as it is marked on the book), belonged to the Monastery of St. Karapet in Moush, N 48", which means that the MS was among those MSs rescued in May 1916 and taken from Moush to St. Etchmiadzin. These MSs were included in the list of the library of St. Etchmiadzin by the librarian Mr. Gazrik Nersisian.

274

مجلد واحد من القرآن الكريم على الأرجح مخطوط عثمانى. الورق شرقي، 352 ورقة، القياس 19x28 سم. الصفحة 12 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 13x20 سم. أسماء السور دون تبويب وبالأحمر؛ لا توجد أسماء على رأس السور ابتداء من السورة رقم 78 (النبا). فواصل الآيات حلقات بالأحمر. التعقيبية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد جلد بني مهترى.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، التعشير، السجدة بالأحمر والأسود.

النسخة ناقصة الأول (سورة الفاتحة)، تبدأ عند السورة رقم 2 (البقرة).

المخطوط بحاجة إلى إعادة ترميم.

حفظ المخطوط في السابق في دار المخطوطات بمدينة ايجميازين. يوجد ورقة داخل النسخة مكتوب عليها من قبل احد العاملين في الماتيناداران ما يلي: "فهرسة كازريكيان N1359"، وليس 1353 كما هو مذكور على المخطوط. يذكر أن هذه النسخة قد حفظت في مكتبة المخطوطات في دير القديس قره بيت في مدينة موش N48.

المخطوط واحد من مجموعة مخطوطات تم إنقاذها من الضياع عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى ايجميازين حيث وضع فهرستها كازريك نرسيسيان أمين خزانة الكتب في دار مخطوطات ايجمازين آنذاك.

275

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԸԸ՝ 274: ՊԸԱԿ՝ XI(22), IV(30), VI(42), III(48), VII(62), II(66), VIII(82), IX(100), IX(118), X(138), VIII(154), II(158), VI(170), VI(182), IV(190), IV(198), III(204), IV(212), VI(224), III(230), VIII(244), IV(252), V(262), II(266), IV(274): ՄԵԾՈԻԹՅՈԻՆՆ 31x20 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԸ՝ ձայնավորված նախի, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԸԱԴԱՇՏ՝ 22x14 սմ:

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, որոշ սուրաների անվանումները բացակայում են: Այսները բաժանված են բոլորակներով կամ շրջանագծերով (կարմիր), երբեմն առհասարակ նշված չեն:

ԿԱԶՍ՝ ժամանակակից (սրճագույն կաշի), պահպանակ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուգ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), թաաշիր և սաջդա (սև և կարմիր),

– հավելագրումներ (սև և կարմիր):

Ձեռագրի սկիզբը 2-րդ «ալ-Բակարա» սուրայի 77-րդ այսյի կես:

Էջ 47ա, 67ա, 70ա, 93ա, 131ա, 199ա, 249ա կնքադրոշմներ (անընթեռնելի են կամ դժվար ընթեռնելի):

ՄՆԹ՝ Ձեռագիրը նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Այն մաս է կազմել 1916 թ. մայիսին կորուստից փրկված և Մուշից ս. Էջմիածին բերված ձեռագրերի:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

30

275

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 274 ff.; XI(22), IV(30), VI(42), III(48), VII(62), II(66), VIII(82), IX(100), IX(118), X(138), VIII(154), II(158), VI(170), VI(182), IV(190), IV(198), III(204), IV(212), VI(224), III(230), VIII(244), IV(252), V(262), II(266), IV(274); fly leaves [1+1]; 31x20 cm; fully vocalized *naṣḥ* script; 13 lines to the page; black ink, rubrication in red; writing area 22x14 cm; *sūra* headings in red ink, some *sūra* headings are not written at all; *āya* dividers in the form of red discs or red circles (in many cases missing). Rebound with leather (brown).

Marginal arrangements:

– *ta'āšīr, ġuz' and hizb* with subdivisions, *sağda* in black and red ink;

– missed out words (black and red ink).

The MS is not complete, it starts from the middle of the 77th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

Stamps on pp.47a, 67a, 70a, 93a, 131a, 199a, 249a. Probably all of them done by the owner and are either illegible or difficult to read.

MS previously held in the library of St. Etchmiadzin. It was among those rescued in May 1916 in Moush and taken to St. Etchmiadzin.

The MS is restored.

275

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 274 ورقة، عدد الكراسات:

II(158), IV(30), XI(22), VIII(82), II(66), II(62), III(48), VI(42), IV(182) 2, VI(182) 2, IV(198) 2, III(204), IV(212), VI(224), VIII(244), IV(252), V(262), II(266), IV(274).

أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 20x31 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 14x22 سم. أسماء السور دون تبويب وبالأحمر، بعض السور دون عنوان. فواصل الآيات أقراص أو دوائر حمراء، لا توجد فواصل في بعض الآيات. تم ترميم التجليد بجلد بني.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، التعشير، التخميس، السجدة بالأحمر؛ توجد عبارة "الله أكبر" على الصفحات 270ب، 271أ، 272ب، التصحيحات والإضافات بالأحمر والأسود.

النسخة ناقصة الأول، تبدأ عند الآية 77 من السورة رقم 2 (البقرة).

أختام غير واضحة على الصفحات: 47، 47، 67، 70، 93، 131، 199، 149 (على الأرجح من قبل مالك المخطوط). تم حفظ المخطوط بادئ الأمر في دار مخطوطات مدينة ايجميازين. النسخة جزء من المخطوطات التي تم إنقاذها من الضياع عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى ايجميازين.

النسخة مرمتة.

276

1 հատոր արաբերեն (ձեռագրի սկզբի ու վերջի մի քանի էջերում տողերի արանքում տրվում է պարսկերեն թարգմանությունը) Ղուրան; ՏԵՂ հավանաբար Իրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԸԸ՝ 295: ՊԸԱԿ՝ IV(8), IV(16), IV(24), II(28), IV(36), IV(44), IV(52), VI(64), II(68), VI(80), III(86), VI(98), II(102), VI(114), II(118), VI(130), I(132), VIII(146), V(156), III(162), IV(170), IV(178), II(182), III(188), VI(200), I(202), VI(214),

31

II(218), V(228), II(232), VI(244), II(248), VI(260), III(266), V(276), X-1 (295): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 30x20 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 21x14 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, այսները բաժանված են բոլորակներով կամ շրջանագծերով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն կաշի (մաշված), կենտրոնում, անկյուններում և եզրերին՝ բուսանախշեր:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), թասաշիր, սաջդա (սև և կարմիր),

– պարսկերեն մեկնաբանություններ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. ավարտ՝ 104-րդ՝ «ալ-Հումազա» սուրա (հաջորդ՝ 105-րդ՝ «ալ-Ֆիլ» սուրայի միայն վերնագիրն է նշված):

ՄԵՓԱԿԱՆԱՏԻՐՈՋ ՆՇՈՒՄՆԵՐ՝ էջ 212ա՝ «Հիջրայի 1308 թ. Շաաբան ամիս» (1891թ.), կազմաստա՝ Հիջրայի 1321թ. (1903/1904) (թվականը համընկնում է ձեռագրում առկա Ռուսական կայսրության հարկային ծառայության անդորրագրերի, ինչպես նաև մի այլ էջում պահպանված Աստրախանի փոստային ծառայության անդորրագրի հետ 1903 թ.):

ԾՆԹ՝ Կարելի է ենթադրել, որ ձեռագիրը 20-րդ դարի սկզբին Իրանից նավով տեղափոխվել է Ռուսաստան, ապա Մոսկվայի Լազարյան ճեմարանի գրադարան, իսկ խորհրդային շրջանում բերվել Հայաստան ու փոխանցվել Մատենադարանին:

Ձեռագրի 186, 187, 188, և 294 թերթերը պատռված են և միայն ստորին մի նեղ շերտն է պահպանվել:

276

One-volume copy of the Qur'ān in Arabic (on some pp. in the beginning and at the end - some translations into Persian written between the lines), possibly from Iran; MS on Oriental paper; 295 ff.; IV(8), IV(16), IV(24), II(28), IV(36), IV(44), IV(52), VI(64), II(68), VI(80), III(86), VI(98), II(102), VI(114), II(118), VI(130), I(132), VII(146), V(156), III(162), IV(170), IV(178), II(182), III(188), VI(200), I(202), VI(214), II(218), V(228), II(232), VI(244), II(248), VI(260), III(266), V(276), X-1(295); 30x20 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 21x14 cm:

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in the form of a red disc or red circle; catchwords at the bottom of every verso page (black); old binding (brown), mandorla, cornerpieces; worn-out.

Marginal arrangements:

– *ta'āšir*, *guz* and *hizb* with subdivisions, *sağda* in black and red ink;

– some commentaries in Persian.

The MS is not complete at the end, 104th *sūra* (*al-Humaza*) is the last one, only the heading of the 105th *sūra* (*al-Fīl*) is written.

On f.212a one of the owners has marked the date 1308 (month Sha'abān) which corresponds to the year 1891. On the doublure A one of the owners has marked 1321 (1903/1904), which coincides with the date (1903) marked on a receipt (coupon) of Russian tax service and another receipt of the Astrakhan post service left in MS.

Possibly the manuscript was transferred from Iran to the Russian Empire at the beginning of the 20th c. Then it was included in the collection of the Moscow Lazarev Institute and after it was transferred to Armenia (Matenadaran).

The folios 186, 187, 188, and 294 are torn and only the bottom part is left.

276

مجلد واحد من القرآن الكريم، (توجد ترجمات باللغة الفارسية في أول وآخر النسخة)؛ كتب المخطوط على الأرجح في إيران. الورق شرقي، 295 ورقة، عدد الكراسات:

·II(118) ·VI(114) ·II(102) ·VI(98) ·III(86) ·VI(80) ·II(68) ·VI(64) ·IV(52) 3 ·II(28) ·IV(24) 3

·I(202) ·VI(200) ·III(188) ·II(182) ·IV(178) 2 ·III(162) ·V(156) ·VII(146) ·(32I(1) ·VI(130)

القياس: 20x30 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. الإشارات بالأحمر. قياس النص 14x21 سم. أسماء السور دون

تبويب وبالأحمر. فواصل الآيات أقرص أو دوائر حمراء. التعقيبات بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد مهترئ بني

اللون، عليه زخارف نباتية في الوسط والزوايا الأربعة.

الهوامش:

الأجزاء، الأجزاء، السجدة بالأحمر والأسود.

النسخة ناقصة الآخر، تنتهي بالسورة رقم 104 (الهزمة) وعنوان السورة رقم 105 (الفيل).

كتابات (تعليقات) بالفارسية.

گتیب: "شهر شعبان 1308 هـ" / (1891 م) من قبل مالك المخطوط، الصفحة 212؛ وكتب احد مالكي المخطوط على البطانة:

"1321 هـ" (1904/1903 م) حيث يطابق مع التاريخ 1903 م الموجود في إشهار جمارك أستراخان في القيصرية الروسية

الذي وجد داخل المخطوط.

من المرجح أن النسخة قد نقلت من إيران إلى مكتبة مدرسة لازاريان العليا في موسكو بداية القرن العشرين، ومن ثم دار

المخطوطات في أرمينيا.

النسخة مرممة، الأوراق 187، 186، 188، 294 مهترئة.

279

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ ՄԵՉԻԵՂ (Իրան): Ժամանակ՝ Հիջրայի 1249 թ. Ռաջաբ ամիսը (1833 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր): ԳՐԻՉ՝ Շեյխ Մուհամմադ Սալիհ իբն Շեյխ Մուհամմադ Հասան ալ-Գիլանի: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 312, չգրված՝ 2 թերթ (վերջում): ՊՐԱԿ՝ 39-IV(312): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ 27x15 սմ: ՏՈՂ՝ 16: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 21x9 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են շրջանագծերով, կամ բոլորակներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սև կաշի (մաշված ու թերթերից մասամբ անջատված):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), թասաշիր, սաջդա (կարմիր):

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ԳՐԻՉԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

էջ 312բ՝ արաբերեն հիշատակարան (վերջին տողը պարսկերեն).

صدق الله العلي العظيم وصدق رسوله النبي الكريم ونحن على ذلك من الشاهدين والشاكرين والحمد لله رب العالمين وتشرفنا بكتابته الفقير الى رحمته ربه القدير تراب اقدام الشيوخ شيخ محمد صالح بن شيخ محمد حسن الجيلاني اصلا بلالم رانكوه موطننا في المشهد المقدس الرضوى في ... الرجب في سنة ١٢٤٩ من الهجرة النبوية والحمد لله اولا واخيرا والصلاة والسلام

يوجد ختم "إيجماتزين" (مقر كاثوليكوس عموم الأرمن الأرثوذكس)، بينما اسم الشخص غير واضح؛ يوجد تاريخ 1894م على البطانة والصفحة 1؛ كما يوجد ختم بأحرف عربية (غير واضح) في آخر المخطوط.
يمكننا القول أن المخطوط وصل إلى إجمياتزين من إيران في نهاية القرن التاسع عشر، وفي عام 1920م إلى يريفان ليحفظ في الماتيناداران فيما بعد.

280

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Օսմանյան կայսրություն: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 300 թերթ: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 25x18 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 17,5x10,5 սմ, առնված է բաղադրյալ ջրջանակի (կարմիր) մեջ: Էջ 1ա՝ նկարագրող բուսանախշեր (կապույտ, կանաչ, կարմիր, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ երկու կողմից երկուական կարմիր եռանկյունիներ: Այսները բաժանված են բոլորակներով (կարմիր): Եթակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ ժամանակակից (կանաչ և սև), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵԲ՝

– հիզբ, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով), սաջդա (կարմիր և սև),

– հավելագրումներ (սև թանաք):

Ձեռագրի սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրա:

Էջ 38ա, 53ա, 92ա, 102բ, 123ա, 149ա, 169ա, 196ա, 219ա, 259ա, 276ա, 289ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մասամբ վնասված է: Առաջին 38 թերթերի լուսանցքներին՝ այրվածքի հետքեր: Վերջին 300-րդ թերթը պոկված է, թերթի վերնամասը բացակայում է:

ԾՆԹ՝ Նախապես պահվել է ս.էջմիածնի Մատենադարանում: Ա աստառի վրա նշված է «Գազրիկյան ցուցակ N 1378 Մուշի ս. Կարապետ»: Ձեռագիրը մաս է կազմել 1916 թ. կորստից փրկված և Մուշից ս.էջմիածին բերված այն ձեռագրերի, որոնց ցուցակագրումը կատարել է այդ ժամանակվա ս.էջմիածնի Մատենադարանի գրասպան Գազրիկ Ներսիսյանը:

280

One-volume copy of the Qu'ran, possibly from the Ottoman Empire; MS on Oriental paper; 300 ff.; fly leaves [1+1]; 25x18 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 17,5x10,5 cm; entire text set within a complex frame (two-line red); p.1a illuminated with vegetal decorations (blue, green, gold, red).

Sūra headings written with red ink, from both sides there are double triangles the upper ones placed upside-down (all in red); *āya* dividers in a form of discs (red); catchwords at the bottom of every verso page (black). MS rebounded (green and black).

Marginal arrangements:

– *hizb* and *ğuz*՝ with subdivisions and the *sağda* in red and black;

– some words (black ink).

The MS is not complete, it starts with the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

Pp. 38a, 53a, 92a, 102b, 123a, 149a, 169a, 196a, 219a, 259a, 276a, 289a - *waqf* notes.

على سيد المر[سلين] من الاولين والآخرين والحمد لله رب العالمين الظاهر انكس كه مصحف نوشت رساني تو او را بباغ بهشت

Կազմաստան, էջ 1ա՝ կլոր կնքադրոշմներ՝ մասամբ անընթեռնելի, ս. էջմիածնի խորհրդանիշով՝ թվագրված 1894թ.:

ԾՆԹ՝ Կարելի է ենթադրել, որ ձեռագիրը Իրանից 19-րդ դարի վերջին հայտնվել է ս. էջմիածնում, ապա 1920-ական թվականներին փոխանցվել է Երևան՝ մաս կազմելով Մատենադարանի հավաքածուի:

279

One- volume copy of the Qur'an; copied in Mashhad (Iran); MS on Oriental paper; 312 ff., two blank ff. (at the end); 39 IV(312); 27x15 cm; fully vocalized *nash* script; 16 lines to the page; black ink; writing area 21x9 cm; entire text set within a simple frame (red).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of circles or discs (red); catchwords at the bottom of every verso page (black);

Dated Rajab 1249 (Nov.- Dec.1833); copied by *Šeyh Muhammad Šālih ibn Šeyh Hasan al-Gilānī*; Colophon in Arabic (last line in Persian), p. 312b.

" صدق الله العلي العظيم وصدق رسوله النبي الكريم ونحن على ذلك من الشاهدين والشاكرين والحمد لله رب العالمين وتشرف بكتابه الفقير الى رحمته ربه القدير تراب اقدام الشيوخ شيخ محمد صالح بن شيخ محمد حسن الجيلاني اصلا بلالم رانكوه موطننا في المشهد المقدس الرضوى فى ... ال رجب فى سنة ١٢٤٩ من الهجرة النبوية والحمد لله اولا واخيرا والصلوة را او رساني تو والسلام على سيد المر[سلين] من الاولين والآخرين والحمد لله رب العالمين الظاهر انكس كه مصحف نوشت بباغ بهشت

Leather binding (black) slightly worn-out, partially separated from the folios.

Marginal arrangements.

– *ğuz*՝, *hizb* with subdivisions, *ta'asir* and *sağda* in red.

The MS is complete.

Round stamps with the symbol of St. Etchmiadzin. Name of the person is illegible, dates back to 1894 (Doublure A and p.1a).

Possibly at the end of 19th c. the MS was taken from Iran to the library of St. Etchmiadzin and in the 1920s was taken to the Matenadaran (Yerevan).

279

مجلد واحد من القرآن الكريم نسخ في مدينة مشهد بإيران، الورق شرقي، 312 ورقة (الورقتان فارغتان في الآخر)، عدد الكراسات: 39(312)IV، القياس 15x27سم. الصفحة 16 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 9x21سم ضمن إطار أحمر بسيط. اسماء السور دون تبويب وبالأحمر. فواصل الآيات أقراص أو دوائر حمراء. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تاريخ النسخ رجب 1249هـ (تشرين الثاني/نوفمبر- كانون الأول/ديسمبر 1833م)، اسم الناسخ: " الشيخ محمد صالح ابن الشيخ محمد صالح الكيلاني".

تصديق: " صدق الله العلي العظيم وصدق رسوله النبي الكريم ونحن على ذلك من الشاهدين والشاكرين والحمد لله رب العالمين وتشرف بكتابه الفقير الى رحمته ربه القدير تراب اقدام الشيوخ شيخ محمد صالح بن شيخ محمد حسن الجيلاني اصلا بلالم رانكوه موطننا في المشهد المقدس الرضوى فى ... ال رجب فى سنة ١٢٤٩ من الهجرة النبوية والحمد لله اولا واخيرا والصلوة والسلام على سيد المر[سلين] من الاولين والآخرين والحمد لله رب العالمين الظاهر انكس كه مصحف نوشت رساني تو او را بباغ بهشت", الصفحة 312ب.

التجليد جلد اسود مهترى، معظم الأوراق منفصلة عن الكتاب.

الهوامش:

Ff. 1-38 burnt on the margins; f. 300 is separated and its upper half is missing.

MS previously held in the Matenadaran of St. Etchmiadzin. There is a note in Armenian on doublure A: "Gazrikian list N 1378, St. Karapet of Moush". The MS was among those rescued in May 1916 and taken from the St. Karapet monastery of Moush to St. Etchmiadzin. These MSs were included into the list of the library of St. Etchmiadzin by the librarian Mr. Gazrik Nersisian.

280

مجلد واحد من القرآن الكريم. على الأرجح نُسخ في الدولة العثمانية. الورق شرقي، 300 ورقة، أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 18x25 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 10.5x17.5 سم ضمن إطار مركب ثنائي أحمر. توجد زخرفة نباتية (أزرق، أحمر، أخضر، ذهب)، الصفحة 11. أسماء السور بالأحمر ضمن مثلثين معكوفين بالأحمر. فواصل الآيات أقراص بالأحمر. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم ترميم التجليد باللونين الأخضر والأسود. الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالأحمر والأسود. التصحيح والإضافات بالأسود.

النسخة ناقصة الأول (سورة الفاتحة)، تبدأ عند السورة رقم 2 (البقرة). انتزعت الورقة 300 من بدن المخطوط وجزؤها الأعلى غير موجود. بينما عدد آيات سورة البقرة يبلغ 287 وليس 286.

عقد وقيية على الصفحات: (138، 153، 192، 102، 123، 149، 169، 196، 219، 276، 289).

هناك آثار حريق على الأوراق الـ 38 الأولى. الجزء الأعلى من الورقة الأخيرة غير موجود.

كُتب على البطانة وعدد من الأوراق: "فهرسة كازريكيان N 1378 دير القديس قره بيت، موش".

المخطوط واحد من مجموعة مخطوطات تم إنقاذها من الضياع عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى إيجمياتزين حيث وضع فهرستها كازريك نرسيسيان أمين خزانة الكتب في دار مخطوطات إيجماتزين آنذاك.

294

1 հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Օսմանյան կայսրություն: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԼԹ՝ 249; ՊԼԱԿ՝ II(4), III(10), 23V(240), IV(248), 1(249): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 29x19 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏՇ՝ 23x14 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր կամ մանուշակագույն):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են շրջանազներով կամ ստորակետով կամ 3 ստորակետներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՍ՝ ժամանակակից մովաթ (սրճագույն), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիզր, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով), թասաշիր, սաջդա (կարմիր և սև),

– հավելագրումներ:

Ղուրանի ամբողջական տեքստին հաջորդում են աղոթքներ (247 ա, բ, 248ա, բ, 249ա):

Էջ 56ա՝ կնքադրոշմներ (անընթեռնելի), բազմաթիվ էջերին՝ վակֆ:

ԾՆԹ՝ Նախապես պահվել է ս. Էջմիածնի Մատենադարանում: Կազմաստատին նշում «Գազրիկյան ցուցակ N 1377 Մուշի ս. Կարապետ N 45»: Ձեռագիրը մաս է կազմել 1916 թ. կորստից փրկված և Մուշից ս. Էջմիածին բերված այն ձեռագրերի, որոնց ցուցակագրումը կատարել է այդ ժամանակվա ս. Էջմիածնի Մատենադարանի գրապահ Գազրիկ Ներսիսյանը:

One-volume copy of the Qur'ān, possibly from the Ottoman Empire; MS on Oriental paper; 249 ff.; II(4), III(10), 23V(240), IV(248), 1(249); 29x18,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 23x14 cm; entire text set within a complex frame (2 red or 2 violet lines), on pp. 1b, 2a simple frame (violet).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of circle or coma or 3 comas (in a triangle form), all in red; catchwords at the bottom of every verso page (black); MS is rebound with dermatin (brown).

Marginal arrangements:

- *ta'āshir*, *hizb*, *guz* with subdivisions and the *sağda* in red and black;
- some missed out words are added with black ink.

The MS is complete; once the Qur'ānic text is over there are prayers written on 5 pages (247a, b, 248a, b, 249a).

On numerous pages of the MS there is a *waqf* note.

On f.56a there are owner stamps (illegible).

The MS is restored.

Previously held in the Matenadaran of St Etchmiadzin. On doublure A there is a note "Gazrikian list N1377 Saint Karapet of Moush 45". The MS was among those rescued in May 1916 and taken from the St. Karapet monastery of Moush to St Etchmiadzin. These MSs were included into the list of the library of St. Etchmiadzin by the librarian Mr. Gazrik Nersisian.

294

مجلد واحد من القرآن الكريم، على الأرجح كتب في الدولة العثمانية. الورق شرقي، 249 ورقة، عدد الكراسات: II(4)، III(10)، 23، IV(248)، V(240)، 1(249)، أوراق الحفظ (أ+ب)، القياس 19x29 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 14x23 سم ضمن إطار مركب ثنائي بالأحمر أو البنفسجي. أسماء السور دون تبويب وبالأحمر. تنوعت فواصل الآيات منها: دوائر، فاصلة واحدة، 3 فواصل جميعها بالأحمر. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. الغلاف جلد صناعي بني اللون. الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، التعشير، السجديات بالأحمر والأسود. التصحيح والإضافات بالأسود.

النسخة كاملة، توجد صلوات على الصفحات (247أ-ب، 248أ-ب، 249).

قيد وقف على العديد من الأوراق، كما يوجد ختم غير واضح يعود لمالك المخطوط (على الورقة 156). النسخة مرممة.

كُتب على البطانة وعدد من الأوراق: "فهرسة كازريكيان N 1377 دير القديس قره بيت، موش N 45". المخطوط واحد من مجموعة مخطوطات تم إنقاذها من الضياع في عام 1916 وإحضارها من مدينة موش إلى إيجمياتزين حيث وضع فهرستها كازريك نرسيسيان أمين خزانة الكتب في دار مخطوطات إيجماتزين آنذاك.

300

Հատված Ղուրանից: ՏԵՂ՝ Թավրիզ (Իրան): ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1285 թ. (1868-1869): ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ: ԹԵԼԹ՝ 9: ՊԼԱԿ՝ IV(8), 1(9): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 31,5x14,5 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 15x9 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սևի և կապույտ), յուսանցազի՝ սևի:

Այստեղից բաժանված են շրջանագծով (կարմիր):

ԿԱԶՄ՝ ստվարաթուղթ (սև), պահպանակ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ և հիզբ (կարմիր):

Ձեռագրի սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 75-րդ այա, ավարտ՝ 141-րդ այայի վերջ:

ՄԼԹ՝ Հավանաբար պատրաստված է ուսումնական նպատակներով: Գրվել է Թավրիզում և տրվել է Երևանի Հուսեյն Ալի մզկիթի հավատացյալներին, ըստ հիշատակարանի՝ վակֆ է արված:

300

A part of the Qur'ān, copied in Tabriz (Iran); MS on modern paper; 9 ff.; IV(8), 1(9); fly leaves [1+1]; 21,5x14,5 cm; fully vocalized *nash* script; 11 lines to the page; black ink, rubrication in red; writing area 15x9 cm; entire text set within a complex frame (gold, blue) taken in a simple frame (gold) on the edges of the ff.; *āya* dividers in a form of a circle (red).

The MS dates back to 1285 (1868-1869); on pp.9a,9b a colophon in Persian:

وقف صحيح شرع وجلس نخلد ملي گردانيندن خير الحاج حاجي رضوان وتوفيق اثار اقا حسين ولدان غفران پناه جايگاه عليبي شامگاه حاجي علي رضا اورد به طاب ثراه اين نصف جزو كلام الله مجيد را بانضمامه پنجاه ونه نصف جزو ديگر بر عامه مؤمنين وكافه مسلمين كه تلاوت نمايند و در مسجد ايروان حسينعلي خان بوده باشد مشروط بر اينكه ازا مسجد بيرون نبرند خصوصاً بقریه ها وقفا صحيحاً شرعياً بحيث لا يباع ولا يوهب ولا يرهن فمن بدله بعدها سمعه فانما ثمر على الدين بيد لونه حرره العبد الجريمه بزار همه عبد الرحيم سنة ١٢٨٥ التبريز يعنى از شهر ايروان برون نبرند وتولدش تا متوالى مسجد مزبور بوده باشد

Binding of cardboard (black).

Marginal arrangements:

– *guz* and *hizb* in red ink.

The MS starts from the 75th up to the 141st *āya* inclusive of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

Most probably it was created for educational purposes. MS was copied in Tabriz (Iran) and was given to the believers of the *Huseyn 'Alī* mosque in Yerevan. According to the colophon it's a *Waqf*.

300

مجلد واحد من القرآن الكريم، نُسخ في تبريز بايران (الصفحتين 9أ، 9ب). الورق حديث، 9 ورقات، عدد الكراسات: IV(8)، 1(9)، أوراق الحفظ (أ+ب)، 14.5x21.5سم. الصفحة 11 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 9x15سم ضمن إطار مركب ثنائي (أزرق، ذهب) داخل إطار ذهبي بسيط. فواصل الآيات دوائر بالأحمر. تاريخ النسخ 1285هـ / (1868/1869م). قيد وقف باللغة الفارسية: "وقف صحيح شرع وجلس نخلد ملي گردانيندن خير الحاج حاجي رضوان وتوفيق اثار اقا حسين ولدان غفران پناه جايگاه عليبي شامگاه حاجي علي رضا اورد به طاب ثراه اين نصف جزو كلام الله مجيد را بانضمامه پنجاه ونه نصف جزو ديگر بر عامه مؤمنين وكافه مسلمين كه تلاوت نمايند و در مسجد ايروان حسينعلي خان بوده باشد مشروط بر اينكه ازا مسجد بيرون نبرند خصوصاً بقریه ها وقفا صحيحاً شرعياً بحيث لا يباع ولا يوهب ولا يرهن فمن بدله بعدها سمعه فانما ثمر على الدين بيد لونه حرره العبد الجريمه بزار همه عبد الرحيم سنة ١٢٨٥ التبريز يعنى از شهر ايروان برون نبرند وتولدش تا متوالى مسجد مزبور بوده باشد"، الصفحتين 9أ، 9ب. التجليد ورق مقوى اسود اللون. الهوامش: الأجزاء بالأحمر.

38

النسخة ناقصة الأول والآخر، تبدأ عند الآية 75 حتى الآية 141 من السورة رقم 2 (البقرة).

على الأرجح أن المخطوط وضع لأغراض تدرسية، نُسخ في تبريز وقدم كوقف الى مسجد حسين علي في يريفان، ذلك بحسب حاشية المخطوط.

303

Հատված Ղուրանից: ՏԵՂ՝ Իրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ [19-րդ դար]: ԳԲԻՉ՝ Մոլլա Աբբաս Ալի: ՆՅՈՒԹ՝ թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 9: ՊՐԱԿ՝ IV(8), 1(9): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21,5x15,5 սմ: ՏՈՂ՝ 12: Հիմնական տեքստը վիմատիպ է (linotype), ճակատագարդը, շրջանակները, սուրաների անվանումները, այստեղից բաժանումները, Ղուրանի բաժանումները ձեռագիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 16,5x11 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (ոսկի, սև և կապույտ) մեջ, լուսանցազիծ՝ պարզ շրջանակ (կարմիր): Ճակատագարդին՝ բուսանախշեր (ոսկի, կապույտ, կանաչ, կարմիր և դեղին):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով. այստեղից բաժանված են բոլորակներով (ոսկի): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ կարմիր, պահպանակ՝ Ա+Բ,:

Վերջում՝ 9ք էջի վրա կա հետևյալ հիշատակարանը.

حسب خواهش خير الحاج حاجي وملا عباس على باهتمام استادام لكل كربلاى محمد وحسين باتمام برسيد

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիզբ և ջուզ (կարմիր):

Ձեռագրի սկիզբ՝ 23-րդ ջուզ՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» սուրայի 28-րդ այա, ավարտ՝ 37-րդ՝ «ալ-Սաֆֆար» սուրայի 161-րդ այա:

Ա կազմաստառին՝ 11 տողանի պարսկերեն հետագայի հիշատակարան (սեփականատիրոջ)՝ թվագրված Հիջրայի 1305թ. (1887): Ձեռագիրը վակֆ է արված:

ՄԼԹ՝ Ձեռագիրը կազմվել է հավանաբար ուսումնական նպատակներով. էջ 1ա՝ գրություն «45», որը, հավանաբար, մասերի բաժանված ու առանձին առանձին կազմված Ղուրանի հատորների (գրքույկների) հերթական համարն է:

303

A part of the Qur'ān, Iran; MS on paper; 9 ff.; IV(8), 1(9), fly leaves [1+1]; 21,5x15,5 cm; 12 lines to the page.

The main text is linotype, but the frontispiece, all the frames, *sūra* headings, *āya* dividers and the Qur'ān divisions are handwritten.

Writing area 16,5x11 cm; entire text set within a complex frame (gold, black, blue), a simple frame (red) on the edges of the ff. Frontispiece illuminated with vegetal decorations (gold, blue, green, red and yellow); *sūra* headings done with red ink; *āya* dividers in a form of a disc (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black); reddish binding.

Possibly of the 19th century, the copyist is *Molla 'Abbas 'Alī*. Colophon p.9b:

حسب خواهش خير الحاج حاجي وملا عباس على باهتمام استادام لكل كربلاى محمد وحسين باتمام برسيد

Marginal arrangements:

– *hizb* and *guz* in red ink.

39

Starts from the 23rd *ğuz*, that is the 28th *āya* of the 36th (*Yā-Sīn*) *sūra* and continues up to the 161st *āya* of the 37th (*al-Şāffāt*) *sūra* inclusive.

Double A, *waqf* note in Persian, dated 1305 of *Hijra* (1887).

Most probably it was created for educational purposes. On the p.1a the number "45" is marked, which probably was the number given to the separate volumes of the Qur'ān .

303

مجلد واحد من القرآن الكريم، إيران. النوع ورق، 9 أوراق، عدد الكراسات: IV(8)، I(9)، صفحات الوقاية (أ+ب)، القياس 15.5x21.5 سم. الصفحة 12 سطرا lino type، أما الزخرفات، الإطارات، عناوين السور وفواصل الآيات فهي مخطوطة.

قياس النص 11x16.5 سم ضمن إطار مركب (أزرق، أسود، ذهب) داخل إطار أحمر بسيط. توجد زخرفة نباتية (أحمر، أزرق، أخضر، أصفر، ذهب). عناوين السور بالأحمر. فواصل الآيات أقراص مذهبية. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد باللون العنابي. من المرجح أن المخطوط نُسخ في القرن التاسع عشر، الناسخ ملا عباس علي. توجد حاشية على الورقة 9 ب: "حسب خواهش خير الحاج حاجي وملا عباس علي باهتمام استادام لكل كربلاي محمد وحسين باتمام برسيد". الهوامش:

الأجزاء بالأحمر. النسخة ناقصة الأول، يبدأ عند الآية 28 من السورة رقم 36 (يس) و تنتهي عند الآية 161 من السورة رقم 37 (الصافات). حاشية من قبل مالك المخطوط على القسم الداخلي من التجليد مؤلفة من 11 سطرا، فيها تاريخ 1305 هـ (1887 م)، ومكتوب أيضا بأن المخطوط برسم الوقف. تم نسخ المخطوط لأغراض تدريسية، نُسخ على الورقة (1) رقم 45 (هو رقم تسلسل الكتاب ضمن المجلد) أنه يشكل جزء من مجلد القرآن الكريم.

322

I հատոր Ղուրան: ՏԵՂ՝ հավանաբար Օսմանյան կայսրություն: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուրք: ԹԵԲԹ՝ 316: ՊԸԱԿ՝ 13V(130), 2VII(158), VI(170), IV(178), VI(190), IV(198), VI(210), IV(218), VI(230), III(236), VII(250), III(256), VII(270), III(276), VI(288), IV(296), VI(308), IV(316): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 20,5x14,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏՆ՝ 15,5/16x8 սմ, առկա է պարզ կարմիր շրջանակի մեջ, որոշ էջերին շրջանակ չկա: 1բ և 2ա էջերին՝ ճակատագրող (բուսանախշեր)՝ մոխրագույն և բաց կանաչ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: Այսները բաժանված են շրջանազծերով կամ բոլորակներով (կարմիր): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ վերակազմված, ստվարաթուղթ (սրճագույն), պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիգր, ջուգ (իրենց ստորաբաժանումներով), թախմիս, թաաշիր, սաջղա (կարմիր),

– հավելագրումներ՝ ուղղումներ, ջնջումներ:

Ղուրանի տեքստը պակասավոր է: Ավարտ՝ 99-րդ՝ «ալ-Ջալզալա» սուրայի վերջին՝ 8-րդ այսդի առաջին բառ:

Թերթ՝ 1-130 և 131-316՝ տարբեր ձեռագրեր: Որոշ տողերի արանքում կարմիր թանաքով վակֆ:

40

Էջ 316բ՝ մատիտով ավելացված հայերեն գրություն՝ «Աղթամարի գրքերից»: Ձեռագիրը 1915-1916 թվականներին փրկվելով կորստից՝ նախ Աղթամար կղզուց բերվել է Խ.Էջմիածին, ապա փոխանցվել Երևանի Մատենադարանին:

322

One-volume copy of the Qur'ān, possibly from the Ottoman Empire; MS on Oriental paper; 316 ff.; 13V(130), 2VII(158), VI(170), IV(178), VI(190), IV(198), VI(210), IV(218), VI(230), III(236), VII(250), III(256), VII(270), III(276), VI(288), IV(296), VI(308), IV(316); fly leaves [1+1]; 20,5x14,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink, rubrication in red ink; writing area 15,5/16x8 cm; entire text set within a simple frame (red ink), on some pages no frame; on pp. 1b, 2a the frontispiece is illuminated with vegetal decorations (grey and light green).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of a circle or a disc (red); catchwords at the bottom of every verso page (black).

MS rebounded with cardboard (brown).

Marginal arrangements:

- *taḥmīs*, *ta'ašīr*, *ḥizb* and *ğuz* with subdivisions and the *sağda* in red ink;
- missed out words are added in black ink, there are also some corrections.

The MS is not complete, the last part is missing. It ends in the first word of the 8th *āya* of the 99th *sūra* (*al-Zalzala*).

The handwritings on ff.1-130 ff. 131-316 are different. *Waqf* notes in red between several lines.

P. 316b there is a note in Armenian (pencil) "From the books of Aghtamar".

Probably the MS was among those rescued in 1915-1916 and taken first from the Aghtamar Island (Lake Van) to St. Etchmiadzin and then brought to the Matenadaran (Yerevan).

322

մجلد واحد من القرآن الكريم، كُتِب على الأرجح في الدولة العثمانية. الورق شرقي، 316 ورقة، عدد الكراسات: 13V(130)، 2VII(158)، VI(170)، IV(178)، VI(190)، IV(198)، VI(210)، IV(218)، VI(230)، III(236)، VII(250)، III(256)، VII(270)، III(276)، VI(288)، IV(296)، VI(308)، IV(316): أوراق الحفظ (1+1)؛ القياس 20,5x14,5 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 15,5/16x8 سم ضمن إطار أحمر بسيط؛ بعض الصفحات دون إطار. توجد زخرفات نباتية (أخضر فاتح وفضي)، على الصفحات 1ب، 2ا أسماء السور دون تبويب بالأحمر، فواصل الآيات دوائر أو أقراص حمراء. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم نسخ المخطوط بورق مقوى بني اللون. الهوامش:

الأجزاء، التعشير، التخميس، السجديات بالأحمر. التصحيح والإضافات بالأسود.

النسخة ناقصة الاخر، تنتهي بالكلمة الأولى من الآية 8 من السورة رقم 99 (الزلزال).

يختلف النسخ في الأوراق 1-130 و 131-316. نلاحظ تكرار "الوقف" بالأحمر بين بعض السطور.

توجد عبارة باللغة الأرمنية مكتوبة بقلم رصاص «Աղթամարի գրքերից» (من كتب أغماتمار)، الصفحة 316ب. المخطوط تم إنقاذه من الضياع بين عامي 1915-1916 وإحضاره من جزيرة أغماتمار إلى إيجمياتزين ومن ثم إلى دار مخطوطات يريفان -الماتيناداران.

41

سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 9x17 سم ضمن إطار مركب ثنائي (أسود، ذهب) داخل إطار مركب ثلاثي (أسود، ذهب، أسود). أسماء السور بالذهب دون تبويب، فواصل الآيات دوائر مذهبة في داخلها نقاط بالأحمر والأزرق. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تم ترميم التجليد بورق مقوى بني اللون.

الهوامش:
الأجزاء، الأجزاء بالذهب، التخميم والتعشير بالأحمر، السجادات بالأحمر والذهب.
التصحيح والإضافات بالأسود، توجد بعض الشطوبات.

النسخة ناقصة الأول، تبدأ عند الكلمة الأخيرة من الآية 38 من السورة رقم 4 (النساء).
توجد خمس حواشي بالفارسية (بالأحمر والأسود) أضيفت لاحقاً، الصفحة 213 ب، اثنتان منهما غير مقروءة. كما توجد التواريخ التالية: 1242 هـ (1833/1832 م)، 1248 هـ (1833/1832 م)، 1259 هـ (1843 م).

355

Հատված Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով: ԹԵՐԹ՝ 59: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 16x10,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11x5,5սմ, առնված է կարմիր շրջանակի մեջ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով. Այսները միմյանցից անջատված են ծաղկանման նշաններով (կարմիր, կանաչ): Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն մովաթ ոսկե ճնշագարդերով (բուսական տարրեր), կենտրոնում դաջված է Al-Coranus Surae XVII-XXIX: Մեջքին՝ ոսկով դաջված գրություն «Al-Coranus»: Միջուկը՝ սովաքաթուղթ, աստաղ՝ բաց կանաչ մետաքս: Ա կազմաստաղի ձախ մասի ստորին անկյունում ռուսերեն գրություն՝ Т. И. ГАГЕНЪ МОСКВА: ՊԱՀ-ՊԱՆԱԿ՝ ԱԲ+ԳԴ, թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ և թասաշիր (կարմիր):

Ղուրանի տեքստի մի մասն է. սկիզբ՝ 17-րդ՝ «ալ-Իսրա» սուրայի 18-րդ այա՝ «من كان يريد العاجلة عجلنا له فيها والمنكر والذكر الله أكبر والله يعلم ما تصنعون»

Պահպանակ Բա՝ ռուսերեն գրություն «№ 779/114-II М. Кн./ Дарь Л. 3. Мсеріанца / по случаю 75 лет. юбилея / Лаз. Инст. И. Яз.»

355

A part of the Qur'ānic text; MS on Western paper with both chain and laid lines; 59 ff.; fly leaves [2+2]; 16x10,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 11x5,5 cm taken in a simple frame (red).

Sūra headings in red ink; āya dividers in the form of flower-like signs (red, green); catchwords at the bottom of every verso page.

The binding of artificial leather (grey) with gold ornaments (vegetal elements), in the center the following text is stamped: "Al-Coranus Surae XVII-XXIX". On the back pressed letters in gold "Al-Coranus", bord of cardboard, doublure of silk (light green); on doublure A a scripture in Russian: "Т.И. ГАГЕНЪ МОСКВА".

Marginal arrangements:

– *ğuz* and *ta 'ašir* in red ink.

A part of the Qur'ānic text starting from the 18th āya of the 17th sūra (al-'Isra') – والمنكر والذكر الله أكبر والله يعلم ما تصنعون up to the 45th āya of the 29th sūra (al-'Ankabūt)

On the fly leave 2a there is a Russian scripture: «№779/114-II М. Кн./ Дарь Л. 3. Мсеріанца / по случаю 75 лет. юбилея / Лаз. Инст. И. Яз.»

The MS was restored and rebinded.

355

Аيات من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة. 59 ورقة. أوراق الحفظ: أ، ب + ج، د. القياس 10.5x16 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 5.5x11 سم ضمن إطار أحمر. أسماء السور بالأحمر. فواصل الآيات: زهور (أحمر، أخضر). التعقيبة أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد جلد صناعي بني اللون عليه زخرفات نباتية مذهبية، في الوسط نقشت: "Al-Coranus Surae XVII-XXIX", وعلى كعب الكتاب: "Al-Coranus". اللوح ورق مقوى، البطانة قطعة حريرية خضراء اللون، كُتبت على أسفل بطانة الدقة العليا بالروسية: "Т.И. ГАГЕНЪ МОСКВА".

الهوامش:
الأجزاء، التعشير بالأحمر.

النسخة ناقصة حيث تبدأ عند الآية 18 من السورة رقم 17 (الاسراء): "من كان يريد العاجلة عجلنا له فيها" حتى الآية 45 من السورة رقم 45 من السورة رقم 29 (العنكبوت): "والمنكر والذكر الله أكبر والله يعلم ما تصنعون"، 1-59 ب. كُتبت على ورقة الحفظ 1 بالروسية:

«№779/114-II М. Кн./ Дарь Л. 3. Мсеріанца / по случаю 75 лет. юбилея / Лаз. Инст. И. Яз.»
النسخة مرممة، تم إعادة تجليد المخطوط في السابق.

356

Հատվածներ Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 93: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 14,5x9 սմ: ՏՈՂ՝ 8: ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱ-ԴԱՇՏ՝ 10x5 սմ, առնված է պարզ շրջանակի (ոսկի) մեջ. էջերին՝ ևս մի պարզ շրջանակ (սև): Էջ 1բ և 2ա՝ ճակատագարդ (բուսականներ՝ բաց կանաչ, կապույտ, մորեգույն, դեղին, ոսկի և սև):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր գույնով. այսները բաժանված են բոլորակներով (ոսկի և բաց կանաչ): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ դրոշմագարդ սև կաշի երկու կողմից ճնշադրոշմներով:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– հավելագրումներ:

Ձեռագիրն ի սկզբանե կազմվել է Ղուրանի ութ (ոչ հաջորդական) սուրաներից. 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա», 6-րդ՝ «ալ-Անամ», 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ», 34-րդ՝ «Ֆաթիհա ալ-Բուսան» («Մաքա»), 35-րդ՝ «Ֆատիր», 36-րդ՝ «Յա-Սին», 55-րդ՝ «ալ-Ռահման» և 62-րդ՝ «ալ-Ջումուա»:

Ձեռագրի վերջին 10 թերթերին (83բ-93ա) աղոթքներ են:

ՄԵԾ՝ Հավանաբար կազմվել է ուսումնական նպատակներով:

Ձեռագրի թերթերի եզրերը քայքայված են, բայց գրադաշտը վնասված չէ:

Some parts of the Qur'ānic text; MS on modern paper; 93 ff.; 14,5x9 cm; fully vocalized *nash* script; 8 lines to the page; black ink; writing area 10x5 cm; entire text set within 2 simple frames, one around the writing area (gold), the other – on the edge of the folio (black); frontispiece (pp. 1b, 2a) is illuminated with vegetal decorations (light green, blue, crimson, yellow, gold, black).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers are in a form of a small disc (gold or light green); catchwords at the bottom of every verso page (black); old leather binding (black) with similar stamps on both sides.

Marginal arrangements:

– missed out words and sentences in black ink.

Ab origin the MS was compiled from 8 different (not consecutive) *sūras* – 1st (*al-Fātiḥa*), 6th (*al-'An'ām*), 18th (*al-Kahf*), 34th (*Fātiḥa al-Iṭnayn, known as Sabā'*), 35th (*Fāṭir*), 36th (*Yā-Sīn*), 55th (*al-Raḥmān*) and the 62nd (*al-Ġumū'a*); prayers on the last 10 pp. (83b – 93a). Most probably it was created for educational purposes.

The edges of the folios are damaged, but not the writing area.

آيات من القرآن الكريم، النوع ورق الحديث، 93 ورقة، القياس 9x14.5سم. الصفحة 8 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 5x10سم ضمن إطار ذهبي بسيط داخل إطار اسود بسيط. توجد زخرفة نباتية (أخضر، أزرق، اصفر، فضي، اسود، ذهب) على الصفحتين 1ب، 2أ. اسماء السور بالأحمر دون تبويب، فواصل الآيات أقراص (أخضر، ذهب). التعقيية بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد جلد اسود قديم عليه وحدات زخرفية. الهوامش:

التصحيح والإضافات بالأسود. النسخة في الأصل عبارة من عدد من السور غير المتسلسلة (الفاتحة، رقم 6 الأنعام، رقم 18 الكهف، رقم 34 فاتحة الاثنين (يقصد بها سورة السبا)، رقم 35 فاطر، رقم 36 يس، رقم 55 الرحمن، رقم 62 الجمعة). توجد صلوات على الصفحات من 83ب-93أ. على الأرجح أن المخطوط وضع لأغراض تدريسية. طرة الأوراق مهترنة لكن النص سليم.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 363: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆ՝ 10,1x6,8 սմ: ՏՈՂ՝ 14: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիւ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 5,7x3,7 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, ոսկի):

Suras headings in red ink; *āya* dividers are in a form of a small disc (gold or light green); catchwords at the bottom of every verso page (black); old leather binding (black) with similar stamps on both sides.

Suras headings in red ink; *āya* dividers are in a form of a small disc (gold or light green); catchwords at the bottom of every verso page (black); old leather binding (black) with similar stamps on both sides.

Marginal arrangements:

– missed out words and sentences in black ink.

Ab origin the MS was compiled from 8 different (not consecutive) *sūras* – 1st (*al-Fātiḥa*), 6th (*al-'An'ām*), 18th (*al-Kahf*), 34th (*Fātiḥa al-Iṭnayn, known as Sabā'*), 35th (*Fāṭir*), 36th (*Yā-Sīn*), 55th (*al-Raḥmān*) and the 62nd (*al-Ġumū'a*); prayers on the last 10 pp. (83b – 93a). Most probably it was created for educational purposes.

– *suras* headings in red ink; *āya* dividers are in a form of a small disc (gold or light green); catchwords at the bottom of every verso page (black); old leather binding (black) with similar stamps on both sides.

One-volume copy of the Qur'ān. MS on Oriental paper; 363 ff.; fly leaves [1+1], paper; 10,1x6,8 cm; fully vocalized (with small signs) *nash* script; 14 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 5,7x3,7 cm; entire text set within a complex frame (black, gold).

Sūra headings in white ink on blue background (with floral decoration); *āya* dividers in the form of flowers (gold). Double decoration on pp. 1b, 2a (floral elements, green, red, blue, black, gold).

The binding is of stamped leather (grey), a rectangular frame in the center, board of cardboard, doublure is of stamped grey leather (green, blue, gold).

Marginal arrangements:

– *ta'aṣīr*, *taḥmīs*, *ḥizb* and *sağda* in gold; – *sūra* commentaries in red, added afterwards.

The MS is complete.

P.363a, a scripture in Persian (red).

Pp .2a, 298b, 362b, an oval black stamp [عبد قاسم الموسوي] (hardly legible).

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي. 363 ورقة. أوراق الحفظ: أ+ب. القياس 6.8x10.1سم. الصفحة 14 سطرا بالأسود بخط نسخ صغير ومشكول. قياس النص 3.7x5.7سم ضمن إطار مركب (اسود، ذهب). اسماء السور بالأبيض على خلفية زرقاء ذات زخرفات نباتية، فواصل الآيات زهور مذهبة. سرلوحة مزدوجة ذات زخرفة نباتية (أخضر، أحمر، أزرق، اسود، ذهب). التجليد جلد بني عليه وحدات زخرفية، في الوسط إطار مثلث الشكل. اللوح ورق مقوى، البطانة جلد بني مزخرف (أخضر، أزرق، ذهب). النسخة كاملة.

الهوامش: التخميس والتعشير الأحزاب والسجرات بالذهب. شرح الآيات أضيف لاحقا باللون الأحمر. النسخة كاملة.

كتابة فارسية بالحبر الأحمر، الصفحة 363أ. ختم بيضوي بالأسود، غير مقروء: [عبد قاسم الموسوي]، الأوراق 2أ، 298ب، 362ب.

1 հատոր Ղուրան: Չեռագիրը կազմված է երկու ձեռագրերից՝ 1-ին՝ 1-8 թերթեր (այսուհետ՝ Ա ձեռագիր) և 2-րդ՝ 9-190 թերթեր (այսուհետ՝ Բ ձեռագիր), որոնք լրացնում են միմյանց բովանդակային առումով: Ա ձեռագրի նյութը՝ դեղնավուն արևմտյան թուղթ է, Բ ձեռագրինը՝ ճնշագծերով արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 190, չզրված՝ 1բ, 2ա: ԳԲԱԿ՝ V-2(8),5(13),III(19),V(29), III(35), V(45),III(51), V(61), III(67), V(77), III(83), V(93), III(99), V(109), III(115), V(125), III(131), V(141), III(147), V(157), III(163), V(173), III(179),

Հատվածներ Ղուրանից: Ձեռագիրը կազմված է 2 տարբեր ձեռագրերից (այսուհետ՝ Ա, Բ):

Ա. Ձեռագրի նյութն արևմտյան թուղթ է՝ լուսագծերով և ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 10 (1-10-րդ թերթեր): ՊՐԱԿ՝ IV(8), 2(10): ՄԵՕՈԻԹՅՈՒՆ՝ 24x17 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 18x10,5 սմ:

Մուրադի անվանումը գրված է կարմիր թանաքով՝ կարմիր ուղղանկյան մեջ: Այսները միմյանցից անջատված են եռանկյունաձև դասավորված երեք կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին հատվածում՝ սև թանաքով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիզբու ջուզ (կարմիր):

Էջ 1ա-8բ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրադի 14-րդ այայից՝ up to the beginning of the 112th āya of the 2nd sūra (al-Baqara) بل من

Էջ 9ա-9բ՝ 23-րդ՝ «ալ-Մումինուն» սուրադի 117-րդ այայից՝ up to the beginning of the 112th āya of the 23rd sūra (al-Mu'minūn) لها اخر لا برهن له

Էջ 10ա-10բ՝ 25-րդ՝ «ալ-Ֆուրկան» սուրադի 15-րդ այայից՝ up to the beginning of the 32nd āya of the 25th sūra (al-Furqān) كانت لهم جزاء ومصيرا وقال الذين كفروا لو لا نزل

Բ. Ձեռագրի նյութն արևելյան թուղթ է: ԹԵԲԹ՝ 3 (11-13-րդ թերթեր): ՊՐԱԿ՝ I(2),1(3): ՏՈՂ՝ 12: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ (էջ 13բ՝ այլ ձևով), սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 23,5x14,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ, սև, կարմիր, կանաչ, ոսկի):

Մուրադի անվանումը, բարոզման վայրը և այսների քանակը գրված է կապույտ թանաքով ոսկի հենքի վրա: Այսները միմյանցից բաժանված են սևով եզրագծված, վրան կապույտ կետերով ոսկի բոլորակներով, կենտրոնում՝ կարմիր կետ: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին հատվածում՝ սև թանաքով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– թասաշիր՝ գրված սպիտակ թանաքով, ոսկու վրա, լուսանցազարդի մեջ (կարմիր, կապույտ, սև, ոսկի):

Էջ 11ա-բ՝ 8-րդ՝ «ալ-Անֆալ» սուրադի 66-րդ այայից՝ up to the beginning of the 93rd āya of the 8th sūra (al-Anfāl) عنكم وعلم أن منكم

Էջ 12ա-13բ՝ 9-րդ՝ «ալ-Թաուբա» սուրադի 72-րդ այայից՝ up to the beginning of the 93rd āya of the 9th sūra (al-Taūba) جنت تجري من تحتها

وهم اغنياء

էջ 11ա՝ վակֆ:

Some parts of the Qur'ānic text. The MS consists of 2 different manuscripts (hereinafter A and B).

Manuscript A: MS on Western paper with chain lines and laid lines; 10 ff. (1-10 ff.); IV(8),2(10); 24x17 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 18x10,5 cm.

Sūra headings in red ink marked in a rectangular frame (red); *āya* dividers in the form of 3 red circles placed in a triangle form; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Marginal arrangements:

– *hizb* and *ğuz* ' in red ink.

Pp. 1a-8b, from the 14th āya of the 2nd sūra (al-Baqara) up to the beginning of the 112th āya of the 2nd sūra (al-Baqara).

Pp. 9a-9b, from the 117th āya of the 23rd sūra (al-Mu'minūn) - لها اخر لا برهن له up to the 117th āya of the 23rd sūra (al-Mu'minūn).

Pp. 10a-10b, from the 15th āya of the 25th sūra (al-Furqān) up to the 32nd āya of the 25th sūra (al-Furqān).

Manuscript B: MS on Oriental paper; 3 ff. (11-13th); I(2),1(3); fully vocalized *nash* script (13b different handwriting); 12 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 23,5x14,5 cm; the text set within a complex frame (blue, black, red, green, gold).

Sūra headings and *āya* statistics in blue ink on gold background; *āya* dividers in the form of gold discs with black periphery, blue dots and a red one in the center; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Marginal arrangements:

– *ta'āshir* in white ink on gold background within an ornament (red, blue, black, gold).

Pp. 11a-b, from the 66th āya of the 8th sūra (al-Anfāl) up to the 3rd āya of the 9th sūra (al-Taūba) عنكم وعلم أن منكم up to the 3rd āya of the 9th sūra (al-Taūba) يوم الحج

Pp. 12a-13b, from the 72nd āya of the 9th sūra (al-Taūba) up to the 93rd āya of the 9th sūra (al-Taūba) جنت تجري من تحتها

On p. 11a there is a *waqf* note.

آيات من القرآن الكريم من مخطوطين مختلفين (نرمز لهم ب: أ، ب).
النسخة أ:

الورق غربي بخطوط ممددة ومسلطة. 10 أوراق (من الأوراق 1 إلى 10)، الكراسات VI(8)، 2(10). القياس 24x17 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 18x10,5 سم. أسماء السور باللون الأحمر ضمن مستطيل أحمر. فواصل الآيات مثلث من ثلاث دوائر. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. الهوامش:

الأجزاء باللون الأحمر.

كتبت الآية 14 من السورة رقم 2 (البقرة): "إنما نحن مستهزون" حتى بداية الآية 112 من ذات السورة: "بل من"، الآية 117 من السورة رقم 23 (المؤمنون): "إلها اخر لا برهن له" حتى آخر الآية 24 من السورة رقم 13 (النور)، الآية 15 من السورة رقم 25 (الفرقان): "كانت لهم جزاء ومصيرا" حتى الآية 32 من ذات السورة: "وقال الذين كفروا لو لا نزل"، 10-11.

النسخة (ب):

الورق شرقي. 3 أوراق (من الورقة 11 حتى 13)، الكراسات I(2)، 1(3). الصفحة 12 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول (الصفحة 13 ب نسخة مختلفة)، الإشارات بالأحمر. قياس النص 23,5x14,5 سم ضمن إطار مركب (أزرق، أسود، أخضر، ذهبي). أسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالأزرق على خلفية مذهبة. فواصل الآيات: أقرص مذهبة ضمن دائرة سوداء عليها نقاط زرقاء في وسطها نقطة حمراء.

الهوامش:

التعشير بالأبيض ضمن زخرفة ذات أرضية مذهبة (أحمر، أزرق، أسود، ذهبي).

الآية 66 من السورة رقم 8 (الأنفال): "عنكم وعلم أن منكم" حتى الآية 3 من السورة رقم 9 (التوبة): "يوم الحج"، الآية 72 من سورة التوبة: "جنت تجري من تحتها" حتى الآية 93 من ذات السورة: "وهم اغنياء"، 12-13. قيد وقف، الصفحة 11.

I հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ (թերթ 1-417, 426-486)՝ մանրաթելերով և անկանոն ճնշագծերով թուղթ, թերթ՝ 418-425՝ արևմտյան սպիտակ թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 486: ՊԲԱԿ՝ III(6), V(16), III(22), V(32), III(38), V(48), III(54), V(64), III(70), V(80), III(86), V(96), III(102), V(112), III(118), V(128), III(134), V(144), III(150), V(160), III(166), V(176), III(182), V(192), III(198), V(208), III(214), V(224), III(230), V(240), III(246), V(256), III(262), V(272), III(278), V(288), III(294), V(304), III(310), V(320), III(326), V(336), IV(344), V(354), III(360), V(370), III(376), V(386), III(392), V(402), III(408), V(418), III(424), V(434), II(438), VII(452), II(456), VI(468), II(472), IV(480), III(486): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 13,5x8 սմ: ՏՈՂ՝ 12 (1բ և 2ա՝ 6 տող): ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱ-ԴԱՇՏ՝ 9x4,1 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, կապույտ, նարնջագույն, ոսկի):

Կրկնակի նախազարդ էջեր (1բ և 2ա)՝ ծաղկային և բուսական տարրերով (կարմիր, կապույտ, սպիտակ, ոսկի): Այս էջերում տեքստը գրված է ոսկի հենքի վրա, բառերը՝ սպիտակ ամպանման եզրագծի մեջ և այս բոլորն առնված է հյուսային տարրերով սյունազարդ ուղղանկյան մեջ, բաղադրյալ շրջանակ (կապույտ, սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումները, քարոզման վայրը և այաների քանակը գրված են կարմիր թանաքով՝ ուղղանկյան մեջ ոսկի հենքի վրա: Որոշ դեպքերում էլ գրված են ոսկով՝ դատարկ ուղղանկյան մեջ (361բ, 366ա, 373ա, 380բ, 385բ): Այաները միմյանցից բաժանված են ոսկի փոքր բոլորակներով՝ մեջտեղում մեկ կարմիր կետ, սև շրջագծի վրա չորս կապույտ կետեր: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում՝ թեր:

ԿԱԶՄ՝ դոնակով բաց սրճագույն մաշված կաշի՝ երեք կանաչ դրոշմազարդերով, կենտրոնական դրոշմազարդի վրա գրված է կազմողի անունը՝ Հասան, և թվականը՝ Հիջրայի 12[6] ([1845]) (վերևից ներքև) 12[62] عمل حسن صحافـ Doublure dark green lacquered dermantin with two decorated frames (in the centre and corners); board of wood; on the envelop flape and on the fore-edge flape also green mandorla and two pendants and decorated frame, doublure of the envelop flape of dark green dermantin with pressed decorated frame, doublure of the fore-edge flape of red lacquered dermantin with mandorla in the center and pressed frame.

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– թախմիս, թանաչիթ, սաջդա, ջուզ ու հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով) գրված են կարմիր թանաքով,

– էջ 432բ՝ շրջանաձև ոսկի զարդանախշ,

– հավելագրումներ,

– էջ 15ա, 40ա՝ վակֆ وقف منزل

Ձեռագիրն ամբողջական է:

Էջ 1ա՝ պարսկերենով գուշակության ցուցումներ՝ Ղուրանի հիման վրա.

بسم الله الرحمن الرحيم, طريقه استخاره, سه مرتبه سورہ مبارك توحيد را بخواند

Էջ 486բ՝ արաբերեն աղոթք, որի վերնագիրը պարսկերեն է.

دعاى كه بعد از ختم قران بخواند

اللهم اجعل القرآن لنا في الدنيا قريناً وفي القيمة الشاف[ه] وفي القبر مونساً وعلى الصرا[ط] نوراً وفي الجنة رفيقاً ومن

النار سترًا وحجاب برحمتك يا ارحم الراحمين

Ձեռագրի 1-ին, 2-րդ թերթերը կեսից, իսկ 486-րդ թերթին հաջորդող թերթն ամբողջությամբ պատռված են:

One volume copy of the Qur'an; ff. 1-417 and ff. 426-486 wove paper with visible undissolved fibres and irregular laid lines; ff. 418-425 white Western paper; 486 ff., III(6), V(16), III(22), V(32), III(38), V(48), III(54), V(64), III(70), V(80), III(86), V(96), III(102), V(112), III(118), V(128), III(134), V(144), III(150), V(160), III(166), V(176), III(182), V(192), III(198), V(208), III(214), V(224), III(230), V(240), III(246), V(256), III(262), V(272), III(278), V(288), III(294), V(304), III(310), V(320), III(326), V(336), IV(344), V(354), III(360), V(370), III(376), V(386), III(392), V(402), III(408), V(418), III(424), V(434), II(438), VII(452), II(456), VI(468), II(472), IV(480), III(486); fly leaves A+B (torn); 13,5x8 cm; fully vocalized *nas* script; 12 lines to the page; black ink with rubrication (red); writing area 9x4,1 cm; entire text set within a complex frame (black, blue, orange, gold).

Double illuminated opening page (pp. 1b, 2a), floral and vegetal elements (red, blue, white, gold). On these pages the text is written on gold background, words are taken in a cloud-bend edge line, and the entire text set within a rectangular frame ornamented with columns and braid elements; complex frame (blue, black, gold).

Sūra headings and *āya* statistics in red ink on gold background within a rectangular frame; in some cases in gold within a rectangular frame with no background (pp. 361b, 366a, 373a, 380b, 385b); *āya* dividers in the form of a gold disc, with a red dot in the center and four blue dots on the circumference; catchwords at the bottom of every verso page.

Light brown worn-out leather binding with envelop flape; in the center of the binding green painted mandorla and two pendants, the name of the binder (Hasan) and the date 12[62] of *Hijra* marked on the mandorla: (from top to bottom) 12[62] صحاف حسن عمل Doublure dark green lacquered dermantin with two decorated frames (in the centre and corners); board of wood; on the envelop flape and on the fore-edge flape also green mandorla and two pendants and decorated frame, doublure of the envelop flape of dark green dermantin with pressed decorated frame, doublure of the fore-edge flape of red lacquered dermantin with mandorla in the center and pressed frame.

Marginal arrangements:

– *ta šhīr* and *taḥmīs* in the margin, *sağda*, *ḥizb* and *ğuz*՝ with subdivisions in red ink;

– gold disc (p. 432b);

– correction of words and addition of missed out words and phrases (black ink);

– *waqf* note: وقف منزل (pp. 15a, 40a).

The Qur'ānic text is complete.

P. 1a, fal in Persian, based on the Qur'ān:

بسم الله الرحمن الرحيم, طريقه استخاره سه مرتبه سورہ مبارك توحيد را بخواند

P. 486b, prayer in Arabic, title in Persian:

دعاى كه بعد از ختم قران بخواند

اللهم اجعل القرآن لنا في الدنيا قريناً وفي القيمة الشاف[ه] وفي القبر مونساً وعلى الصرا[ط] نوراً وفي الجنة رفيقاً ومن

النار سترًا وحجاب برحمتك يا ارحم الراحمين

Ff. 1, 2 torn from the middle, the folio following f. 486 torn entirely.

fly leaves A+B; 8x5 cm; fully vocalized *nash* script, black ink, 11 lines to the page; writing area 4,8x3 cm.

Sūra headings and number of *āya* statistics in gold; *āya* dividers in the form of a disc (gold). Light brown dermantin binding (rebound), doublure of white paper, board of wood.

Marginal arrangements:

- *ta'ashīr* marked upside-down (gold);
 - *hizb* and *sağda* (p. 30a) in gold;
 - *ğuz* with subdivisions in gold (sometimes subdivisions added later in red ink (pp. 14b, 56a, 73b);
 - correction of words and addition of missed out words and phrases in black ink;
 - on p. 37a illegible note in Arabic (red);
 - on p. 88b a prayer in Arabic in red ink: أعوذ بالله من النار ومن شر الكفار والعزة الله الرشد القهار
- MS is not complete.

Pp. 1a-8a, the text starts from the 37th *āya* of the 7th *sūra* (*al-'A'rāf*):

وشهدون وعلى انفسهم انهم كانوا كافرين

up to the middle of the 60th *āya* : قال الملا من قوم :

Pp. 9a-17b, the text starts from the middle of the 125th *āya* of the 6th *sūra* (*al-'An'ām*):

يجعل صدرة ضيقا حرجا

up to the 37th *āya* of the 7th *sūra* (*al-'A'rāf*):

ما كنتم تدعون من دون الله قالوا ضلوا عنا

Pp. 19b-18a (ff. 18 and 19 upside-down), the text starts from the middle of the 53rd *āya* of the 8th *sūra* (*al-'Anfāl*):

حتى يغيروا ما بانفسهم وان الله سميع عليم

up to the middle of the 72nd *āya* :

وانفسهم في سبيل الله و الذين ءاؤوا ونصروا

Pp. 20a-34b, the text starts with the last part of the 109th *āya* of the 7th *sūra* (*al-'A'rāf*):

فرعون ان هذا لسحر عليم

up to the middle of the 44th *āya* of the 8th *sūra* (*al-'Anfāl*):

ليقضى الله امرا كان مفعولا

Pp. 35a-77b, the text starts with the second word of the 4th *āya* of the 9th *sūra* (*al-Taūba*):

الذين عاهدتم من المشركين ثم لم ينقصوكم شيئا

up to the middle of the 9th *āya* of the 12th *sūra* (*Yūsuf*):

اقتلوا يوسف او اطرحوه ارضا يخل لكم وجه

Pp. 78a-86b, the text starts starts from the 4th word of the 40th *āya* of the 6th *sūra* (*al-'An'ām*): ان اتاكم عذاب الله او انتكم الساعة:

up to nearly the end of the 117th *āya* : ان ربك هو اعلم من يضل عن سبيله وهو :

Pp. 87a, b, the text starts starts from the end of the the 44th *āya* of the 8th *sūra* (*al-'Anfāl*):

واللى الله ترجع الامور

up to the middle of the 53rd *āya* : ذلك باب الله لم يك مغيرا نعمة انعمها على قوم :

Pp. 88a,b, the text starts starts from the middle of the 72nd *āya* of the 8th *sūra* (*al-'Anfāl*):

up to the 4th *āya* of the 9th *sūra* (*al-Taūba*): اوليك بعضهم اولياء بعض والذين

Pp. 89a-98b (the end of MS), the text starts from the last part of the 9th *āya* of the 12th *sūra* (*Yūsuf*): كنت لديهم اذ اجمعوا امرهم وهم

MS consists of the parts of the 5-9th and 12th *sūras*, without keeping the order. Pp. 60a - 65b are pasted upside-down, but the order is preserved (after p. 59b see pp. 65b-60a, then p. 66a). MS is moth-eaten, traces of humidity, f. 98 is torn in the top.

439

آيات من القرآن الكريم. الورق شرقي اصفر بخطوط ممدودة. 98 ورقة. أوراق الحفظ آ.ب. القياس 5x8 سم. الصفحة 11 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 3x4.8 سم. اسماء السور وعدد الآيات بالذهب. فواصل الآيات أ.ر.اص. مذهبية.

تم ترميم التجليد بقماش أخضر فاتح. البطانة ورق أبيض، اللوح خشب. الهوامش:

الأجزاء (تم إضافة بعضها لاحقاً) بالأحمر، الصفحات 14ب، 56أ، 73ب. الأحزاب، السجدة (سجدة واحدة، الصفحة 130) بالذهب.

التعشير بالذهب وبشكل مقلوب.

التصحیحات، الإضافات بالأسود.

حاشية بأحرف عربية تعذر قراءتها، الصفحة 137.

صلوة باللغة العربية: "أعوذ بالله من النار ومن شر الكفار والعزة الله الرشد القهار"، الصفحة 88ب.

النسخة منقوصة، تبدأ عند نهاية الآية 37 من السورة رقم 7 (الأعراف): "وشهدون وعلى انفسهم انهم كانوا كافرين" الصفحة 11 وتنتهي عند الصفحة 8ب بالآية 60 من ذات السورة: "قال الملا من قوم".

تبدأ الصفحة 9أ عند منتصف الآية 125 من السورة رقم 6 (الانعام) "يجعل صدرة ضيقا حرجا" حتى الصفحة 17ب التي تنتهي عند منتصف الآية 37 من السورة رقم 7 (الأعراف): "ما كنتم تدعون من دون الله قالوا ضلوا عنا...".

تبدأ الصفحة 19ب (الورقتين 18-19 مقلوبتين) عند منتصف الآية 53 من السورة رقم 8 (الانفال): "حتى يغيروا ما بانفسهم وان الله سميع عليم" وتنتهي عند الصفحة 18أ في منتصف الآية 72 من ذات السورة: "وانفسهم في سبيل الله والذين ءاؤوا ونصروا".

تبدأ الصفحة 20أ عند اخر الآية 109 من سورة الأعراف: "فرعون ان هذا لسحر عليم" وتنتهي عند الصفحة 34 بعد منتصف الآية 44 من سورة الأنفال: "ليقضى الله امرا كان مفعولا".

تبدأ الصفحة 35أ عند الكلمة الثانية من الآية 4 من السورة رقم 9 (التوبة): "الذين عاهدتم من المشركين ثم لم ينقصوكم شيئا".

تنتهي الصفحة 77ب بالآية 9 من السورة رقم 12 (يوسف): "اقتلوا يوسف او اطرحوه ارضا يخل لكم وجه".

تبدأ الصفحة 78أ بالكلمة الرابعة من الآية 40 من السورة رقم 6 (الانعام): "ان اتاكم عذاب الله او انتكم الساعة" وتنتهي عند الصفحة 86ب بالآية 117 من ذات السورة: "ان ربك هو اعلم من يضل عن سبيله وهو".

تبدأ الورقة 87 بنهاية الآية 44 من السورة رقم 8 (الانفال): "واللى الله ترجع الامور" وتنتهي بذات السورة عند الآية 53: "ذلك باب الله لم يك مغيرا نعمة انعمها على قوم".

تبدأ الورقة 88 بمنتصف الآية 72 من السورة رقم 12 (يوسف): "اوليك بعضهم اولياء بعض والذين" وتنتهي بالآية 4 من السورة رقم 9 (التوبة).

تبدأ الصفحة 89أ بالآية 9 من سورة يوسف: "اييكم وتكونوا من بعده قوما صالحين" حتى الصفحة 98ب (نهاية المخطوط) عند الآية 102 من ذات السورة: "كنت لديهم اذ اجمعوا امرهم وهم".

الأوراق من 65-160 وضعت بشكل مقلوب مع الحفاظ على السياق المتسلسل.

ضمت النسخة آيات من السور الخامسة، التاسعة، الثانية عشر دون مراعات تسلسلها القرآني.

آثار رطوبة وعت على الورقة 98، كما انتزع قسمها العلوي بالكامل.

440

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ փայլուն, դեղնավուն արևելյան թուղթ ճնշագծերով: ԹԵՂԹ՝ 97: ՊԼԱԿ 1(1), III(7), IIIV(95), I(97): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ՝ 21,3x13սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նստի, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր (22բ-23բ, 30ա կցերն առանց հուշող նշանների են): ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 8,4x4,5 սմ:

Մուրաների անվանումները, այսինքն քանակն ու քարոզման վայրը գրված են կարմիր թանաքով (23ա էջում սկսվող 54-րդ՝ «ալ-Կամար» *սուրա*ի վերնագիրը նշված չէ): Մյաներն իրարից բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ներքևում:

ԿԱԶՄ՝ լաբապատ մաշված կանաչ թուղթ, կենտրոնում՝ 3 դրոշմագարդ (մեջտեղինը՝ սև, երկու ծայրերինը՝ մուգ կարմիր թուղթ, տեղ-տեղ թափված)) և շրջանակ: Կարմիր դրոշմագարդերի մեջ գրված է կազմողի անունը (անընթեռնելի) և թվականը՝ Հիջրայի [1240]թ. (1824-1825) ۱۲۴۰ (صحاف) عمل/// Մեջքը՝ մուգ կարմիր կաշի, մի մասն էլ՝ սպիտակ և երկնագույն գծերով կոշտ գործվածք: Ա կազմաստառը՝ բաց կապույտ թուղթ, Բ կազմաստառը՝ գունաթափված մանուշակագույն թուղթ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ՝ իր ստորաբաժանումներով (կարմիր),
- սաջդա (կարմիր) նշված են միայն վերջին երկու՝ 84-րդ՝ «ալ-Ինշիկակ» *սուրա*ի (էջ 84ա) և 96-րդ՝ «ալ-Ալակ» *սուրա*ի (էջ 92) *սաջդաները*,
- էջ 2բ և 92ա՝ վակֆ وقف غفران (2բ) և عليه السلام وقف النبي (92ա):

Ձեռագիրը պակասավոր է:

Էջ 1բ՝ 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* գրված է 7 տողով, որին հաջորդում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*ի անվանումը (շարունակությունն անհայտ է. թերթերը պատռված են):

Էջ 2ա-7ա՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» *սուրա*ի 3-րդ *այա*ի 2-րդ բառից՝

من المرسلين *սուրա*ի ավարտը:

Թերթ 7՝ 48-րդ՝ «ալ-Ֆաթի» *սուրա*ի (*սուրաների* հերթականությունը գրչի մոտ պահպանված չէ միայն այս դեպքում) 7-րդ *այա* *Հազիմ* ۱۲۴۰ (صحاف) عمل/// ۱۸۲۴-۱۸۲۵ (م) 13x21.3 سم. القياس (97)I, (95)IV

Էջ 8ա՝ սկսվում է 48-րդ՝ «ալ-Ֆաթի» *սուրա*ի 15-րդ *այա*ի վերջից՝ كذلك قال الله (այնուհետև *սուրաների* հերթականությունը և Ղուրանի ամբողջականությունը պահպանված է):

Ձեռագիրը ցեցակեր է, կան այրվածի հետքեր (39բ-40ա): 1-ին թերթը՝ ուղղահայաց և հորիզոնական մեջտեղից պատռված: Էջակապ բառերի (64բ, 80բ և այլն) և տեքստի թանաքը (79բ, 93բ, 95ա և այլն) տարածված է:

One-volume copy of the Qur'an; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; 97 ff., I(1), III(7), IIIV(95), I(97); 21,3x13 cm; fully vocalized *nasḥ* script; 13 lines to the page; black ink with rubrication (except pp. 22b-23b, 30a); writing area 8,4x4,5 cm.

Sūra headings and *āya* statistics in red ink (heading of the 54th *sūra* on p. 23a not written); *āya* dividers in the form of red circumference; catchwords at the bottom of every verso page.

Green, worn-out lacquered paper binding, black mandorla in the center of the binding and two dark red pendants and embossed frame. On the pendants the name of the binder (illigible) and the date - [1240] (1824-1825): ۱۲۴۰ (صحاف) عمل///; spine of the binding is of dark red leather, some part of it is of rough texture with white and light blue lines; doublure of the board A is of light blue paper and the doublure of the board B - faded purple paper; board is pasted.

Marginal arrangements:

- *ğuz*՝ with subdivisions in red ink;

- *sağda* in red (only the last two *sağda* indicated: the 84th *sūra* (*al-Inšiqaq*) (p. 84a) and the 96th *sūra* (*al-'Alaq*) (p. 92a));

- *wakf* notes in red ink: وقف غفران (p. 2b) and عليه السلام وقف النبي (p. 92a).

MS is not complete. P. 1b, 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*), 7 lines to the page; followed by the heading of 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

Pp. 2a-7a, from the second word of the 3rd *āya* of the 36th *sūra* (*Yā-Sīn*): المرسلين لمن, up to the end of the *sūra*.

Pp. 7a,b, the 1-7th *āyas* of the 48th *sūra* (*al-Faṭḥ*) (the sequence of the *sūras* isn't preserved only in this case). 7th *āya*: والله جنود السموات والارض وكان الله عزيزا حكيما

P. 8a, starts from the end of the 15th *āya* of the 48th *sūra* (*al-Faṭḥ*):

كذلكم قال الله من قبل

Moth-eaten, burn marks (pp. 39b-40a); the first leaf torn in half; the ink of the catchwords (64b, 80b etc.) and of the text (pp. 79b, 93b etc.) is diffused.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممدودة اصفر لامع. 79 ورقة، عدد الكراسات: 1:1(7), III(7), IV(95), I(97). القياس 13x21.3 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر (بالتالي الصفحات: 22ب، 23ب، 130). قياس النص 4.5x8.4 سم. اسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالأحمر (لم يُكتب اسم السورة رقم 54 (القمر) الموجودة في الصفحة 123)، فواصل الآيات دوائر حمراء. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد ورق أخضر مطلي بمادة اللكر. في وسطه ثلاثة وحدات زخرفية (الوسطى بالأسود؛ على الأطراف ورق أحمر دائري مهترئ). كتب اسم الصحاف: عمل (صحاف) ۱۲۴۰ (1824-1825 م) داخل وحدة زخرفية حمراء. كعب الكتاب من الجلد الأحمر، عليه قطعة قماشية خشنة زرقاء اللون. بطانة الدفة العليا ورق أزرق فاتح، بطانة الدفة السفلى ورق بنفسجي باهت اللون. اللوح ورق مقوى. الهامش:

الأجزاء، السجادات (عند آخر السورة رقم 84 (الانشقاق) الصفحة 84، و السورة رقم 96 (العلق) الورقة 92)، بالأحمر قيد وقف بالأحمر: "وقف غفران"، الصفحة 2ب، و "عليه السلام وقف النبي"، الصفحة 192.

النسخة منقوصة، تبدأ عند السورة الأولى (الفاتحة) تليها السورة رقم 2 (البقرة) غير تامة بسبب فقدان الأوراق. بينما تبدأ الصفحة 2 بالكلمة الثانية من الآية 3 من السورة رقم 36 (يس): "لمن المرسلين" حتى نهاية السورة. تليها في الورقة 7-17 الآية 7 من السورة رقم 48 (الفتح): "و الله جنود السموات والارض وكان الله عزيزا حكيما" (الم يراعي الناسخ تسلسل السور في هذه الحالة).

تبدأ الصفحة 8 عند آخر الآية 15 من سورة الفتح: "كذلك قال الله من قبل" (أما ما يليها من سور وآيات فهي ضمن سورها المتسلسل).

النسخة متأكلة بسبب العث، عليها آثار حريق (الأوراق 39ب-40). الورقة الأولى منزوعة الوسط بشكل أفقي وعادي. نلاحظ انتشار الحبر ضمن النص والتعقيبة.

I հատոր Ղուրան: Ձեռագիրը կազմված է 8 (այնուհետև՝ Ձեռ. Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ, Է, Ը) տարբեր ձեռագիր Ղուրանների հատվածներից, որոնք լրացնում են միմյանց բնականությունը: ԹԵԲԹ՝ 495: ՊԲԱԿ՝ IV(8), I(9), I(11), V(21), III(27), V(37), II(41), V(51), IIIV(91), V(101), II(105), V(115), III(121), V(131), III(137), VI(149), I(151), VI(163), III(169), V(179), III(185), VI(197), I(199), VI(211), II(215), VI(227), III(233), V(243), III(249), V(259), III(265), V(275), III(281), V(291), III(297), V(307), III(313), V(323), I(325), V(335), II(339),

VI(351), II(355), VI(367), I(369), VII(383), I(385), VII(399), I(401), VII(415), I(417), I(419), V(429), III(435), V(445), III(451), V(461), III(467), V(477), IV(485), VI-2 (495): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 17x12,5 սմ:

Ձեռագիրը պակասավոր է:

Ձեռ. Ա՝ թերթ 1, դեղնավուն արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x6,5 սմ: Այսներն իրարից անջատված են կարմիր բոլորակներով: Էջակապ բառերը գրված են թեք, սև թանաքով՝ յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

Էջ 1ա՝ սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրաի երկրորդ այայի վերջ՝ للمنتقين ...

Ձեռ. Բ՝ թերթ 2-7, 147, 336-339, 345, 374, 383, 386, 414-417: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x8 սմ: 32-րդ՝ «ալ-Սաջդա» սուրաի (338ա), 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրաի (374ա) և 47-րդ՝ «Մուհամմադ» սուրաի (414ա) անվանումները գրված չեն: Այսներն իրարից անջատված են կարմիր բոլորակներով: Էջակապ բառերը գրված են թեք, սև թանաքով, յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– սաջդա՝ կարմիրով,

– հավելագրումներ:

Ձեռ. Գ՝ թերթ 8-53, 55-56, 58-109, 115-125, 127-146, 148-335, 341-344, 346-358, 363-373, 375-382, 384-385, 387-413: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x7 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (բաց կապույտ, սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումներն ու այսների քանակը գրված են կարմիրով և առնված սևով եզրագծված ոսկի (կամ կապույտ՝ էջ 97ա) ուղղանկյան մեջ: Այսներն իրարից անջատված են սևով եզրագծված կանաչ (թափված ոսկիով) բոլորակներով, մեջտեղում՝ կարմիր կետ (դրանց տեղերը մեծ մասամբ այրված են կամ գունաթափված (թերթ՝ 13, 17, 20 և այլն)): Էջակապ բառերը գրված են թեք, սև թանաքով՝ յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ՝ ստորաբաժանումներով, կարմիր (որոշ դեպքերում՝ ավելացված վերանորոգումից հետո, երբեմն էլ գրված սև թանաքով՝ էջ 50ա),

– սաջդա՝ կարմիր (Գ ձեռագրի սուրաների բոլոր սաջդաները նշված են),

– հավելագրումներ (գրչի կողմից, 59ա, 70ա, 74ա, 106բ),

– էջ 37բ, 85ա, 87բ, 96բ՝ վակֆ:

ԾՆԹ՝ 40-րդ՝ «Ղաֆիր» սուրաի վերնագիրը (381բ) ձեռագրում նշված է որպես «ալ-Մումինուն», 41-րդ՝ «Ֆուսսիլաթ» սուրաի վերնագիրը (388բ)՝ նշված է որպես «Հալ-Մաջդա», 42-րդ՝ «ալ-Շուրա» սուրաի վերնագիրը (393բ)՝ նշված է որպես «Այն, Մին, Կաֆ»:

Ձեռ. Գ-ի յուրաքանչյուր ջուզի առաջին այսն գրված է կարմիրով, առնված բաղադրյալ (սև և ոսկի (թափված)) ուղղանկյան մեջ:

Ձեռ. Դ՝ թերթ 54 և 57: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ, յուրաքանչյուր էջին 13 տող՝ գրված սև թանաքով, ձայնավորված նասխով: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x7 սմ: 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրաի անվանումը (57բ) գրված չէ:

Ձեռ. Ե՝ թերթ 110-114, 126: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան դեղնավուն թուղթ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ սև: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 12x6,5 սմ, առնված է կրկնակի եզրագծված կարմիր շրջանակի մեջ:

Սուրաների անվանումները և այսների քանակը գրված են կարմիրով՝ կրկնակի եզրագծված կարմիր ուղղանկյան մեջ: Այսներն իրարից բաժանված են կարմիր բոլորակներով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզերի ստորաբաժանումները գրված են կարմիր թանաքով,

– էջ 114ա՝ կարմիր թանաքով արաբերեն գրված է, թե քանի բառ և տառ ունի 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրան (վատ ընթեռնելի, թերթի ծայրի վերանորոգման հետևանքով գրության մի մասը չի պահպանվել),

– էջ 114բ՝ սև թանաքով Ղուրանի ընթերցանության վերաբերյալ պարսկերեն մեկնաբանություն: Թանաքի ջնջված լինելու պատճառով՝ գրությունը վատ ընթեռնելի է,

– հավելագրումներ:

Ձեռ. Զ՝ թերթ 340 և 359: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան փայլուն, դեղնավուն թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ էջ 340ա՝ 13, էջ 340բ՝ 15: ԳԻՐ՝ գրված ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13,5x7 սմ:

Սուրաների անվանումները և այսների քանակը գրված են կարմիրով (33-րդ՝ «ալ-Ահգար» սուրաի անվանումը գրված չէ (340b)): Այսներն իրարից անջատված են կարմիր բոլորակներով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– էջ 359բ՝ վակֆ՝ وقف غفران :

Ձեռ. Է՝ թերթ 360-362 և 418-476: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x7,5 սմ: Այսներն իրարից բաժանված են կարմիր բոլորակներով: Էջակապ բառերը գրված են ուղիղ՝ յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԾՆԹ՝ 57-րդ՝ «ալ-Հադիդ» սուրաի անվանումը (440ա) ձեռագրում նշված է որպես «ալ-Արաշ», 474-րդ էջում սկսվող 76-րդ՝ «ալ-Ինսան» սուրաի անվանումը (474ա)՝ նշված է որպես «ալ-Դահր»:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– էջ 360ա, 461ա՝ վակֆ՝ وقف غفران :

Ձեռ. Ը՝ էջ 477-ից թերթ 495: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 12x6,5 սմ: Սուրաների անվանումները հիմնականում գրված չեն (գրված են միայն 493ա, 495բ էջերի սուրաների անվանումները): Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջատակի մեջտեղում՝ հորիզոնական:

Ձեռագրի կազմը՝ լաքապատ կանաչ մաշված թուղթ է: Կազմի վրա մուգ կարմիր երեք դրոշմազարդ և շրջանակ, մեջտեղի դրոշմազարդի վրա գրված է կազմողի անունը՝ Ամալ սահաֆ Միր Ֆայզ Ալլահ (عمل صحاف مير فيض الله): Մեջքը՝ բաց սրճագույն կաշի: Միջուկը՝ փայտ, աստառը՝ դեղնավուն թուղթ: Ա և Բ կազմաստառների վրա 2 պարսկերեն պարտամուրհակ՝ գրված գլխիվայր: Պահպանակ՝ Ա (վերջից), փայլուն դեղնավուն թուղթ՝ լուսագծերով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ (ստորաբաժանումներով) և սաջդա (կարմիր),
- հավելագրումներ,
- էջ 491բ՝ *وقف النبي* : *وقف النبي*

Ձեռագիրը պակասավոր է, ավարտ էջ 495, 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի սկիզբ: Մ.Թ.՝ 97-րդ՝ «ալ-Կադր» սուրայի անվանումը (491բ) ձեռագրում նշված է որպես «Անգալնա», որն այդ սուրայի երկրորդ բառն է:

Բ կազմաստանի ստորին մասում կլոր, նախշագարդ, սև թանաքով կնքադրոշմ՝ գրված գլխիվայր, շրջանակի մեջտեղում է և երկու կողմերում: Մեջտեղի զրույթունը գրված է չորս տողով, որոնք միմյանցից անջատված են գծերով. (վերևից ներքև) *يا الله المتوكل على الله الغنى ملا مير عبد عزيز المفتى ملا مير عادل س ١٢٨٣ يا حافظ يا ناصر*

Ձեռագրերը (Ձեռ. Ա-Ը) միմյանց լրացնելու ժամանակ *այսների* մեկ կամ մի քանի բառ կորել են (թերթ 681-682) կամ նոր՝ հաջորդող ձեռագիրը, մինչ նախորդին շարունակելը՝ կրկնում է վերջինիս մի քանի տողը (էջեր 7բ-8ա):

Ձեռագիրը ցեցակեր է, կան այրվածի հետքեր, պահպանակ Բ-ն վերևից պատռված է: Գ ձեռագրի էջերը վերանորոգված են, հաճախ, մեկ այլ Ղուրանից էջերի համապատասխան հատվածներ կտրված-փակցված են համապատասխան էջի տողերի վրա:

One-volume copy of the Qur'ān; MS composed of eight different parts of Qur'ān (MS 1, MS 2, MS 3, MS 4, MS 5, MS 6, MS 7, MS 8) completing each other's contents; 495 ff., IV(8), I(9), I(11), V(21), III(27), V(37), II(41), V(51), 5IV(91), V(101), II(105), V(115), III(121), V(131), III(137), VI(149), I(151), VI(163), III(169), V(179), III(185), VI(197), I(199), VI(211), II(215), VI(227), III(233), V(243), III(249), V(259), III(265), V(275), III(281), V(291), III(297), V(307), III(313), V(323), I(325), V(335), II(339), VI(351), II(355), VI(367), I(369), VII(383), I(385), VII(399), I(401), VII(415), I(417), I(419), V(429), III(435), V(445), III(451), V(461), III(467), V(477), IV(485), VI-2 (495); fly leaf 1, yellowish glossy paper with laid and chain lines; 17x12,5 cm.

MS is incomplete from the beginning and at the end.

MS 1, f.1; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; fully vocalized *nash* script; black ink with rubrication; 11 lines to the page; writing area 13x6,5cm; *āya* dividers in the form of a red circumference; oblique catchwords on the bottom of every verso page.

P. 1a starts from the last word of the 2nd *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*): *للمنقين*

MS 2, ff. 2-7, 147, 336-339, 345, 374, 383, 386, 414- 417; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; fully vocalized *nash* script, black ink with rubrication; 13 lines to the page; writing area 13x8cm; *sūra* headings of the 32nd *sūra* (*al-Sağda*) (p. 338a), 39th *sūra* (*al-Zumar*) (p. 374a) and the 47th *sura* (*Muhammad*) (p.414a) not written, *āya* dividers in the form of the red circumference; catchwords on the bottom of every verso page.

Marginal arrangements:

- *sağda* in red;
- addition of missed out words and phrases.

MS 3, ff. 8- 53, 55-56, 58-109, 115-125, 127-146, 148-335 , 341-344 , 346-358, 363-373, 375-382, 384-385, 387-413; MS on yellowish Oriental paper; fully vocalized *nash* script, black ink with rubrication; 13 lines to the page; writing area 13x7cm; entire text set within a complex frame (light blue, black, gold); *sūra* headings and *āya* statistics in red ink, set within a gold or blue rectangular outlining by black ink (p. 97a); *āya* dividers in the form of a green (scattered gold) disc outlining black ink, in the center of the circumference one red dot (places of *āya* dividers on the MS are burnt or rusty, ff. 13 17 , 20, and etc.); oblique catchwords on the bottom of every verso page.

Marginal arrangements:

- *ğuz* ' with subdivisions in red or black ink (p. 50a);

- *sağda* in red ink;

- addition of missed out words and phrases.

(pp.59a, 70a, 74a, 106b);

- *waqf* notes in red (pp. 37b, 85a, 87b, 96b).

The heading of the 40th *sūra* (*Ğāfir*) is marked as "*al-Mu'minūn*" (p. 381b), the heading of the 41st *sūra* (*Fuṣṣilat*) is marked as "*al-Sağda*" (p. 388b), and the heading of the 42nd *sūra* (*al-Şūrā*) is marked as "*'Ayn, Sīn, Qāf*" (p. 393b).

The first *āya* of each *ğuz* ' is in red, set within a complex rectangular frame (black and gold).

MS 4, ff. 54 and 57; MS on Oriental paper; fully vocalized *nash* script, black ink, 13 lines to the page; writing area 13x7 cm. Heading of the 4th *sūra* (*al-Nisā* ') is missing (p. 57b).

MS 5, ff. 110-114, 126; MS on yellowish Oriental paper; vocalized *nash* script, black ink with rubrication; 13 lines to the page; writing area 12x6,5 cm set within a double red frame; *sūra* headings and *āya* statistics in red ink within a double red outlining rectangular; *āya* dividers in the form of red circumference.

Marginal arrangements:

- *ğuz* ' with subdivisions in red ink;

- 7th *sūra* (*al-'A'rāf*) statistics in Arabic numerals, in red ink, hardly legible as a result of restoring the folio (p. 114a);

- a commentary in Persian on how to read the Qur'ān; the scripture is hardly legible because of the worn out ink (p. 114b);

- addition of missed out words and phrases.

MS 6, ff. 340 and 359; MS on yellowish, glossy Oriental paper with laid lines; fully vocalized *nash* script, black ink with rubrication; 13 lines to p. 340a and 15 lines to p. 340b; *āya* dividers in the form of the red circumference; writing area 13,5x7 cm; *sūra* headings and *āya* statistics in red ink (heading of the 33rd *sūra* (*al-Aḥzāb*) is missing (p. 340b)).

Marginal arrangements:

- *waqf* note (p. 359b).

MS 7, ff. 360-362 and 418-476; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; fully vocalized *nash* script in black ink with rubrication; 13 lines to the page; writing area 13x7,5 cm; *āya* dividers in the form of red circumference; horizontal catchwords on the bottom of every verso page.

Heading of the 57th *sūra* (*al-Ḥadīd*) is marked as (*al-'Arash*) (?) (p. 440a), heading of the 76th *sūra* (*al-Insān*) is marked as (*al-Dahr*) (p. 474a).

(السجدة) الصفحة 228، والسورة رقم 39 (الزمر) الصفحة 374، والسورة رقم 47 (محمد) الصفحة 414. فواصل الآيات
دوائر حمراء. التعقيية بالأسود بشكل مائل أسفل الصفحة ب من كل ورقة.
الهوامش:

السجديات بالأحمر.

تصحیحات وإضافات.

النسخة ج:

الأوراق: الـ8-53، الـ55-56، الـ58-109، الـ115-125، الـ127-146، الـ148-335، الـ341-344، الـ346-358، الـ363-373،
الـ375-382، الـ384-385، الـ387-413. الورق شرقي اصفر بخطوط ممددة ومسللة. الصفحة 13 سطرا بالأسود
بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 7x13 سم ضمن إطار مركب (أزرق فاتح، اسود، ذهب). أسماء السور
وعدد آياتها بالأحمر ضمن مستطيل مركب (اسود، ذهب) وأحيانا أزرق (الورقة 97)، فواصل الآيات دوائر خضراء (بالأسود
ذهب اتخذت اللون الأخضر بعد زوال التذهيب) داخل حلقة سوداء في وسطها نقطة حمراء (معظم الأوراق عليها آثار حريق أو
باهتة الألوان كما في الأوراق 13، 17، 20). التعقيية بالأسود بشكل مائل أسفل الصفحة ب من كل ورقة.
الهوامش:

الأجزاء بالأحمر، (بعضها أضيفت بعد الترميم بالأسود، الصفحة 150).

السجديات بالأحمر (ذكرت جميع السجديات في النسخة ج من المخطوطة).

وضع الناسخ التصحيحات والإضافات على الصفحات: 159، 170، 174، 106ب.

قييد وقف: "وقف غفران"، الصفحة 122ب، وأخرى: "وقف النبي صلى الله عليه وسلم" بالأحمر، الصفحات: 37ب، 85أ،
87ب، 96ب.

كتب اسم السورة رقم 23 (المؤمنون) مكان السورة رقم 40 (غافر)، الصفحة 381ب، واسم السورة رقم 32 (السجدة) مكان
السورة رقم 41 (فصلت) الصفحة 388ب. وأول الآية 2: (عسق) مكان اسم السورة رقم 42 (الشورى)، الصفحة 393ب.
كتبت الأجزاء والآية التي يبدأ بها كل جزء بالأحمر ضمن إطار مركب (اسود، ذهب (محكوك)).
النسخة هـ:

الأوراق 54، 57 ورق شرقي. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 7x13 سم. لم يكتب اسم السورة
رقم 4 (النساء) على رأس السورة، الصفحة 57ب.
النسخة و:

الأوراق 110-114، 126 ورق شرقي اصفر. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأسود. قياس النص
6.5x12 سم ضمن إطار مركب ثنائي أحمر. أسماء السور وعدد الآيات بالأحمر ضمن مستطيل أحمر مركب. فواصل الآيات
دوائر حمراء.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر.

عدد الكلمات والأحرف في السورة رقم 7 (الاعراف) بالأحمر (لم تظهر الكتابة كاملة بسبب تلف اطراف الورقة، الصفحة
114أ).

شروح قرآنية باللغة الفارسية غير واضحة بسبب الحبر، الصفحة 114ب.

تصحیحات وإضافات.

النسخة و:

الورقتين 340 و359. ورق شرقي اصفر بخطوط ممددة. يوجد 13 سطرا على الورقة 340 و15 سطرا على الورقة 340ب
بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 7x13.5 سم. أسماء السور وعدد الآيات بالأحمر (لم يكتب اسم السورة رقم 13
(الأحزاب) على رأس السورة، الصفحة 340ب، فواصل الآيات دوائر حمراء.

الهوامش:

عقد وقفية باللغة العربية بخط نسخ وبالأحمر: "وقف غفران"، الصفحة 359ب.

النسخة ز:

الأوراق 360-362، 418-476 ورق شرقي اصفر بخطوط ممددة. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات
بالأحمر. قياس النص 7.5x13 سم. فواصل الآيات دوائر حمراء. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

Marginal arrangements:

– waqf notes (pp. 360a, 461a).

MS 8, ff. 477–495; MS on Oriental paper with laid lines; vocalized *nash* script, black ink with rubrication; 11 lines to the page; writing area 12x6,5 cm; most of the *sūra* headings are missing (there are *sūra* headings on pp. 493a, 495b in red ink); horizontal catchwords in the centre of the bottom of every verso page.

Marginal arrangements:

– *sağda* and *ğuz* ' with subdivisions in red ink;

– correction of words and addition of missed out words and phrases;

– waqf notes in red (p. 491b).

The heading of the 97th *sūra* (*al-Qadr*) marked as "Anzalnā" (p.491b), which is the 2nd word of this *sūra*.

Green lacquered worn-out paper binding with dark red mandorla and two pendants in the center of the binding and frame. In the pendants the name of the binder is written: *A'mal Şahaf Mîr Feyḍ Allah* عمل صحاف مير فيض الله. Spine of the binding of light brown paper; board of wood; doublure of yellowish paper, on doublures A and B debenture in Persian written from bottom to the top.

Stamp on doubleur B taken in a decorated circumference; text written from the bottom to the top on four lines in the center and two corners (left, right), line dividers between the text; (from top to the bottom) يا الله المتوكل على الله الغنى ملا مير عبد عزيز المفتي ملا مير عادل س ١٢٨٣ يا حافظ يا ناصر ناصر

While completing the text and putting together all the manuscripts (MS 1-MS 8) one or more words were missed (ff. 681-682), or the following manuscript starts repeating the last words of the previous one. MS continues up to the beginning of the 114th *sūra* (*al-Nās*) (p. 495).

MS is moth-eaten, burn marks, fly leaf B is torn at the top; folios of the MS 3 are restored; often some pieces of pages from other Qur'ān are pasted on corresponding lines of this Qur'ān.

441

مجلد واحد من القرآن الكريم جُمع من 8 نسخ مختلفة نرزم لها ب: (أ، ب، ج، د، هـ، و، ز، ح). 495 ورقة، عدد الكراسات: (8)IV، (11)II، (21)V، (27)III، (37)V، (41)II، (51)V، (91)IV، (101)V، (105)II، (115)V، (121)III، (131)V، (137)III، (149)VI، (151)I، (163)VI، (169)III، (179)V، (185)III، (197)VI، (199)I، (211)VI، (215)II، (227)VI، (233)III، (243)V، (249)III، (259)V، (265)III، (275)V، (281)III، (291)V، (297)III، (307)V، (313)III، (323)V، (325)I، (335)V، (339)II، (351)VI، (355)II، (367)VI، (369)I، (383)VII، (385)I، (399)VII، (401)I، (415)VII، (417)II-2، (419)I، (429)V، (435)V، (445)V، (451)III، (461)V، (467)II، (477)V، (485)IV، (495)2-VI.

النسخة أ:

أوراق الحفظ ورقة واحدة صفراء لامعة بخطوط مسلسلة في الآخر. القياس 12.5x17 سم. ناقصة الأول والآخر. الورقة الأولى ورق شرقي بخطوط ممددة، الصفحة 11 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 6.5x13 سم. فواصل الآيات دوائر حمراء. التعقيية بالأسود بشكل مائل أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تبدأ الصفحة 1 بالكلمة الأخيرة من الآية الثانية من السورة رقم 2 (البقرة): "للمنقين".

النسخة ب:

الأوراق: الـ2-7، الـ147، الـ336-339، الـ345، الـ374، الـ383، الـ386، الـ414-417. الورق اصفر شرقي بخطوط ممددة. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 8x13 سم. لم تكتب أسماء السورة رقم 32

کتبت (سورة عرش؟) مکان السورة رقم 57 (الحديد) الصفحة 440، و(سورة الدهر) مکان السورة رقم 76 (الإنسان)، الصفحة 474.

الهوامش:

عقد وقفية باللغة العربية بخط نسخ وبالأحمر: "وقف غفران"، الصفحتان 360، 461.

النسخة ح:

تجربة خط بأحرف عربية بحبر اسود مسحول على الورقة (477)، النسخة تبدأ من الورقة 477 على الورقة 495؛ الورق شرقي اصفر بخطوط ممددة. الصفحة 11 سطرا بالاسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 6.5x12 سم. معظم اسماء السور لم تكتب على رأس السورة باستثناء السور على الصفحتين 493، 495. التعقيبة بالاسود وبشكل مائل اسفل الصفحة ب من كل ورقة.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر.

تصحیحات وإضافات.

عقد وقفية بالأحمر: "وقف النبي"، الصفحة 491 ب.

تبدأ السورة رقم 97 (القدر) بأول كلمة: "انزلنا" بدلا من اسم السورة، الصفحة 491.

التجليد ورق أخضر مهترئ عليه طبقة من اللكر وثلاثة نقشات حمراء داخل إطار مزخرف. كتب على النقشة الوسطى "عمل صحاف مير فيض الله". الكعب جلد بني فاتح. اللوح خشب، البطانة ورق اصفر. يوجد سند مالي باللغة الفارسية، البطانة آ، ب. كتابة مقلوبة بالاسود موزعة على أربعة اسطر من الأعلى الى الأسفل تم فصلها بمستقيمات عمودية "يا الله المتوكل على الله الغني ملا مير عبد عزيز المفتي ملا مير عادل س 1283 يا حافظ يا ناصر"، داخل زخرفة دائرية اسفل البطانة آ.

أثناء ربط مجموع المخطوط الى بعضه تم إضافة بعض الكلمات التي تضررت من قبل المرمم أثناء عملية الترميم، الأوراق 681-682 أو نلاحظ تكرار بعض الاسطر ليتم ربط المعنى في الصفحة المقابلة، الأوراق 7-8. ينتهي المخطوط عند أول السورة رقم 114 (الناس)، الورقة 495.

تعرض المخطوط للعث والحريق. ورقة الحفظ ب ممزقة في القسم العلوي. تم ترميم النسخة (ب) بقص بعض الكلمات من نسخ أخرى ولصقتها مكان المنقوصة منها.

42 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշատողով: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21.5x14 սմ: ՏՈՂ՝ 10 տող: ԳԻԴ՝ նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.5x8.5 սմ:

Յուրաքանչյուր հատորի 1բ էջն ունի ճակատագարդ (բուսական տարրեր, կապույտ, կարմիր, կանաչ, բաց կապույտ, սպիտակ, նարնջագույն, վարդագույն, ոսկի): Այսներն իրարից բաժանված են ոսկեգույն կետերով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն կաշի՝ երեք ճնշագարդերով և բաղադրյալ շրջանակով: Միջուկը՝ սովորաբար թուղթ, աստառը՝ ժամանակակից թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ, ժամանակակից թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուգ՝ կարմիր թանաքով, կարմիր զարդանախշի մեջ:

ԾՆԹ՝ 2-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ, 11-րդ, 13-րդ, 19-րդ, 29-38-րդ և 41-րդ հատորները տպագիր են:

459-1, 11 թերթ, չգրված՝ 11բ, III(6), II(10), I(11):

էջ 1բ-11ա՝ 21-րդ՝ «ալ-Անբիյա» սուրա:

459-3, 12 թերթ, չգրված՝ 12բ, 2III(12):

էջ 1բ-12ա՝ 17-րդ՝ «ալ-Իսրա» սուրայի 1-98-րդ այաները. (98-րդ այա) ذلك جزاؤهم : بانهم كفروا بآبائنا وقالوا اءذا كنا عظاما ورفقا اءنا لمبعوثون خلقا جديدا

459-4, 12 թերթ, չգրված՝ թերթ 12-րդ, 2III(12):

էջ 1բ-6բ՝ 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրայի (անվանումը գրված չէ) 32-րդ այայից՝ (32-րդ այա) فمن اظلم ممن كذب على الله وكذب بالصدق اذ جاءه اليس في جهنم مثوى للكافرين

էջ 6բ-11բ՝ 40-րդ՝ «Ղաֆիր» (այստեղ՝ «ալ-Մումինուն») սուրայի 1-40-րդ այաներից: من عمل سيئة فلا يجزى الا مثلها ومن عمل صالحا من ذكر او انثى وهو مؤمن فاوليك يدخلون الجنة (40-րդ այա) يرزقون فيها بغير حساب

ԾՆԹ՝ 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրայի անվանման փոխարեն (1բ) արաբերենով գրված է. "اعوذ بالله من الشيطان الرجيم"Նույնը կրկնվում է նաև 5-6-րդ, 10-րդ, 12-րդ, 14-16-րդ, 18-րդ, 20-25-րդ հատորների 1բ էջերում:

459-5, 11 թերթ, չգրված՝ 11բ, III(6), II(10), I(11):

էջ 1բ-11ա՝ 5-րդ՝ «ալ-Մաիդա» սուրայի 28-րդ այայից. (28-րդ այա) لنن بسطت الي يدك (28-րդ այա) اقربهم مودة للذين امنوا الذين امنوا بالله رب العالمين

"لتجدن اشد الناس عداوة للذين امنوا اليهود و الذين اشركوا و لتجدن اقربهم مودة للذين امنوا الذين قالوا انا نصارى ذلك بان منهم قسيسين و رهباناً و انهم لا يستكبرون"

459-6, 12 թերթ, IV(8), I(9), I(11), I(12):

էջ 1բ-7ա՝ 26-րդ՝ «ալ-Շուարա» սուրայի 113-րդ այայից. (113-րդ այա) ان حسابهم الا ابنكم لتاتون (55-րդ այա) الرجال سهوة من دون النساء بل انتم قون تجهلون

էջ 7ա-12բ՝ 27-րդ՝ «ալ-Նամլ» սուրայի 1-55-րդ այաները. (55-րդ այա) وما انزلنا على قومه من (28րդ այա) الرجال سهوة من دون النساء بل انتم قون تجهلون

459-10, 13 թերթ, չգրված՝ 13բ, 2III(12), I(13):

էջ 1բ-5բ՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» սուրայի 28-րդ այայից՝ (28րդ այա) وما انزلنا على قومه من (28րդ այա) الرجال سهوة من دون النساء بل انتم قون تجهلون

էջ 5բ-13ա՝ 37-րդ՝ «ալ-Մաֆֆար» սուրայի 1-160-րդ այաները. (160-րդ այա) الله المخلصين

459-12, 12 թերթ, III(6), I(7), 2I(11), I(12):

էջ 1բ-4ա՝ 29-րդ՝ «ալ-Անքարուր» սուրայի 46-րդ այայից մինչև սուրայի ավարտը (46-րդ այա) ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتي هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذى انزل الينا و انزل اليكم والهنا والهكم واحد و نحن له مسلمون

էջ 4բ-10ա՝ 30-րդ՝ «ալ-Ռում» սուրան:

էջ 10ա-12բ՝ 31-րդ՝ «Լուկման» սուրայի 1- 21-րդ այաները. (21-րդ այա) واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا او لو كان لشيطان يدعوهم الى عذاب السعير

էջ 4բ-10ա՝ 30-րդ՝ «ալ-Ռում» սուրան:

էջ 10ա-12բ՝ 31-րդ՝ «Լուկման» սուրայի 1- 21-րդ այաները. (21-րդ այա) واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا او لو كان لشيطان يدعوهم الى عذاب السعير

էջ 10ա-12բ՝ 31-րդ՝ «Լուկման» սուրայի 1- 21-րդ այաները. (21-րդ այա) واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا او لو كان لشيطان يدعوهم الى عذاب السعير

էջ 10ա-12բ՝ 31-րդ՝ «Լուկման» սուրայի 1- 21-րդ այաները. (21-րդ այա) واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا او لو كان لشيطان يدعوهم الى عذاب السعير

459-14, 11 թերթ, չգրված՝ 11բ, I(1), II(5), 2(7), II(11):

էջ 1բ-7ա՝ 9-րդ՝ «ալ-Թաուբա» սուրայի 1-94-րդ այաները. (94-րդ այա) رجعتم اليهم قل لا تعتذروا لن نؤمن لكم قد نبانا الله من اخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون

էջ 7ա-11ա՝ 10-րդ՝ «Յունուս» սուրայի 1-25-րդ այաները. والله يدعو الى دار السلام ويهدى من يشاء الى صراط مستقيم

459-15, 12 թերթ, չգրված՝ 12բ, 2III(12):

էջ 1բ-6ա՝ 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրայի 171-րդ այայից՝ واذا نتقنا الجبل فوقهم كانه ظلة و ظنوا

էջ 1բ-6ա՝ 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրայի 171-րդ այայից՝ واذا نتقنا الجبل فوقهم كانه ظلة و ظنوا

Ձեռագրի էջերի վրա կան թանաքի հետքեր, թերթերի ծայրամասերը վնասված են:
Էջ 459-40, 14 թերթ, չգրված՝ 14բ, 2III(12), I(14):

ԳՐԻՉ՝ Իմամ Յուսուֆ իբն Սայիդ Ամիր [Բաքի]:

ԿԱԶՄ՝ (ձեռագիրն անջատված է կազմից և դրված է այլ՝ ձեռագրի չափից)
բավականին մեծ կազմի մեջ, սև մաշված կաշի՝ շրջանակով, 21,1x13,5 սմ: Միջուկը՝
ստվարաթուղթ, կազմաստառը՝ դեղնավուն թուղթ:

Էջ 1բ-5բ՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա» սուրան:

Էջ 5բ-9ա՝ 59-րդ՝ «ալ-Հաշր» սուրան:

Էջ 9ա-12ա՝ 60-րդ՝ «ալ-Մումթահանա» սուրան:

Էջ 12ա-14ա՝ 61-րդ՝ «ալ-Մաֆ» սուրան:

Հիշատակարան՝ արաբերեն (14ա):

حررته امام يوسف ابن سيد امير [بقی] رحم الله

459-42- ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան սպիտակ թուղթ՝ ճնշատողով: ԹԵԲԹ՝ 16 թերթ,
չգրված՝ 1բ, 2ա: ՊԲԱԿ՝ VIII(16): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ՝ 23,4x16 սմ: ՏՈՂ՝ 10 տող: ԳԻԴ՝ ձալ-
նավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 15,7x10,1 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջա-
նակի մեջ (սև և ոսկի): Տողերը միմյանցից անջատված են կրկնակի՝ սև և ոսկի գծե-
րով:

Սուրաների անվանումները գրված չեն: Այսները միմյանցից բաժանված են կար-
միր բոլորակներով (կան այսներ, որոնք առանձնացված չեն): Էջակապ բառերը
գրված են յուրաքանչյուր էջի ստորին հատվածում՝ թեք:

ԿԱԶՄ՝ սև մաշված կաշի՝ շրջանակով (կազմի Բ փեղկը բացակայում է): Մի-
ջուկը՝ ստվարաթուղթ, կազմաստառը գունաթափված վարդագույն թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ՝ կարմիր թանաքով,

– սաջդա՝ սև (էջ 7ա),

– հավելագրումներ (էջ 13բ):

Էջ 1ա՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 10-րդ այսյի կեսից՝ (10-րդ այս) فزادهم الله حرضا و

امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا قالوا امنوا

قال فما خطبكم (31-րդ այս) 51-րդ՝ «ալ-Դարիյաթ» սուրայի 31-րդ այսյից՝ (31-րդ այս) فاما فما خطبكم
المرسلون, մինչև սուրայի ավարտը:

Էջ 3բ-5ա՝ 52-րդ՝ «ալ-Տուր» սուրան:

Էջ 5բ-7ա՝ 53-րդ՝ «ալ-Նաջմ» սուրան:

Էջ 7ա-9ա՝ 54-րդ՝ «ալ-Կամար» սուրան:

Էջ 9ա-11ա՝ 55-րդ՝ «ալ-Ռահման» սուրան:

Էջ 11բ-13բ՝ 56-րդ՝ «ալ-Վակիա» սուրան:

Էջ 13բ-16ա՝ 57-րդ՝ «ալ-Հադիդ» սուրան:

Էջ 16բ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 5-րդ այսյից՝ (5-րդ այս) اوليك على
الذين امنوا وما 9-րդ այսյի կեսը

42-volume copy of the Qur'an; MS on Oriental yellowish paper with mastara; fly leaves
A+B, modern paper; 21,5x14 cm; fully vocalized *nash* script in black ink; 10 lines to the page;
writing space 14,5x8,5 cm.

P. 1b of every volume has a headpiece (floral design; blue, red, light blue, white, orange,
pink, gold); *āya* dividers in the form of gold dots.

Brown leather binding with mandorla in the center and pendent, set within an embossed
complex frame; pasted board, doublure of modern paper.

Marginal arrangements:

– illuminated *ghuz* indication.

Volumes 2, 7, 8, 9, 11, 13, 19, 29-38 and 41 are printed.

MS 459-1; 11 ff., blank 11b; III(6), II(10), I(11).

Pp. 1b-11a, 21st *sūra* (*al-'Anbiyā*).

459-3, 12 ff., blank 12b; 2III(12).

Pp. 1b-12a, the 1-98th *āyas* of the 17th *sūra* (*al-'Isrā*): (98th *āya*) ذلك جزاؤهم بانهم كفروا بآيتنا
وقالوا اذا كنا عظاما ورفقا اعنا لمبعوثون خلقا جديدا

MS 459-4, 12 ff., blank f. 12; 2III(12).

Pp. 1b-6b, from the 32nd *āya* of the 39th *sūra* (*al-Zumar*): (32nd *āya*) فمن اظلم ممن كذب على الله
وكذب بالصدق اذ جاءه اليس في جهنم مثوى للكافرين up to the end of the *sūra*.

Pp. 6b-11b, 1-40th *āyas* of the 40th *sūra* (*Gāfir*) (marked as *al-Mu'minūn*): (40th *āya*) من
عمل سيئة فلا يجرى الا مثلها ومن عمل صالحا من ذكر او انثى وهو مؤمن فاوليك يدخلون الجنة يرزقون فيها بغير حساب

Instead of the heading of the 39th *sūra* (*al-Zumar*) (p.1b) a sentence in Arabic is written:
اعوذ بالله من الشيطان الرجيم (it is also on every p. 1b of the volumes 5- 6, 10, 12, 14-16, 18, 20- 25).

MS 459-5, 11 ff., blank 11b; III(6), II(10), I(11).

Pp. 1b-11a, from the 28th *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*): (28th *āya*) لنن بسطت الى يدك لتقتلك
لتنجدن اشد , انى ما انا بياسط يدى اليك لا تقتلك انى لخلق الله رب العالمين up to the 82nd *āya* of the same *sūra*:

الناس عداوة للذين امنوا اليهود والذين اشركوا ولتجدن اقربهم مودة للذين امنوا الذين قالوا انا نصارى ذلك بان منهم قسيسين
ورهبانا وانهم لا يستكبرون

MS 459-6, 12 ff.; IV(8), I(9), I(11), I(12).

Pp. 1b- 7a, from the 113th *āya* of the 26th *sūra* (*al-Šu'arā*): (113th *āya*) ان حسابهم الا على ربي
up to the end of the same *sūra*.

Pp. 7a-12b, 1-55th *āyas* of the 27th *sūra* (*al-Naml*). (55th *āya*) ابنكم لتاتون الرجال سهوة من دون
النساء بل انتم قون اجهارون

MS 459-10, 13 ff., blank 13b; 2III(12), I(13).

Pp. 1b-5b from the 28th *āya* of the 36th *sūra* (*Yā-Sīn*): (28th *āya*) وما انزلنا على قومه من بعده من
up to the end of the same *sūra*.

Pp. 5b-13a, 1-160th *āyas* of the 37th *sūra* (*al-Šaffāt*): (160th *āya*) الا عباد الله المخلصين
MS 459-12, 12 ff.; III(6), I(7), 2I(11), I(12).

Pp. 1b-4a, 1-46th *āyas* of the 29th *sūra* (*al-'Ankabūt*): (46th *āya*) ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتى
هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذى انزل الينا وانزل اليكم والهناء والهناء واحد ونحن له مستسلمون

Pp. 4b-10a, the 30th *sūra* (*al-Rūm*).

وان كنتن تردن الله ورسوله ودار (29th āya) of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (29th āya) Pp. 6a-10b, 1-29th āya s of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (29th āya) Pp. 10a-12b, 1-21st āyas of the 31st sūra (Luqmān): (21th āya) وإذا قيل لهم اتبعوا ما أنزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا أو لو كان لشيطان يدعوهم إلى عذاب السعير

Missed folios between ff. 6 and 7; evidently they contain the text from the middle of the 27th āya up to the end of the 35th āya of the 30th sūra (al-Rūm). MS 459-14, 11 ff., blank p. 11b; 1(1), II(5), 2(7), II(11).

Pp. 1b-7a, from the 94th āya of the 9th sūra (al-Taūba): (94th āya) يعتذرون إليكم إذا رجعت إليهم (94th āya) قل لا تعتذروا لنؤمن لكم قد نبأنا الله من أخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون إلى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما قل لا تعملون "up to the end of the same sūra.

Pp. 7a-11a, 1-25th āyas of the 10th sūra (Yūnus): (25th āya) والله يدعو إلى دار السلام ويهدي من يشاء إلى صراط مستقيم" MS 459-15, 12 ff, blank 12b, 2III(12).

Pp. 1b-6a, from the 171st āya of the 7th sūra (al-A'rāf): (171st āya) "واذ نتقنا الجبل فوقهم كانه ظلة (171st āya) up to the end of this sūra. ولا تكونوا كالذين خرجوا من ديارهم (47th āya) Pp. 6a-12a, 1-47th āyas of the 8th sūra (al-Anfāl): (47th āya) بطرا ورناء الناس ويصدون عن سبيل الله والله بما يعملون محيط

Owner's mark on fly leaf Aa, in black pencil in latin letters: "Memedeoqlu Mirza", there is also a signature. MS 459-16, 11 ff., III(6), II(10), 1(11).

Pp. 1b-8a, from the 30th āya of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (30th āya) يا نساء النبي من يات منكن بفاحشة مبينة (30th āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 8a-11b, 1-23rd āya s of the 34th sūra (Sabā): (23rd āya) ولا تنفع الشفاعة عنده الا لمن اذن له (23rd āya) حتى اذا فزع عن قلوبهم قالوا ماذا قال ربكم قالوا الحق وهو العلي الكبير MS 459-18, 13 ff.; II(4), IV(12), 1(13).

Pp. 1b-11a, from the 14th āya of the 24th sūra (al-Nūr): (14th āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 11a-13b, 1-20th āyas of the 25th sūra (al-Furqān): (20th āya) وما ارسلنا قبلك من المرسلين الا (20th āya) انهم ليالكلون الطعام ويمشون في الأسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنة تصبرون وكان ربك بصيرا MS 459-20; 12 ff., blank f. 12, II(4), IV(12).

Pp. 1b-5a, from the 56th āya of the 27th sūra (al-Naml): (56th āya) فما كان جواب قومه الا ان قالوا (56th āya) اخرجوا آل لوط من قريبتكم انهم اناس يتطهرون (The beginning of this sūra, see in the 6th volume, pp. 7a-12b).

Pp. 5a-11b, 1-50th āyas of the 28th sūra (al-Qaṣaṣ): (50th āya) ان يستجيبوا لك فاعلم انما يتبعون (50th āya) اهواءهم ومن اضل ممن اتبع هويته بغير هدى من الله ان الله لا يهدي القوم الظالمين MS 459-21, 11 f, blank 11b, III(6), II(10), 1(11).

Pp. 1b-8a, from the 53rd āya of the 12th sūra (Yūsuf): (53rd āya) وما ابرى نفسى ان النفس لامارة (53rd āya) up to the end of this sūra.

Pp. 8a-11a, 1-18th āyas of the 13th sūra (al-Ra'd): (18th āya) والذين لم يستجيبوا له لوان لهم ما في (18th āya) الارض جميعا ومثلة لافتدوا به لو لئلك لهم سوء الحساب ماويهم جهنم وبئس المهاد MS 459-22, 10 ff., III(6), II(10).

Pp. 1b-3a, from the 22nd āya of the 31st sūra (Luqmān): (22nd āya) والى الله عاقبة الامور " ومن (22nd āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 3a-6a - 32nd sūra (al-Sağda).

وان كنتن تردن الله ورسوله ودار (29th āya) of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (29th āya) Pp. 6a-10b, 1-29th āya s of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (29th āya) Pp. 10a-12b, 1-21st āyas of the 31st sūra (Luqmān): (21th āya) وإذا قيل لهم اتبعوا ما أنزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه آباءنا أو لو كان لشيطان يدعوهم إلى عذاب السعير

Missed folios between ff. 6 and 7; evidently they contain the text from the middle of the 27th āya up to the end of the 35th āya of the 30th sūra (al-Rūm). MS 459-14, 11 ff., blank p. 11b; 1(1), II(5), 2(7), II(11).

Pp. 1b-7a, from the 94th āya of the 9th sūra (al-Taūba): (94th āya) يعتذرون إليكم إذا رجعت إليهم (94th āya) قل لا تعتذروا لنؤمن لكم قد نبأنا الله من أخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون إلى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما قل لا تعملون "up to the end of the same sūra.

Pp. 7a-11a, 1-25th āyas of the 10th sūra (Yūnus): (25th āya) والله يدعو إلى دار السلام ويهدي من يشاء إلى صراط مستقيم" MS 459-15, 12 ff, blank 12b, 2III(12).

Pp. 1b-6a, from the 171st āya of the 7th sūra (al-A'rāf): (171st āya) "واذ نتقنا الجبل فوقهم كانه ظلة (171st āya) up to the end of this sūra. ولا تكونوا كالذين خرجوا من ديارهم (47th āya) Pp. 6a-12a, 1-47th āyas of the 8th sūra (al-Anfāl): (47th āya) بطرا ورناء الناس ويصدون عن سبيل الله والله بما يعملون محيط

Owner's mark on fly leaf Aa, in black pencil in latin letters: "Memedeoqlu Mirza", there is also a signature. MS 459-16, 11 ff., III(6), II(10), 1(11).

Pp. 1b-8a, from the 30th āya of the 33rd sūra (al-*Alzāb*): (30th āya) يا نساء النبي من يات منكن بفاحشة مبينة (30th āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 8a-11b, 1-23rd āya s of the 34th sūra (Sabā): (23rd āya) ولا تنفع الشفاعة عنده الا لمن اذن له (23rd āya) حتى اذا فزع عن قلوبهم قالوا ماذا قال ربكم قالوا الحق وهو العلي الكبير MS 459-18, 13 ff.; II(4), IV(12), 1(13).

Pp. 1b-11a, from the 14th āya of the 24th sūra (al-Nūr): (14th āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 11a-13b, 1-20th āyas of the 25th sūra (al-Furqān): (20th āya) وما ارسلنا قبلك من المرسلين الا (20th āya) انهم ليالكلون الطعام ويمشون في الأسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنة تصبرون وكان ربك بصيرا MS 459-20; 12 ff., blank f. 12, II(4), IV(12).

Pp. 1b-5a, from the 56th āya of the 27th sūra (al-Naml): (56th āya) فما كان جواب قومه الا ان قالوا (56th āya) اخرجوا آل لوط من قريبتكم انهم اناس يتطهرون (The beginning of this sūra, see in the 6th volume, pp. 7a-12b).

Pp. 5a-11b, 1-50th āyas of the 28th sūra (al-Qaṣaṣ): (50th āya) ان يستجيبوا لك فاعلم انما يتبعون (50th āya) اهواءهم ومن اضل ممن اتبع هويته بغير هدى من الله ان الله لا يهدي القوم الظالمين MS 459-21, 11 f, blank 11b, III(6), II(10), 1(11).

Pp. 1b-8a, from the 53rd āya of the 12th sūra (Yūsuf): (53rd āya) وما ابرى نفسى ان النفس لامارة (53rd āya) up to the end of this sūra.

Pp. 8a-11a, 1-18th āyas of the 13th sūra (al-Ra'd): (18th āya) والذين لم يستجيبوا له لوان لهم ما في (18th āya) الارض جميعا ومثلة لافتدوا به لو لئلك لهم سوء الحساب ماويهم جهنم وبئس المهاد MS 459-22, 10 ff., III(6), II(10).

Pp. 1b-3a, from the 22nd āya of the 31st sūra (Luqmān): (22nd āya) والى الله عاقبة الامور " ومن (22nd āya) up to the end of the same sūra.

Pp. 3a-6a - 32nd sūra (al-Sağda).

باقر ولد المرحوم كربلائی میرزا
وقف صحیح شرعی گردید خیر الحاج حاجی محمد

ساكن قرية نجلو عليا اين نصف جزؤ كلام الله رابا پنجاه و نه جزؤ ديگر باهل قرية مزبوره برآي اينكه ثواب تلاوت ان بر وجه والدين واقف عايد آيد وتوليتش با خود واقف وبعد از فوت واقف با ورثه پيش مي باشد و اگر در قرية مزبوره متصرف نشد آنوقت در شهر ايروان به مسجد جامع حسين على خان مرحوم مي برند وتوليتش با مولی مسجد مزبور باشد. في ١٢ شهر جمادى الاخر سنه ١٢٨٩.

Pp. 1b-4a, 58th *sūra* (*al-Muğādala*).

Pp. 4a-7a, 59th *sūra* (*al-Ḥaṣr*).

Pp. 7a-9a, 60th *sūra* (*al-Mumtaḥana*).

Traces of ink on the pages, edges of the pages stricken.

MS 459-40, 14 ff., blank 14b, 2III(12), I(14).

MS set within an other binding, separated from folios. Copyist is *Imām Yūsuf ibn Sayyid Amīr [Baqī]*. P. 14a colophon: "حررته امام يوسف ابن سيد امير [بقی] رحم الله"

New binding is bigger than the folios, dimension of the binding 21,1x13,5 cm, worn-out black leather with embossed frame; pasted board, board cover of yellowish paper.

Pp. 1b-5b, 58th *sūra* (*al-Muğādala*).

Pp. 5b-9a, 59th *sūra* (*al-Ḥaṣr*).

Pp. 9a-12a, 60th *sūra* (*al-Mumtaḥana*).

Pp. 12a-14a, 61st *sūra* (*al-Ṣaf*).

MS 459-42, MS on Western white paper with mastara; 16 ff., blank pp. 1b, 2a; VIII(16); 23,4x16 cm; fully vocalized *naṣḥ* script, black ink; 10 lines to the page; writing area 15,7x10,1 cm, set within a complex frame (black, gold); double (black and gold) lines dividers between every line.

Sūra headings not marked; *āya* dividers in the form of red disc (some *āyas* are not divided); oblique catchwords on the bottom of every verso page; worn-out black leather binding with embossed frame; pasted boards; doublure of rusty pink paper; B board is missing.

Marginal arrangements:

– *ḡuz* in red ink;

– *sağda* in black (p. 7a);

– correction of words and addition of missed words and phrases (p. 13b).

P. 1a, from the middle of the 10th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*): (10th *āya*) از ادهم الله حرضا امنوا قالوا: up to the middle of the 14th *āya* of the same *sūra*: امنوا قالوا: up to the end of the same *sūra*.

Pp. 3b-5a, 52nd *sūra* (*al-Ṭūr*).

Pp. 5b-7a, 53rd *sūra* (*al-Nağm*).

Pp. 7a-9a, 54th *sūra* (*al-Qamar*).

Pp. 9a-11a, 55th *sūra* (*al-Raḥmān*).

Pp. 11b-13b, 56th *sūra* (*al-Wāqī'a*).

Pp. 13b-16a, 57th *sūra* (*al-Ḥadīd*).

P. 16b, from the 5th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*): اوليك على, up to the middle of the 9th *āya*: الذين امنوا وما

42 مجلد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة. أوراق الحفظ آ-ب من الورق الحديث. القياس 14x21.5 سم. الصفحة 10 اسطر بالأسود وبخط النسخ. قياس النص 8.5x14.5 سم. سرلوحة نباتية (أزرق، أحمر، أخضر، أزرق فاتح أبيض، برتقالي، زهري، ذهب) على الصفحة 1ب من كل مجلد. فواصل الآيات نقاط بالذهب. التجليد جلد بني مهترى عليه ثلاثة وحدات زخرفية داخل إطار مركب مزخرف، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق حديث.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر داخل زخرفة.

المجلدات: الثاني، السابع، الثامن، التاسع، الحادي عشر، الثالث عشر، التاسع عشر، من التاسع والعشرون حتى الثامن والثلاثون، الحادي والأربعون (مطبوعة).

المجلدات المنسوخة هي:

رقم 459-1، 11 ورقة (11ب فارغة)، عدد الكراسات: III(6)، II(10)، I(11).

السورة رقم 21 (الانبياء)، الأوراق من 1ب-11أ.

رقم 459-3، 12 ورقة (12ب فارغة)، عدد الكراسات: III(12)

السورة رقم 17 "اسرائيل" (الاسراء) من الآية 1 حتى الآية 98: "ذلك جزاؤهم بانهم كفروا بآبائنا وقالوا اءذا كنا عظاما ورقابا اءنا لمبعوثون خلقا جديدا"، الأوراق من 1ب-12أ.

رقم 459-4، 12 ورقة (الورقة 12 فارغة)، III(12)

السورة رقم 39 (الزمر) اسم السورة غير مكتوب، من الآية 32: "فمن اظمن ممن كذب على الله وكذب بالصدق اذ جاءه اليه في جهم مثنى للكافرين" حتى نهاية السورة، الأوراق من 1ب-6ب.

السورة رقم 40 (غافر) (كتب اسم سورة المؤمنون بدلا منها) من الآية 1 حتى الآية 40: "من عمل سيئة فلا يجزى الا مثلها ومن عمل صالحا من ذكر او انثى وهو مؤمن فاوليك يدخلون الجنة يرزقون فيها بغير حساب".

تبدأ السورة رقم 39 (الزمر) بـ "اعوذ بالله من الشيطان الرجيم" بدلا من اسم السورة ويتكرر الشيء ذاته في الصفحة 1ب من المجلدات الخامس، السادس، العاشر، الثاني عشر، الرابع عشر، السادس عشر، الثامن عشر، العشرون، الخامس والعشرون. كتب اسم سورة غافر على الصفحة 6ب.

رقم 459-5، 11 ورقة (11ب فارغة)، III(6)، II(10)، I(11).

السورة رقم 5 (المائدة) من الآية 28: "لئن بسطت الى يدك لتقتلك اني ما انا بباسط يدي اليك لا تقتلك اني لخلف الله رب العالمين" حتى الآية 82: "لتجدن اشد الناس عداوة للذين امنوا اليهود والذين اشركوا ولتجدن اقربهم مودة للذين امنوا الذين قالوا انا نصارى ذلك بان منهم قسيسين ورهبانا وانهم لا يستكبرون"، الأوراق 1ب-11أ.

رقم 459-6، 12 ورقة، عدد الكراسات: IV(8)، I(9)، I(11)، I(12).

السورة رقم 26 (الشعراء) من الآية 113: "ان حسابهم الا على ربي لو تشعرون" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-17أ (سورة النمل) من الآية 1 حتى الآية 55: "ابنكم لتاتون الرجال سهوة من دون النساء بل انتم قون تجهلون"، الأوراق 1ب-12ب.

رقم 459-10، 13 ورقة (الفارغة 13ب)، عدد الكراسات: III(12)، I(13).

السورة رقم 36 (يس) من الآية 28: "وما انزلنا على قومه من بعده من جند من السماء و ما كنا منزلين" حتى نهاية السورة الأوراق 1ب-5ب.

(سورة الصافات) من الآية 1 حتى الآية 160: "الا عباد الله المخلصين"، الأوراق 5ب-13أ.

رقم 459-12، 12 ورقة، عدد الكراسات: III(6)، I(7)، I(11)، I(12).

السورة رقم 29 (العنكبوت) من الآية 46: "ولا تجادلوا اهل الكتاب الا بالتى هي احسن الا الذين ظلموا منهم وقولوا امنا بالذي انزل الينا و انزل اليكم والهناء والهكم واحد و نحن له مسلمون" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-4أ. السورة رقم 30 (الروم) الأوراق 4ب-10أ.

السورة رقم 31 (لقمان) من الآية 1 حتى الآية 21 "واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا بل نتبع ما وجدنا عليه اباءنا او اولادنا لشيطان يدعوهم الى عذاب السعير"، الأوراق 10ب-12ب.

السورة رقم 30 غير مكتملة. توجد أوراق ناقصة بين الورتين السادسة والسابعة لا بد أن تكون الآيات الناقصة هي من الآية 27 حتى الآية 35.

رقم 25-459، 12 ورقة، (12ب فارغة) عدد الكراسات: III (6)، II (10)، (12)2.

السورة رقم 3 (النساء) من الآية 15: "قل أؤنبنكم بخير من ذلكم للذين اتقوا عند ربهم جنات تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها وأزواج مطهرة ورضوان من الله والله بصير بالعباد" حتى الآية 91: "ان الذين كفروا وماتوا وهم كفار فلن يؤمنوا احدهم ملء الارض ذهباً ولو افتدى به اولئك لهم عذاب اليم وماله من ناصون"، الأوراق 1ب-12أ.

رقم 26-459، 13 ورقة، (13ب فارغة) عدد الكراسات: III2 (12)، I (13).

السورة رقم 7 (الاعراف) من الآية 1 حتى الآية 87: "وان كان الطائفة منكم امنوا بالذى ارسلت به زكائفة لم يؤمنوا فاصبروا حتى يحكم الله بيننا وهو خير الحاكمين"، الأوراق 1ب-13أ.

رقم 27-459، 12 ورقة (12ب فارغة)، III2 (12).

السورة رقم 4 (النساء) من الآية 24: "والمحصنات من النساء إلا ما ملكت أيمنكم كتاب الله عليكم وأحل لكم ما وراء ذلكم ان تبغوا بأموالكم محصنين غير مسافحين فما استمتعتم به منهن فاتوهن اجورهن فريضة ولا جناح عليكم فيما تراضون به من بعد الفريضة ان الله كان عليماً حكيماً" حتى الآية 92 "وما كان لمؤمن ان يقتل مؤمناً الا خطأ ومن قتل مؤمناً خطأ فتحرير رقبة مؤمنة ودية مسلمة الى اهله الا ان يصدقوا فان كان من قوم عدو ولكم وهو مؤمن فتحرير رقبة مؤمنة وان كان من قوم بينكم وبينهم ميثاق فدية مسلمة الى اهله وتحرير رقبة مؤمنة فمن لم يجد فصيام شهرين متتابعين توبة من الله وكان الله عليماً حكيماً"، الأوراق 1ب-12أ.

رقم 28-459، 11 ورقة (الفارغة 11ب)، III (6)، II (10)، I (11).

السورة رقم 13 (الرعد) من الآية 19: "افمن يعلم انما انزل اليك من ربك الحق كمن هو اعمرى انما يتذكروا ولو انزلنا اليك الحق حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-15أ.

السورة رقم 14 (ابراهيم)، الأوراق 5أ-11ب.

رقم 39-459، الورق شرقي اصفر. 9 أوراق (9ب فارغة)، عدد الكراسات: IV (8)، I (9). القياس 14.5x22 سم. الصفحة 11 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 9.8x16.3 سم ضمن إطار أحمر بسيط داخل إطار مربع (أحمر، أزرق). اسماء السور بالأحمر ضمن إطار مستطيل أحمر. التعقيية بالأسود بشكل مائل اسفل الصفحة ب من كل ورقة التجليد جلد اسود مهترى. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق اصفر.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر.

التصحیحات والإضافات بالأحمر والأخضر.

حاشية باللغة الفارسية أضيفت لاحقاً، المجلدات الـ 59 المنسوخة هي وقف الحج محمد باقر من قاطني قرية نجلو العاليا في عام 1289 الثاني عشر من جمادى الآخر تم تقديم المجلدات الى شيخ جامع حسين علي خان في يريفان، الصفحة 11.

باقر ولد المرحوم كربلائی میرزا

وقف صحيح شرعى گردید خیر الحاج حاجی محمد

ساكن قرية نجلو عليا ابن نصف جزؤ كلام الله را با پنجاه و نه جزؤ دیگر باهل قرية

مزبوره برای اینکه ثواب تلاوت ان بر وجه و الدين واقف عاید آید و تولیتش با خود

واقف و بعد از فوت واقف با ورثه پیش می باشد و اگر در قرية مزبوره متصرف نشد

آنوقت در شهر ایروان به مسجد جامع حسین علی خان مرحوم می برند و تولیتش با

مولی مسجد مزبور باشد. فی ۱۲ شهر جمادى الآخر سنه ۱۲۸۹.

السورة رقم 58 (المجادلة)، الأوراق 1ب-4أ.

السورة رقم 59 (الحشر)، الأوراق 1أ-7أ.

السورة رقم 60 (المتحنة)، الأوراق 1أ-9أ.

طرة الأوراق متضررة كما على الصفحات آثار حبر.

رقم 40-459، 14 ورقة (14ب فارغة)، عدد الكراسات: II (12)، I (14). المتن منفصل عن الدفتين (وضع المتن داخل غلاف آخر أكبر منه). اسم الناسخ: "إمام يوسف ابن سيد امير [بقى]" الحاشية: "حررته امام يوسف ابن سيد امير [بقى] الله"، الصفحة 14. التجليد جلد اسود مهترى، القياس 13.5x21.1 سم. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق اصفر.

السورة رقم 58 (المجادلة)، الأوراق 1ب-5ب.

السورة رقم 59 (الحشر)، الأوراق 5ب-9أ.

السورة رقم 60 (المتحنة)، الأوراق 9أ-12أ.

رقم 14-459، 11 ورقة (11ب فارغة)، عدد الكراسات: I (1)، II (5)، (7)2، II (11).

السورة رقم 9 (التوبة) من الآية 1 حتى الآية 94: "يعتذرون اليكم اذا رجعت اليهم قل لا تعتذروا لن نؤمن لكم قد نبانا الله من اخباركم وسيرى الله عملكم ورسوله ثم تردون الى عالم الغيب والشهادة فينبئكم بما كنتم تعملون"، الأوراق 1ب-7أ.

السورة رقم 10 (يونس) من الآية 1 حتى الآية 25: "والله يدعو الى دار السلام ويهدى من يشاء الى صراط مستقيم"، الأوراق 1ب-11أ.

رقم 15-459، 12 ورقة (12ب فارغة)، عدد الكراسات: II (12).

السورة رقم 7 (الاعراف) من الآية 171: "واذ نتقنا الجبل فوقهم كأنه ظلة وظنوا انه واقع بهم خذوا ماء اتيناكم بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-6أ.

السورة رقم 8 (الانفال) من الآية 1 حتى الآية 47: "ولا تكونوا كالذين خرجوا من ديارهم بطرا ورناء الناس وصدون عن سبيل الله والله بما يعملون محيط"، الأوراق 1أ-12أ.

عليه توقيع وحاشية بأحرف لاتينية بقلم رصاص من قبل مالك المخطوط على البطانة أ: "Memedeoqlu Mirza".

رقم 16-459، 11 ورقة، عدد الكراسات: III (6)، II (10)، I (11).

السورة رقم 33 (الاحزاب) من الآية 30: "يا نساء النبي من يات منكن بفاحشة مبينة يضاعف لها العذاب ضعفين و كان ذلك على الله يسيراً" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-8أ.

السورة رقم 34 (سبأ) من الآية 1 حتى الآية 23: "ولا تتفع الشفاعة عنده الا لمن اذن له حتى اذا فزع عن قلوبهم قالوا ماذا قال ربكم قالوا الحق وهو العلى الكبير"، الأوراق 1أ-11أ.

رقم 18-459، 13 ورقة، عدد الكراسات: II (4)، IV (12)، I (13).

السورة رقم 24 (النور) من الآية 14: "ولولا فضل الله عليكم ورحمته في الدنيا والاخرة لمسكم فيها افضتم فيه عذاب عظيم" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-11أ.

آيات السورة رقم 25 (الفرقان) من الآية الأولى حتى الآية 20: "وما ارسلنا قبلك من المرسلين الا انهم لياكلون الطعام ويمشون في الاسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنة اتصبرون وكان ربك بصيراً"، الأوراق 11أ-13ب.

رقم 20-459، 12 ورقة، (12ب فارغة)، عدد الكراسات: II (4)، IV (12).

السورة رقم 27 (النمل) من الآية 56: "فما كان جواب قومه الا ان قالوا اخرجوا آل لوط من قريتك انهم اناس يتطهرون" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-15أ.

السورة رقم 28 (القصاص) من الآية 1 حتى الآية 50: "ان يستجيبوا لك فاعلم انما يتبعون اهواءهم ومن اضل ممن اتبع هويه بغر هدى من الله ان الله لا يهدى القوم الظالمين"، الأوراق 5أ-11ب.

رقم 21-459، 11 ورقة، (11ب فارغة)، عدد الكراسات: III (6)، II (10)، I (11).

السورة رقم 12 (يوسف) من الآية 53: "وما ابرى نفسى ان النفس لامارة بالسوء الا ما رحم ربي ان ربي غفور رحيم" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-8أ.

السورة رقم 13 (الرعد) من الآية 1 حتى الآية 18: "والذين لم يستجيبوا له لوان لهم ما في الارض جميعاً ومثلة لاقتدوا به لو انك لهم سوء الحساب ماويههم جهنم وبئس المهاد"، الأوراق 1أ-11أ.

رقم 22-459، 10 ورقة، عدد الكراسات: III (6)، II (10).

السورة رقم 31 (لقمان) من الآية 22: "ومن يسلم وجهه الى الله وهو محسن فقد استمسك بالعروة الوثقى والى الله عاقبة الامور" حتى نهاية السورة، الأوراق 1ب-13أ.

السورة رقم 32 (السجدة)، الأوراق 1أ-6أ.

السورة رقم 33 (الاحزاب) من الآية 1 حتى الآية 29: "وان كنتن تردن الله ورسوله و الدار الاخرة فان الله اعد للمحسنات من اجرها عظماً"، الأوراق 1أ-10أ.

رقم 23-459، 10 ورقة، عدد الكراسات: III (6)، II (10).

السورة رقم 9 (التوبة) من الآية 32: "يريدون ان يطفنوا نور الله بافواههم ويأبى الله إلا ان يتم نوره ولو كره الكافرون" حتى الآية 93: "انما السبيل على الذين يستاذنونك وهم اغنياء رضوا بان يكونوا مع الخوالف وطبع الله على قلوبهم فهم لا يعلمون"، الأوراق 1ب-10ب.

رقم 24-459، 10 ورقة، (10ب فارغة) عدد الكراسات: II (2)، I (4)، I (5)، II (9)، I (10).

السورة رقم 4 (النساء) من الآية 93: "مؤمناً متعمداً فجزاؤه جهنم خالداً فيها و غضب الله عليه وعاد له عذاباً عظيماً" ومن يقاتل "حتى الآية 147: "ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم و امنتم و كان الله شاكراً عليماً"، الأوراق 1ب-10أ.

ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 40x21 սմ; ՏՈՂ՝ 12: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր. ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 22,8x12,8 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, գմբուխտ կանաչ, ոսկի, սև):

Մուրաների անվանումներն ու այսների քանակը գրված են կարմիրով՝ սևով և ոսկով (երբեմն թափված) եզրագծված ուղղանկյան մեջ: Այսներն իրարից բաժանված են կանաչով եզրագծված կարմիր բլուրակներով:

Կրկնակի նախազարդ էջեր (1բ և 2ա)՝ ծաղկային և բուսական տարրերով (գմբուխտ կանաչ, կապույտ, կանաչ, սև, նարնջագույն): Մուրաների անվանումները, քարոզման վայրն ու այսների քանակը գրված են կարմիրով և զարդարված կապույտ ու կանաչ նախշերով: Այս ամբողջն առնված է գմբուխտե կանաչով և սևով եզրագծված ուղղանկյան մեջ: Տեքստի 6 տողերն իրարից անջատված են տերևների (կարմիր, կապույտ, կանաչ) և նախշերի (կարմիր) շարքերով: Այսները բաժանված են կանաչ շրջանագծերով: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին հատվածում՝ թեք:

ԿԱԶՄ՝ մաշված սրճագույն կաշի՝ դռնակով: Մեջտեղում և չորս կողանկյուններում դրոշմազարդեր՝ առնված քառակի դրոշմված շրջանակի մեջ: Միջուկը կազմված է մի քանի գրված ստվարաթղթերից, աստառը՝ ծաղկաթուղթ (սև և կարմիր): Դռնակը կարմրավուն մաշված կաշի է, մեջտեղում և երկու անկյուններում դրոշմազարդ՝ առնված կրկնակի դրոշմված շրջանակի մեջ: Դռնակի աստառը երկտակ է. մեջտեղում (վրայի աստառը) դեղնասրճագույն թուղթ է, ծայրամասերը (տակի աստառը)՝ գմբուխտ կանաչ թուղթ: Մեջքը նույնպես կարմրավուն մաշված և տեղ-տեղ վերանորոգված կաշի է՝ ամբողջ երկայնքով դրոշմված կետեր և կրկնակի շրջանակ: Մեջքի աստառը՝ կապույտ ծաղկավոր գործվածք: Պահպանակ՝ Ա:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- սաջդա և ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ գրված զարդանախշի մեջ՝ կարմիր թանաքով,
- հավելագրումներ:

Ձեռագիրը պակասավոր է: Սկիզբ՝ էջ 1բ-294բ, 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրա*ից մինչև 37-րդ՝ «ալ-Սաֆֆաթ» *սուրա*ի 94-րդ *այս*ի առաջին բառը՝ فاقبلوا

էջ 295ա-336բ, 40-րդ՝ «Ղաֆիր» *սուրա*ի 50-րդ *այս*ի կեսից՝ قالوا فادعوا وما دعاء الكافرين الا في ضلال فباىء الا ربكما تكذبان: 55-րդ՝ «ալ-Ռահման» *սուրա*ի 47-րդ *այս*ի վերջը՝ فباىء الا ربكما تكذبان:

Ձեռագրի թերթերի ծայրերը վերանորոգված են, 294-րդ և 295-րդ թերթերի միջև կան պակաս թերթեր: Ա կազմն առանձնացված է:

546

One volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper, with laid and chain lines; 336 ff., IV(8), III(14), V(24), III(30), V(40), III(46), V(56), III(62), V(72), III(78), V(88), III(94), V(10), III(110), V(120), III(126), V(136), III(142), V(152), III(158), V(168), III(174), V(184), III(190), V(200), III(206), V(216), III(222), V(232), III(238), V(248), III(254), V(264), III(270), V(280), III(286), V(296), III(302), V(312), III(318), V(328), III(334), 2(336); fly leaf A; 40x21 cm; fully vocalized *nasḥ* script, black ink with rubrication; 12 lines to the page; writing area 22,8x12,8 cm; entire text set within a complex frame (red, light green, gold, black).

Sūra headings and *āya* statistics in red ink, set within a rectangular frame (gold, black, often gold spilled); *āya* dividers in the form of the disc (red), the circumference in green.

Double illuminated opening page (1b-2a), vegetal design (light and dark green, blue, orange, black); 6 lines of the text divided by the lines of spears and other vegetal elements (red, blue, green).

Sūra headings and *āya* statistics in red with blue and green decoration, set within rectangular frame (light green, black); *āya* dividers in the form of the green circumference; oblique catchwords at the bottom of every verso page.

Binding of brown, worn-out leather with envelope flap; embossed complex frame; mandorla, cornerpieces; board is pasted by some pasteboards, board cover of decorated paper (black, red); doublure consists of two fold papers; corners (first fold) of light green paper, center (second fold) of yellowish paper; spine of red, worn-out leather, partially repaired, all along the embossed dots and double frame; doublure of the spine of blue decorated texture.

Marginal arrangements:

- illuminated *sağda* and *ğuz* (with subdivisions) indications (floral design);
- correction of words and addition of missed words and phrases.

MS is incomplete. Pp. 1b-294b, from the 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) up to the first word of the 94th *āya* of the 37th *sūra* (*al-Şāffāt*): فاقبلوا

Pp. 295a-336b, from the 50th *āya* of the 40th *sūra* (*Ġāfir*):

قالوا فادعوا و مادعاء الكافرين الا في ضلال فباىء الا ربكما تكذبان, up to the 47th *āya* of the 55th *sūra* (*al-Raḥmān*) (the end of the MS): فباىء الا ربكما تكذبان

Angles of some folios of the MS are restored, missing folios between ff. 294 and 295;

The board A is separated.

546

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسللة. 336 ورقة. عدد الكراسات:

IV(8), III(14), V(24), III(30), V(40), III(46), V(56), III(62), V(72), III(78), V(88), III(94), V(10), III(110), V(120), III(126), V(136), III(142), V(152), III(158), V(168), III(174), V(184), III(190), V(200), III(206), V(216), III(222), V(232), III(238), V(248), III(254), V(264), III(270), V(280), III(286), V(296), III(302), V(312), III(318), V(328), III(334), 2(336). أوراق الحفظ ورقة واحدة في أول المخطوط. القياس 21x40 سم. الصفحة 12 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. الإشارات بالأحمر. قياس النص 22.8 x 12.8 سم ضمن إطار مركب (أحمر، أخضر زمردى، أسود، ذهب). أسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالأحمر ضمن مستطيل (أسود، ذهب) أحيانا باهتة؛ زخرفات (أزرق، أخضر)، فواصل الآيات أقراص حمراء ضمن حلقات خضراء.

سرلوحه مزدوجة نباتية (أخضر زمردى، أزرق، أخضر، أسود، برتقالي)، الصفحتين 1ب، 2أ داخل مستطيل زمردى. الفصل الأشكال النباتية (أحمر، أزرق، أخضر)، والزخرفية (أحمر) أسطر النص الستة عن بعضها البعض، فواصل الآيات دوائر خضراء. التعقيبة بالأسود بشكل مائل أسفل الصفحة ب من كل مرقة.

التجليد ذو لسان؛ جلد بني مهترى، في وسطه وزواياه وحدات زخرفية داخل إطار رباعي مزخرف. اللوح ورق مقوى، البطانية ورق مزهر (أحمر، أسود). الأذن جلد أحمر مهترى توجد وحدة زخرفية في وسطه وزاويته الاثنتان داخل إطار دائري مزخرف. صنعت بطانة الأذن من طبقتين: العليا من ورق بني مُصفر، السفلى من الورق الزمردى. الكعب جلد أحمر مهترى تم ترميم بعض أجزائه، توجد نقاط وخطوط مزخرفة على طول الكعب. البطانة قماش أزرق مزهر.

الهوامش:

الأجزاء، السجدة داخل زخرفة بالأحمر.

این دعا قبل تلاوت قرآن بخوانند اللهم الحق انزلته القرآن وبالحق نزل اللهم // شفا لصدری ونورا لبصری
وذهابا لهماي وغمي // وجمال وجهي و // وقلبي وقوبه جسدي [ي] // به // // // واحشر في يوم القيمة مع محمد واله // يا ارحم
ال //

Some parts of the prayer are written on top of the margin of the p. 1b (some part of it torn), which repeats the below-given extract in bold and is continued (hardly legible).

في يوم القيمة مع محمد واله الطيبين الطاهرين الاخيار // // // يا ارحم الرحمن // // //
After this, the first line of the same prayer is being repeated (p. 1a) and the continuation (partially)

اللهم الحق انزلته القرآن وبالحق نزل اللهم عظم رغبتني فيه واجعله //

F. 207 added afterwards and made similar to the rest of the MS design. The frames of the pages are in pink, *sūra* headings are missing. The board B of the binding is missing; ink stains and humidity signs.

560

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي مع علامات مائنية (الهلالات الثلاثة)، (الورقة 207 صفراء عادية). 207 ورقات. عدد الكراسات:

،(3)III ،(9)VI ،(21)II ،(25)II ،(37)VI ،(41)II ،(53)VI ،(57)II ،(69)VI ،(73)II ،(85)VI ،(89)II ،(101)VI ،(105)II ،(117)VI ،(121)II ،(133)VI ،(137)II ،(149)VI ،(153)VI ،(169)II ،(181)II ،(185)II ،(197)VI ،(201)II ،(207)6.

القياس 20x29 سم. الصفحة 15 سطرا (الورقة 1ب: 6 اسطر، 2أ: 7 اسطر) بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 14.2x23.4 سم ضمن إطار ثنائي (أحمر). أسماء السور وعدد الآيات بالأحمر ضمن مستطيل أحمر ثنائي الإطار (لم تكتب أسماء السور التي تلت سورة الفيل، الورقة 105)، فواصل الآيات ثلاثة دوائر تشكل مثلثات حمراء. التعقيبة بالأسود بشكل مائل أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد جلد اسود مهترئ تم ترميم معظم اجزائه، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق مصفر. الهوامش:

الأجزاء والسجودات بالأحمر (أرقام الأجزاء أضيفت لاحقا بالأسود). تصحيحات وإضافات.

اسماء مكتوبة بالخط الفارسي (نستعليق) في أعلى الصفحة 2أ، توجد كتابة تعذر قراءتها على الهامش الأيسر للصفحة. النسخة ناقصة الاخر. تبدأ من سورة الفاتحة حتى الآية 37 من السورة رقم 2 (البقرة): "فتلقى آدم من ربه كلمات فتاب عليه اله هو"، الأوراق 1ب-3ب. من منتصف الآية 23 من السورة رقم 4 (النساء): "حجوركم من نساءكم اللاتي دخلتم بهن فان لهم تكونوا دخلتم بهن" حتى بداية السورة رقم 114 (الناس): "بسم الله الرحمن الرحيم" ونهاية المخطوط، الأوراق 14-207ب. حاشية لتواريخ ميلاد باللغة الفارسية على الصفحتين 1أب.

الحواشي:

"انه لقران كريم في كتاب مكنون ان الله بالناس لرؤف رحيم والله خير حافظا وهو ارحم الراحمين، لا يمسه الا المطهرون تنزِيل من رب العالمين" أسفل الصفحتين 1ب-2أ.

دعاء باللغة الفارسية تعذر قراءتها: "این دعا قبل تلاوت قرآن بخوانند اللهم الحق انزلته القرآن وبالحق نزل اللهم // شفا لصدری ونورا لبصری وذهابا لهماي وغمي // وجمال وجهي و // وقلبي وقوبه جسدي [ي] // به // // // واحشر في يوم القيمة مع محمد واله // يا ارحم ال // // //، الورقة 1أ. تكلمة الدعاء: " في يوم القيمة مع محمد واله الطيبين الطاهرين الاخيار // // // يا ارحم الرحمن // // //... "، على الهامش العلوي للصفحة 1ب. يتكرر جزء من الدعاء ذاته: " اللهم الحق انزلته القرآن وبالحق نزل اللهم عظم رغبتني فيه واجعله // ".

تم إضافة الورقة 207 لاحقا، لا توجد أسماء على رأس السور، الدفة السفلى غير موجودة، توجد آثار رطوبة حبر منتشر على الأوراق.

1 հատոր Ղուրան: Ձեռագիրը կազմված է 5 տարբեր Ղուրանների հատվածներից (այսուհետ՝ Ձեռ. Ա, Ձեռ. Բ, Ձեռ. Գ, Ձեռ. Դ, Ձեռ. Ե), որոնք լրացնում են մեկը մյուսի բովանդակությունը: ԹԵԼԹ՝ 407 (չգրված՝ էջ 202բ, թերթ 406, 407): ՊԲԱԿ՝ 6V(60), 7VI(144), V(154), VII(168), V(178), VI(190), III(196), IV(204), IV(212), VIII(228), IV(236), VIII(252), IV(260), VIII(276), IV(284), VIII(300), IV(308), VIII(324), IV(332), VII(346), 4VI(394), III(400), 7(407): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ՝ 11.2x8.5 սմ:

ԿԱԶՍ՝ սրճագույն կաշի՝ կենտրոնում և չորս անկյուններում դրոշմազարդեր: Միջուկը՝ սովորաբար, կազմաստաղ՝ սևացած թուղթ: Պահպանակ Ա՝ մեջտեղից պատոված:

Ձեռ. Ա՝ էջ 2բ-61բ, 189ա-202ա, 339ա-340բ, 404ա, թերթ 226, 407: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով, լուսադրոշմ (ամբողջ էջով ծաղկային տերևի պատկեր, թերթ 2-րդ): ՏՈՂ՝ 14: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ՝ նասթալիկի տարբերով, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 8,5x5,5 սմ: Սուրանների անվանումները և այսաների քանակը գրված են կարմիրով: Այսաներն իրարից բաժանված են կարմիր փոքր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում՝ հորիզոնական:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԻԵԴ՝

- ջուզ՝ գրված կարմիր թանաքով,
- հավելագրումներ:

Ձեռ. Բ՝ թերթ 62-178, 180-188, 204-213, 215, 217-223, 227-250, 252-274, 276-285, 287-338, 341-394, 397-398: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 8,5x6 սմ, առնված կարմիր կրկնակի շրջանակի մեջ: Սուրանների անվանումները (հիմնականում վատ ընթերցանելի, երբեմն էլ՝ վրայից թարմացված սև թանաքով՝ էջ 67ա) և այսաների քանակը գրված են կրկնակի եզրագծված կարմիր ուղղանկյան մեջ: Այսաները միմյանցից բաժանված են եռանկյունաձև դասավորված երեք կարմիր կետերով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԻԵԴ՝

- հիզբերի ստորաբաժանումները նշված են կարմիր թանաքով, հաճախ՝ անընթերցանելի,
- ջուզ՝ կարմիր թանաքով (հիմնականում ջնջված են):

Ձեռ. Գ՝ թերթ 179: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ՏՈՂ՝ էջ 179ա՝ 20, էջ 179բ՝ 19: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 9,7x6 սմ: Այսաները բաժանված են կարմիր կետերով:

Ձեռ. Դ՝ թերթ 203, 214, 216, 251, 275, 286, 399-403: ՆՅՈՒԹ՝ սևացած արևելյան, մանրաթելերով, փայլուն թուղթ է: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 8x6 սմ: Սուրանների անվանումները գրված չեն:

Ձեռ. Ե՝ թերթ 224-225: ՆՅՈՒԹ՝ սևացած արևելյան թուղթ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 9x6 սմ: Այսաները բաժանված են կարմիր փոքր շրջանագծերով:

ՄԵԾ՝ Ձեռագրերը՝ միմյանց լրացնելու ժամանակ այսաների մեկ կամ մի քանի բառ (338բ-339ա) կորել են կամ նոր՝ հաջորդող ձեռագիրը, մինչ նախորդին շարունակելը, կրկնում է վերջինիս վերջին մի քանի տողերը (էջ 178բ-179ա, 202ա-203ա (202բ՝

չգրված), 340բ-341ա): 403բ (Դ ձեռագիր) էջի երեք սուրաները կրկնվում են հաջորդ՝ 404ա էջում (Ա ձեռագիր):

Էջ 2ա՝ ռուսերենով անվերծանելի բառեր:

Էջ 405բ՝ հայերեն վաս ընթերցելի ծանոթագրություն. «N 11 Կնեազ Յովսէփ Բեր[ն]աթերով»:

Ձեռագրի թերթերի ծայրերը վերանորոգված են, հիմնականում թանաքը տարածված է, կազմի Բ փեղկն առանձնացված է:

613

One volume copy of the Qur'ān; MS composed of five different parts of the Qur'ān (hereinafter: MS 1, MS 2, MS 3, MS 4, MS 5) completing the content of one another; 407 ff., p. 202b, ff. 406, 407 blank; 6V(60), 7VI(144), V(154), VII(168), V(178), VI(190), III(196), IV(204), IV(212), VIII(228), IV(236), VIII(252), IV(260), VIII(276), IV(284), VIII(300), IV(308), VIII(324), IV(332), VII(346), 4VI(394), III(400), 7(407); fly leaf 1 torn in the middle; 11,2x8,5 cm.

Brown leather, mandorla in the center of the binding and corners, pasted boards, doublure blackened paper; fly leaf A, torn in the middle; rubrication in red;

MS 1, pp. 2b-61b, 189a-202a, f. 226, pp. 339a-340b, 404a-407; MS on yellowish Oriental paper with laid and chain lines, watermark on the f. 2 (floral leaf across the page); 14 lines to the page; fully vocalized *nasḥ* script with elements of *nast'aliq*; black ink; writing area 8,5x5,5 cm.

Sūra headings and *āya* statistics in red ink; *āya* dividers in the form of the red circumference; horizontal catchwords at the bottom of every verso page.

Marginal arrangements:

– *ǧuz* ' in red;

– correction of words and addition of missed out words and phrases.

MS 2, ff. 62-178, 180-188, 204-213, 215, 217-223, 227-250, 252-274, 276-285, 287-338, 341-394, 397-398; MS on blackened Oriental paper with laid lines; 15 lines to the page; fully vocalized *nasḥ* script; writing area 8,5x6 cm, entire text set within a double frame (red).

Sūra headings and *āya* statistics hardly legible and set within a double outlining rectangular frame (red); *āya* dividers in the form of 3 dots placed as a triangle.

Marginal arrangements:

– *ḥizb* with subdivisions in red ink (often illegible);

– *ǧuz* ' in red (often effaced).

MS 3, f. 179; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; 20 lines to the page 179a and 19 lines to the page 179b; fully vocalized *nasḥ* script; writing area 9,7x6 cm; *āya* dividers in the form of dots (red).

MS 4, ff. 203, 214, 216, 251, 275, 286, 399-403; MS on blackened, glossy wove paper; 12 lines to the page; fully vocalized *nasḥ* script; writing area 8x6 cm; *sūra* headings not written.

MS 5- ff. 224-225; MS on blackened Oriental paper; 9 lines to the page; vocalized *rayḥān* script; writing area 9x6 cm; *āya* dividers in the form of small circumference (red).

In some cases, while completing the MS, some words are missed out (338b-339a), or in the following MS some lines of the previous MS are repeated, (pp. 178b-179a, 202a-203a (202b blank), 340b-341a). 3 *sūras* from the page 403b (MS 4) are repeated on the next p. 404a (MS 1).

P. 2a, illegible note in Russian.

P. 405b, hardly legible note in Armenian: «N 11 Կնեազ Յովսէփ Բեր[ն]աթերով».

Scattered ink, edges of the folios are restored; board B of the binding is separated.

613

مجلد واحد من القرآن الكريم. يتألف من نسخ متسلسلة (أ، ب، ج، د، هـ). 407 ورقات؛ (الفارغة: 202ب، 406، 407). عدد الكراسات: 6V(60)، 7(144)VI، (154)V، VII(168)، V(178)، VI(190)، III(196)، IV(204)، IV(212)، VIII(228)، IV(236)، VIII(252)، IV(260)، VIII(276)، IV(284)، VIII(300)، IV(308)، VIII(324)، IV(332)، VII(346)، 4(394)VI، III(400)، 7(407). أوراق الحفظ ورقة واحدة في أول المخطوط منزوعة من المنتصف. القياس 8.5x11.2سم. التجليد جلد بني، عليه وحدات زخرفية في وسطه وزواياه الأربعة، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق داكن.

النسخة أ:

الورق غربي أصفر بخطوط ممددة ومتسلسلة مع علامات مائية (نباتية تغطي الورقة، الورقة الثانية)، من 2ب-61ب، 189أ-202أ، 340-339ب، 404أ، 226، 407. الصفحة 14 سطرا بالأسود بخط نسخ مع بعض عناصر خط نستعليق. مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 8.5x5.5سم. أسماء السور وعدد الآيات بالأحمر، فواصل الآيات دوائر حمراء صغيرة، التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر.

تصحیحات وإضافات.

النسخة ب:

الأوراق: 62-178، 180-188، 204-213، 215، 217-223، 227-250، 252-274، 276-285، 287-338، 341-394، 397-398. الورق شرقي داكن بخطوط ممددة. الصفحة 15 سطرا بالأسود الباهت بخط نسخ مشكول. قياس النص 8.5x6سم ضمن إطار أحمر ثنائي. أسماء السور، عدد الآيات ضمن مستطيل ثنائي، فواصل الآيات ثلاثة نقاط تشكل مثلثا أحمر.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر معظمها متعذر القراءة.

الأجزاء بالأحمر، توجد آثار حبر على المكان.

النسخة ج:

الورقة 179. الورق شرقي أصفر بخطوط ممددة. 20 سطر على 179أ، 19 سطر على 179ب بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 9.7x6سم. فواصل الآيات نقاط بالأحمر.

النسخة د:

الأوراق: 203، 214، 216، 251، 275، 286، 399-403. الورق شرقي رخامي داكن ذو لمعة. الصفحة 12 سطر بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 8x6سم. لم تكتب أسماء السور.

النسخة هـ:

الأوراق: 224-225. الورق شرقي داكن. الصفحة 9 اسطر بالأسود بخط ريحاني مشكول. قياس النص 9x6سم. فواصل الآيات دوائر حمراء صغيرة.

فقدت بعض كلمات النص أثناء تركيب النسخ إلى بعضها (228ب-1339أ)، كما نلاحظ تكرار الأسطر في الصفحة المقابلة وذلك للحفاظ على تسلسل الآيات والسور عند ربط النسخ إلى بعضها (178ب-179أ، 202أ، 203، 340ب-1341أ). نلاحظ تكرار ثلاثة سور من النسخة د، الصفحة 404 من النسخة أ.

توجد كلمات تعذر قراءتها في الصفحة 2أ.

حاشية باللغة الأرمنية تعذر قراءتها:

«/Ն 11 Կնեազ Յովսէփ Բեր[ն]աթերով/» (گنيز هوفسيب بك).

تم ترميم طرة الأوراق. الحبر منتشر على الصفحات. الدفة السفلى منفصلة عن المتن.

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1234 թվականը (1818): ԳԲԻՉ՝ Վալիդ Նաբհամ Ահմադ, որ հայտնի է Նաջիբ անունով:

ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով, թերթ՝ 2, 4, 5՝ լուսադրոշմ: ԹԵԲԹ՝ 303+1 չգրված թերթ: ՊԲԱԿ՝ 303, V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), VI(142), IV(150), VI(162), IV(170), VI(182), IV(190), VI(202), IV(210), VI(222), IV(230), VI(242), IV(250), VI(262), IV(270), VI(282), IV(290), VI(302), 2(304): ՏՈՂ՝ 15: ԳԲԻ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 11x6 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ոսկու վրա: Այսները միմյանցից բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Կրկնակի նախշազարդ էջեր (1բ, 2ա, բուսական տարրեր, կանաչ, կապույտ, վարդագույն, կարմիր, սպիտակ, սև, ոսկի): Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով սրճագույն կաշի, վրան ոսկի եռակի շրջանակ, կենտրոնում՝ ոսկի կետեր և անկյունագարդեր: Դռնակի վրա ոսկի շրջանակներ, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ լաքապատ, գունավոր, հաստ թուղթ (սև, սպիտակ, կարմիր, կապույտ, դեղին, սրճագույն): Դռնակի աստառը՝ սև կաշի: Թերթերի արանքում յուղաթղթից պահպանակներ: Պահպանակ՝ Ա, Բ, Գ+Դ, Ե, Զ, լաքապատ, գունավոր, հաստ թուղթ (սև, սպիտակ, կարմիր, կապույտ, դեղին, սրճագույն):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԲԵՐ՝

– սաջդա և թասաշիր՝ նշված են բուսական տարրերով զարդանախշերի մեջ (կարմիր, կապույտ, մանուշակագույն, սև, ոսկի),

– հիզբ և ցուգ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր:

Էջ 1բ-301բ՝ Ղուրանի ամբողջական տեքստ:

Էջ 302 ա,բ՝ թասաշիկ:

ԳԲԻՉԻ ՀԻՇԱՍԱԿԱԲԱՆ

كتبه احنف العباد ولد نبيه احمد المعروف بنجيب من تلاميذ السيد محمد اسعد النوري الزعفراني غفر الله ذنوبهما لوالديهما ولاستاذهما ولمن نظر وقرأ فيه أمين/ سنة اربع وثلثون ومائتين بعد الالف من هجرة من له العز والسعادة والشرف ١٢٣٤

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with chain lines and laid lines; Water marks on ff. 2, 4, 5; 303+1 ff.; blank folio 303; V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), VI(142), IV(150), VI(162), IV(170), VI(182), IV(190), VI(202), IV(210), VI(222), IV(230), VI(242), IV(250), VI(262), IV(270), VI(282), IV(290), VI(302), 2(304); fly leaves [3+3]; varnished, varicoloured, thick paper (black, white, red, blue, yellow, brown); fully vocalized *nasḥ* script; 15 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 11x6 cm; entire text set within a complex frame (black, gold).

Sūra headings in white ink on gold background; āya dividers in the form of gold discs; double decoration on pp. 1b, 2a (floral elements, green, blue, rose, red, white, black, gold); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Date of the copy is 1234 of Hijra (1818); the copyist is *Walid Nabham Ahmad*, known as *Najīb*.

Colophon on page 302b:

كتبه احنف العباد ولد نبيه احمد المعروف بنجيب من تلاميذ السيد محمد اسعد النوري الزعفراني غفر الله ذنوبهما لوالديهما ولاستاذهما ولمن نظر وقرأ فيه أمين/ سنة اربع وثلثون ومائتين بعد الالف من هجرة من له العز والسعادة والشرف ١٢٣٤

The binding with envelope flap is of brown leather with a triple gold frame (gold dots in the center and ornaments in the corners); board of cardboard; gold circles on the envelope flap, Doublure of varnished, varicoloured, thick paper (black, white, red, blue, yellow, brown); oublure of envelope flap of black leather; oil-paper fly leaves between the folios.

Marginal arrangements:

– *sağda* and *ta'āšir* within ornaments with vegetal elements (red, blue, violet, black, gold);

– *hizb* and *ğuz* with subdivisions in red.

Pp. 1b-301b, complete text of the Qur'an.

Pp.s 302 a,b, *taşdıq*.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة؛ توجد علامات مائية على الاوراق: 2، 4، 5، 1+303 ورقة. (الفارغة 303)، عدد الكراسات: V (10)، VI (22)، IV (30)، VI (42)، IV (50)، VI (62)، IV (70)، VI (82)، IV (90)، VI (102)، IV (110)، VI (122)، IV (130)، VI (142)، IV (150)، VI (162)، IV (170)، VI (182)، IV (190)، VI (202)، IV (210)، VI (222)، IV (230)، VI (242)، IV (250)، VI (262)، IV (270)، VI (282)، IV (290)، VI (302)، 2 (304). أوراق الحفظ (أ، ب، ج + د، هـ، و). صفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس نص 6x11 سم ضمن إطار اسود وذهب. اسماء السور بالأبيض على أرضية ذهب. فواصل الآيات: أقراص مذهبة.

توجد زخرفة نباتية (أخضر، أزرق، زهري، أحمر، أبيض، اسود، ذهب) 1ب، 2أ. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة.

تاريخ النسخ: 1234هـ/1818م). اسم الناسخ: [ولد نبيه احمد المعروف بنجيب]، 302ب:

"كتبه احنف العباد ولد نبيه احمد المعروف بنجيب من تلاميذ السيد محمد اسعد النوري الزعفراني غفر الله ذنوبهما لوالديهما ولاستاذهما ولمن نظر وقرأ فيه أمين/ سنة اربع وثلثون ومائتين بعد الالف من هجرة من له العز والسعادة والشرف ١٢٣٤".
التجليد ذو لسان؛ جلد بني عليه إطار ثلاثي مذهبة؛ في الوسط نقاط مذهبة وفي الزوايا نقشات بالذهب. على الأذن إطار مذهب. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق خشن ملون (اسود، أبيض، أحمر، أزرق، اصفر، بني) عليه طبقة من اللكر. بطانة الأذن من الجلد الأسود. وضع بين الأوراق نوع من ورق الزبدة كواقي لها.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء باللون الأحمر.

السجديات، التعشير ضمن زخرفة نباتية (أحمر، أزرق، بنفسجي، اسود، ذهب).

النص القرآني كامل (1ب-301ب). تصديق على الورقة 302أ,ب.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 183-1 (պահպանակը էջակալված է), չգրված՝ 2ա և 183բ: ՊԲԱԿ՝ V(10), IV(18), V(28), 2IV(44), V(54), IV(62), 3V(92), 6IV(140), 4V(180), 2(182): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 10,4x7 սմ: ՏՈՂ՝ 17: ԳԲԻ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 8,4x4,5 սմ, առնված է բաղադրյալ (սև և ոսկի) շրջանակի և լուսանցազծի (սև) մեջ:

Մուրաների անվանումները և այստեղի քանակը գրված են կարմիր թանաքով՝ ոսկի ուղղանկյան մեջ: Այստեղը միմյանցից բաժանված են ոսկի փոքր կետերով: Կրկնակի նախշագարդ էջեր (2բ, 3ա)՝ ծաղկային տարրերով (կարմիր, կապույտ, կանաչ, վարդագույն, սև, սպիտակ, նարնջագույն և ոսկի): Տեքստի 7 տողերը գրված են սև թանաքով, սպիտակ ֆոնի վրա՝ ոսկով լցված ուղղանկյան մեջ: Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, ոսկու վրա՝ նախշագարդ ուղղանկյան մեջ: Էջակապ բառերը գրված են հորիզոնական՝ յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՍ՝ դոնակով սրճագույն լաքապատ թուղթ, կենտրոնում և դոնակի մեջքին՝ դրոշմագարդ (ոսկի) և բաղադրյալ շրջանակ (ոսկի), չորս անկյուններում՝ կորալտի շիվեր (ոսկի): Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, կազմաստառը՝ ծաղկաթուղթ (կանաչ, կապույտ, նարնջագույն, բաց սրճագույն), դոնակի աստառը՝ փայլուն ծաղկաթուղթ, դոնակի մեջքի աստառը՝ մուգ կապույտ լաքապատ թուղթ: Դոնակի կենտրոնում դրոշմագարդ (ոսկի) և շրջանակ: Պահպանակ՝ Ա, դեղնավուն արևելյան փայլուն թուղթ՝ ճնշագծերով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- սաջդա, հիզբ և ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր,
 - հավելագրումներ՝ սև թանաքով, լուսանցքում կամ շրջանակի վրա՝ գրչի կողմից (էջ 27բ, 83ա, 122բ, 154բ):
- Ղուրանն ամբողջական է:

One volume copy of the Qur'an; MS on Oriental paper with laid lines; ff. 183-1 (foliation on fly leaf A), blank pages 2a, 183b; V(10), IV(18), V(28), 2IV(44), V(54), IV(62), 3V(92), 6IV(140), 4V(180), 2(182); fly leaf (A), yellowish glossy Oriental paper with laid lines; 10,4x7 cm; 17 lines to the page; fully vocalized *nash* script; black ink with rubrication; writing area 8,4x4,5 cm; entire text set within a complex frame (black and gold) and a rule-border (black); *sūra* headings and *āya* statistics in red ink in a gold rectangular; *āya* dividers in the form of a small gold dot; double illuminated opening page (pp. 2b, 3a), floral design (red, blue, green, pink, black, white, orange, gold), 7 lines to the page in black ink on a gold ground with a cloudband around the letters; *sūra* headings in red ink on gold ground set within a decorated rectangular. Horizontal catchwords at the bottom of every verso page.

Brown lacquered paper binding with envelope flap, gold painted mandorla in the centre and embossed complex frame; gold painted cobalt sprout on the corner-pieces; board is pasted; board cover of decorated paper (green, blue, orange, light brown); gold painted ornament in the center of the envelope flap binding and embossed frame; board cover of lacquered decorated paper; spine brown paper with gold painted frame; cobalt sprout on the two corner-pieces; doublure of the spine - lacquered dark blue paper.

Marginal arrangements.

- *hizb* and *guz*՝ with subdivisions and *sağda* in red ink;
- correction of words and addition of missed out words and phrases by the copyist (pp. 27b, 83a, 122b, 154b).

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة. 183-1 (1) ورقة (أوراق الحفظ مرقمة أيضا)، (2)، 183ب فارغة). عدد الكراسات: V(10)، IV(18)، V(28)، IV 2، (44)IV، V(54)، 3 V(92)، IV 6، (140)IV، V 4، (180)IV، 2(182). ورقة الحفظ شرقية صفراء بخطوط ممددة ذات لمعة في أول المخطوط. القياس 10.4x7سم. الصفحة 17 سطرا بالسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 8.4x4.5سم ضمن إطار اسود بسيط وآخر مركب (اسود، ذهب). اسماء السور وعدد الآيات بالأحمر ضمن مستطيل ذهب، فواصل الآيات نقاط ذهب صغيرة. سرلوحة نباتية مزدوجة (أحمر، أزرق، أخضر، وردي، اسود، أبيض، برتقالي، ذهب)، الصفحتان 2ب، 3. الأسطر السبعة فيها مكتوبة بالاسود على أرضية بيضاء داخل مستطيلات ذات زخرفات ذهبية. اسماء السور بالأحمر ضمن مستطيل مزخرف بالذهب. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد ذو لسان؛ ورق بني عليه طبقة من اللكر، في وسط التجليد والصدر وحدة زخرفية وإطار بالذهب، توجد على الزوايا الأربع خطوط مستقيمة، اللوح ورقم قوى، البطانة ورق مزهر (أخضر، أزرق، برتقالي، بني فاتح). بطانة الأذن ورق مزهر ذو لمعة. بطانة صدر التجليد ورق أزرق داكن عليه طبقة من اللكر. في وسط الأذن وحدة زخرفية وإطار بالذهب. الهوامش:

- الأحزاب، الأجزاء، السجديات بالأحمر.
- التصحیحات والإضافات بالأسود.
- النسخة كاملة.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն արևմտյան թուղթ (թերթ 1 և 242՝ սպիտակ արևմտյան թուղթ, ավելացված հետագայում, լուսադրոշմ: Թերթ 1՝ «Mr. BONNEAU», թերթ 242՝ լոգոնշան՝ գմբեթավոր սյուն, գմբեթի ծայրին խաչ, աջ և ձախ կողմերում առյուծներ, ներքևում՝ «BO» տառերը՝ գրված իրար մեջ: ԹԵԼԹ՝ 242: ՊԴԱԿ՝ I(1), IV(9), IV(17), I(19), IV(27), I(29), IV(37), I(39), IV(47), I(49), IV(57), I(59), IV(67), III(73), II(77), I(79), IV(87), I(89), IV(97), 2III(109), IV(117), 2III(129), I(131), III(137), VI(149), IV(157), IV(165), II(169), IV(177), II(179), II(181), 2IV(197), VI(209), II(213), IV(221), V(231), I(233), V-1(242):

ՏՈՂ՝ 19: ԳԻԴ՝ մաղրիբի (1բ և 242ա՝ հետագայի արտագրություն): Չայնավորում՝ ըստ գույների (կարմիր, կանաչ, նարնջագույն և կապույտ): ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 18x15 սմ.:

Մուրաների անվանումները գրված են *քուֆի*ով, նարնջագույն՝ եզրագծված սևով: Այստեղի եզակի բաժանումները (1-4-րդ այսաները) նշված են սևով եզրագծված, նարնջագույն, եռանկյունաձև դասավորված երեք կետերով, յուրաքանչյուր հինգերորդ *այա*ի բաժանումը՝ սևով եզրագծված նարնջագույն արաբերեն *տառով* (*քուֆի*), յուրաքանչյուր տասներորդ բաժանումը՝ սևով եզրագծված կրկնակի շրջանագիծ, փոքր շրջանագիծը՝ նարնջագույն, մեջտեղում սպիտակ կետ, մեծը՝ մեջտեղում 3-ական կամ 4-ական կապույտ և կարմիր կետեր:

ԿԱԶՍ՝ վերակազմված է արևմտյան ձևով. սպիտակ, մասամբ դեղնած և սևացած մագաղաթ: Ա կազմին խաչաձև կնքադրոշմ, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղնավուն թուղթ: Պահպանակ՝ Ա, Բ, Գ, Դ+Ե, Զ, Է, Ը, Թ, Ժ, ԻԱ (ավելացված վերակազմման ժամանակ), դեղնավուն արևմտյան թուղթ: Լուսադրոշմներ՝ Ա, Բ, Դ, Զ, Ը և Ժ թերթերին ծաղկած թագի տեսքով՝ մեջտեղում և վերջի ծայրին՝ եռաթև տերև: Պահպանակ Գ՝ լուսադրոշմ՝ III: Պահպանակ Ե, Է, Թ և ԺԱ՝ լուսադրոշմ [D/E]: 22,5x21սմ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- հիզբ (ստորաբաժանումներով)՝ քուֆիով, կանաչով (երբեմն ջնջված, միայն ստվերն է երևում),

- սաջդա՝ քուֆիով, զարդանախշի մեջ: Վերջին երեք սաջդաները (53-րդ՝ «ալ-Նաջմ», 84-րդ՝ «ալ-Ինշիկակ» և 96-րդ՝ «ալ-Ալակ» սուրաների) նշված չեն,

- էջ 2ա-18ա Ղուրանի 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի սյաների քանակը (286 սյա) հետագայում հնդարաբական թվերով մեկ առ մեկ հաշված և կարմիր թանաքով գրված են (2ա-18ա),

- սուրաների համարները հետագայում ավելացված են անվանումների կողքին՝ կարմիր թանաքով, լատինատառ և հնդարաբական թվերով (օրինակ՝ Sur. 6) և այլն,

- սուրաների անվանումները սև մատիտով (երբեմն ջնջված) ավելացված են հետագայում՝ յուրաքանչյուր բ էջի վերին լուսանցքում:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

Ձեռագրի թերթերին կան խոնավության հետքեր, ցեցակեր, թերթերի ծայրերը, երբեմն էլ միջնամասերը վերանորոգված: Մեջքի մեջտեղի մագաղաթյա կազմը պատված է:

One volume copy of the Qur'an; MS on yellowish Western paper, ff. 1, 242 - white Western paper (added later), watermarks: f. 1 "MR. BONNEAU", f. 242 - domed columns, left and right held by two lions: above the dome cross, under this logo letters "BO"; 242 ff., blank p. 1a; I(1), IV(9), IV(17), I(19), IV(27), I(29), IV(37), I(39), IV(47), I(49), IV(57), I(59), IV(67), III(73), II(77), I(79), IV(87), I(89), IV(97), 2III(109), IV(117), 2III(129), I(131), III(137), VI(149), IV(157), IV(165), II(169), IV(177), II(179), II(181), 2IV(197), VI(209), II(213), IV(221), V(231), I(233), V-1(242). Fly leaves A, B, C, D + E, F, J, H, I, J, K (added during rebinding); yellowish Western paper with laid and chain lines; watermark on A, B, D, F, H, J - illuminated crown in the center and below trefoil flower; on fly leaf C watermark in the form of II; on fly leaves E, G, I, K letters [D/E]. 22,5x21 cm; 19 lines to the page; fully vocalized *magrībī* script (text of pp. 1a, b, 242a added later by rebounder), vocalization in colors (red, green, orange and blue); writing area 18x15 cm.

Sūra headings in *kūfī* script (orange), outlining black; *āya* dividers are in three forms: single-verse division by three orange dots outlined black ink and placed in the form of a triangle, five-verse division (*taḥmīs*) Arabic letter *ha* (هـ) in orange outliner black, ten-verse division (*ta'āšīr*) in the form of a black outlining circumference with colored dots on the circumference and orange disc with white dot on the disc in the center of the circumference.

Western rebinding; partially yellowed and blackened parchment; on the upper cover of the binding A there is a stamp in the form of a crown; board is pasted; doublure of yellowish paper.

Marginal arrangements:

- illuminated *hizb* indication with subdivisions in *kūfī* script (green);
- illuminated *sağda* indication in *kūfī* script; last 3 *sağda* aren't indicated (53rd *sūra* (*al-Nağm*), 84th *sūra* (*al-Inšiqāq*) and the 96th *sūra* (*al-'Alaq*);
- numbers of the *āyas* (286) of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) indicated in hindu-arabic numbers in red ink (added while rebinding) (pp. 2a-18a);

- numbers of the *sūras* written with hindu-arabic numbers next to the *sūra* headings in red ink in latin (for example: Sur. 6 etc., added during rebinding)

- *sūra* headings added (during rebinding) in black pencil on top of margins of every verso page.

The Qur'ānic text is complete.

Traces of humidity, folios are restored, moth-eaten, parchment binding of the spine torn in the middle.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي اصفر (الأوراق 1، 242 غربية بيضاء أضيفت لاحقاً)؛ علامة مائية " Mr. BONNEAU"، الورقة 1. العلامة المائية في الورقة 242 هي قبة يرفعها عامود وعليها إشارة صليب بينما يقف أسدان على جانبيها. كتب الحرفان "BO" بشكل متداخل اسفل الورقة. عدد الأوراق 242. عدد الكراسات: I(1)، IV(9)، IV(17)، I(19)، IV(27)، I(29)، IV(37)، I(39)، IV(47)، I(49)، IV(57)، I(59)، IV(67)، III(73)، II(77)، I(79)، IV(87)، I(89)، IV(97)، 2III(109)، IV(117)، 2III(129)، I(131)، III(137)، VI(149)، IV(157)، IV(165)، II(169)، IV(177)، II(179)، II(181)، 2IV(197)، VI(209)، II(213)، IV(221)، V(231)، I(233)، V-1(242). أوراق الحفظ شرقية مصفرة أ، ب، ج، د+هـ، و، ز، ح، ط، ي، ك (أضيفت أثناء عملية الترميم) ذات علامات مائية (تاج مزهر) أ، ب، د، و، ح، ي. وتوجد علامة مائية نباتية بثلاثة وريقات في وسطها وزواياها. يوجد على ورقة الحفظ الثالثة رمز باللغة الروسية "JII" (ل). بينما أوراق الحفظ (و، ح، ط، ك) ذات علامات مائية بأحرف لاتينية "[D/E]". قياس المخطوط 21x22.5 سم. الصفحة 19 سطراً بالخط المغربي أب، 242 (نسخت لاحقاً)، علامات التشكيل بالأحمر، والأزرق، والبرتقالي، والأخضر. قياس النص 18x15 سم. أسماء السور بخط كوفي باللون البرتقالي يحددها مداد اسود. فواصل الآيات (من الأولى إلى الرابعة) ثلاثة نقاط برتقالية حولها حلقة سوداء على شكل مثلث. تنتهي الآية الخامسة من كل سورة بحرف الـ "هـ" بخط كوفي، تنتهي الآية العاشرة من كل سورة بدائرتين مركبتين، الكبرى باللون الاسود والصغرى بالبرتقالي في وسطها نقطة بيضاء في حين توجد نقاط ثلاث أو اربع على الحلقة الكبرى بالألوان الأزرق أو الأحمر.

النسخة مرممة على الطريقة الغربية. التجليد من الرق الأبيض بعض اجزائه مصفرة وداكنة. الهوامش:

الأحزاب، السجديات بخط كوفي داخل زخرفة، النصف والربع بالأخضر (توجد آثار خط نتيجة حك اللون). لم تكتب السجديات الثلاثة الأخيرة للسور: رقم 53 (النجم)، رقم 84 (الانشقاق)، رقم 96 (العلق) في مكانها المخصص. استخدمت الأرقام العربية المشرقية لترقيم آيات السورة رقم 2 (البقرة) التي يبلغ عددها 286 آية، الصفحات 18-1. تم ترقيم عدد السور لاحقاً بالأرقام الأوروبية، (مثال: سورة 6).

أسماء السور بالأسود (أحياناً تم حكها)، أضيفت فيما بعد على الهامش العلوي للصفحة ب من كل ورقة. على النسخة آثار رطوبة وعت. تم ترميم طرة الأوراق ووسط بعضها. جزء من كعب الكتاب ممزق.

1 հատոր Ղուրան: ժԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1277 թ. (1860/1861): ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԴԹ՝ 205, չգրված՝ 1ա: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 11.5x7 սմ: ՏՈՂ՝ 21: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9x4.3 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (կարմիր, նարնջագույն, կապույտ, սև, ոսկի) մեջ, 3ա՝ ճակատագարդ (բուսական տարրեր):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ նախշագարդ բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, նարնջագույն, կապույտ, սև, ոսկի): Սյաները բաժանված են կարմիր կետերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում:

ԿԱԶՄ՝ սև մոմիայթ, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղնավուն թուղթ: Պահպանակ՝ Ա, Բ, Գ+Դ, Ե, դեղնավուն թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԲԵՐ՝

– հիզբ, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

Էջ 1բ և 205բ՝ աղոթքներ:

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 205բ՝ հիշատակարան

دعائه بعد تلاوت قران ... برحمتك يا ارحم الراحمين تم التحرير ١٢٧٧

Էջ 2ա՝ ծննդյան հետագայի հիշատակարան:

Ծևթ՝ Ձեռագիրը գնվել է Սարգիս Մկրտչի Մելքոնյանից և Թեհրանից բերվել Մատենադարան 9/V-60թ.

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

639

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper with laid line, 205 ff., p. 1a blank, fly leaves [3+2], yellowish paper; 11,5x7 cm; fully vocalized *nas* script; 21 lines to the page; black ink with rubrication in red; writing area 9x4,3 cm; entire text set within a complex frame (red, orange, blue, black, gold). The frontispiece on p. 3a illuminated with plant elements.

Sūra headings in red ink taken within an illuminated complex frame (red, orange, blue, black, gold); *āya* dividers in a form of red dots; catchwords at the bottom of every verso page.

The MS dates back to 1277 of *Hijra* (1860/1861); on p. 205b there is a colophon in Arabic:

دعائه بعد تلاوت قران ... برحمتك يا ارحم الراحمين تم التحرير ١٢٧٧

Binding of black manufactured leather, cardboard and yellowish paper.

Marginal arrangements:

– *izb*, *uz* and subdivisions in red.

The MS is complete.

Pp. 1b and 205b, prayers.

Pp. 2a, birthday note.

The MS was purchased from Sarkis Mekertich Melkonian and brought from Tehran to the Matenadaran on May 9, 1960.

The MS is restored.

639

Մեծ մասով վերանորոգված զեռագիր է: Գրքի 205-րդ էջի վերջում կա արաբերենով գրված խոսք:

«... 1277 թվականին (1860/1861 թվական) Սարգիս Մկրտչի Մելքոնյանից Թեհրանից բերվել է Մատենադարան: Գրքի 205-րդ էջի վերջում կա արաբերենով գրված խոսք:»

Մատենադարանի 9/V-60 թվականին գնվել է Սարգիս Մկրտչի Մելքոնյանից և Թեհրանից բերվել է Մատենադարան:

Գրքի 205-րդ էջի վերջում կա արաբերենով գրված խոսք: Ձեռագիրը վերանորոգված է:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

98

حاشية: "دعائه بعد تلاوت قران ... برحمتك يا ارحم الراحمين تم التحرير ١٢٧٧", الصفحة 205. النسخة مرممة.

توجد حواشي ليست من أصل المخطوط لتواريخ ميلاد فترات متأخرة، الصفحة 2.

اقتبع المخطوط لصالح الماتيناداران من السيد سرقيس مكرديج ميلكونيان، طهران، في 9 أيار/مايو 1960.

642

Հատված Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 19-րդ դար: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 10: ՊՐԱԿ՝ III (6), II(10): ՏՈՂ՝ 10: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱՆՑ՝ 14x8.5 սմ, առնված է բաղադրյալ (կապույտ, սև, ոսկի) և պարզ (կարմիր) շրջանակների մեջ:

Սուրաների անվանումներն առնված են ուղղանկյան մեջ: *Այաները* բաժանված են ոսկի կետերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն կաշի, մեջտեղում 3 դրոշմազարդ, եզրերին՝ դրոշմված շրջանակ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ արևելյան թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ: 21.5x14 սմ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԲԵՐ՝

– ջուզ՝ լուսանցազարդի մեջ (1-ին ջուզ՝ 1ա, բուսական տարրեր, կապույտ, կարմիր, կանաչ, բաց կապույտ, սպիտակ, նարնջագույն, վարդագույն, սև, ոսկի):

Ձեռագիրն ամբողջական է. 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* (1բ) և 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրայի* 1-74-րդ *այաները* (2ա-10բ):

Էջ 1ա՝ պարսկերեն գրություն վակֆի վերաբերյալ

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه و نه نصف ديگر بر كافته مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ و اموات واقف هديه نمايند توليتش مادام الحيوه باخود واقف وبعد از وفات او با اشرف الحاج حاجي نجف تاجر ايرواني وبعد از او با اولاد ذكور صالح مشار اليه وبعد از انقراض ايشان با علما بلده ايروان بوده باشد مشروط بر اينكه زياد از سه دريك ماه محبوس نمايند و از بلده مذكوره خارج نكنند وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب" ١٣١٧

642

A part of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 10 ff.; III(6),II(10); fly leaves [1+1]; 21,5x14 cm; fully vocalized *nasḥ* script; 10 lines to the page; black ink; writing area 14x8,5 cm; entire text set within complex (blue,black, gold) and a simple (red) frames.

Sūra headings taken in a rectangle frame; *āya* dividers in a form of gold dots; catchwords at the bottom of every verso page.

MS dates back to the 19th c.

P. 1a, *waqf* note:

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه و نه نصف ديگر بر كافته مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ و اموات واقف هديه نمايند توليتش مادام الحيوه باخود واقف وبعد از وفات او با اشرف الحاج حاجي نجف تاجر ايرواني وبعد از او با اولاد ذكور صالح مشار اليه وبعد از انقراض ايشان با علما بلده ايروان بوده باشد مشروط بر اينكه زياد از سه دريك ماه محبوس نمايند و از بلده مذكوره خارج نكنند وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب" ١٣١٧

99

از سه دريك ماه محبوس نمايند و از بلده مذكوره خارج نكنند وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب
"۱۳۱۷".

The binding of the MS is of brown leather; 3 pressed stamps in the center and a frame on the edges; board is of cardboard, doublure of Oriental paper.

Marginal arrangements:

– *ğuz* within marginal ornaments (1st *ğuz* on p. 1a done with vegetal elements – red, green, light blue, white, orange, rose, black, gold).

The MS is complete. It contains the 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) (p.1b) and from the 1st to the 74th *āyas* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) (pp.2a – 10b).

642

آيات من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممدودة، 10 أوراق، عدد الكراس: (III(10، II(4). أوراق الحفظ آ-ب. القياس 14x21.5 سم. الصفحة 10 اسطر بالأسود وبخط النسخ. قياس النص 8.5x14 سم ضمن إطار مركب (أزرق، اسود، ذهب) داخل إطار أكبر أحمر اللون. أسماء السور بالأسود ضمن مستطيل بسيط اسود، فواصل الآيات نقاط بالذهب. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. نسخ في القرن التاسع عشر. التجليد جلد بني عليه إطار ثلاثي داخله ثلاثة نقشات. البطانة من الورق الشرقي العادي، اللوح من ورق مقوى. الهوامش:

رسوم نباتية (أزرق، أحمر، أخضر، أزرق فاتح، أبيض، برتقالي، وردي، اسود، ذهب) كتب في وسطها "الجزء الأول" بالأسود، الصفحة 1ب.

النسخة كاملة، تبدأ عند سورة الفاتحة حتى الآية 74 من السورة رقم 2 (البقرة)، الأوراق 1ب-10ب. قيد وقف باللغة الفارسية:

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه ونه نصف ديگر بر كافه مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ واموات واقف هديه نمايند با شروطيكه در نصف اول ووسط و اخر عرض شده وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب ۱۳۱۷". (الصفحة 1أ).

644

Հատված Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 19-րդ դար: ՆՅՈՒԹ՝ Ժամանակակից թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 10: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21,5x14 սմ: ՊՐԱԿ՝ III(6), II(10): ՏՈՂ՝ 10: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիւ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14x8,5 սմ, առնված է բաղադրյալ (կապույտ, սև, ոսկի) և պարզ (կարմիր) շրջանակների մեջ: 1բ՝ ճակատագրող (բուսական տարրեր, կապույտ, բաց կապույտ, նարնջագույն, վարդագույն, կարմիր, կանաչ, սև, սպիտակ): Այաները բաժանված են ոսկի շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն կաշի, մեջտեղում՝ 3 դրոշմագրող, եզրերին՝ դրոշմված բաղադրյալ շրջանակ: Միջուկը ստվարաթուղթ, աստառը՝ սովորական թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ՝ լուսանցագրողների մեջ (13-րդ ջուզ՝ բուսական տարրեր, կապույտ, բաց կապույտ, նարնջագույն, վարդագույն, կարմիր, կանաչ, սև, սպիտակ):

Ձեռագիրն ամբողջական է. 16-րդ՝ «ալ-Նահլ» սուրայի 15-128-րդ այաները:

100

عز 1w' qawf.

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه ونه نصف ديگر بر كافه مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ واموات واقف هديه نمايند با شروطيكه در نصف اول ووسط و اخر عرض شده وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب ۱۳۱۷".

644

A part of the Qur'an; MS on modern paper; 10 ff.; III(6),II(10); fly leaves [1+1]; 21,5 x14 cm; fully vocalized *nash* script; 10 lines to the page; black ink; writing area 14x8,5 cm; entire text set within a complex (blue, black, gold) and a simple (red) frames. P. 1b a frontispiece with vegetal elements (blue, light blue, orange, rose, red, green, black, white); *āya* dividers in a form of gold circles; catchwords at the bottom of every verso page.

The MS dates back to the 19th c.

P. 1a, *waqf* note:

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه ونه نصف ديگر بر كافه مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ واموات واقف هديه نمايند با شروطيكه در نصف اول ووسط و اخر عرض شده وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب ۱۳۱۷".

The binding of the MS is of brown leather, 3 arabesques within a complex frame, board of cardboard, doublure of paper.

Marginal arrangements:

– *ğuz* within marginal ornaments (13th *ğuz*) with vegetal elements (blue, light blue, orange, rose, red, green, black, white).

The MS is complete, it contains the 15-128th *āyas* of the 16th *sūra* (*al-Nahl*).

644

آيات من القرآن الكريم. الورق حديث، 10 أوراق. عدد الكراس: (III(10، II(4). أوراق الحفظ آ-ب. القياس 14x21.5 سم. الصفحة 10 اسطر بالأسود وبخط نسخ مشكول. قياس النص 8.5x14 سم ضمن إطار مركب (أزرق، اسود، ذهب) داخل إطار بسيط أحمر. سرلوحه نباتية (أزرق، أحمر، أخضر، أزرق فاتح، أبيض، برتقالي، وردي، اسود، وذهب)، الصفحة 1أ. فواصل الآيات أقراص مذهبة. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. نسخ على الأغلب في القرن التاسع عشر. التجليد جلد بني عليه إطار ثلاثي داخله ثلاثة نقشات. البطانة من الورق الحديث، اللوح ورق مقوى. الهوامش:

"الجزء الثالث عشر" ضمن زخرفة (أزرق، أزرق فاتح، برتقالي، زهري، أحمر، أخضر، اسود، أبيض).

النسخة كاملة، جيدة تحتوي الآيات 51 حتى 128 من السورة رقم 16 (النحل). قيد وقف باللغة الفارسية:

"وقف صحيح شرعي نموده اشرف الحاج حاجي على اكبر خلف مرحوم ملا على تاجر ايرواني ابن يك نصف جزو كلام الله مجيد را با پنجاه ونه نصف ديگر بر كافه مؤمنين قاطبه مسلمين كه در مجالس تعزیه تلاوت نموده و ثواب انرا بارواح چهارده معصوم ۳۴ واموات واقف هديه نمايند با شروطيكه در نصف اول ووسط و اخر عرض شده وصيغه وقف جاري گرديد تجيب لا يباع ولا يرهن ولا يوهب ۱۳۱۷". (الصفحة 1أ).

101

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով, եզրերը՝ ոսկեպատ: ԹԵԴԹ՝ 218, չգրված՝ 1ա, 2ա, 218ա: ՊԼԱԿ՝ 1(1), 11VI(133), 10IV(213), II(217), 1(218): ՏՈՂ՝ 17: ԳԻԴ՝ ձայնավորված մաղրիբի, սև թանաք, Այլահի անունը՝ ոսկի, հուշող նշանները՝ բաց կանաչ, ձայնանիշերը (ֆաթհա, դասմա, քասրա)՝ կարմիր, հավանները՝ նարնջագույն, սուրուն, շաղղա՝ կանաչ: ԳԼԱԴԱՇՏ՝ 8,7x6,7 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (կանաչ, կարմիր, սև, ոսկի) մեջ: Էջ 3ա՝ կրկնակի արաբեսկ և բուսական զարդանախշ (կապույտ, կանաչ, կարմիր, ոսկի):

7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրայի և 38-րդ՝ «Սադ» սուրայի անվանումները գրված են քուֆիով, առնված բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, կապույտ, սև, ոսկի): Այսները բաժանված են ոսկի բոլորակներով:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով, կարմիր կաշի: Կազմի փեղկերի և դրնակի վրա դրոշմազարդեր (կապույտ, կանաչ, ոսկի): Մեջքը՝ կարմիր կաշի, վրան ոսկի դրոշմազարդ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ կանաչ կաշի՝ ոսկի ճնշագարդերով: Պահպանակ՝ Ա, Բ, Գ, Դ-Ե, Զ, Է, Ը, 15.1x13 սմ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– սաջդա, ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ կլոր լուսանցազարդի մեջ (կարմիր, կանաչ, սև, ոսկի):

Ձեռագիրն ամբողջական է:

Էջ 1ա՝ սուրաները կարդալու ուղեցույց՝ ըստ շաբաթվա օրերի:

الحمد لله وحده ومن الفوائد المجربة لقضاء الحوائج قال بعض العلماء من اراد فحاجته ويعد المملكة يوم الجمعة من البقرة الى الملائكة يوم السبت من سورة الانعام الى اخر التوبة ويوم الاحد من سورة يونس الى [1] اخر مريم ويوم الاثنين من طه الى اخر القصص ويوم الثلاثاء من سورة العنكبوت الى اخر ص ويوم الاربعاء من سورة الزمر الى اخر الرحمن ويوم الخميس من سورة الواقعة الى ختم القران العظيم فاذا ختم ويسئل الله حاجته في سجوده انها تقص بلا شك ولا زيف والله الفضل العظيم هـ [] اخرى كان عمل الصحابة رضوان الله عليهم والبدء يوم الخميس وبه يكون الختم على الترتيب المذكور في البيت ونسب [] بكر [] يونس سبحان الشعر اليفصير فان بان

Էջ 2ա՝ արաբերեն ծննդյան հիշատակարան հետազայի:

صدق الله العظيم وسلم رسوله المصطفى الكريم صلى الله عليه وسلم [و]نحب [على ذلك من الشامتين فايه مؤمنون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

(218p) الحمد لله ومما يدعى به عمل ختم القران العظيم ما نصه اللهم اني عبدك وابن عبدك وابن امتك في قبضتك [] يعذك قاض من حكمك عدل من قضاوك اسئلك بكل اسم [] لك سمعت به [] وانني لعدد في كتابك وعلمت احدا من خلقك [] تايه في علم الغيب عبدك ان تجعل القران العظيم ريق قلبي ونزر صدري وذهبان غمي ومملى انعمي من الاجوبة الفاخرية لسيدنا رسول الله عبده هـ منها ما يفعله القاري عند سجود التلاوة حال سجوده سبحان ربنا ان كان وعد ربنا لمعبوده سجد وحمده لنل خلقه وصوره [ونسق] سمعه وبصره [فينا بها] الله احسن انما الفقير اللهم اكتب بها [بمقا] اجرا وحط عنه بما وزرا وارز فيه [] واجعلها لي عبدك [] وبفعلها منى كما تقبلتها من عبدك داوود عليه السلام هـ

ՄԵԹ՝ ձեռագիրը գնվել է Սարգիս Մկրտչի Մելքոնյանից և Թեհրանից բերվել է Մատենադարան 9/V-60թ.:

Ա աստառ՝ լատինատառ գրություն. “Professor M. G. Sevag DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY SCHOOL OF MEDICINE UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA”.

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

One-volume copy of the Qur’ān; MS on Western paper with laid lines, on the edges - plate with in gold; 218 ff.; blank pages 1a, 2a, 218a; 1(1), 11VI(133), 10IV(213), II(217), 1(218); fly leaves [4+4]; 15,1x13 cm; fully vocalized *maghrībī* script; 17 lines to the page; black ink; the name of the Allah – with gold, rubrication in light green; markings (*ḥarakāt*) – *fatḥa*, *ḍamma*, *kasra* in red ink, *hamza* in orange, *sukun* and *šadda* in green; writing area 8,7x6,7 cm; entire text set within a complex (green, red, black, gold) frame; on p. 3a, double arabesque and floral ornament (blue, green, red, gold); the headings of the 7th *sūra* (*al’A rāf*) and the 38th *sūra* (*Šād*) in *kūfī* script taken in a complex frame (red, blue, black, gold); *āya* dividers in a form of gold discs.

Binding of the MS together with the envelope flap is of red leather. On the binding and the envelope flap there are ornaments (blue, green, gold); the back is also of red leather with gold ornament on it; cardboard, doublure of green leather with gold ornaments.

Marginal arrangements:

– *sağda* and *ğuz*’ subdivisions in a round marginal ornament (red, green, black, gold).

The MS is complete.

P. 1a, an instruction how to read the *sūras* according to the days of the week:

الحمد لله وحده ومن الفوائد المجربة لقضاء الحوائج قال بعض العلماء من اراد فحاجته ويعد المملكة يوم الجمعة من البقرة الى الملائكة يوم السبت من سورة الانعام الى اخر التوبة ويوم الاحد من سورة يونس الى [1] اخر مريم ويوم الاثنين من طه الى اخر القصص ويوم الثلاثاء من سورة العنكبوت الى اخر ص ويوم الاربعاء من سورة الزمر الى اخر الرحمن ويوم الخميس من سورة الواقعة الى ختم القران العظيم فاذا ختم ويسئل الله حاجته في سجوده انها تقص بلا شك ولا زيف والله الفضل العظيم هـ [] اخرى كان عمل الصحابة رضوان الله عليهم والبدء يوم الخميس وبه يكون الختم على الترتيب المذكور في البيت ونسب [] بكر [] يونس سبحان الشعر اليفصير فان بان

P. 2a, a birth note in Arabic.

taṣḍīq:

p. 217a

صدق الله العظيم وسلم رسوله المصطفى الكريم صلى الله عليه وسلم [و]نحب [على ذلك من الشامتين فايه مؤمنون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

p. 218b

الحمد لله ومما يدعى به عمل ختم القران العظيم ما نصه اللهم اني عبدك وابن عبدك وابن امتك في قبضتك [] يعذك قاض من حكمك عدل من قضاوك اسئلك بكل اسم [] لك سمعت به [] وانني لعدد في كتابك وعلمت احدا من خلقك [] تايه في علم الغيب عبدك ان تجعل القران العظيم ريق قلبي ونزر صدري وذهبان غمي ومملى انعمي من الاجوبة الفاخرية لسيدنا رسول الله عبده هـ منها ما يفعله القاري عند سجود التلاوة حال سجوده سبحان ربنا ان كان وعد ربنا لمعبوده سجد وحمده لنل خلقه وصوره [ونسق] سمعه وبصره [فينا بها] الله احسن انما الفقير اللهم اكتب بها [بمقا] اجرا وحط عنه بما وزرا وارز فيه [] واجعلها لي عبدك [] وبفعلها منى كما تقبلتها من عبدك داوود عليه السلام هـ

The MS was purchased from Sarkis Mekertich Melkonian and brought from Tehran to the Matenadaran on May 9, 1960.

On doublure A there is a scripture in Latin letters: “Professor M. G. Sevag DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY SCHOOL OF MEDICINE UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA”.

The MS is restored.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسللة؛ أطراف الأوراق بالذهب، 218 ورقة (1، 2ب، 218أ فارغة). عدد الكراس: 1:1، 11:VI (133)، 10:IV (213)، II (217)، I (218). أوراق الحفظ آ، ب، ج، د، هـ، و، ز، ح. القياس 13x15.1 سم. الصفحة 17 سطرا بالأسود وبخط مغربي مشكول: الهمزة (برتقالي)؛ الفتحة-الضمة-الكسرة (أحمر)؛ الشدة - السكون (أخضر فيروزي)؛ اسم الجلالة "الله" بالذهب؛ الإشارات (أخضر فاتح). قياس النص 6.7x8.7 سم ضمن إطار مركب (أخضر، أحمر، أسود مكرر)، ذهب. توجد زخرفتان أرابيسك ونباتية (أزرق، أخضر، أحمر، ذهب) على الصفحة 13. أسماء سورتي رقم 7 (الاعراف) و رقم 38 (ص) مكتوبتان بخط كوفي ضمن مستطيل مركب (أحمر، أزرق، أسود، ذهب)، فواصل الآيات أقراص مذهبة. تاريخ النسخ 1277 هـ / (1860-1861 م). التجليد ذو لسان؛ جلد أحمر عليه زخرفة أرابيسك (أحمر، أزرق، أخضر، ذهبي)، كعب الكتاب جلد أحمر عليه زخرفة بالذهب. الأذن نصف زخرفة أرابيسك (من ذات زخرفة التجليد)، اللوح ورق مقوى، البطانة أرضية خضراء عليها نقشات بالذهب. قيد تقويم، كيفية قراءة سور القرآن الكريم، الصفحة 1أ.

"الحمد لله وحده ومن الفوائد المجربة لقضاء الحوائج قال بعض العلماء من اراد فحاجته ويعد المملكة يوم الجمعة من البقرة الى الملائكة يوم السبت من سورة الانعام الى اخر النبوة ويوم الاحد من سورة يونس الى [1] اخر مريم ويوم الاثنين من طه الى اخر القصص ويوم الثلاثاء من سورة العنكبوت الى اخر ص ويوم الاربعاء من سورة الزمر الى اخر الرحمن ويوم الخميس من سورة الواقعة الى ختم القرآن العظيم فاذا ختم ويسئل الله حاجته في سجوده انها تقص بلا شك ولا زيف والله الفضل العظيم هـ [] اخرى كان عمل الصحابة رضوان الله عليهم والبدء يوم الخميس وبه يكون الختم على الترتيب المذكور في البيت ونسب [] بكر [] يونس سبحان الشعرا اليفصير فان بان".

تصديق: " صدق الله العظيم وسلم رسوله المصطفى الكريم صلى الله عليه وسلم و[نحب] على ذلك من الشامتين فايه مؤمنون ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم"، الصفحة 217أ. دعاء: "الحمد لله ومما يدعى به عمل ختم القرآن العظيم ما نصه اللهم اني عبدك وابن عبدك وابن امتك في قبضتك [] يدك قاض من حكمك عدل من قضاوك اسئلك بكل اسم [] لك سمعت به [] وانني لعدد في كتابك وعلمت احدا من خلقك [] تايه في علم الغيب عبدك ان تجعل القرآن العظيم ريق قلبي ونزر صدري وذهبان غمي ومملى انعمي من الاجوبة الفاخرية لسيدنا رسول الله عبده هـ منها ما يفعله القاري عند سجود التلاوة حال سجوده سبحان ربنا ان كان وعد ربنا لمعبوده سجد وحمده لنل خلقه وصوره و[نسق] سمعه وبصره [قبنا بها] الله احسن انما الفقير اللهم اكتب بها [بمقا] اجرا وحط عنه بما وزرا وارز فيه [] واجعلها لي عبدك [] وبفعلها منى كما تقبلتها من عبدك داوود عليه السلام هـ"، الصفحة 218ب.

الهوامش: الأرباع، الأجزاء بالذهب ضمن زخرفة دائرية ملونة (أحمر، أخضر، أسود، ذهب)، السجديات ضمن دائرة مزخرفة في قسمها العلوي مثلث متساوي الساقين (أحمر، أخضر، أسود، ذهب). هناك تصحيحات. ايتبع المخطوط من السيد سر كيس مكرديج ملكونيان وأحضر الى الماتيناداران من طهران بتاريخ 1960/5/9. على النسخة تواريخ ميلاد اضيفت فيما بعد، الصفحة 2أ. ملصق على البطانة أما يلي:

Professor M. G. Sevag DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY SCHOOL OF MEDICINE UNIVERSITY OF PENNSYLVANIA

النسخة مرممة.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (առյուծ, GV): ԹԵՐԹ՝ 468: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆՆ 34x22 սմ: ՏՈՂ՝ 7 կամ 13: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 27,5x17,8 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր կետերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում:

Ձեռագիրը պակասավոր է. 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա», 3-րդ՝ «Ա. Իմրան», 35-րդ՝ «Ֆատիր», 68-րդ՝ «ալ-Կալամ», 70-րդ՝ «ալ-Մաարիջ», 71-րդ՝ «Նուհ», 72-րդ՝ «ալ-Ջին», 76-րդ՝ «ալ-Ինսան», 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրաները բացակայում են:

Ձեռագրի թերթերը կիսավառված են և մասամբ սևացած (հիմնականում):

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with chain line and laid line paper; watermarks (lion, GV); 468 ff.; 34x22 cm; fully vocalized *nash* script; 7 or 13 lines to the page; black ink; writing area 27,5x17,8 cm; entire text set within a simple frame (red); *sūra* headings in red ink; *āya* dividers in a form of red dots; catchwords at the bottom of every verso page.

The MS is not complete; the beginning and the ending are missing, as well as the following *sūras*: 1st (*al-Fātiḥa*), 3rd (*Al 'Imrān*), 35th (*Fāṭir*), 68th (*al-Qalam*), 70th (*al-Ma āriğ*), 71st (*Nūḥ*), 72nd (*al-Ğin*), 76th (*al-Insān*) and 114th (*al-Nās*).

On lining A there is a scripture with Latin letters: EX\ LIBRIS \Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 189.

The folios are partially burnt and darkened.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسللة وعلامات مائية (lion, GV)، 468 ورقة. القياس 22x34 سم. الصفحة 7 أو 13 سطرا بالأسود وبخط نسخ مشكول. قياس النص 17.8x27.5 سم ضمن إطار بسيط أحمر. أسماء السور بالأحمر، فواصل الآيات أقراص حمراء. التعقيبات بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. النسخة ناقصة الأول والأخر: سورة الفاتحة، سورة رقم 3 (آل عمران)، سورة رقم 68 (القلم)، سورة رقم 70 (المعارج)، سورة رقم 71 (نوح)، سورة رقم 72 (الجن)، سورة رقم 76 (الإنسان)، سورة رقم 114 (الناس). ملصق على البطانة إشعار مكتبة "هاروتيون هازاريان":

EX\ LIBRIS \Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN \ No 189

آثار حريق على المخطوط.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 368: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆՆՆ 34x24,5 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԴ՝ նասիխ, սև թանաք: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 23,5x13 սմ, առնված է կամ բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև), կամ պարզ (սև), որոշ էջերին շրջանակ չկա: Ճակատագարդ բուսանախշ (կարմիր):

1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա», 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» և 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրաների անվանումները գրված են մաղրիթով (185թ-186ա, 367թ-368ա): Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով, մեջտեղում՝ սև կետ:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն մուկաթ (նորոգված), միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղնավուն թուղթ: Պահպանակ՝ Ա + Բ,Գ, դեղին թուղթ:

ԼՈՒՄԱՆՅԱԳԲԵԴ՝ - թասաշիր, ջուր (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ եռանկյունաձև լուսանցազարդի մեջ (սև, կարմիր, նարնջագույն նախշազարդեր):

Ձեռագիրը պակասավոր է. 2-րդ՝ «ալ-Բակարա», 13-րդ՝ «ալ-Ռասադ», 17-րդ՝ «ալ-Իսրա», 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ», 22-րդ՝ «ալ-Հաջ», 35-րդ՝ «Ֆատիր», 45-րդ՝ «ալ- Ջասիյա», 46-րդ՝ «ալ-Ահկաֆ», 60-րդ՝ «ալ-Մումթահանա», 61-րդ՝ «ալ-Սաֆ», 69-րդ՝ «ալ-Հակ-

Էջ 34բ՝

[] 12 1380 (1138 ھ) 8 Կրիստոս

ՄԼԹ՝ Ա սստառ՝ լատինաստառ և հայաստառ նշում. EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 160:

795

Parts of the Qur'an; MS on Oriental paper with watermarks, laid line; 34 ff.; blank page 1a; I XVII (34); fly leaves [1+1]; modern paper; 22x15,5 cm; fully vocalized *nash* script; 9 lines to the page; black ink; rubrication and *sūra* headings in violet ink; writing area 14x8,5 cm; entire text set within a simple frame (violet); *āya* dividers in a form of 3 circles (violet); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Binding of artificial leather (brown); cardboard, lining of yellow paper.

Prayers:

P. 34a,

اللهم اجعل نفسي مطمئنة تؤمن بقلانك وتقتع بعطائك وترضا باقضائك تمت

P. 34b,

اللهم اجعل نفسي مطمئنة تؤمن بقلانك وتقتع بعطائك وترضا باقضائك تمت

P. 34b, note:

[] 12 1380 (1138 ھ) 8 Կրիստոս

The MS contains the following *sūras*: 58th (al-Muğādala), 59th (al-Ḥaṣr), 60th (al-Mumtaḥana), 61st (al-Şaf), 62nd (al-Ġumu'a), 63rd (al-Munāfiqūn), 64th (al-Tagābun), 65th (al-Ṭalāq), 66th (al-Taḥrīm).

On lining A there is a scripture in Armenian and Latin letters: EX \LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 160.

795

Այտնակէր զՔրիստոսի կրօնի արեւմտեան թուղթի լուսագծերով, ճնշաթուղթի: ԹԵՐԹ՝ 34, չորրորդ՝ 1ա: ՊԼԱԿ՝ I XVII (34): ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆ 22x15.5 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասիւ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ մանուշակագույն: ԳՐԱԴԱՄՏ՝ 14x8,5 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մէջ (մանուշակագույն):

Մտքայնային անվանումները գրված են մանուշակագույն թանաքով: Այսինքն բաժանված են երեք շրջանագծերով (մանուշակագույն): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ արձագույն մովաթ, միջուկը՝ սովաքաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ, ժամանակակից թուղթ:

Ձեռագիրը պարունակում է հետևյալ մտքայնային՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա», 59-րդ՝ «ալ-Հաշր», 60-րդ՝ «ալ-Մուսթահանա», 61-րդ՝ «ալ-Մաֆ», 62-րդ՝ «ալ-Չուսուս», 63-րդ՝ «ալ-Մունաֆիկուն», 64-րդ՝ «ալ-Թագաբուն», 65-րդ՝ «ալ-Տալակ», 66-րդ՝ «ալ-Թահրիմ»:

Էջ 34բ՝ աղերս առ Աստված. اللهم اجعل نفسي مطمئنة تؤمن بقلانك وتقتع بعطائك وترضا باقضائك تمت

EX \LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 160

800

Հատվածներ Ղուրանից: ԳՐԻԶ՝ Բերբեր Խալիլ Աբդո Մուսա: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով: ԹԵՐԹ՝ 32, չորրորդ՝ 32բ: ՊԼԱԿ՝ I XVI (32): ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆ 22.2x16.2 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասիւ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ արձագույն: ԳՐԱԴԱՄՏ՝ 14,5x8 սմ:

109

Colophon on the page 3a taken in 2 separate complex frames (blue, rose):

"بعد التبرك بذكر الله تعالى فلما كان هذه الكتابة لحسن واعد ونامقه مصطفى افندي اليق بالأجازة بطريق الأول اجاز له صالح وفقه الله تعالى لا صلح المصالح لسنة سبع وتسعين ومائة والف"

Binding of a green tissue; board of cardboard, lining of a paper with dots.

The MS contains the 40th *āya* of the 78th *sūra* (al-Nabā').

On the lining A there is a scripture in Latin letters: EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 149.

787

Այտնակէր զՔրիստոսի կրօնի արեւմտեան թուղթի լուսագծերով, ճնշաթուղթի: ԹԵՐԹ՝ 34, չորրորդ՝ 1ա: ՊԼԱԿ՝ I XVII (34): ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆ 22x15.5 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասիւ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ մանուշակագույն: ԳՐԱԴԱՄՏ՝ 14x8,5 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մէջ (մանուշակագույն):

Մտքայնային անվանումները գրված են մանուշակագույն թանաքով: Այսինքն բաժանված են երեք շրջանագծերով (մանուշակագույն): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ արձագույն մովաթ, միջուկը՝ սովաքաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ, ժամանակակից թուղթ:

Ձեռագիրը պարունակում է հետևյալ մտքայնային՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա», 59-րդ՝ «ալ-Հաշր», 60-րդ՝ «ալ-Մուսթահանա», 61-րդ՝ «ալ-Մաֆ», 62-րդ՝ «ալ-Չուսուս», 63-րդ՝ «ալ-Մունաֆիկուն», 64-րդ՝ «ալ-Թագաբուն», 65-րդ՝ «ալ-Տալակ», 66-րդ՝ «ալ-Թահրիմ»:

Էջ 34բ՝ աղերս առ Աստված. اللهم اجعل نفسي مطمئنة تؤمن بقلانك وتقتع بعطائك وترضا باقضائك تمت

EX \LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 149

795

Այտնակէր զՔրիստոսի կրօնի արեւմտեան թուղթի լուսագծերով, ճնշաթուղթի: ԹԵՐԹ՝ 34, չորրորդ՝ 1ա: ՊԼԱԿ՝ I XVII (34): ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆ 22x15.5 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասիւ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ մանուշակագույն: ԳՐԱԴԱՄՏ՝ 14x8,5 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մէջ (մանուշակագույն):

Մտքայնային անվանումները գրված են մանուշակագույն թանաքով: Այսինքն բաժանված են երեք շրջանագծերով (մանուշակագույն): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ արձագույն մովաթ, միջուկը՝ սովաքաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ, ժամանակակից թուղթ:

Ձեռագիրը պարունակում է հետևյալ մտքայնային՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա», 59-րդ՝ «ալ-Հաշր», 60-րդ՝ «ալ-Մուսթահանա», 61-րդ՝ «ալ-Մաֆ», 62-րդ՝ «ալ-Չուսուս», 63-րդ՝ «ալ-Մունաֆիկուն», 64-րդ՝ «ալ-Թագաբուն», 65-րդ՝ «ալ-Տալակ», 66-րդ՝ «ալ-Թահրիմ»:

Էջ 34բ՝ աղերս առ Աստված. اللهم اجعل نفسي مطمئنة تؤمن بقلانك وتقتع بعطائك وترضا باقضائك تمت

EX \LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 149

108

التعشير، الأجزاء، بالأحمر.
شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:
EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 19

856

Հատված Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 64: ՄԵ-ՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 22x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ սև: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.2x10 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ մուկլաթ (սրճագույն), միջուկը՝ ստվարաթուղթ. աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա,Բ + Գ,Դ,Ե,Զ:

Ձեռագրի սկիզբ՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա» սուրա (15-րդ այսյի մի մասից), ավարտ՝ 66-րդ՝ «ալ-Թահրիմ» սուրայի 10-րդ այս:

Մ.Թ.՝ Ա կազմաստառին՝ լատինատառ և հայատառ նշում. "EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 64":

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

856

A part of the Qur'an; MS on Oriental paper with laid lines; 64 ff.; fly leaves [2+4]; 22x16,5 cm; fully vocalized *nash* script; 11 lines to the page; black ink; rubrication in black; writing area 14,2x10 cm; *sūra* headings in red ink; *āya* dividers in a form of circles (red); catchwords at the bottom of every verso page (black).

The binding is of artificial leather (brown), cardboard, lining – yellow paper.

The MS comprises from the 15th *āya* of the 58th *sūra* (*al-Muğādala*) up to the 10th *āya* of the 66th *sūra* (*al-Taḥrīm*).

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 64.

The MS is restored.

856

Այստեղից Ղուրանի հատված: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 64: ՄԵ-ՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 22x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ սև: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.2x10 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ մուկլաթ (սրճագույն), միջուկը՝ ստվարաթուղթ. աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա,Բ + Գ,Դ,Ե,Զ: Ձեռագրի սկիզբ՝ 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա» սուրա (15-րդ այսյի մի մասից), ավարտ՝ 66-րդ՝ «ալ-Թահրիմ» սուրայի 10-րդ այս: Մ.Թ.՝ Ա կազմաստառին՝ լատինատառ և հայատառ նշում. "EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 64":

Ձեռագիրը վերանորոգված է:

Հատվածներ Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 18-րդ դար: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 41, չգրված՝ 5ա, 41բ: ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21x15 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.5x8.5 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, կարմիր թանաքով:

Անկազմ է, պահպանակ՝ Ա, դեղին թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– էջ 5բ՝ ջուգ:

Ձեռագիրը պարունակում է հետևյալ *սուրաները* ամբողջությամբ՝ 112-րդ՝ «ալ-Իլլա», 113-րդ՝ «ալ-Ֆալակ», 114-րդ՝ «ալ-Նաս», և որոշ *այսներ* հետևյալ *սուրաներից*՝ 46-րդ՝ «ալ-Ահկաֆ» (այլ ձեռք), 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ», 6-րդ՝ «ալ-Անամ»:

Մ.Թ.՝ Ա աստառին՝ լատինատառ և հայատառ նշում. "EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 99":

860

Parts of the Qur'an; MS on Oriental paper with laid lines; 41 ff.; blank pages 5a, 41b; fly leaves [1+0]; yellow paper; 21x15 cm.; fully vocalized *nash* script; 9 lines to the page; black ink; writing area 14,5x8,5 cm.

Sūra headings written with red ink; *āya* dividers in a form of red circles; catchwords at the bottom of every verso page (red).

The MS dates back to the 18th c.

No binding.

Marginal arrangements:

– a *guz* ' mark (p. 5b).

The MS contains the following *sūras* completely 112th (*al-'Ihlās*), 113th (*al-Falaq*), 114th (*al-Nās*), some *āyas* from the 46th (*al-'Aḥqāf*, different hand), 7th (*al-'A'rāf*), 6th (*al-'An'ām*) *sūras*.

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 99.

860

Այստեղից Ղուրանի հատված: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 41, չգրված՝ 5ա, 41բ: ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21x15 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.5x8.5 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, կարմիր թանաքով:

Անկազմ է, պահպանակ՝ Ա, դեղին թուղթ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝ էջ 5բ՝ ջուգ:

Ձեռագիրը պարունակում է հետևյալ *սուրաները* ամբողջությամբ՝ 112-րդ՝ «ալ-Իլլա», 113-րդ՝ «ալ-Ֆալակ», 114-րդ՝ «ալ-Նաս», և որոշ *այսներ* հետևյալ *սուրաներից*՝ 46-րդ՝ «ալ-Ահկաֆ» (այլ ձեռք), 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ», 6-րդ՝ «ալ-Անամ»:

Մ.Թ.՝ Ա աստառին՝ լատինատառ և հայատառ նշում. "EX\ LIBRIS\3.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 99":

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր: ԹԵԴԹ՝ 303, չգրված՝ թերթ 1, էջ 303ա: ՊԴԱԿ՝ 6I(12), 3II(24), 3III(42), V(52), VI(64), 2VII(92), 4VIII(156), 6IX(264), XI-1(285), 18(303): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19x14 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 13,5x8սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ, կարմիր): Առաջին էջի վրա՝ ճակատագրող՝ բուսական զարդանախշերով (կապույտ, բաց կապույտ, նարնջագույն, կարմիր, մով, վարդագույն, սև, ոսկի), տողերի արանքում ոսկի նախշեր:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԵԴ՝

– թաաշիր, հիզբ, ջուզ և սաջդա՝ կարմիր թանաքով:

Էջ 302ա-բ՝ թասդիկ՝ ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الله العظيم وبلغ رسوله النبي الكريم ونحن على ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الله العظيم تمت الشاهدين اللهم ارحمنا ... عما يصفون وسلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين تمت

ՄԼԹ՝ Ա կազմաստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. “EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 266”.

Էջ 10ա, 257բ, 258ա՝ ձվածիր կնքադրոշմներ՝ (عزت // 13)

One-volume copy of the Qur’ān; MS on Western paper with watermarks; 303 ff.; blank pp. 1a, b, 303a; 6I(12), 3II(24), 3III(42), V(52), VI(64), 2VII(92), 4VIII(156), 6IX(264), XI-1(285), 18(303); 19x14 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 13,5x8 cm; entire text set within a complex frame (blue, red). P. 1a there is a frontispiece with vegetal ornaments (blue, light blue, orange, red, sky blue, rose, black, gold); gold ornaments between lines.

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of red circles; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Marginal arrangements:

– *ta’āširs*, *hizbs*, *ǧuz*’ and *saǧda* in red ink.

Pp. 302a, b there is a *tašdīq*:

الله العظيم وبلغ رسوله النبي الكريم ونحن على ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الشاهدين اللهم ارحمنا ... عما يصفون وسلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين تمت

On lining A there is owner’s mark in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 266

Pp. 10a, 257b, 258a there are oval-shape stamps: (عزت // 13)

մյուս մասերում կա զարդանախշերով (կապույտ, բաց կապույտ, նարնջագույն, կարմիր, մով, վարդագույն, սև, ոսկի) տողերի արանքում ոսկի նախշեր: Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր ք էջի ստորին մասում, սև թանաքով: ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԵԴ՝ – թաաշիր, հիզբ, ջուզ և սաջդա՝ կարմիր թանաքով: Էջ 302ա-բ՝ թասդիկ՝ ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الله العظيم وبلغ رسوله النبي الكريم ونحن على ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الله العظيم تمت الشاهدين اللهم ارحمنا ... عما يصفون وسلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين تمت

أحمر). توجد زخرفة نباتية على الورقة في فاتحة الكتاب (أزرق، أزرق فاتح، برتقالي، أحمر، بنفسجي، زهري، اسود، ذهب)، وتذهيب بين السطور. اسماء السور بالأحمر، فواصل الآيات أقراص حمراء. التعقيية بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. تصديق: "الله العظيم وبلغ رسوله النبي الكريم ونحن على ما قال خالقنا ورازقنا ومولينا من الشاهدين اللهم ارحمنا ... عما يصفون وسلام على المرسلين و الحمد لله رب العالمين تمت"، على الصفحتين 302 أ.ب. الهوامش:

التعشير، الأحزاب، الأجزاء، السجادات بالأحمر.

شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 266

اختام بيضوية على الورقات 10، 257ب، 258: "عزت // 13"

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԴԹ՝ 317: ՊԴԱԿ՝ 6III(36), 2IV(52), 14V(192), VI(204), 6VII(288), VIII(304), VII-4(314), 3(317): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 18,5x16 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 15x9 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանված են կարմիր շրջանագծերով:

ԿԱԶՄ՝ մաշված սրճագույն կաշի՝ ճնշադրոշմով, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստաղը՝ մարմարանման թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԵԴ՝

– թաաշիր, հիզբ, ջուզ և սաջդա նշված են կարմիր թանաքով (124ա, 144ա, 271բ),

– էջ 125ա-127ա, 145բ-146ա՝ ուղղումներ և հավելագրումներ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* և 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրայի* 17-135-րդ *այաները* բացակայում են:

ՄԼԹ՝ Ա կազմաստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. “EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 231”

One-volume copy of the Qur’ān; MS on Oriental paper with laid lines; 317 ff.; 6III(36), 2IV(52), 14V(192), VI(204), 6VII(288), VIII(304), VII-4(314), 3(317); 18,5x16 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; writing area 15x9 cm.

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of circles (red);

Binding of the MS is worn-out leather (brown) with a stamp, board of cardboard, lining of marbled paper.

Marginal arrangements:

– *ta’āšir*, *hizb*, *ǧuz*’ and *saǧda* in red ink (pp. 124a, 144a, 271b).

– corrections and additions on pp. 125a-127a, 145b-146a.

The MS is not complete in the beginning. The 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) and 17-135 *āyas* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) are missing.

On lining A there is a scripture with Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 231.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة، 317 ورقة، عدد الكراس: III(36)6، VI(52)2، V(192)14، IV(204)1، IV(288)6، III(304)1، II(314)4، III(317)3. القياس 16x18.5 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 9x15 سم. أسماء السور بالأحمر، فواصل الآيات أقرص حمراء. التجليد جلد بني متلف عليه زخرفة، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق رخامي.

النسخة ناقصة سورة الفاتحة، والآيات 17 حتى 135 من السورة رقم 2 (البقرة).

الهوامش:

التعشير، الأحزاب، الأجزاء، السجدة بالأحمر، الصفحات: 124، 144، 271 ب.

التصحیح والإضافات، الصفحات: 125 - 127، 145 ب - 146 أ

شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 231

904

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 304: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19,7x13,2սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13,2x6,4 սմ, առնված բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր): Այսները բաժանված են կանաչ շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

Պահպանակ՝ Ա, ժամանակակից թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ և սաջդա՝ կարմիրով:

Ձեռագիրը սկզբից պակասավոր է. սկիզբ՝ 25-րդ՝ «ալ-Ֆուրկան» սուրայի 21-րդ այսլից:

ԾՆԹ՝ Էջակալումը սկսվում է 175ա էջից:

904

One-volume copy of the Qur'ān; MS on modern paper; 304 ff.; fly leaves [1+0]; 19,7x13,2 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 13,2x6,4 cm; entire text set within a complex frame (red).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of circles (green); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Marginal arrangements:

– *guz* and *sağda* in red.

The MS is not complete, it starts with the 21st *āya* of 25th *sūra* (*al-Furqān*).

Page numbering begins at p. 175a.

904

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق حديث، 304 ورقة، أوراق الحفظ ورقة واحدة، القياس 13.2x19.7 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 6.4x13.2 سم ضمن إطار مركب (أحمر)، أسماء السور بالأحمر ضمن مستطيل مركب (أحمر)، فواصل الآيات دائرة خضراء. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

116

النسخة ناقصة الأول، تبدأ عند الآية 21 من السورة رقم 25 (الفرقان)، الصفحة 175.

الهوامش:

الأجزاء: (الجزء 19) 175، (الجزء 20) 185، (الجزء 21) 195، (الجزء 22) 205، (الجزء 23) 216، (الجزء 24) 225، (الجزء 25) 235، (الجزء 26) 245، (الجزء 27) 255، (الجزء 28) 265، (الجزء 29) 275، (الجزء 30) 287، السجدة (183 ب، 176 ب، 202 أ، 221 أ، 258 أ، 291 أ، 301 أ).

942

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ 1) 1ա-բ՝ ճնշագծերով արևելյան թուղթ, 2) 2ա-39բ՝ արևմտյան՝ լուսագծերով, ճնշագծերով և լուսադրոշմ, 3) 40ա -278բ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով 4) 279ա-288բ՝ արևելյան թուղթ, 5) 289ա-299բ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵՐԹ՝ 299: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 18,5x15,5սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք (1ա-բ, 148ա-բ և 289ա-299բ էջերի ձեռագիրը տարբերվում է մնացած էջերից): ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14x9սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով: Այսները բաժանումները՝ կարմիր կետերով:

Պահպանակ՝ Ա+Բ ժամանակակից թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– թախմիս, թաաշիր, հիզբ, ջուզ՝ կարմիր թանաքով:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ԾՆԹ՝ Ա աստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. “EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 182”.

942

One-volume copy of the Qur'ān; MS on different types of paper: 1) Oriental paper with laid lines (f. 1) 2) Western paper with watermarks and laid lines (ff. 2-39), 3) Oriental paper with laid lines (ff. 40-278), 4) Oriental paper (ff. 279-288), 5) Oriental paper with laid lines (ff. 289-299); 299 ff.; fly leaves [1+1], regular paper; 18,5x15,5 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; the handwriting of the following pp. differ from the rest: 1a,b, 148a, b and 289a-299b; writing area 14x9 cm.

Sūra headings written in red ink; *āya* dividers in a form of red dots.

Marginal arrangements:

– *taḥmīs*, *ta'āšīr*, *ḥizb*, *guz* in red ink.

The MS is complete.

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 182.

942

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق متعدد: ورق شرقي بخطوط ممددة، ورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة (من الصفحة 2 حتى 39 ب)، ورق شرقي دون خطوط ممددة (من الصفحة 40 حتى 278 ب)، ورق شرقي بخطوط ممددة (الصفحة 279 حتى 288 ب)، 299 ورقة، أوراق الحفظ ورق حديث (أ+ب). القياس 15.5x18.5 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 9x14 سم. أسماء السور بالأحمر، فواصل الآيات نقاط بالأحمر. النسخة كاملة.

117

الهوامش:

التخميس، التعشير، الأحزاب، الأجزاء، بالأحمر. شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 182

947

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 304, չգրված՝ 1ա: ՊԼԱԿ՝ 28V(280), 2 VI(304): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17.5x12 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև և կարմիր թանաք, հուշող նշանները՝ սև և կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9,8x5,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, ոսկի/բրոնզ): 1բ-2ա՝ ճակատագարդ (արաբեսկ, կապույտ, կարմիր, դեղին, սև, բրոնզ/ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ուղղանկյան մեջ (բրոնզ/ոսկի): Այսները բաժանված են ոսկի շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն, մաշված կաշի, կենտրոնում և անկյուններում՝ դրոշմագարդ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ մարմարանման թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ, սովորական թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ՝ զարդանախշի մեջ (կարմիր, կապույտ, սև, բրոնզ/ոսկի):

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ԾՆԹ՝ Ա աստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. «EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 264»:

947

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper; 304 ff.; blank p.1a; 28 V(280), 2VI (304); fly leaves [1+1], modern paper; 17,5x12 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page, black and red inks; rubrication in black and red; writing area 9,8x5,5 cm; entire text set within a complex frame (black, gold/bronze); frontispiece on pp. 1b-2a (arabesque, blue, red, yellow, black, bronze/gold).

Sūra headings in white ink taken in a rectangle (bronze/gold); *āya* dividers in a form of circles (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Binding of worn-out leather (brown), mandorla and corner peaces, board of cardboard, lining of marbled paper.

Marginal arrangements:

– *ǧuz*՝ marked in an ornament (red, blue, black, bronze/gold).

The MS is complete.

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 264.

947

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي، 304 ورقة، عدد الكراسات: 28V(280)، 2VI(304). أوراق الحفظ ورقة عادية (أ+ب)، القياس 12x17.5سم، الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص

118

5.5x9.8см ضمن إطار مركب (أسود، ذهب). زخرفة ارابيسك (أزرق، أحمر، اصفر، اسود، ذهب). اسماء السور بالذهب ضمن مستطيل مذهب، فواصل الآيات اقراص ذهبية. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد جلد بني متلف عليه وحدات زخرفية في الوسط والزوايا الأربع، اللوحة ورق مقوى، البطانة ورق مجزّع (الإيرو). الهوامش:

التخميس، التعشير، الأحزاب، الأجزاء ضمن زخرفة (أحمر، أزرق، اسود، ذهب). النسخة كاملة.

شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 264

963

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1262 թ. (1845/1846): ԳՐԻՉ՝ Ահմադ ալ-Սաֆի: ՆՅՈՒԹ՝ սովորական դեղին թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 272: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17,4x12 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11x6 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ, սպիտակ, կարմիր, նարնջագույն, կանաչ, դեղին, սև, ոսկի): Ճակատագարդը՝ արաբեսկ (կապույտ, սպիտակ, կարմիր, նարնջագույն, կանաչ, դեղին, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ոսկի ուղղանկյան մեջ: Այսները բաժանված են ոսկի շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սև կաշի, կենտրոնում և անկյուններում՝ դրոշմագարդ (ոսկի): Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ կանաչ թուղթ: Դռնակը՝ դրոշմագարդ սև կաշի, դռնակի հենակը՝ սև կտոր, դռնակը՝ կանաչ թուղթ սև կտորի վրա:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ՝ երի հիշատակումները իրենց զարդանախշերի հետ միասին կտրված հանված են: Փոխարենը պարզ թղթեր են փակցված:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ԳՐԻՉԻ ՀԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆ

Էջ 272ա՝ հիշատակարան.

هذا كتبه الشريف كتيبه الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير السيد أحمد الصعفي من تلاميذ السيد حسن العاشقي لسنة اثني وستون ومائتين والف من هجرة من له العز والسادة والشرف بمدينة /// سنة ///

ԾՆԹ՝ Ա աստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. «EX\ LIBRIS\3.F.Z.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 11»:

963

One-volume copy of the Qur'ān; MS on modern yellow paper with laid lines; 272 ff.; 17,4x12 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 11x6 cm; entire text set within a complex frame (blue, white, red, orange, green, yellow, black, gold); frontispiece - arabesque (blue, white, red, orange, green, yellow, black, gold).

Sūra headings in white ink and taken in a gold rectangle; *āya* dividers in a form of circles (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black).

The copyist is *Aḥmad al-Ṣaḥfī*; the MS dates back to 1262 (1845/1846).

Colophon on p. 272a:

119

هذا كتيبه الشريف كتيبه الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير السيد أحمد الصعفي من تلاميذ السيد حسن العاشقي لسنة اثني وستون ومائتين والـف من هجرة من له العز والسادة والشرف بمدينة // سنة //

Binding is of leather (black); with mandorla, corner pieces, (gold); board of cardboard, lining of modern paper (green). The envelope of ornamented leather, the support of the envelope flap of black tissue and the envelope flap of green paper on black tissue.

Marginal arrangements:

- *ğuz* ' marks together with ornaments are cut out from the folios. Instead, blank papers are pasted.

The MS is complete.

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 11.

963

مجلد واحد من القرآن الكريم. ورق عادي اصفر بخطوط ممددة، 272 ورقة. القياس 12x17.4 سم + 6.5 سم (الأذن). الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 6x11 سم. سرلوحه اربيسك في فاتحة الكتاب (أزرق، أبيض، أحمر، برتقالي، أخضر، اصفر، اسود، ذهب). زخرفة ضمن إطار مركب (أزرق، أبيض، أحمر، برتقالي، أخضر، اصفر، اسود، ذهب) عند خاتمة الكتاب. اسماء السور باللون الابيض ضمن مستطيل مذهب، فواصل الآيات دائرة مذهب. التعقيية بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. تاريخ النسخ 1262 هـ/ (1846/1845 م)، اسم الناشر: "أحمد الصافي". التجليد جلد اسود عليه وحدات زخرفية ذهبية في الوسط والزوايا، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق أخضر. الأذن من الجلد الاسود مع وحدات زخرفية؛ البطانة ورق أخضر على قماش اسود.

الهوامش:

من المرجح أن كلمة "جزء" قد قُصت بألة حادة ورمم مكانها لاحقاً بورق مغاير.

النسخة كاملة.

حاشية:

"هذا كتيبه الشريف كتيبه الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير السيد أحمد الصعفي من تلاميذ السيد حسن العاشقي لسنة اثني وستون ومائتين والـف من هجرة من له العز والسادة والشرف بمدينة // سنة //"، الصفحة 272. شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\Յ.Բ.Հ.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 11

كتب: "هاقوب كريكور جرجريان" بقلم رصاص أحمر على ورقة الحفظ 1.

969

1 հատոր Ղուրան: ԹԵԴԹ՝ 379: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ (թերթ 1, 375-379), արևմտյան ճնշագծերով և լուսագծերով (թերթ 33-170), ճնշագծերով արևելյան (թերթ 172, 174-175, 177-270): ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ տարբեր գրիչների կողմից, հուշող նշանները՝ կարմիր (32ա-178բ, 358ա-374բ):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով (1բ -23 բ, 299ա-306բ, սուրաների անվանումները բացակայում են): Այսները բաժանված են կարմիր կետերով (1 բ -23 բ, 299ա-306բ՝ բացակայում են): ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 2բ -23բ, 315, 348ա՝ 14x9 սմ, 24ա-31բ, 349՝ 15x11սմ, 32ա-170բ՝ 13,5x7,7սմ, 171ա-172բ՝ 15x10սմ, 176՝ 13x9 սմ, 177-178՝ 15x9 սմ, 179ա-259բ, 305-314, 316-347՝ 14x8,5 սմ, 260ա-298բ՝ 12,5x9 սմ, 299-304՝ 13,5x9,5 սմ, 348բ, 356՝ 13,5x8,5 սմ, 350-355՝ 16,5x11,5 սմ, 357՝ 13x8 սմ, 358-374՝ 15x10,5 սմ, 375-378՝ 13x8,5 սմ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԵԴ՝

- հիզր, ջուզ, սաջիա, թասաշիր՝ կարմիր թանաքով:

120

ԿԱԶՍ՝ սրճագույն կաշի, դրնակով: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ: Ա և Բ փեղկերին, դրնակի կենտրոնում և եզրագծերին՝ ճնշագարդեր:

ԾՆԹ՝ Ա կազմաստառին փակցված է թուղթ հետևյալ գրությամբ՝ «EX LIBRIS Յ.Բ.Հ.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 21»:

969

One-volume copy of the Qur'an; 379 ff.; MS on different types of paper: modern (ff. 1, 375-379), Western paper with chain lines and laid lines (ff. 33-170), Oriental paper with chain lines (ff. 172, 174-175, 177-270); vocalized *nas* script written by various copyists, rubrication in red (pp. 32a-178b, 358a-374b).

Sūra headings in red (pp. 1b-23b, 299a-306b *sūra* headings are missing); *āya* dividers with red dots (missing on pp. 1b-23b, 299a-306b); writing area 14x9 cm (pp. 2b-23b, 315, 348a), 15x11 cm (pp.24a-31b, 349), 13,5x7,7 cm (pp. 32a-170b), 15x10 cm (pp. 171a-172b), 13x9 cm (p. 176), 15x9 cm (pp. 177-178), 14x8,5 cm (pp. 179a-259b, 305-314, 316-347), 12,5x9 cm (pp. 260a-298b), 13,5x9,5 cm (pp. 299-304), 13,5x8,5 cm (pp.348b, 356), 16,5x11,5 cm (pp. 350-355), 13x8 cm (pp. 357), 15x10,5 cm (pp. 358-374), 13x8,5 cm (pp. 375-378).

Marginal arrangements:

- *izb, ġuz, sa* da, *ta* ašīr in red ink.

The binding of brown leather with envelope flap; board of cardboard, doublure of paper; mandorla and ornamented frames on the covers A and B and envelope flap. On the doublure A a paper is pasted with following scripture «EX LIBRIS Յ.Բ.Հ.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 21».

969

մجلد واحد من القرآن الكريم. 379 ورقة. الورق صناعي (1، 375-379)، وورق غربي بخطوط ممددة ومسلولة (33-170)، ورق شرقي بخطوط ممددة (172، 174-175، 177-270)، الخط نسخ اسود مشكول (نسخ مختلفة)؛ الإشارات بالأحمر: الأوراق 132-178، 374-358. اسماء السور بالأحمر (لا توجد على الأوراق: اب-23ب، 299-306ب)، فواصل الآيات نقاط حمراء (لا توجد فواصل على الأوراق: اب-23ب، 299-306ب). قياس نص الأوراق 2ب-23ب، 315، 348: 14x9 سم؛ الأوراق: 24أ-31ب، 349: 15x11 سم؛ 32أ-170ب: 13,5x7,7 سم؛ 171أ-172ب: 15x10 سم؛ 176: 13x9 سم؛ 177-178: 15x9 سم؛ 179أ-259ب، 305-314، 316-347: 14x8,5 سم؛ 260أ-298ب: 12,5x9 سم؛ 299-304: 13,5x9,5 سم؛ 348ب، 356: 13,5x8,5 سم؛ 350-355: 16,5x11,5 سم؛ 357: 13x8 سم؛ 358-374: 15x10,5 سم؛ 375-378: 13x8,5 سم. التجليد ذو لسان؛ جلد بني. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق عادي. توجد وحدات زخرفية في وسط واطراف دفني الكتاب والأذن.

الهوامش:

الأحزاب، الأجزاء، السجدة، التعشير باللون الأحمر.

شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

«EX LIBRIS Յ.Բ.Հ.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 21»

986

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ (որակյալ, փայլուն, դեղնավուն): ԹԵԴԹ՝ 304: ՊՐԱԿ՝ V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), I(132), IV(140), VI(152), IV(160), VI(172), IV(180),

121

VI(192), IV(200), VI(212), IV(220), VI(232), IV(240), VI(252), IV(260), VI(272), IV(280), VI(292), III(298), IV-2(304): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 16x11սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր, հիշատակարանը՝ ոսկիով: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11x6 սմ, առնված բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները, քարոզման վայրը և այսաների քանակը գրված են ոսկի հենքի վրա՝ սպիտակ թանաքով: Այսները միմյանցից բաժանված են սևով շրջագծված ոսկի բոլորակներով՝ վրան կապույտ և կարմիր կետեր: Կրկնակի նախազարդ էջեր (1ա, 2բ, ծաղկային տարրեր, դեղին, կանաչ, կապույտ, կարմիր, մանուշակագույն, վարդագույն, սև, ոսկի): Հիշատակարանն առնված է նախազարդ շրջանակի մեջ (էջ 304բ, ծաղկային տարրեր, սպիտակ, կանաչ, կապույտ, կարմիր, մանուշակագույն, սև, ոսկի, գրադաշտը՝ նշան): Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով, յուրաքանչյուր բ էջի ստորին ձախ անկյունում:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով սրճագույն կաշի, միջուկը՝ փայտ, կազմաստառը՝ սպիտակ թուղթ, դրնակի աստառը՝ կապույտ գույնով սպիտակ գործվածք: Պահպանակ՝ Ա,Բ,Գ+Դ,Ե,Զ՝ ժամանակակից թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ, հիզբ և սաջդա՝ նշված են ծաղկազարդով (դեղին, նարնջագույն, կապույտ, ոսկի, կարմիր թանաքներով գրված է ջուզի հերթական թիվը՝ արաբական թվերով):

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆ

Էջ 304ա՝ հիշատակարան.

وبعد فقد كتبه الحقيير الفقير المحتاج الى رحمة ربه الغفور احمد النور[اس] حسن ||| نظر فيه ولجمع [المسلمات والمسلمين] ||...||

Հիշատակարանը վնասված է՝ ջնջված, անընթեռնելի հատվածներով:

Էջ 303բ՝ թատիկ:

Թերթ 302-304 նորոգված են արևմտյան թղթով:

ՄՆԹ՝ Ա կազմաստառին փակցված թուղթ՝ հետևյալ գրությամբ. «EX LIBRIS 3.F.Z.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 88»

Պահպանակ Աա՝ կարմիր մատիտով գրություն՝ հագոբ Կրիկոր Գրիգոր Զերզիրյան):

986

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper (high quality, shiny, yellowish); 304 ff.; V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), I(132), IV(140), VI(152), IV(160), VI(172), IV(180), VI(192), IV(200), VI(212), IV(220), VI(232), IV(240), VI(252), IV(260), VI(272), IV(280), VI(292), III(298), IV-2(304); flying leaves [3+3], modern paper; 16x11 cm; fully vocalized *nasḥ* script; 15 lines to the page; black ink with rubrication in red; colophon written in gold; writing area 11x6 cm, entire text set within a complex frame (red, black, gold).

Sūra headings, the *āya* statistics in white ink on gold background; *āya* dividers in the form of gold discs with blue and red dots and with a black periphery; double page decoration on pp. 1b and 2a (floral elements, yellow, green, blue, red, violet, rose, black, gold); the colophon (p.

122

304b) is set within an ornamented frame (floral elements, white, green, blue, red, violet, black, gold, writing area in an oval form); catchwords in black ink at the bottom of every verso page.

The binding, together with the envelope flap of brown leather, board of wood; doublure of white paper; the doublure of the envelope flap of white tissue with blue bands.

Marginal arrangements:

– *ğuz*, *ħizb* and *sağda* marked with floral ornament (yellow, orange, blueish gold, the *ğuz* number is in red, in Arabic numbers).

Colophon on p. 304a:

وبعد فقد كتبه الحقيير الفقير المحتاج الى رحمة ربه الغفور احمد النور[اس] حسن ||| نظر فيه ولجمع [المسلمات والمسلمين] ||...||

The colophon is damaged. There are some effaced, illegible parts.

On the bottom of p. 303b - *tašdiq*.

Ff.302-304 are restored with Western paper with chain lines and laid lines.

On doublure A a paper with the following scripture «EX LIBRIS 3.F.Z.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 88».

On fly leaf 1a a scripture in red pencil هاقوب Կրիկոր Գրիգորյան (Hagop Krikor Djerdjarian)

986

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي مصفر (نوعية جيدة وذی لمعة). 304 ورقات. عدد الكراسات: (10)V, IV, (22)VI, (30)IV, (42)VI, (50)IV, (62)VI, (70)IV, (82)VI, (90)IV, (102)VI, (110)IV, (122)VI, (130)I, (132)IV, (140)VI, (152)VI, (160)IV, (172)VI, (180)IV, (192)VI, (200)IV, (212)VI, (220)IV, (232)VI, (240)IV, (252)VI, (260)IV, (272)VI, (280)IV, (292)VI, (298)III, IV-2 (304). أوراق الحفظ: أ، ب، ج، د، هـ، ورق حديث. القياس 11x16سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر، الحاشية بالذهب. قياس النص 6x11سم ضمن إطار مركب (أحمر، أسود، ذهب). أسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالأبيض على أرضية ذهب. فواصل الآيات: أقراص مذهبية داخل دائرة سوداء وعليها دوائر بالأزرق والأسود. توجد زخرفات نباتية مزدوجة (أصفر، أخضر، أزرق، أحمر، بنفسجي، زهري، أسود، ذهب)، الصفحات 1، 2، ب. الحاشية ضمن إطار نباتي مزخرف (أبيض، أخضر، أزرق، أحمر، بنفسجي، أسود، ذهب، النص لوزي الشكل)، الصفحة 304. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد ذو لسان؛ جلد صناعي بني. اللوح من الخشب، البطانة ورق أبيض. بطانة الأذن قماش أبيض عليه خطوط زرقاء. الهوامش:

الأجزاء: زخرفات نباتية (أصفر، برتقالي، أزرق، أحمر)؛ إلى جانبها الترقيم. حاشية، الصفحة 304:

"وبعد فقد كتبه الحقيير الفقير المحتاج الى رحمة ربه الغفور احمد النور[اس] حسن ||| نظر فيه ولجمع [المسلمات والمسلمين] ||...||

كلمة "صدق" أسفل الصفحة 303ب. تم ترميم الأوراق: 304-302 بورق مختلف. لصقت الورقة 304 بورقة الحفظ (د). مُلصق على الدفة العليا: «EX LIBRIS 3.F.Z.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N 88» كتب بقلم رصاص أحمر اللون: "هاقوب Կրيکور Գրيگوريان", ورقة الحفظ 1.

988

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով: ԹԵՐԹ՝ 303: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 15x11 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաքով, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 10,7x6,3 սմ, առնված է բաղադրյալ

123

շրջանակի մեջ (կարմիր, սև, ոսկի): Էջ 1բ-2ա՝ ճակատագրող (բուսական տարրեր, կապույտ, նարնջագույն, բաց մանուշակագույն, դեղին, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են *նիկաստ*ով, սպիտակ թանաքով՝ ոսկի ուղղանկյան մեջ: Այսները բաժանված են ոսկի շրջանագծերով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն, մաշված կաշի, կենտրոնում և անկյուններում՝ դրոշմագրող: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ. աստառը՝ կանաչ թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– *ջուզ*՝ զարդանախշի մեջ (բուսական տարրեր, կապույտ, մանուշակագույն),

– *սաջդաի*՝ կարմիր թանաքով:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

303ա՝ 3 հատ կնքադրոշմ. «1318, Հաֆիզ Մուհամմադ»:

988

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper with watermarks and laid lines; 303 ff.; 15x11 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 10,7x6,3 cm; entire text set within a complex frame (red, black, gold); frontispiece on pp. 1b-2a (vegetal elements, blue, orange, light violet, yellow, black, gold).

Sūra headings are in *riqā'* script (white ink) taken in a gold rectangle; *āya* dividers in a form of circles (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black).

Binding of worn-out leather (brown), a vegetal decoration form stamp in the center and in corners, board of hardboard, lining of modern paper (green).

Marginal arrangements:

– *ğuz*՝ in a form of a vegetal decoration (blue, violet);

– *sağda* in red ink.

The MS is complete.

P. 303a, 3 stamps in Arabic letters: "1318, *Hāfiẓ Muḥammad*"

988

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة. 303 ورقة (303 ب فارغة). القياس 11x15 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الإشارات بالأحمر. قياس النص 6.3x17.7 سم ضمن إطار مركب (أحمر، أسود، ذهب). سرلوحة نباتية (أزرق، برتقالي، بنفسجي فاتح، أصفر، أسود، ذهب) على فاتحة الكتاب (الصفحتين 1ب، 2). أسماء السور بخط الرقعة بالمداد الأبيض ضمن مستطيل ذهبي، فواصل الآيات دائرة ذهبية. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. التجليد جلد بني متلف عليه زخرفات نباتية في الوسط والزوايا، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق أخضر. الهوامش:

الأجزاء ضمن زخرفة نباتية (أزرق، بنفسجي)، السجديات بالأحمر.

3 اختتام "حافظ محمد 1318"، الصفحة 303.

النسخة كاملة.

990

Հատված Ղուրանից, աղոթքներ: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսանցագծերով և ճնշագծերով: ԹԵԸԹ՝ 88+2 թերթ (կրկնակի թերթակալում): ՊԸԱԿ՝ IV(8), VI(20), IV(28),

124

VI(40), IV(48), V(58), II(62), III(68), IV(76), IV(84), III(90): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 15,5x11 սմ: ՏՈՂ՝ 9 տող: ԳԻԸ՝ ձայնավորված *նասի*, սև թանաք: ԳԸԱԴԱՇՏ՝ 10x4,7 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սրճագույն, դեղին):

Մուրաների անվանումները գրված են ջրաներկով (սպիտակ, նարնջագույն կամ սև) առնված գունագարդ ուղղանկյուն բաղադրյալ շրջանակի մեջ (դեղին, նարնջագույն, վարդագույն, կապույտ, կանաչ, սև): Այսները միմյանցից բաժանված են կարմիր բոլորակներով: Նախշագրող թերթեր (էջ 1ա-ե, թերթ 64-69, 85-88 էջ 88բ և կազմաստառ Աա, Բա, դոնակի կազմաստառ, ծաղկային տարրեր, դեղին, կանաչ, կապույտ, կարմիր, նարնջագույն, սպիտակ, վարդագույն, կանաչ): Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով, յուրաքանչյուր բ էջի ստորին ձախ անկյունում:

ԿԱԶՄ՝ դոնակով, սև դաջված կաշի (կենտրոնում՝ նշաձև ճնշագրող), մեջքը՝ սրճագույն մովլաթով նորոգված, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, կազմաստառը և դոնակի աստառը՝ նախշագրող թուղթ:

Էջ 1բ (կամ պահպանակ Աբ)՝ 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան*:

Էջ 1գ (կամ պահպանակ Բա)՝ 2-րդ՝ «ալ- Բակարա» *սուրայի* սկզբից մինչև 4-րդ *այան* ներառյալ:

Էջ 58բ-61բ՝ արաբերեն աղոթքներ:

Էջ 62 ա-63ա՝ Ալիի փառաբանումը (արաբերեն և օսմաներեն):

Էջ 63ա-64ա՝ օսմաներեն:

Էջ 64բ-65ա՝ Մարգարեի բնութագիրը ըստ Ալիի (արաբերեն):

Էջ 65բ-66ա՝ Մարգարեի տոհմածառը:

Էջ 66բ՝ Աբու Բաքրի արտաքինի նկարագրությունը:

Էջ 67ա՝ Օմարի արտաքինի նկարագրությունը:

Էջ 67բ՝ Օսմանի արտաքինի նկարագրությունը:

Էջ 68ա՝ Ալիի արտաքինի նկարագրությունը:

Էջ 68բ՝ Աստծո էպիտետները:

Էջ 69ա՝ Աստծո գովաբանում:

Էջ 69բ-71բ՝ Աստծո անվանումների մեկնաբանությունը (օսմաներեն):

Էջ 72ա-74բ՝ Աստծո անվանումները և գովաբանում:

Էջ 75ա-83ա՝ հմայիլ (օսմաներեն):

Էջ 83բ-85ա՝ Մուհամմադ մարգարեի անունները:

ՀԵՏԱԳԱՅԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱԸԱՆ

صاحب ومالك/ سنة 1219 في ع ص 87

ՄԸԹ՝ Էջ 86 բ՝ փակցված թուղթ հետևյալ գրությամբ. «EX LIBRIS 3.F.Z.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N40»

Էջ 87բ՝ լատինատառ գրություն՝ Auszüge aus S.Koran (Arabisch-türkisch) (Jahr und Verfasser nicht angebeben!)

Էջ 56բ-58բ՝ օսմաներեն:

Կազմաստառ Բ՝ թասդիկ (ուղղահայաց, սպիտակ ջրաներկով, մանուշակագույն ֆոնի վրա՝ առնված սև և սրճագույն շրջանակի մեջ):

125

A part of the Qur'ān and prayers; MS on Western paper with chain and laid lines; 88 + 2 ff. (number 1 is used for 3 folio numbers); IV(8), VI(20), IV(28), VI(40), IV(48), V(58), II(62), III(68), IV(76), IV(84), III(90), 15,5x11 cm; fully vocalized *nash* script; 9 lines to the page; black ink; writing area 10x4,7 cm, set within a complex frame (brown, yellow).

Sūra headings in watercolor (white, orange or black) set within a multicolor rectangular complex frame (yellow, orange, rose, blue, green, black); *āya* dividers in the form of discs (red); pp. 1a-e, 64a-69b, 88b and doublure 1a, 2a and doublure of the envelope flap ornamented (floral elements, yellow, green, blue, orange, white, rose, green); ff. 85-88 completely colored with watercolor (red, green, orange, blue); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

The binding with envelope flap of black leather; mandorla; back of brown artificial leather (restored); board of cardboard; doublure of ornamented paper.

P. 1b, (or fly leave 1b), 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*).

P. 1c, (or fly leave 2a), 2nd *sūra* (*al-Baqara*) from the beginning up to the 4th *āya* inclusive.

P. 86b, a, pasted paper with scripture: «EX LIBRIS 3.F.Z.», «HAROUTUNE HAZARIAN», «N40».

P. 87a, an Arabic scripture صاحب ومالك/ سنة ١٢١٩ في ع ص

P. 87ba, scripture in latin letters Auszüge aus S. Koran (Arabisch-türkisch) (Jahr und Verfasser nicht angeben!).

Pp. 56b-58b, scriptures in Ottoman Turkish.

Pp. 58b-61b, prayers in Arabic.

Pp. 62a-63a, praising of Ali in Arabic and Ottoman Turkish.

Pp. 63a-64a, scriptures in Ottoman Turkish.

Pp. 64b-65a, expressions of 'Alī on Prophet in Arabic.

Pp. 65b-66a, genealogical tree of Prophet .

Pp. 66b, description of appearance of *Abū Bakr*.

Pp. 67a, description of appearance of *Umār*.

Pp. 67b, description of appearance of *Utmān*.

Pp. 68a, description of appearance of 'Alī.

Pp. 68b, epithets of God.

Pp. 69a, praising of God.

Pp. 69b-71b, commentaries on denominations of God, in Ottoman Turkish.

Pp. 72a-74b, denominations and praising of God, in Arabic.

Pp. 75a-83a, amulet in Ottoman Turkish.

Pp. 83b-85a, denominations of Prophet *Muḥammad*.

Doublure 2, Arabic scripture أمنا وصدقنا (white watercolor, done on violet background, set within a black and brown rectangular frame).

آيات من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسللة. 2+88 ورقة (الورقة 1 مكررة الترقيم). الكراسات: (8)IV, (20)VI, (28)IV, (40)XII, (48)IV, (58)V, (62)II, (68)III, (76)II, (84)IV, (90)II. القياس 11x15.5 سم. الصفحة 9 أسطر بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 4.7x10 سم ضمن إطار

مركب (بني، اصفر). كتبت اسماء السور باللون مائبة (أبيض، برتقالي أو اسود) داخل إطار مركب (اصفر، برتقالي، وردي، أزرق، أخضر، اسود). فواصل الآيات: أقراص حمراء. توجد زخرفات على الأوراق 64-69، 88ب؛ وزخرفات نباتية (اصفر، أخضر، أزرق، أحمر، برتقالي، أبيض، وردي) على بطانة الدفتين العليا والسفلى وبطانة الأذن؛ ولونت الأوراق 85-88 بالكامل باللون مائبة. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد ذو لسان؛ جلد اسود؛ في وسطه وحدة زخرفية، كعب الكتاب جلد بني مشمع. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق مزخرف. السورة الأولى (الفاتحة)، الصفحة 1ب (أو ورقة الحفظ 1).

السورة رقم 2 (البقرة) من البداية حتى الآية 4، على الصفحة 1ج (أو ورقة الحفظ 1).

ملصق: «N40»، «HAROUTUNE HAZARIAN»، «EXLIBRIS 3.F.Z.»، الصفحة 86ب.

"صاحب ومالك/ سنة ١٢١٩ في ع ص"، الصفحة 87أ.

كتابة باللاتينية، الصفحة 87ب:

Auszüge aus S.Koran (Arabisch-türkisch) (Jahr und Verfasser nicht angeben!)

بقلم أحمر "هاقوب كريكور جرجريان".

باللغة العثمانية: "هذا يدي انه شريف"، الصفحات 56ب-58ب.

صلوات باللغة العربية، الصفحات 58ب-60ب.

باللغة العربية: "هذه صلوات"، الصفحات 60ب-61ب.

باللغتين العربية والعثمانية: "هذا خليفه شريف"، الصفحات 62أ-63أ.

باللغة العثمانية: "وصف النبي"، الصفحات 63أ-64أ.

وصف على بن ابي طالب للرسول الكريم؛ باللغة العربية، الصفحات 64ب-65أ.

باللغة العربية: "اسم قصي جد النبي"، الصفحات 65ب-66أ.

باللغة العربية: "هذا خليفه ابي بكر رضي الله عنه"، الصفحة 66ب.

باللغة العربية: "هذا خليفه عمر رضي الله عنه"، الصفحة 67أ.

باللغة العربية: "هذا خليفه عثمان رضي الله عنه"، الصفحة 67ب.

باللغة العربية: "هذا خليفه علي رضي الله عنه"، الصفحة 68أ.

باللغة العربية: "صفت الهي الله جل شاناه لا اله غيره"، الصفحة 68ب.

باللغة العربية: "هذا دُعا اسم عظيم"، الصفحة 69أ.

باللغة العثمانية: "هذا شرح اسماء الحسني"، الصفحات 69ب-71ب.

اسماء الله الحسنى، الصفحات 72أ-74ب.

ججابات باللغة العثمانية، الصفحات 75-83أ.

"هذا شرح الخلق الباقي"، الصفحة 76أ.

"هذا اسماء النبي صلى الله عليه وسلم"، الصفحات 83ب-85أ.

"امنا صدقنا"، بطانة الدفة السفلى.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով (թերթ 199-224՝ արևմտյան թուղթ՝ ճնշագծերով և լուսագծերով): ԹԵԴԹ՝ 451: ՊԼՄԿ IV(8), VI(20), IV(28), VI(40), IV(48), VI(60), IV(68), VI(80), IV(88), VI(100), IV(108), VI(120), IV(128), VI(140), IV(148), VI(160), IV(168), VI(180), IV(188), VI(200), III(206), VII(220), VIII(236), II(240), VIII(256), II(260), VIII(276), II(280), VIII(296), II(300), VIII(316), II(320), VIII(336), II(340), VIII(356), II(360), VIII(376), II(380), VIII(396), II(400), VIII(416), II(420), VIII(436), II(440), VIII-5 (451): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ՝ 9x6 սմ: ՏՈՂ՝ 9: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նսախ, սև թանաք (թերթ 199-224՝ այլ ձևեր): ԳԼՄԴԱՄՇՏ՝ 5x3,5 սմ (233 թերթի գրադաշտը արևմտյան է, ոսկի շրջանակի մեջ):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, այսինքն միայնակի
բաժանված են կարմիր կետերով:

ԿԱԶՄ՝ դոնակով սրճագույն կաշի, դրոշմագարդ (ծաղկային տարրեր): Միջուկը՝
ստվարաթուղթ, աստառը՝ թուղթ:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ՄԸԹ՝ Ա կազմաստառին փակցված սպիտակ թուղթ՝ թռչնի պատկերով, լատի-
նատառ և արաբատառ գրություններ. «EX LIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN», هاقوب
كريكور جرجريان (Հակոբ Գրիգոր Ջերջրյան)

Էջ 1ա՝ արաբատառ անընթեռնելի գրություն:

996

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper with laid lines (ff. 199-224 –
Western paper with chain and laid lines); 451 ff.; IV(8), VI(20), IV(28), VI(40), IV(48), VI(60),
IV(68), VI(80), IV(88), VI(100), IV(108), VI(120), IV(128), VI(140), IV(148), VI(160),
IV(168), VI(180), IV(188), VI(200), III(206), VII(220), VIII(236), II(240), VIII(256), II(260),
VIII(276), II(280), VIII(296), II(300), VIII(316), II(320), VIII(336), II(340), VIII(356), II(360),
VIII(376), II(380), VIII(396), II(400), VIII(416), II(420), VIII(436), II(440), VIII-5 (451), 9x6
cm; fully vocalized *nash* script; 9 lines to the page; black ink

(ff. 199-224 different handwriting); writing area 5x3,5 cm; (the writing area of f. 233 is set
within a gold frame).

Sūra headings in red; *āya* dividers in the form of dots (red).

The binding together with envelope flaps of brown leather; mandorla; board of cardboard,
double of paper.

The MS is complete.

On double A paper with a bird image is pasted with the following scripture in Latin and
Arabic letters: «EX LIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN», هاقوب كريكور جرجريان (Hagop Krikor
Djerdjerian).

P. 1a, an illegible scripture in Arabic letters.

996

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة أما الأوراق من 199-224 فهي أوراق غربية بخطوط
ممددة ومسلسلة وهي نسخة مختلفة. 451 ورقة. الكراسات: IV(8), VI(20), IV(28), VI(40), IV(48), VI(60),
IV(68), VI(80), IV(88), VI(100), IV(108), VI(120), IV(128), VI(140), IV(148), VI(160),
IV(168), VI(180), IV(188), VI(200), III(206), VII(220), VIII(236), II(240), VIII(256), II(260),
VIII(276), II(280), VIII(296), II(300), VIII(316), II(320), VIII(336), II(340), VIII(356), II(360),
VIII(376), II(380), VIII(396), II(400), VIII(416), II(420), VIII(436), II(440), VIII-5 (451),
القياس 9x6سم. الصفحة 9 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول (الورقات 199-224 نسخة اخرى). قياس النص
3.5x5سم (النص في الورقة 233 ضمن اطار ذهب). اسماء السور و فواصل الآيات بالأحمر.
التجليد جلد صناعي بني ذو لسان. عليه وحدة زخرفية نباتية، اللوح ورق مقوى، البطانة ورقة عادية.
النسخة كاملة.

مُلصق عليه صورة طير وكتابة بأحرف لاتينية: "EX LIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN" على بطانة الدفة
العليا.

كتابة باللغة العربية: "هاقوب كريكور جرجريان".

كتابة بأحرف عربية تعذر قراءتها، الصفحة 1.

128

Հատվածներ Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1035 թ. Շաբան ամսի 3 (1630 թ.
մայիսի 19): ԳԻԻԶ՝ Իմադ իբն Աբբիմ: ՏԵՂ՝ Շիրազ, Իրան: ՆՅՈՒԹ՝ 1բ-2ա՝ ոսկե
ծաղկանախշերով թուղթ, 3ա-72բ՝ արևմտյան թուղթ, 76ա-100բ՝ արևմտյան թուղթ՝
լուսագծերով, ճնշագծերով, լուսադրոշմ: ԹԵԲԹ՝ 100, չգրված՝ 76ա-77ա, 78ա, 80բ, 81բ-
82ա, 83բ-86ա, 90ա-92ա: ՊԲԱԿ՝ 9IV(72), 3(75), VI(87), IV(95), 5(100): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝
14,5x9,7 սմ: ՏՈՂ՝ 7: ԳԻԲ՝ ձայնավորված նասխ, իսկ աղոթքները՝ *ֆարսի*, սև թանաք,
հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 7,5x4 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի
մեջ (կապույտ, կարմիր, կանաչ, սև, ոսկի): 1բ-2ա՝ ճակատագարդ (բուսական տար-
րեր, կապույտ, նարնջագույն, վարդագույն, սրճագույն, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ զարդանախշ ուղ-
ղանկյան մեջ (ոսկի): Այսինքն բաժանված չեն:

ԿԱԶՄ՝ սև կաշի, դոնակով, կենտրոնում և անկյուններում՝ դրոշմագարդ: Մեջքն
ու դոնակի նախահիմքը՝ սրճագույն կաշի: Դոնակի կենտրոնում և անկյուններում՝
արաբեսկ՝ դրոշմագարդ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ գունավոր նախշա-
գարդ (արաբեսկ) կաշի (կապույտ, նարնջագույն, ոսկի), դոնակի նախահիմքի աստա-
ռը՝ կանաչ սովորական թուղթ:

ԼՈՒՄԱՆՅԱԳԻԵՐ՝

– հավելագրումներ (ոսկի, էջ 48ա, 50բ, 52ա, 58ա, 63ա, 71բ),

– աղյուսակներ (սև ու կարմիր թանաքով, էջ 88ա, 93ա):

Ձեռագիրն ամբողջական է, պարունակում է Ղուրանից ընտրյալ հետևյալ *սու-
րաները*՝ 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» (1բ), 36-րդ՝ «Յա-Սին» (25ա), 48-րդ՝ «ալ-Ֆարհ» (36ա), 56-
րդ՝ «ալ-Վակիհա» (45ա), 62-րդ՝ «ալ-Ջումուա» (51ա), 67-րդ՝ «ալ-Մուլք» (53բ), 73-րդ՝
«ալ-Մուզամմիլ» (58բ), 76-րդ՝ «ալ-Ինսան» (62ա), 78-րդ՝ «ալ-Նաբա» (66ա), 93-րդ՝
«ալ-Դուհա» (69ա), 94-րդ՝ «ալ-Շարհ» (69բ), 102-րդ՝ «ալ-Թաքաուր» (70ա) և 110-րդ՝
«ալ-Նասր» (70բ):

Էջ 78բ-80ա, 81ա, 82բ-83ա, 86բ-89ա, 92բ-100բ՝ արաբերեն և պարսկերեն աղոթքներ:

ԳԲԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱԲԱՆ

Էջ 74ա-75ա.

قد تشرفت باتمام هذه السور من كلام الملك المجيد والادعية الماثورة بعون الله وحسن توفيقه في يوم الثلثا رابع شهر
شعبان ... كتبه العبد الأقل المحتاج الى رحمة ربه الكريم عماد بن اربيم المتوطن بخلجان الشيراز غفر الله لهما في ١٠٣٩

ՄԸԹ՝ Ա աստառ՝ լատինատառ և հայատառ նշում. «EX\LIBRIS\Յ.Բ.Զ.\
HAROUTUNE HAZARIAN\ No 285, 1004»:

129

Some parts of the Qur'ān; place of copy Shiraz, Iran; MS on different types of paper: paper with gold ornaments (pp. 1b-2a), Western paper (pp. 3a-72b), Western paper with watermarks and laid lines, (pp. 76a-100b); 100 ff.; blank pages 76a-77a, 78a, 80b, 81b-82a, 83b-86a, 90a-92a; 9IV(72), 3(75), VI(87), IV(95), 5(100); 14,5x9,7cm; fully vocalized *nash* script; 7 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 7,5x4 cm; entire text set within a complex frame (blue, red, green, black, gold); frontispiece on pp. 1b-2a (vegetal decoration: blue, orange, rose, brown, black, gold).

Sūra headings in white ink and taken in a decorated rectangle (gold).

MS is dated *Sha'abān* 3, 1035 (May 19, 1630); the copyist is *Imād ibn Arbīm*.

Colophon on pp. 74a-75a:

قد تشرفت باتمام هذه السور من كلام الملك المجيد والادعية الماثورة بعون الله وحسن توفيقه في يوم الثلثا رابع شهر شعبان ... كتبه العبد الأقل المحتاج الى رحمة ربه الكريم عماد بن اربيم المتوطن بخلجان الشيراز غفر الله لهما في 1039

Binding of the MS is of leather (black); mandorla and corner pieces; the back and the fore-edge of brown leather; board of cardboard, lining of leather with Arabesque decorations (blue, orange, gold), fore-edge flap of modern paper (green).

Marginal arrangements:

- additions (gold) on pp. 48a, 50b, 52a, 58a, 63a, 71b;
- tables pp. 88a, 93a (black and red).

The MS is complete. It contains the following *sūras*: 18th (*al-Kahf*, p. 1b), 36th (*Yā-Sīn*, p. 25a), 48th (*al-Fath*, p. 36a), 56th (*al-Wāqī'a*, p. 45a), 62nd (*al-Ġumū'a*, p. 51a), 67th (*al-Mulk*, p. 53b), 73rd (*al-Muzzammil*, p. 58b), 76th (*al-'Insān*, p. 62a), 78th (*al-Nabā'*, p. 66a), 93rd (*al-Duḥā'*, p. 69a), 94th (*al-Šarḥ*, p. 69b), 102nd (*al-Takātur*, p. 70a), 110th (*al-Nāṣr*, p. 70b).

Prayers in Arabic and in Persian on pp. 78b-80a, 81a, 82b-83a, 86b-89a, 92b-100b.

On the lining A there is a scripture in Latin and Armenian letters: EX\ LIBRIS\3.F.2.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 285, 1004.

آيات من القرآن الكريم. مكان النسخ: مدينة شيراز في ايران، (174-175). نوع الورق مُعَرَّق بزهور مذهبة، الصفحات 1ب، 2؛ ورق شرقي بخطوط ممددة (صعبة المشاهدة)، الصفحات 3أ-72ب؛ ورق غربي بخطوط ممددة ومسلصلة وعلامة مائية على شكل زهرة ثلاثية الأوراق (الورقة 85)، الأوراق 100-176. 100 ورقة (الفارغة: 177-178، 80ب، 81ب-82، 83ب-86، 89-90، 92-93). عدد الكراس: 9IV(72)، 3(75)، VI(87)، IV(95)، 5(100). القياس 14.5x9.7سم + 6.5سم (الأذن). الصفحة 7 اسطر بالذهب بخط نسخ مشكول. قياس النص 4x7.5سم ضمن إطار مركب (أزرق، أحمر، أخضر، اسود، ذهب). سرلوحة نباتية (أزرق، أخضر، أحمر، اسود، ذهب)، الصفحتان 1ب، 2 بين سطورها غيوم مذهبة عليها زخرفات نباتية (أزرق، وردي، أحمر) كتب في داخلها سورة الكهف بالأبيض. أسماء السور بالأبيض ضمن مستطيل مزخرف برسوم نباتية ضمن مستطيل مزخرف بالذهب، لا توجد فواصل للآيات. تاريخ النسخ 3 شعبان 1039 هـ / (19 آذار-مارس 1630م)؛ اسم الناسخ: "عماد بن اربيم"، الصفحات 74-75. التجليد ذو لسان؛ جلد اسود عليه زخرفات (جلد البني) في الوسط والزوايا. الأذن زخرفة اربيسك؛ اللوح ورق مقوى؛ البطانة جلد عليه وحدات زخرفية من الارابيسك (أزرق، برتقالي، ذهب)، البطانة ورق أخضر عادي.

الهوامش:

إضافات بالذهب لبعض الكلمات الناقصة: (148، 50ب، 52، 58، 63، 71ب).

النسخة كاملة وهي عبارة عن سور مختارة من القرآن الكريم، تحتوي على: البسورة رقم 18 سورة الكهف، الصفحة 1ب، تليها

السورة رقم 36 (يس)، الصفحة 25أ، رقم 48 (الفتح)، الصفحة 36أ، رقم 56 (الواقعة)، الصفحة 45أ، رقم 62 (الجمعة)، الصفحة 51أ، رقم 67 (الملك)، الصفحة 53ب، رقم 73 (المزمل)، الصفحة 58ب، رقم 76 (الانسان) سورة الدهر، الصفحة 62أ، رقم 78 (النبا)، الصفحة 66أ، رقم 93 (الضحى) سورة الصبح، الصفحة 69أ، رقم 94 (الشرح) سورة الاشرار، الصفحة 69ب، رقم 102 (التكاثر)، الصفحة 70أ، رقم 110 (النصر)، الصفحة 70ب.

تلي السور دعاء: "ايها الخلق المطيع الدائب ... في كنف الله تمر بالخير والعافية"، الصفحات 171-174.

من أحاديث الرسول عن سور القرآن، الصفحة 77ب.

صلوات بالفارسية والعربية، على الأوراق: 78ب-80، 81، 82ب-83، 86ب-89، 92ب-100.

جدول واحد على الصفحة 88؛ جدولان (اسود، أحمر)، الصفحة 93.

حاشية:

"قد تشرفت باتمام هذه السور من كلام الملك المجيد والادعية الماثورة بعون الله وحسن توفيقه في يوم الثلثا رابع شهر شعبان ... كتبه العبد الأقل المحتاج الى رحمة ربه الكريم عماد بن اربيم المتوطن بخلجان الشيراز غفر الله لهما في 1039"، الصفحات 74-175.

شعار مكتبة "هاروتيون هازاريان" على البطانة:

EX\ LIBRIS\3.F.2.\ HAROUTUNE HAZARIAN\ No 285, 1004

كتابة حرفية للرقم 1130 باللغة العثمانية مكرر مرات عدة: "بير يوز اوتوز سنه سينيز".

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 876 թվական (1471), որն ըստ արտաքին նշանների կեղծված թվական է: ԳԻԻՉ Մուհամմադ Նուրիի աշակերտներից՝ Հաֆիզ Սալիհ Ռամի: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուրք: ԹԵԼԹ՝ 310 (թ.1՝ դատարկ): ՊԲԱԿ՝ VI(12), 27V(282), VI(294), VIII(310): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 13,5x8,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԲ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 8,5x5 սմ, առնված է բաղադրալ շրջանակի մեջ (կարմիր, կապույտ, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ոսկի հենքի վրա: Այսները միմյանցից բաժանված են կարմիրով եզրագծված ոսկի բուրդակներով, վրան՝ կետեր: Կրկնակի նախազարդ էջեր (2բ, 3ա, 308բ, 309ա, բուսական տարրեր, կապույտ, կարմիր, վարդագույն, ոսկի): Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՍ՝ դոնակով կանաչ գործվածք, անկյուններում մետաղյա եռանկյունիներ (նիզակաձև նախշեր): Բ կազմ՝ կենտրոնում կլոր մետաղյա շրջանակ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստաղը՝ նախազարդ ստվարաթուղթ (բուսական տարրեր, կապույտ): Պահպանակ՝ Ա+Բ, նախազարդ ստվարաթուղթ (բուսական տարրեր, կապույտ):

Էջ 2բ-308ա՝ Ղուրանի ամբողջական տեքստը:

309 բ-310ա՝ արաբերեն աղոթք, ավարտը՝ բուսական տարրերով եռանկյան մեջ (սև, կարմիր, ոսկի):

ԳԲԻ ՀԻՇԱՍԱԿԱԲԱՆ

Էջ 309ա.

"الحمد لله على التمام وصلوة والسلام على محمد سيد الانام وعلى البر واصحابه ذوى الانعام كتبه الفقير حافظ صالح رامى من تلاميذ محمد نورى عفى عنه ربه القادر من هجرة من له العز والشرق 876 هـ"

ՄԼԹ՝ Բ կազմաստաղ՝ հայատառ և լատինատառ գրություն. EX/ LIBRIS / 3.F.2 / HAROUTUNE HAZARIAN/ 284 N 1005.

One-volume copy of the Qur'ān; MS on modern paper; 310 ff. (f. 1 blank); VI(12), 27V(282), VI(294), VIII(310); fly leaves [1+1], ornamented cardboard (vegetal elements, blue); 13,5x8,5 cm.; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 8,5x5 cm.; entire text set within a complex frame (red, blue, black, gold).

Sūra headings in white ink on gold background; *āya* dividers in the form of gold discs with dots and with red periphery; double decoration on pp. 2b-3a,308b-309a (vegetal elements, blue, red, rose, gold); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

876 of *Hijra* (1471) is marked as the date of the copy, which by appearance is a false date; the copyist is *Hāfiẓ Ṣāliḥ Rāmī*, one of the disciples of *Muḥammad Nūrī*.

Colophon on p. 309a:

"الحمد لله على التمام وصلوة والسلام على محمد سيد الانام وعلى البر واصحابه ذوى الانعام كتبه الفقير حافظ صالح رامى من تلاميذ محمد نورى عفى عنه ربه القادر من هجرة من له العز والشرق 876 هـ"

The binding together with envelope flap is of a green tissue; metallic triangle corner pieces (spear-like ornaments), mandorla on binding B; board of cardboard, doublure of ornamented cardboard (vegetal elements, blue).

Pp. 2b-308a, entire Qur'ānic text.

Pp. 309b-310a, prayer in Arabic, the last part set within a triangle with vegetal elements (black, red, gold).

On the doublure B there is a scripture in Latin and Armenian letters: «EX/ LIBRIS / B.F.Z / HAROUTUNE HAZARIAN/ 284 N 1005.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق حديث. 310 ورقات (الفارغة ورقة واحدة). عدد الكراسات: (12)VI، (282)V27، (294)VI، (310)VIII. أوراق الحفظ أ+ب ورق مقوى عليه زخرفات نباتية باللون الأزرق. القياس 8,5x13,5سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 5x8,5سم ضمن إطار مركب (أحمر، أزرق، اسود، ذهب). أسماء السور بالأبيض على أرضية مذهبة. فواصل الآيات أقراص ذهب داخل دائرة حمراء وعليها نقاط زخارف نباتية مزدوجة (أزرق، أحمر، زهري، ذهب)، الصفحات 2ب، 3أ و 308ب، 309أ. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

تاريخ النسخ: 876هـ (1471). من الواضح أنه تم تغييره تاريخ النسخ. اسم الناسخ: "حافظ صالح رامى من تلاميذ محمد نورى"، الصفحة 309أ:

" الحمد لله على التمام وصلوة والسلام على محمد سيد الانام وعلى البر واصحابه ذوى الانعام كتبه الفقير حافظ صالح رامى من تلاميذ محمد نورى عفى عنه ربه القادر من هجرة من له العز والشرق 876 هـ "

التجليد من القماش الاخضر ذو لسان. توجد على زواياه مثلثات معدنية. يوجد على الدفة السفلى دائرة معدنية. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق مقوى عليه وحدات زخرفية نباتية باللون الأزرق.

النسخة كاملة من الصفحة 2ب حتى 308أ.

صلوات باللغة العربية داخل مثلث ذو زخرفات نباتية (أحمر، اسود، ذهب)، الصفحات 309ب-310أ.

الكتابة التالية على الدفة السفلى: "EX/ LIBRIS / B.F.Z / HAROUTUNE HAZARIAN/ 284 N 1005".

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 1686 թ. հունվարի 26-ին (թ. 303ա): ՏԵՂ՝ Աբու ալ-Ուաֆայի մզկիթ (հավանաբար Հալեպում), ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ, լուսան-

ցագծերով, լուսադրոշմ (ծաղկային տարրեր, թերթ 136, 140, 143): ԹԵՂԹ՝ 292 (թթ.14-305; թթ. 304 և 305՝ պահպանակ): ՊՐԱԿ՝ 13(13), 22V(233), III(239), VII(253), III(259), VII(273), III(279), VII(293), III(299), 4(303): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17x11,5 սմ: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասխ*, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ՏՈՂ՝ 15: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11,5x6,5 սմ, առնված է սև և ոսկի բաղադրյալ շրջանակի մեջ:

Սուրաների անվանումները սպիտակ կամ կարմիր՝ առնված սև, կանաչ, սպիտակ, ոսկի ուղղանկյան մեջ (ճակատագարդ), *այաները* միմյանցից բաժանվում են ոսկի բլուրակներով՝ առնված կապույտ, կարմիր գնդերով սև շրջագծի մեջ:

ԿԱԶՄ՝ դրոշմագարդ սրճագույն կաշի, դոնակով, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ, կանաչ գործվածք: Ա և Բ երեսները ոսկի շրջանակով և կետերով՝ կենտրոնում, դոնակը՝ ծաղկագարդ ոսկի: Պահպանակ Բ՝ *Koran, arabe/ Ahmed ibni Omer/ Imam Sdejchi oy?/ Abduloefat/ Année: 1097/*

ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԴԵՐ՝

- ջուղերը ծաղկային տարրերի մեջ՝ սև, կարմիր, կապույտ, ոսկի,
- թաաշիրները կարմիրով կամ ոսկի, *սաջդաները*՝ ոսկի,
- Ձեռագիրը կազմված է 3 տարրեր ձեռագրերից:

Ձեռ. Ա

ԹԵՂԹ՝ 1-11 և 13՝ արևելյան թուղթ (այրվածքի հետքերով): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 15,5x10սմ: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 12x6,5 սմ, առնված կարմիր շրջանակի մեջ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասխ*, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» և 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրաների* անվանումները բացակայում են (1բ, 2ա), ճակատագարդ՝ եռագիծ կարմիր շրջանակ: *Այաները* միմյանցից անջատվում են կարմիր բլուրակներով:

Թերթ 1-11, սկիզբ՝ 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* (1բ), ավարտ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*ի 124-րդ *այա*ի. قال اني جاعلك (11բ): Թերթ 13. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*ի 136-րդ *այա*ի *واسحق واسماعيل* բառերը (թ.13ա), ավարտ՝ 145-րդ *այա*ի *الذين اتوا الكتاب* (13բ):

Ձեռ. Բ

ԹԵՂԹ՝ 1(թ.12.) ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան դեղնավուն թուղթ: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 15,7x10 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասխ* (*նասթալիկի* տարրերով), սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 12x6,5 սմ, առնված կարմիր կրկնակի շրջանակի մեջ:

Թերթ 12, սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*ի 124 *այա*ի *قال للناس اماما قال* ավարտ՝ *وما أنزل الى ابراهيم*

Ձեռ. Գ

2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*ի 142-րդ *այա*ից մինչև Ղուրանի տեքստի ավարտը:

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

اتمام هذا المصحف الشريف على يد افقر الانام احمد بن عمر الامام بجامع حضرت شيخ ابو الوفا عليه ع 303هـ رحمة نبي الجلال والاكرام بي اليوم الثاني من شهر ربيع الاول لسنة سبع وتسعين والالف وهو مائة وسبع وعشرين من المصاحف التي تشرفت كتابتها بدي ...// فالمرجو من الله الكريم ان ينفعني بها يوم // ولا بنون الا // الله بقلب //

بسم الله الرحمن الوحيم // نقبل منا انك انت السميع العليم

والحمد لله رب العالمين

Կազմի դոնակը մեջքից պոկված է, մեջքի կազմի մի մասը՝ թափված:

ՄՆԹ. Էջ 305բ՝ Նուէր Հայաստանի/ Պետ. Մատենադարանին՝ Յակոբ – Գրիկո-
րի/ Փարիզ/ դէկտ. 1963:

Ff Koran, arabe/ Ahmed Ibni Omer/ Imam Sdejchi oy?! Abduloefat/ Année: 1097/
փակագծերում ջնջված անընթեռնելի գրություն:

1022

One-volume copy of the Qur'ān, a complex MS consisting of 3 different manuscripts.

Manuscript A

Ff. 1-11, Oriental paper (with traces of burnt); 15,5x10 cm; writing area 12x6,5 cm; set within a red frame; 13 lines to the page; close to *nash* script; black ink; vocalized, rubrication in red, catchwords; *āya* dividers in the form of discs (red).

Frontispiece – triple red frame, the headings of the 1st and 2nd *sūras* are missing (pp.1b,2a).

P. 1a, scribbling.

Ff. 1-11 ff. - starts with the 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) (p. 1b) up to the following words *قال جاعلك* and *واسمعي* of 124th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) (p.11b); f. 13, starts with the following words *الذين* of the 145th *āya* of the 2nd (*al-Baqara*) *sūra* (p.13b).

Manuscript B

One folio (f.12); Oriental yellowish paper; 15,7x10 cm; 15 lines to the page; vocalized *nash* (with elements of *nasta'liq*); black ink; writing area 12x6,5 cm; set within a red double frame.

F. 12, 124th *āya* of the 2nd (*al-Baqara*) *sūra*: starts with *لِلنَّاسِ أَمَامًا قَالَ..* up to the following words *وما أنزل إلى ابراهيم*

Manuscript C

Starts with the 142nd *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) up to the end of the Qur'ānic text.

The MS is copied in the mosque *Abū al-Wafā* (probably in Aleppo), January 26, 1686 (f. 303a).

The binding is of brown ornamented leather; cover B with envelope flape, board of cardboard, doublure of yellow paper, green tissue; A and B covers with gold frame and dots in the center; envelope flap with floral ornament (gold).

Fly leave 2: Western paper with marginal lines, watermark with floral elements (ff. 136, 140, 143); 292 ff. (ff.14-305; ff.304 and 305 fly leave); 13(13), 22V(233), III(239), VII(253), III(259), VII(273), III(279), VII(293), III(299), 4(303); 17x11,5 cm; vocalized *nash* script; black ink; rubrication in red; 15 lines to the page; writing area 11,5x6,5 cm; set within a complex frame (black gold).

Sūra headings in white or red, set within a rectangular frame (black, green, white, gold); frontispiece; *āya* dividers in the form of gold discs set within a black circle with blue and red dots.

Marginal arrangements:

– *ḡuz'* indications in floral elements (black, red, blue, gold);

– *ta'āshir* in red and gold, *saḡda* in gold.

Colophon on p. 303a:

134

اتمام هذا المصحف الشريف على يد افقر الانام احمد بن عمر الامام بجامع حضرت شيخ ابو الوفا عليه رحمة نبي الجلال والاکرام بي اليوم الثاني من شهر ربيع الاول لسنة سبع وتسعين والف وهو مائة وسبع وعشرين من المصاحف التي تشرقت كتابتها بدي ...// فالمرجو من الله الكريم ان ينفعني بها يوم // ولا ينون الا // الله بقلب //

P. 303b, prayer: بسم الله الرحمن الرحيم // نقبل منا انك انت السميع العليم

والحمد لله رب العالمين

The back of the envelope flap is torn, part of the back cover is worn.

Notes on p. 305b in Armenian Նուէր Հայաստանի/ Պետ. Մատենադարանին՝ Յակոբ – Գրիկորի/ Փարիզ/ դէկտ. 1963 (Donated to State Matenadaran by Hagop Krikor, Paris, 1963).

Note on fly leave 2: *Koran, arabe/ Ahmed Ibni Omer/ Imam Sdejchi oy?! Abduloefat/ Année: 1097/ an effaced illegible scripture in quotes.*

1022

مجلد واحد من القرآن الكريم جُمع من ثلاثة نسخ مختلفة (نرمز لهم ب: أ، ب، ج).

التجليد ذو لسان؛ جلد بني، عليه إطار بالذهب، توجد نقاط مزخرفة على وسطه. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق اصفر، وقطعة قماش خضراء، الأذن نقشات بالذهب.

النسخة أ: الأوراق من 1-11، 13 ورقة الحفظ (ب). الورق شرقي، القياس 10x15.5 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 6.5x12 سم ضمن إطار أحمر بسيط. سرلوحة مزدوجة ضمن إطار ثلاثي أحمر على الصفحتين 1ب، 2أ. أسماء السور غير مكتوبة. فواصل الآيات أقراص حمراء. التعقيية بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

تبدأ النسخة من السورة الأولى (الفاتحة) حتى الآية 124 من السورة رقم2 (البقرة): "قال ابي جاعلك"، الأوراق 1ب- 11ب. الآية 136 من سورة القرة: " واسمعي واسحق" حتى الآية 145: "الذين اوتوا الكتاب". تجربة خط، الصفحة 1أ.

آثار حريق على الأوراق.

النسخة ب: من الورقة 12، الورق اصفر شرقي، القياس 10x15.5 سم. الصفحة 15 سطرا مكتوبة بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 6.5x12 سم ضمن إطار أحمر.

تبدأ النسخة من الآية 124 من سورة البقرة: "لِلنَّاسِ أَمَامًا قَالَ" حتى "وما أنزل إلى ابراهيم"، الورقة 12أب.

النسخة ج: الأوراق 14-305، ورق غربي بخطوط مسلسلة وعلامات مائية، الأوراق 136، 140، 143 (أحرف مزهرة). 292 ورقة (تم ترقيم أوراق الحفظ 304 و305)، عدد الكراسات: 13(13)، 22V(233)، III(239)، VII(253)، III(259)، VII(273)، III(279)، VII(293)، III(299)، 4(303). القياس 11.5x17 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 6.5x11.5 سم ضمن إطار مركب (اسود، ذهب). أسماء السور مكتوبة بالأحمر أو الأبيض ضمن مستطيل (اسود، أخضر، أبيض، ذهب)، فواصل الآيات أقراص بالذهب داخل دوائر بالأسود عليها نقاط ملونة (أزرق، أحمر). مكان النسخ: "جامع ابو الوفا" (من المرجح في حلب) (26 كانون الثاني/يناير 1686)، حاشية: " اتمام هذا المصحف الشريف على يد افقر الانام احمد بن عمر الامام بجامع حضرت شيخ ابو الوفا عليه رحمة نبي الجلال والاکرام بي اليوم الثاني من شهر ربيع الاول لسنة سبع وتسعين والف وهو مائة وسبع وعشرين من المصاحف التي تشرقت كتابتها بدي ...// فالمرجو من الله الكريم ان ينفعني بها يوم // ولا ينون الا // الله بقلب //، الصفحة 303أ.

الهوامش:

التعشير (بالأحمر أو الذهب)، السجديات بالذهب.

الأجزاء داخل زخرفات نباتية (اسود، أحمر، أزرق، ذهب). تتوافق بعض بدايات الأجزاء من أول الكراس (الأوراق 14-220).

صلوة: " بسم الله الرحمن الرحيم // نقبل منا انك انت السميع العليم ... والحمد لله رب العالمين"، الصفحة 303ب.

حاشية باللغة الأرمنية على الورقة 305ب تفيد بأن هذا المخطوط هدية لدار الماتيناداران من قبل هاكوب- كريكور جرجريان، باريس 1963م.

135

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արեւելյան թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 385. ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 9,8x14,2 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք. ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 5,5x9,9 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մեջ (կարմիր):

Մուրաների անվանումները գրված են նասխով և սև թանաքով: Այաները բաժանված են կարմիր կետերով:

ԿԱԶՄ՝ Ա փեղկը և մեջքը բացակայում են, որոնց փոխարեն դեղին հաստ թուղթ է փակցված: Բ փեղկի կազմը սրճագույն կաշի, դոնակը՝ նույն կաշվից է:

ԼՈՒՄԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– հիզբ, ջուզ, թասաշիր, ռուբ՝ և սաջդա՝ կարմիր թանաքով,

– հավելագրումներ և սրբագրություններ:

Ձեռագիրը սկզբից պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 24-րդ այա. واتوا به متشابهها ولهم فيها ازواج:

Պակաս թերթերը փոխարինվել են նորերով՝ թերթ 1-10, 20-22, 79-80, 94-96, 120, 192, 281-282, 317-319 (այլ ձեռք, այլ թուղթ, այսինքնի միջև կարմիր կետերը բացակայում են, էջերի մի մասի վրա շրջանակ չկա):

Ձեռագիրը պակասավոր է: մի շարք թերթերի արանքում պակաս թերթեր.

թերթ 4-5՝ 4-րդ թերթն ավարտվում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 65-րդ այաով, الا امانتي وان هم لا يظنون (սուրա 78-րդ այաով) 78-րդ այաով, ولقد علمتم

թերթ 5-6՝ 5-րդ թերթն ավարտվում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 86-րդ այաով, الناس على حيوة ومن (սուրա 96-րդ այաով) 96-րդ այաով, (اولئك الذين اشتروا الذين,

թերթ 171-172՝ 171-րդ թերթն ավարտվում է 14-րդ՝ «Իբրահիմ» սուրայի 31-րդ այաով, من زوال (սուրա 44-րդ այաով) 44-րդ այաով, قل لعبادي الذين

թերթ 217-218՝ 217-րդ թերթն ավարտվում է 22-րդ՝ «ալ-Հաջ» սուրայի 16-րդ այաով, على ما رزقهم (սուրա 28-րդ այաով) 28-րդ այաով, وان الله يهدي من يهيمه

թերթ 225-226՝ 225-րդ թերթն ավարտվում է 23-րդ՝ «ալ-Մումինուն» սուրայի 89-րդ այաով, وارحمنا (սուրա 109-րդ այաով) 109-րդ այաով, سيقولون الله واننت خير الراحمين

թերթ 229-230՝ 229-րդ թերթն ավարտվում է 24-րդ՝ «ալ-Նուր» սուրայի 37-րդ այաով, وان يكن لهم (սուրա 49-րդ այաով) 49-րդ այաով, وايتاء الزكوة الحق,

թերթ 231-232՝ 231-րդ թերթն ավարտվում է 25-րդ՝ «ալ-Ֆուրկան» սուրայի վերնագրով, سورة الفرقان سبع وسبعون آيات, (սուրա 232-րդ թերթն սկսվում է նույն սուրայի 15-րդ այաով, كانت لهم جزاء ومصيرا

թերթ 282-283՝ 282-րդ թերթն ավարտվում է 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 45-րդ այաով, فان الله كان بعباده, (սուրա 283-րդ թերթն սկսվում է 36-րդ՝ «Յա Սին» սուրայի 28-րդ այաով, وما انزلنا على قومه,

թերթ 292-293՝ 292-րդ թերթն ավարտվում է 38-րդ՝ «Մադ» սուրայի 62-րդ այաով, اولياء ما (սուրա 293-րդ թերթն սկսվում է 39-րդ՝ «ալ-Զումար» սուրայի 3-րդ այաով, وقالوا ما لنا نعبدهم,

թերթ 343-344՝ 343-րդ թերթն ավարտվում է 56-րդ՝ «ալ-Վակիա» սուրայի 90-րդ այաով, كان من اصحاب اليمين, (սուրա 344-րդ թերթն սկսվում է 58-րդ՝ «ալ-Մուջադալա» սուրայի 7-րդ այաով, ان الله بكل شيء

էջ 5ա, 32ա, 67ա, 192ա, 236ա, 246ա, 272ա, 316ա, 343ա՝ դժվար ընթերցանելի կնիք. «محمد»:

էջ 385բ՝ նվիրաբերման հայերեն արձանագրություն. «Նուր Հայաստանի պետկ. Մատենադարանին՝ Յակոբ-Գրիգորի: Փարիզ, Դեկտ. 1963»:

Ձեռագրում նկատելի են խոնավության ու ջրի հետքեր: Բազմաթիվ թերթեր քայքայված են, պատահաբար նույն փակցված: Մի շարք էջեր պատռված են ու ծակ, որոնց վրա բարակ թուղթ է փակցված:

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 385 ff.; 9,8x14,2 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; writing area 5,5x9,9 cm; entire text set within a simple frame (red).

Sūra headings written in *nash* script, in black ink; *āya* dividers in a form of red dots.

The binding is decomposed, cover A and the back are missing. It is replaced with a thick yellow paper. The cover B is of leather (brown) and the envelope flap is of the same leather, in a triangle form.

Marginal arrangements:

– *hizb*, *ğuz*, *ta'asīr*, *rub* and *sağda* in red;

– some missed out and corrected words.

The MS is not complete; it starts with the 24th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*):

واتوا به متشابهها ولهم فيها ازواج

The missing folios are replaced with new ones (ff.1-10, 20-22, 79-80, 94-96, 120, 192, 281-282, 317-319), which have different handwriting and paper.

Between the folios numbered 4 and 5 some ff. are missing. F. 4 ends with the 65th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) ولقد علمتم whereas the 5th folio starts with the 78th *āya* of the same *sūra* الا امانتي وان هم لا يظنون

Between the folios numbered 5 and 6 also some ff. are missing. F. 5 starts with the 86th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) اولئك الذين اشتروا whereas the f. 6 starts with the 96th *āya* of the same *sūra* الناس على حيوة ومن الذين

Between the folios numbered 171 and 172 also some ff. are missing. F. 171 ends with 31st *āya* of the 14th *sūra* ('*Ibrāhīm*) قل لعبادي الذين whereas the f. 172 starts with the 44th *āya* of the same *sūra* من زوال

Between the folios numbered 217 and 218 also some ff. are missing. F. 217 ends with 16th āya of the 22nd sūra (al-Ḥağ) وان الله يهدي whereas the f. 218 starts with the 28th āya of the same sūra على ما رزقهم من بهيمة

Between the folios numbered 225 and 226 also some ff. are missing. F. 225 ends with 89th āya of the 23rd sūra (al-Mu'minūn) سيقولون الله whereas the f. 226 starts with the 109th āya of the same sūra وارحمنا وانت خير الراحمين

Between the folios 229 and 230 also some ff. are missing. F. 229 ends with 37th āya of the 24th sūra (al-Nūr) وايتاء الزكوة whereas the f. 230 starts with the 49th āya of the same sūra وان يكن لهم الحق

Between the folios 231 and 232 also some ff. are missing. F. 231 ends with the heading of the 25th sūra (al-Furqān) سورة الفرقان سبع وسبعون آيات whereas the f. 232 starts with the 15th āya of the same sūra كانت لهم جزاء ومصيرا

Between the folios 282 and 283 also some ff. are missing. F. 282 ends with 45th āya of the 36th sūra (al-Fāṭir) فان الله كان بعباده whereas the f. 283 starts with 28th āya of the 36th sūra (Yā-Sīn) وما انزلنا على قومه

Between the folios 292 and 293 also some ff. are missing. F. 292 ends with 62nd āya of the 38th (Ṣad) sūra وقالوا ما لنا whereas f. 293 starts with 3rd āya of the 39th (al-Zumar) sūra اولياء ما نعبدهم

Between the folios 343 and 344 also some ff. are missing. F. 343 ends with 90th āya of the 56th sūra (al-Wāqī'a) كان من اصحاب اليمين whereas the f. 344 starts from the 7th āya of the 58th sūra (al-Muğādala) ان الله بكل شيء

There is a hardly legible stamp "Muhammad" on pp 5a, 32a, 67a, 192a, 236a, 246a, 272a, 316a, 343a.

There is a donation note on p. 385b in Armenian "A gift to State Matenadaran of Armenia from Hagop Krikor, Paris, Dec.1963".

There are traces of water and humidity. Some ff. are decomposed, torn and pasted, the torn places and holes are covered with a thin paper pasted on. The MS is not restored.

1023

مجلد واحد من القرآن الكريم، الورق شرقي، 385 ورقة، القياس 14.2x9.8سم، الصفحة 13 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول، أسماء السور كذلك بخط النسخ، قياس النص 9.9x5.5سم ضمن إطار أحمر، فواصل الآيات نقط حمراء. التجليد (مفكك) ذو لسان، الدفة العليا غير موجودة، وكذلك الكعب، أما الدفة السفلى ذي لسان وهي من الجلد البني الغامق، الأذن مثلثة من ذات الجلد، لصق ورق اصفر سميك عوضاً عن الدفة العليا والكعب. الهوامش:

إضافات لكلمات ناقصة من النص، وتصحيح بعض الكلمات.

الأحزاب، الأجزاء، التعشير، الأرباع والسجدات بالأحمر.

ختم أسود مقروء بصعوبة: "محمد"، الأوراق: 5، 32، 67، 192، 236، 246، 272، 316، 343.

المخطوط ناقص الأول يبدأ عند الآية 24 من السورة رقم 2 (البقرة) "واتوا به متشابهاً ولهم فيها ازواج".

توجد أوراق كتبت لاحقاً عوضاً عن الأوراق الناقصة، بخط وورق مختلفين، لا توجد فيها نقاط حمراء بين الآيات، بعضها لا إطار لها: هذه الأوراق هي: 1-10، 20-22، 79-80، 94-96، 120، 192، 281-282، 317-319.

هناك نقص بين الورقة 4-5: الورقة 4 تنتهي عند الآية 65 ("ولقد علمتم") من السورة رقم 2 (البقرة) والورقة 5 تبدأ عند الآية 78 من نفس السورة "الا أماني وان هم لا يظنون".

138

بين الورقة 5-6: الورقة 5 تنتهي عند الآية 86 "اوليك الذين اشتروا" من السورة رقم 2 (البقرة) والورقة 6 تبدأ عند الآية 96 من نفس السورة "الناس على حيوه ومن الذين".

بين الورقة 171-172: الورقة 171 تنتهي عند الآية 31 "قل لعبادي الذين" من السورة رقم 14 (ابراهيم) والورقة 172 تبدأ عند الآية 44 من نفس السورة "من زوال".

بين الورقة 217-218: الورقة 217 تنتهي عند الآية 16 "وان الله يهدي" من السورة رقم 22 (الحج) والورقة 218 تبدأ عند الآية 28 من نفس السورة "على ما رزقهم من بهيمة".

بين الورقة 225-226: الورقة 225 تنتهي عند الآية 89 "سيقولون الله" من السورة رقم 23 (المؤمنون) والورقة 226 تبدأ عند الآية 109 من نفس السورة "وارحمنا وانت خير الراحمين".

بين الورقة 229-230: الورقة 229 تنتهي عند الآية 37 "وايتاء الزكوة" من السورة رقم 24 (النور) والورقة 230 تبدأ عند الآية رقم 49 من نفس السورة "وان يكن لهم الحق".

بين الورقة 231-232: الورقة 231 تنتهي بعنوان "سورة الفرقان سبع وسبعون آيات" السورة رقم 25 والورقة 232 تبدأ عند الآية رقم 15 من نفس السورة "كانت لهم جزاء ومصيرا".

بين الورقة 282-283: الورقة 282 تنتهي عند الآية 45 "فان الله كان بعباده" من السورة رقم 35 (فاطر) والورقة 283 تبدأ عند الآية 28 من السورة رقم 36 (يس) "وما انزلنا على قومه".

بين الورقة 292-293: الورقة 292 تنتهي عند الآية 62 "وقالوا ما لنا" من السورة رقم 38 (ص) والورقة 293 تبدأ عند الآية 3 من السورة رقم 39 (الزمر) "اولياء ما نعبدهم".

بين الورقة 343-344: الورقة 343 تنتهي عند الآية 90 "كان من اصحاب اليمين" من السورة رقم 56 (الواقعة) والورقة 344 تبدأ عند الآية 7 من السورة رقم 58 (المجادلة) "ان الله بكل شيء".

إهداء باللغة الأرمنية، الصفحة 385ب:

«Նուէր Հայաստանի պետկ. Մատենադարանին՝ Յակոբ-Գրիգորէ: Փարիզ, Դեկտ. 1963»

(هدية من هاكوب كريكور إلى مكتبة الماتيناداران الحكومية في أرمينيا، باريس، كانون الأول 1963)

على النسخة آثار رطوبة وماء، العديد من الأوراق متناثرة وبعضها ممزقة وملصقة، بعض الأوراق فيها نقص أو ثقوب رمتت قدما بلصق أوراق صغيرة عليها.

1098

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: Թերթերի եզրերը նորոգված են արևելյան, լուսազներով թղթով, լուսադրոշմ պահպանակ F՝ վահանաձև լուսադրոշմ՝ GAMBINO: ԹԵԴԹ՝ 332: ՊԴԱԿ՝ VI(12), II(16), V(26), II(30), V(40), II(44), VI(56), II(60), V(70), II(74), VI(86), II(90), VI(102), V(112), I(114), VI(126), II(130), VI(142), II(146), VI(158), II(162), VI(174), II(178), VI(190), II(194), VI(206), IV(214), II(218), VI(230), II(234), VI(246), II(250), VI(262), II(266), VI(278), II(282), VI(294), II(298), VI(310), I(312), VI(324), II(328), 4(332): 30x19 սմ: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիս, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 19,5x10,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կանաչ, կարմիր, սև, ոսկի): Կրկնակի նախշազարդ էջեր (1բ, 2ա, բուսական տարրեր, երկնագույն, կապույտ, կարմիր, ծիրանագույն, դեղին, մանուշակագույն, սև, սպիտակ, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ծաղկային տարրերով ճակատազարդի մեջ (կապույտ, կարմիր, դեղին, ծիրանագույն, մանուշակագույն, սպիտակ, ոսկի):

ԿԱԶՄ՝ դրնակով սև կաշի, եզրերին ճնշազարդ շրջանակ, կենտրոնում՝ դրոշմազարդ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստաղը՝ մասամբ կաշի, ստվարաթուղթ, կանաչ նախշազարդ թուղթ:

139

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ (ստորաբաժանումներով) գրված կարմիր թանաքով,
- լուսանցազարդ (գրեթե յուրաքանչյուր էջին ծաղկային տարրեր, երկնագույն, սպիտակ, կարմիր, կանաչ, սև, ոսկի):

ՄԼԹ՝ Ն. Բ կազմաստան՝ «Նուեր Մատենադարանին/Վահե Զարինի/ Copenhagen 5-2-66»:

Ձեռագիրը վերանորոգված է, կան խոնավության հետքեր:

1098

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper (the edges of the folios restored with Western paper with chain lines); a shield-shaped watermark "GAMBINO" (fly leaf 2); 332 ff; VI(12), II(16), V(26), II(30), V(40), II(44), VI(56), II(60), V(70), II(74), VI(86), II(90), VI(102), V(112), I(114), VI(126), II(130), VI(142), II(146), VI(158), II(162), VI(174), II(178), VI(190), II(194), VI(206), IV(214), II(218), VI(230), II(234), VI(246), II(250), VI(262), II(266), VI(278), II(282), VI(294), II(298), VI(310), I(312), VI(324), II(328), 4(332); 30x19 cm; fully vocalized *nash* script; 12 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 19,5x10,5 cm; entire text set within a complex frame (green, red, black, gold); double decoration on pp. 1b and 2a (vegetal elements, blue, red, orange, yellow, violet, black, white, gold).

Sūra headings in white ink within a frontispiece with floral elements (blue, red, yellow, orange, violet, white, gold).

The binding together with the envelope flap of black leather; mandorla, ornamented frame on the edges; board of cardboard, doublure of cardboard, leather (partially) and of ornamented green paper.

Marginal arrangements:

- *ghuz* with subdivisions in red ink,
- marginal ornament almost on every page (floral elements, blue, red, green, black, gold).

On doublure B a scripture: «Նուեր Մատենադարանին/ Վահե Զարինի/ Copenhagen 5-2-66» (*Donation to the Matenadaran, Vahe Zarin, Copenhagen 5-2-66*).

MS is restored, some traces of humidity.

1098

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي؛ اجزاءها مرممة بورق غربي بخطوط مسلسلة. علامة مائية على شكل ترس GAMBINO على ورقة الحفظ ب؛ 332 ورقة. الكراسات: VI(12)، II(16)، V(26)، II(30)، V(40)، II(44)، VI(56)، II(60)، V(70)، II(74)، VI(86)، II(90)، VI(102)، V(112)، I(114)، VI(126)، II(130)، VI(142)، II(146)، VI(158)، II(162)، VI(174)، II(178)، VI(190)، II(194)، VI(206)، IV(214)، II(218)، VI(230)، II(234)، VI(246)، II(250)، VI(262)، II(266)، VI(278)، II(282)، VI(294)، II(298)، VI(310)، I(312)، VI(324)، II(328)، 4(332).
 القياس: 19x30 سم. الصفحة 12 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص: 10.5x19.5 سم ضمن إطار مركب (أخضر، أحمر، أسود وذهب). سرلوحة مزدوجة ذات زخرفات نباتية (أزرق فاتح، أزرق، أحمر، أصفر، برتقالي، بنفسجي، أبيض وذهب). أسماء السور بالأبيض على خلفية نباتية مزخرفة (أزرق، أحمر، أصفر، برتقالي، بنفسجي، أبيض وذهب).
 التجليد ذو لسان؛ جلد أسود، عليه إطار مزخرف في وسطه وحدات زخرفية. اللوح ورق مقوى، البطانة من الجلد والورق الأخضر المزخرف.

140

الهوامش:

الأجزاء باللون الأحمر.

زخرفات نباتية (أزرق فاتح، أبيض، أحمر، أخضر، أسود وذهب) على معظم الصفحات.

كتابة باللغة الارمنية واحرف لاتينية على البطانة ب:

«Նուեր Մատենադարանին/ Վահե Զարինի/ Copenhagen 5-2-66»

(هدية الى الماتينادان تقدمة زاهة زارين، كوبنهاغن).

النسخة مرممة، هناك آثار رطوبة.

1114

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արեւմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ (FF PAL – ZZOULI): ԹԵՐԹ՝ 109: ՊՐԱԿ՝ 10V(100), IV(108), I(109): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16,8x22,4 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, անվարժ ձեռագիր: Գրադաշտ՝ 10,2x18,3 սմ:

Մուրաների անվանումները մեծ մասամբ կարմիր թանաքով են: Մյաները բաժանված են կարմիր կետերով:

ԿԱԶՄ՝ կազմի Ա փեղկը բացակայում է: Բ փեղկը հին է, մուգ սրճագույն կաշվից: ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ավելորդ գծեր, արաբերեն տառեր, գրչափորձեր,
- պակաս *այաները* ավելացված են հետևյալ էջերի լուսանցքներում՝ 20բ, 43ա, 47ա, 59բ, 60բ, 61ա, 68բ, 105բ,
- պակաս բառերի լրացումներ. նույնանման բառերն ավելացված են նաև տողերի միջև:

Ձեռագիրը սկզբից ու վերջից պակասավոր է: Սկիզբ 40-րդ՝ «Ղաֆիր» *սուրա* سورة سبوح اسم مكيّة وهي «ال-Աալա» *սուրայի* սկիզբ 87-րդ՝ *المؤمن مكيّة وهي خمس وثمانون*:

Ձեռագրում կան ջրի հետքեր, բայց գրությունը չի վնասվել: Առաջին 27 թերթերը ներքևից մկնակեր են: Թերթ 18-19՝ խոնավությունից առաջացած անցքեր, իսկ 106 և 107 թերթերի լուսանցքները 4 սանտիմետրով պատառոտվել են վերևից ներքև, բայց գրությունը չի վնասվել:

1114

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper with watermark "FF PAL – ZZOULI"; 109 ff.; 10V(100), IV(108), I(109); 16,8x22,4 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; unskilful handwriting; writing area 10,2x18,3 cm.

Sūra headings written in red ink, *āya* dividers in a form of red dots. The binding is missing except the cover B which is of old leather (obscure brown).

Marginal arrangements:

- marks, letters of Arabic alphabet;
- the missing *āyas* (pp.. 20b, 43a, 47a, 59b, 60b, 61a, 68b, 105b);
- some missed out words. Sometimes the same words are added between the lines.

The MS is not complete both in the beginning and at the end. Starts with the 40th *sūra* (*Gāfir*) سورة سبوح اسم مكيّة وهي خمس وثمانون and continues up to the beginning of the 87th *sūra* (*al-ʿA lā*) سورة سبوح اسم مكيّة وهي

141

Ктебہ الفقیر الحقیر السید حافظ مصطفیٰ المعروف بثمرجی زادہ من تلامیذ الحاج حافظ مصطفیٰ الحلونی 306 p. المعروف بحلواجی زادہ

ՄՆԹ. ԹԵՐԹ 307բ՝ փակցված սպիտակ թուղթ՝ թռչնի պատկերով, լատինատառ գրություն. «EX LIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN»

1150

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with chain and laid lines and watermark (crown-shape on ff. 4,5,6,...., 306,307); 307 ff., pp.1 and 2a blank; 3(3), IV(11), 1(12), V(22), 3(25), IV(33), VI(45), IV(53), 2(55), IV(63), IV(71), VI(83), IV(91), VI(103), IV(111), VI(123), IV(131), VI(143), IV(151), VI(163), IV(171), VI(183), IV(191), VI(203), IV(211), VI(223), IV(231), VI(243), IV(251), VI(263), IV(271), VI(283), V-1(292), VIII-1(307): fly leaves [1+1]; 16,8x11 cm; fully vocalized *nasḥ* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 11,5x6 cm, entire text set within a complex frame (black, gold).

Sūra headings in white ink within a gold rectangle; *āya* dividers in the form of discs (gold); double decorated pp. 2b and 3a (floral elements on gold background, dark blue, violet, black); the headings of the 1st *sūra* (*al-Fāṭiḥa*) and 2nd *sūra* (*al-Baqara*) are missing; and the text is 7 lines to the page; catchwords at the bottom of every verso page (black).

The copyist is *Hāfiẓ Mustafā* (known as *Tamarġī Dadeh*).

Colophon on page 306 b: حافظ مصطفیٰ المعروف بثمرجی زادہ من تلامیذ الحاج حافظ مصطفیٰ الحلونی المعروف بحلواجی زادہ

Binding covered by a tissue (red), board of cardboard, doublure of paper (light brown).

Marginal arrangements:

- *ḥizb* and *sağda* in red ink.

- *ğuz'* in marginal ornaments (florals, blue, violet, black, gold).

The MS is complete.

Pp. 2b-305b, entire Qur'anic text.

Pp. 306a, b, a prayer for preservation of Qur'an.

P. 307b, a pasted white paper with a bird image and a scripture in Latin letters: «EX LIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN».

1150

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة وعلامات مائية (على شكل تاج، الأوراق: 4، 5، 6، ...، 306، 307). 307 أوراق (الفارغة: الورقة 1، الصفحة 2)، الكراسات: 3(3)، IV(11)، 1(12)، V(22)، 3(25)، IV(33)، VI(45)، IV(53)، 2(55)، IV(63)، IV(71)، VI(83)، IV(91)، VI(103)، IV(111)، VI(123)، IV(131)، VI(143)، IV(151)، VI(163)، IV(171)، VI(183)، IV(191)، VI(203)، IV(211)، VI(223)، IV(231)، VI(243)، IV(251)، VI(263)، IV(271)، VI(283)، V-1(292)، VIII-1(307): أوراق الحفظ: (أ+ ب). القياس 11x16.8 سم. الصفحة 15 سطراً بالأصفر بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 6x11.5 سم ضمن إطار مركب (أسود، ذهب). أسماء السور بالأبيض على أرضية مذهبة. فواصل الآيات: اقراص ذهب. سرلوجة نباتية مزدوجة (زخرفات أزرق غامق، بنفسجي، أسود على أرضية مذهبة)، 2ب، 3أ؛ لم تكتب اسمي السورتين الأولى (الفاتحة) والثانية (البقرة)؛ يوجد ضمن السرلوجة نص بسبعة أسطر. التعقيبة بالأصفر أسفل الصفحة ب من كل ورقة. اسم الناسخ حافظ مصطفیٰ المعروف بثمرجی زادہ.

There are some traces of water, but the writing area is not damaged. First 27 ff. have traces of mice bites. Ff.18,19 have holes accounted for humidity and the margins of ff. 106 and 107 are torn of about 4 cm, with no harm for the writing area. The MS is not restored.

1114

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي، عليه خطوط مسلسلة بحدود أربعة خطوط في كل صفحة تقريباً، علامات مائية: مائية: FF PAL-ZZOULI؛ 109 أوراق، عدد الكراسات: V10(100)، IV(108)، I(109). القياس 16.8x22.4 سم، الصفحة 13 سطراً بالأصفر بخط نسخ مشكول؛ الخط غير متقن. قياس النص 10.2x18.3 سم، أسماء السور بالأحمر، نقطة حمراء بين كل آيتين. التجليد غير موجود، توجد الدفة السفلى فقط وهي من الجلد البني القديم غامق اللون. المخطوط ناقص الأول والآخر. يبدأ عند السورة رقم 40 (غافر) "سورة المؤمن مكية وهي خمس وثمانون" وينتهي ببداية السورة رقم 87 (الأعلى) "سورة سبح اسم مكيه وهي".

الهوامش: خطوط، أحرف الأبجدية العربية، تجربة قلم. آيات أضيفت فيما بعد، الأوراق: 20ب، 43أ، 47أ، 59ب، 60ب، 61أ، 68ب، 105ب. وأضيفت كذلك بعض الكلمات الناقصة عند النسخ وكذلك ما بين السطور في صفحات مختلفة من المخطوط. آثار رطوبة على النسخة، لكن النص لم يتأثر، الأوراق الـ27 الأولى مخرومة في أسفل اليسار بسبب قرصة فأر، الورقتين 18-19 فيهما ثقب صغير ناتج عن الرطوبة والورقتين 106-107 ممزقتين من هامشيهما بعرض 4 سم تقريباً من الأعلى إلى الأسفل لكن النص لم يتأثر.

1150

1 Հատոր Ղուրան: ԳՐԻԶ՝ Հաֆիզ Մուստաֆա (հայտնի որպես Սամարջի Զադե):

ՆՅՈՒԹ արևմտյան թուղթ՝ ձևազներով, լուսազներով և լուսադրոշմով (թափառ, թթ. 4,5,6..., 306, 307): ԹԵՐԹ՝ 307, չգրված՝ թ. 1, էջ 2ա: ՊԸԱԿ՝ 3(3), IV(11), 1(12), V(22), 3(25), IV(33), VI(45), IV(53), 2(55), IV(63), IV(71), VI(83), IV(91), VI(103), IV(111), VI(123), IV(131), VI(143), IV(151), VI(163), IV(171), VI(183), IV(191), VI(203), IV(211), VI(223), IV(231), VI(243), IV(251), VI(263), IV(271), VI(283), V-1(292), VIII-1(307): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16,8x11 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11,5x6 սմ, առնված բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, ոսկի):

*Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ոսկի ուղղանկյան մեջ: Այաները միմյանցից բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Կրկնակի նախազարդ էջեր՝ 2բ, 3ա (ոսկու վրա ծաղկային տարրեր, մուգ կապույտ, մանուշակագույն, սև), 1-ին «ալ-Ֆաթիհա» և 2-րդ «ալ-Բակարա» *սուրաների անվանումները գրված չեն, տեքստը գրված է 7 տողով: Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով՝ յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:**

ԿԱԶՄ՝ կարմիր գործվածք: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ բաց սրճագույն թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- *հիզբ* և *սաջդա*՝ կարմիր թանաքով,

- *ջուզ*՝ նշված են լուսանցազարդերով (ծաղկազարդ, կապույտ, մանուշակագույն, սև, ոսկի):

Ձեռագիրն ամբողջական է:

Էջ 2բ-305բ՝ Ղուրանի ամբողջական տեքստ:

Էջ 306ա, բ՝ աղոթք ի պահպանություն Ղուրանի:

حاشية، الصفحة 306ب: "كتبه الفقير السيد حافظ مصطفى المعروف بثمرجي ذاته من تلاميذ الحاج حافظ مصطفى الحلوي المعروف بحلواجي ذاته".
التجليد من القماش الاحمر. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق بنفسجي.
الهوامش:
الاحزاب والسجدات باللون الأحمر.
الأجزاء ضمن زخرفات نباتية (أزرق، بنفسجي، اسود، ذهب).
ثلاثة أختام على الورقة 2 وآخر على الورقة 307 باللون الأخضر: "محمد عارف".
النسخة كاملة.
النص القرآني كامل (2ب-305ب).
صلوات، الورقة 360أ.ب.

ملصق يحتوي رسم طائر وكتابة، الصفحة 307ب: «EXLIBRIS/ HAROUTUNE HAZARIAN»

1179

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ ճնշատող թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 267+1 (1-ին էջը կրկնված է), չգրված՝ 1ա: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ՝ 27x19,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասխ, սև թանաքով: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 18,5x11 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, կապույտ, ոսկի): Էջ 1բ՝ նախազարդ թուղթ (բուսական տարրեր, կարմիր, նարնջագույն, կանաչ, կապույտ, սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: Այաները բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- հիզբ, ռուբ՝ սև թանաքով,
- ջուզ, սաջդա՝ կարմիրով:

ԿԱԶՄ՝ սրճագույն մաշված ճնշազարդ կաշի, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ,Գ, նախազարդ թուղթ բուսական տարրերով (կարմիր, նարնջագույն, կանաչ, կապույտ, սև, ոսկի):

Ձեռագիրը պակասավոր է. բացակայում են 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 44-45-րդ այաները (194բ), 36-րդ՝ «Յա-Սին» սուրայի 29-83-րդ այաները (264ա), վերանորոգման ժամանակ «Յա-Սին» սուրայի հերթականությունը խախտվել է, պակասում են 1-64 այաները (258բ):

1179

One-volume copy of the Qur'an; MS on paper (prepared with mistara); 267+1 ff. (p.1 is repeated); blank page 1a; fly leaves [1+2]; ornamented paper with vegetal elements (red, orange, green, blue, black, gold); 27x19,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 18,5x11cm; entire text set within a complex frame (black, blue, gold); p. 1b is ornamented with vegetal elements (red, orange green, blue, black, gold).

Sūra headings in red ink; āya dividers in a form of gold discs; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Marginal arrangements:

- *hizb*, *rub* 'in black ink;
- *sağda* in red ink.

144

Binding of leather with a decoration (brown), board of cardboard, lining of modern paper (yellow).

MS is not complete, the 44-45th āyas of the 35th sūra (*Fāṭir*) (194b), and 29-83rd āyas of the 36th sūra (*Yā-Sīn*) (264a) are missing. During the restoration the order of folios in 36th sūra (*Yā-Sīn*) was broken, 1-64 āyas are missing.

1179

մյուս մասերում: Մեծ Պատմությունը (1-ին էջը կրկնված է), չգրված՝ 1ա: Մեծ Պատմություն՝ 27x19,5 սմ: Տող՝ 15: Գիր՝ ճայնավորված նասխ, սև թանաքով: Գրադաշտ՝ 18,5x11 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, կապույտ, ոսկի): Էջ 1բ՝ նախազարդ թուղթ (բուսական տարրեր, կարմիր, նարնջագույն, կանաչ, կապույտ, սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: Այաները բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

1203

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1187թ. Շաաբան ամսվա 7-ը (1773 թ., հոկտեմբերի 23): ԳՐԻՉ՝ Աբու Բաբր, Հաֆիզ ալ-Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան դեղնավուն, փայլուն, արծաթաշաղ թուղթ է՝ ճնշազարդով: ԹԵՐԹ՝ 306+1 (162-րդ էջը կրկնվում է): ՊՐԱԿ՝ V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), VI(142), IV(150), VI(162), IV(170), VI(182), IV(190), VI(202), IV(210), VI(222), IV(230), VI(242), V(252), IV(260), IV(268), 1(269), V(279), VI(291), VIII(307): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ՝ 13,7x9,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9,5x5,3 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև և ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ ծաղկային տարրերով (կապույտ, կարմիր, սպիտակ, ոսկի, բաց նարնջի, մանուշակագույն) նախազարդ ուղղանկյան մեջ: Այաները բաժանված են սևով եզրագծված ոսկի վեց բոլորակներով, եզրագծի վրա վեց կետ (նարնջագույն կապույտով):

Կրկնակի նախազարդ էջեր (1ա⁷, 2բ)⁷ ծաղկային տարրերով (կապույտ, մանուշակագույն, նարնջի, սև, կարմիր, ոսկի): Տեքստի 7 տողերը գրված են սև թանաքով, սպիտակ ֆունի վրա և առնված ոսկի ուղղանկյան մեջ (աջ և ձախ կողմերը հյուսային տարրերով):

Սուրաների անվանումները գրված չեն: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում՝ հորիզոնական:

⁷ 1-ին թերթը առանձին է պահվում, 1բ էջի նկարագրությունը (1-ին «ալ-Ֆաթիհա» սուրա) համապատասխանում է 2ա էջի (2-րդ «ալ-Բակարա» սուրա) նկարագրությանը:

145

ԿԱԶՄ՝ Ա փեղկը և մեջքը փիրուզագույն, տեղ-տեղ մաշված գործվածք է, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ մարմարյա թուղթ (մանուշակագույն, կապույտ, դեղին): Բ կազմը՝ մոմապատ փիրուզագույն գործվածք: Պահպանակ՝ Ա, Բ, Գ (վերջից), Ա՝ դեղնավուն թուղթ, Բ՝ դրոշմագարդ (ծաղկային տարրերով) թուղթ. Բա՝ դեղնավուն, Բբ՝ փիրուզագույն լաքապատ թուղթ, Գ՝ մարմարյա թուղթ (կապույտ, դեղին, մանուշակագույն):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– *hizb*՝ կարմիր թանաքով,

– *սաջդա* և *ջուզ*՝ սպիտակ թանաքով, ոսկու վրա, զարդանախշերի մեջ (ծաղկային տարրեր՝ կապույտ, սպիտակ, կարմիր, մանուշակագույն, ոսկի): *Ջուզերի* թվերն ավելացված են հետագայում՝ սև մատիտով զարդի կողքին՝ հինդու-արաբական թվերով,

– էջ 305բ՝ սև թանաքով վատ ընթեռնելի արաբատառ գրություն՝

يوم [کياغی] ظاهر اغا و [صحب] شريف فاطمی /// [عمر] النبر ما /// /// /// و من کمار

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

էջ 306բ (կարմիր թանաք) .

الحمد لله والذي يسير لنا التمام. والصلوة والسلام على محمد سيد الانام. وعلى اله واصحاب ذوى الاحترام. حشرنا الله معهم اية دار السلام. كتبه الفقير ذو الاثم المحتاج /// رب العلام. ابو بكر حافظ القران. غفر الله له واوالد و الجميع اهل الايات. بحرمة القران و كان فراغى من تحرير هذا المصحف الشريف قي اول شعبان. وصل على سيدني عدنان سنة ١١٨٧ ٧ شعبان

Ձեռագրի որոշ պրակներ առանձնացված են, կան խոնավության հետքեր, կազմի փեղկերն անջատված են:

1203

One-volume copy of the Qur'ān; MS on yellowish glossy, silver sprinkled paper with laid lines; 306+1 ff. (double pagination in ff. 162), V(10), VI(22), IV(30), VI(42), IV(50), VI(62), IV(70), VI(82), IV(90), VI(102), IV(110), VI(122), IV(130), VI(142), IV(150), VI(162), IV(170), VI(182), IV(190), VI(202), IV(210), VI(222), IV(230), VI(242), V(252), IV(260), IV(268), 1(269), V(279), VI(291), VIII(307); 3 fly leaves (ABC) (at the end), A- modern yellowish paper, B-embossed, decorated paper (floral elements), Ba yellowish paper, Bb – turquoise lacquered, C- marbled paper (blue, yellow, purple); 13,7x9,5 cm; 15 lines to the page, black ink with rubrication; fully vocalized *nash* script; writing area 9,5x5,3 cm; entire text set within a complex frame (floral design, red, black, gold).

Sūra headings in white ink within a decorated rectangular (blue, red, white, gold, light orange, purple); *āya* dividers in the form of a gold disc divided into 6 parts, 6 dots on the black circumference; double illuminated opening page (pp. 1b⁸-2a) decorated gold rectangular on cloudbend (floral design, blue, purple, orange, black, red, gold); *sūra* headings are missing; horizontal catchwords on every verso page.

Dated 7 Sha'aban 1187 (October 23, 1773); copied by *Abū Baqr* (*Ḥafīz al-Qur'ān*); p. 306b colophon in red ink:

⁸ The first folio is held separately. The description of the p. 1b (1st *sūra* – *al-Fāṭi'a*) corresponds to the description of the p. 2a.

الحمد لله والذي يسير لنا التمام. والصلوة والسلام على محمد سيد الانام. وعلى اله واصحاب ذوى الاحترام. حشرنا الله معهم اية دار السلام. كتبه الفقير ذو الاثم المحتاج /// رب العلام. ابو بكر حافظ القران. غفر الله له واوالد و الجميع اهل الايات. بحرمة القران و كان فراغى من تحرير هذا المصحف الشريف قي اول شعبان. وصل على سيدني عدنان سنة ١١٨٧ ٧ شعبان.

Cover A and the back of the binding of turquoise, worn-out weft; cover B of turquoise weft covered with candle, board of cardboard, doublure of marbled paper (blue, yellow, purple).

Marginal arrangements;

– *hizb* in red;

– illuminated *sağda* and *ğuz* indications (floral design), number of *ğuz* (hindu-arabic numerals) added later with black pencil close to the illustration.

P. 305b hardly legible note in black ink:

يوم [کياغی] ظاهر اغا و [صحب] شريف فاطمی /// [عمر] النبر ما /// /// /// و من کمار

Separated quires and boards, traces of humidity.

1203

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة مصفر ذو لمعة ومُرَقَّش بالذهب. 1+306 ورقة (الورقة 162 مكررة). عدد الكراسات: (10)V, (22)VI, (30)IV, (42)VI, (50)IV, (62)VI, (70)IV, (82)VI, (90)IV, (102)VI, (110)IV, (122)VI, (130)IV, (142)VI, (150)IV, (162)VI, (170)IV, (182)VI, (190)IV, (202)VI, (210)IV, (222)VI, (230)IV, (242)VI, (252)V, (260)IV, (268)IV, (269)I, (279)V, (291)VI, (307)VIII. ثلاثة أوراق للحفظ في الآخر، الأولى ورقة مصفرة، الثانية ورق بخطوط زخرفية نباتية، الوجه أ مصفر الوجه ب فيروزي مغطى بطبقة من اللكر. الثالثة رخامية (أزرق، اصفر، بنفسجي). قياس المخطوط 9.5x13.7 سم. الصفحة 15 سطر بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 5.3x9.5 سم. ضمن إطار مركب (أحمر، اسود، ذهب). أسماء السور بالأبيض ضمن مستطيل مزخرف بأشكال نباتية (أزرق، احمر، أبيض، برتقالي فاتح، بنفسجي)، فواصل الآيات حلقة سوداء عليها 6 نقاط برتقالية وزرقاء في داخلها أقراص مذهبة.

سرلوحه مزدوجة نباتية (أزرق، بنفسجي، برتقالي، أحمر، اسود، ذهب) على الصفحتين [ب، 2] السطور السبعة للسورة كتبت بالأسود على أرضية بيضاء ضمن مستطيل ذهب على جانبيه زخارف مجدلة. لا توجد أسماء على رأس السور. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تاريخ النسخ السابع شهر شعبان 1187 هـ / (23 تشرين الأول/أكتوبر 1773 م). اسم الناسخ: "ابو بكر".

حاشية بالأحمر: "الحمد لله والذي يسير لنا التمام. والصلوة والسلام على محمد سيد الانام. وعلى اله واصحاب ذوى الاحترام. حشرنا الله معهم اية دار السلام. كتبه الفقير ذو الاثم المحتاج /// رب العلام. ابو بكر حافظ القران. غفر الله له واوالد و الجميع اهل الايات. بحرمة القران و كان فراغى من تحرير هذا المصحف الشريف قي اول شعبان. وصل على سيدني عدنان سنة ١١٨٧ ٧ شعبان"، الصفحة 306ب.

الدفة العليا للكتاب والكعب فيروزي اللون، في اجزاءه قطع قماش مهترنة، اللوح ورق مقوى، البطانة ورق رخامي (بنفسجي، ازرق، اصفر). الدفة السفلى قماش فيروزي مُشَمَّع.

الهوامش:

الأحزاب بالأحمر.

الأجزاء والسجدات بالأبيض على أرضية مذهبة داخل زخرفة نباتية (أزرق، أبيض، أحمر، بنفسجي، ذهب).

تم ترقيم الأجزاء بجانب كل زخرفة لاحقاً بأرقام عربية مشرقية بقلم رصاص اسود.

حاشية تعذر قراءتها: "يوم [کياغی] ظاهراغا و [صحب] شريف فاطمی /// [عمر] النبر ما /// /// /// ومنکمار"، الصفحة 305ب.

دفتي الكتاب وبعض الكراسات منفصلة عن المتن كما هناك آثار رطوبة على الأوراق.

إن السورتين الأولى الفاتحة والثانية البقرة تملكان ذات الوصف من حيث الشكل.⁹

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1229 թ. Ռաջաբ ամսվա 9-րդ օրը՝ (1814 թ. հունիսի 27): ԳՐԻԶ՝ Հաֆիզ Հասան ալ-Հուսնի [ծանոթ] Կարահիսարցի անունով:

ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ (յուրաքանչյուր թերթի վրա կան չորսական գծեր, իսկ մի մասի վրա M և P տառերը և մեկ շարքի վրա հինգ եռանկյունիներ՝ տակը գծով): ԹԵՐԹ՝ 302: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 11,5x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 7,1x12,2 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև, ոսկի): Էջ 1ա՝ ճակատագարդ (բուսական տարրեր, կապույտ, դեղին, վարդագույն, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով ոսկեգույն հենքի վրա: Այսները բաժանված են փոքրիկ շրջանագծերով (ոսկի), որոնց վրա կան երկուական կարմիր և ոսկի կետեր: Էջակապ բառերը՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սև կաշի, դաջվածքներով, եզրերին՝ արաբեսկ ոճի զարդեր, չորս անկյուններում ու մեջտեղում՝ քառանկյուն շրջանակի մեջ ծաղիկներ: Կազմի Ա փեղկը մասամբ անջատված է մեջքից: Դռնակի վրա գրություն՝ لا يمسه الا المطهرون:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

-հիզբ, կարմիր,

-ջուղերը նշված են լուսանցագարդով (վարդագույն, կապույտ, սև և ոսկի):

Ձեռագիրը սկզբից պակասավոր է. սկիզբ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրա:

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 303ա.

Кاتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، 9 ر ب سنة 1229

Ձեռագրի տեքստը վնասված է ջրից:

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with watermark (4 lines to each folio, some with letters M and P and also with 5 triangles on the same level with a line under them); 302 ff.; 11,5x16,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink.

Sūra headings in white ink on a golden coating; *āya* dividers in a form of small gold circles with 2 red and 2 gold dots on them; writing area 7,1x12,2 cm; entire text set within a complex frame (red, black, gold); frontispiece on p. 1a (rose, green, blue, black and gold); catchwords in black.

The Date of copy is the 9th *Rajab*, 1229 of *Hijra* (June 27, 1814). The copyist is *Hāfiẓ Hasan al-Husnī* [known as] *Qarahisari*.

The colophon is on p. 303a:

Кاتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، 9 ر ب سنة 1229.

The binding is of black leather with envelope flap; mandorla, corner pieces, decorated frame. The cover A is partially decomposed from the back. The envelope flap is in a form of

triangle, its frame and ornaments are green, with arabesque ornaments on them and with the following engraving لا يمسه الا المطهرون

Marginal arrangements:

- *hizb* in red;

- *guz* in floral decorations (rose, green, blue, black and gold).

The MS is not complete, it starts with the 2nd (*al-Baqara*) *sūra*.

There are traces of dirt; the writing area is damaged of water.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي، على كل ورقة أربعة خطوط مسلسلة، وعلى بعضها حرفي P.M وخمسة مثلثات على صف واحد تحتها خط، 302 ورقة. القياس 16.5x11.5سم، الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول ومتقن. النص مكتوب ضمن إطار مركب (أحمر، اسود، ذهب)، أسماء السور مكتوبة بالأبيض على أرضية مذهبة، سرلوحه (أحمر، وردي، أخضر، أزرق، اسود، ذهب)، توجد بين كل آيتين دائرة صغيرة مذهبة عليها نقطتين ذهبيتين ونقطتين حمراءتين. التعقيية بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. قياس النص 7.1x12.2سم مع الاطار، تاريخ النسخ " 9 ر ب سنة 1229" (27 حزيران/يونيو 1814)، اسم الناسخ: " حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى".

التجليد جلد اسود عليه وحدات زخرفية. الإطار أرابيسك، توجد أزهار في الزوايا الأربعة والوسط ضمن معين، في أعلاه وأسفله أزهار. لا توجد زخرفات على كعب الكتاب. الدفة العليا منفصلة عن الكعب قليلاً، الجلد متلف في بعض أقسامه، والأذن مثلثة، إطارها وزخرفتها بالأخضر، عليها نصف لوحة زخرفية (أرابيسك) من ذات أسلوب التجليد، حُفر عليها عبارة: "لا يمسه الا المطهرون".

النسخة ناقصة الأول. تبدأ عند السورة رقم 2 (البقرة) حتى السورة الأخيرة. حاشية للناسخ، الصفحة 303: "كتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، 9 ر ب سنة 1229" (27 حزيران/يونيو 1814).

الهوامش:

الأرباع، الأحزاب عند بداية كل جزء، السجديات. زخرفات (وردي، أزرق، اسود وبالذهب) على عدة صفحات. النص متأثر بالماء.

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1265 թ. (1848 հոկտեմբեր 27 -1849 նոյեմբեր 16): ԳՐԻԶ՝ Օսման, Հաջի Ալի էֆենդիի աշակերտներից:

ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ: ԹԵՐԹ՝ 302. ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 9,5x13 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 6x10,2 սմ, առնված է կրկնակի շրջանակի մեջ (կարմիր և ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով ոսկի հենքի վրա: Որոշ սուրաների անվանումները գրված չեն (280ա, 289ա):

Այսները բաժանված են փոքրիկ բոլորակներով (ոսկի), վրան երեք կարմիր կետեր: Էջ 300՝ ոսկեգույն երկու քառանկյունիներ (շուրջբոլորը կանաչ և դեղին են):

ԿԱԶՄ՝ մուգ սրճագույն կաշի՝ զարդանախշ շրջանակ: Կազմը մասամբ նորոգված է, Ա փեղկն անջատված է, մեջքը՝ ընկած:

Էջ 1ա ճակատագարդ, սուրան առնված է կլոր շրջանակի մեջ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

-հիզբ,

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1229 թ. Ռաջաբ ամսվա 9-րդ օրը՝ (1814 թ. հունիսի 27): ԳՐԻՉ Հաֆիզ Հասան ալ-Հուսնի [ծանոթ] Կարահիսարցի անունով:

ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ (յուրաքանչյուր թերթի վրա կան չորսական գծեր, իսկ մի մասի վրա M և P տառերը և մեկ շարքի վրա հինգ եռանկյունիներ՝ տակը գծով): ԹԵՐԹ՝ 302: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 11,5x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասիս*, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 7,1x12,2 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև, ոսկի): Էջ 1ա՝ ճակատագարդ (բուսական տարրեր, կապույտ, դեղին, վարդագույն, սև, ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով ոսկեգույն հենքի վրա: Այսները բաժանված են փոքրիկ շրջանագծերով (ոսկի), որոնց վրա կան երկուական կարմիր եւ ոսկի կետեր: Էջակապ բառերը՝ սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ սև կաշի, դաջվածքներով, եզրերին՝ արաբեսկ ոճի զարդեր, չորս անկյուններում ու մեջտեղում՝ քառանկյուն շրջանակի մեջ ծաղիկներ: Կազմի Ա փեղկը մասամբ անջատված է մեջքից: Դռնակի վրա գրություն՝ لا يمسه الا المطهرون:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

-հիզբ՝ կարմիր,

-ջուզերը նշված են լուսանցագարդով (վարդագույն, կապույտ, սև և ոսկի):

Ձեռագիրը սկզբից պակասավոր է. սկիզբ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*:

ԳՐՉԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 303ա.

كتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، ٩ ر ب سنة ١٢٢٩

Ձեռագրի տեքստը վնասված է ջրից:

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper with watermark (4 lines to each folio, some with letters M and P and also with 5 triangles on the same level with a line under them); 302 ff.; 11,5x16,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink.

Sūra headings in white ink on a golden coating; *āya* dividers in a form of small gold circles with 2 red and 2 gold dots on them; writing area 7,1x12,2 cm; entire text set within a complex frame (red, black, gold); frontispiece on p. 1a (rose, green, blue, black and gold); catchwords in black.

The Date of copy is the 9th *Rajab*, 1229 of *Hijra* (June 27, 1814). The copyist is *Hāfiẓ Hasan al-Husnī* [known as] *Qarahisari*.

The colophon is on p. 303a:

كتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، ٩ ر ب سنة ١٢٢٩

The binding is of black leather with envelope flap; mandorla, corner pieces, decorated frame. The cover A is partially decomposed from the back. The envelope flap is in a form of

triangle, its frame and ornaments are green, with arabesque ornaments on them and with the following engraving لا يمسه الا المطهرون

Marginal arrangements:

- *hizb* in red;

- *guz* in floral decorations (rose, green, blue, black and gold).

The MS is not complete, it starts with the 2nd (*al-Baqara*) *sūra*.

There are traces of dirt; the writing area is damaged of water.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق غربي، على كل ورقة أربعة خطوط مسلسلة، وعلى بعضها حرفي P:M وخمسة مثلثات على صف واحد تحتها خط، 302 ورقة. القياس 16.5x11.5سم، الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول ومتقن. النص مكتوب ضمن إطار مركب (أحمر، اسود، ذهب)، أسماء السور مكتوبة بالأبيض على أرضية مذهبة، سرلوحه (أحمر، وردي، أخضر، أزرق، اسود، ذهب)، توجد بين كل آيتين دائرة صغيرة مذهبة عليها نقطتين ذهبيتين ونقطتين حمراءتين. التعقيبة بالأسود اسفل الصفحة ب من كل ورقة. قياس النص 12.2x7.1سم مع الاطار، تاريخ النسخ "٩ ر ب سنة ١٢٢٩" (27 حزيران/يونيو 1814)، اسم الناسخ: "حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى".

التجليد جلد اسود عليه وحدات زخرفية. الإطار أرابيسك، توجد أزهار في الزوايا الأربعة والوسط ضمن معين، في أعلاه وأسفله أزهار. لا توجد زخرفات على كعب الكتاب. الدفة العليا منفصلة عن الكعب قليلاً، الجلد متلف في بعض أقسامه، و الأذن مثلثة، إطارها وزخرفتها بالأخضر، عليها نصف لوحة زخرفية (أرابيسك) من ذات أسلوب التجليد، حُفر عليها عبارة: "لا يمسه الا المطهرون".

النسخة ناقصة الأول. تبدأ عند السورة رقم 2 (البقرة) حتى السورة الأخيرة. حاشية للناسخ، الصفحة 303: "كتبه حافظ حسن الحُسَني [المعروف] بقره حصارى طول الله عمره وزاده علمه وغفر لوالديه ولاستاذنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات برحمتك يا ارحم الراحمين، ٩ ر ب سنة ١٢٢٩" (27 حزيران/يونيو 1814).

الهوامش:

الأرباع، الأحزاب عند بداية كل جزء، السجديات.

زخرفات (وردي، أزرق، اسود وبالذهب) على عدة صفحات.

النص متأثر بالماء.

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1265 թ. (1848 հոկտեմբեր 27 -1849 նոյեմբեր 16): ԳՐԻՉ Օսման, Հաջի Ալի էֆենդիի աշակերտներից:

ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ: ԹԵՐԹ՝ 302. ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 9,5x13 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասիս*, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 6x10,2 սմ, առնված է կրկնակի շրջանակի մեջ (կարմիր և ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով ոսկի հենքի վրա: Որոշ *սուրաների* անվանումները գրված չեն (280ա, 289ա):

Այսները բաժանված են փոքրիկ բոլորակներով (ոսկի), վրան երեք կարմիր կետեր: Էջ 300՝ ոսկեգույն երկու քառանկյունիներ (շուրջբոլորը կանաչ և դեղին են):

ԿԱԶՄ՝ մուգ սրճագույն կաշի՝ զարդանախշ շրջանակ: Կազմը մասամբ նորոգված է, Ա փեղկն անջատված է, մեջքը՝ ընկած:

Էջ 1ա ճակատագարդ, *սուրան* առնված է կլոր շրջանակի մեջ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

-հիզբ,

– յուրաքանչյուր բ էջի աջ կողմի վերևում, սև մատիտով գրված է *սուրա*ի անվանումը:

– *ջուզ* (իր ստորաբաժանումներով)՝ զարդանախշի մեջ: «ن» (Նիսֆ) տառը գրված է յուրաքանչյուր զույգ *ջուզ*ի զարդանախշի միջև,

– *արտահայտությունը*՝ կարմիրով (սկսած 94-րդ՝ «ալ-Շարհ» *սուրա*ից մինչև ձեռագրի ավարտ):

Ձեռագիրը սկզբից պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» *սուրա*:

Էջ 300բ-302բ՝ Ղուրանի ավարտի աղոթք:

Էջ 300ա՝ հիշատակարան (եռանկյուն ոսկի շրջանակի մեջ).

كتبه الحقيير الفقير المعترف بالعجز والتقصير عثمان ... من تلاميذ الحاج علي ... افندي غفر الله لهم ولوالديهم ولاستاذي ولمن قراء ولمن نظر ولمن سمع ولجميع المؤمنين والمؤمنات برحمتك يا ارحم الراحمين اللهم حسن خطه وزد معرفته امين يا معين سنة خمس وستين ومائتين والف

Ձեռագիրը նորոգված է: Որոշ էջեր նորոգված են թափանցիկ կպչուն թղթով: Բազմաթիվ էջեր շրջանակի մասից պատահաբար մասնաշեղծ են:

1552

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper with watermarks; 302 ff.; 9,5x13 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 6x10,2 cm; entire text set within a double frame (red and gold).

Sūra headings in white ink on a gold background. The headings of some *sūras* are missing (pp. 280a, 289a); *āya* dividers are in a form of small discs (gold) with 3 red dots on it.

Date of copy is 1265 of *Hijra* (October 27, 1848- November 16, 1849). The copyist is *Uṭmān*, from disciples of *Hājī 'Alī effendī*.

The colophon is on p. 300a in a triangle frame (gold). On the same page there are 2 gold quadrangles in the top and in the bottom of the page, painted green and yellow all around.

كتبه الحقيير الفقير المعترف بالعجز والتقصير عثمان ... من تلاميذ الحاج علي ... افندي غفر الله لهم ولوالديهم ولاستاذي ولمن قراء ولمن نظر ولمن سمع ولجميع المؤمنين والمؤمنات برحمتك يا ارحم الراحمين اللهم حسن خطه وزد معرفته امين يا معين سنة خمس وستين ومائتين والف

Pp. 300b-302b, a prayer closing the Qur'ān.

The binding of the MS is of obscure brown leather, with ornaments on it taken in a frame, mandorla. The cover A of the binding is separated, the back is missing.

The top of p. 1a is illustrated and the entire *sūra* (*al-Fātiḥa*) is taken in a round frame. There are many ornaments in the MS (red, green, blue, yellow and gold).

Marginal arrangements:

- *hizb* in red;
- *sūra* name on every page b on the top right corner (black pencil);
- *ḡuz* number within the ornaments (red, blue, green, yellow, gold); ن (*nisf*) is placed between 2 ornaments of the *ḡuz*;
- the expression الله اكبر (red) starting with the 94th *sūra* (*al-Šarḥ*) up to the end of the text.

The MS is incomplete, it starts with the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

MS is restored. On a number of pages scotch tape is pasted. Many ff. of the MS are torn from the part of the frame.

مجلد واحد من القرآن الكريم، نوع الورق غربي بعلامات مائية، 302 ورقة. القياس 13x9.5 سم. الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول ضمن إطار مركب (أحمر وذهب). أسماء السور مكتوبة بالأبيض على أرضية مذهبة، توجد بين كل آيتين دائرة صغيرة مذهبة وعليها ثلاثة نقاط حمراء. قياس النص 10.2x6 سم مع الاطار، تاريخ النسخ 1265 هـ/ (27 تشرين الثاني/نوفمبر 1848- 16 تشرين الثاني/نوفمبر 1849 م)، اسم الناسخ: عثمان من تلاميذ الحاج علي افندي. التجليد ذو لسان؛ جلد بني غامق، عليه زخارف ضمن إطار وفي وسطه مستطيل في داخله أشكال هندسية على شكل مربعات صغيرة. الدفة العليا منفصلة عن المتن، كعب الكتاب غير موجود، الجلد في وضع سيء بشكل عام، الأذن مثلثة ولا زخرفات عليها.

اسم السورة بقلم الرصاص أعلى كل صفحة ب.

حاشية الناسخ ضمن مثلث، صفحة 300أ: "كتبه الحقيير الفقير المعترف بالعجز والتقصير عثمان ... من تلاميذ الحاج علي ... افندي غفر الله لهم ولوالديهم ولاستاذي ولمن قراء ولمن نظر ولمن سمع ولجميع المؤمنين والمؤمنات برحمتك يا ارحم الراحمين اللهم حسن خطه وزد معرفته امين يا معين سنة خمس وستين ومائتين والف".

يوجد عاء ختم القرآن في الورقة 300ب – 302ب.

الورقة 1أ مزخرفة في قسمها العلوي وكتبت السورة بالكامل ضمن دائرة.

حاشية الناسخ (الورقة 1300) ضمن اطار بالذهب، يوجد مستطيل مذهب ضمن اطار احمر؛ الأرضية على طرفي الحاشية خضراء وصفراء في أعلى الصفحة وأسفلها.

الهوامش:

الأحزاب.

زخرفات عديدة بالأحمر، الأخضر، الأزرق، الأصفر وبالذهب.

أرقام الأجزاء ضمن الزخرفات وبالتسلسل، يوجد حرف "ن" (النصف) بين كل زخرفتين فيهما رقم الجزء.

"الله اكبر" بالحبر الأحمر عند السورة رقم 94 (الانشراح) الشرح، وهكذا عند كل سورة إلى نهاية المخطوط.

لم تُكتب أسماء بعض السور وبقيت الأرضية المذهبة فارغة بلا كتابة، الصفحتان 280، 289أ.

النسخة ناقصة من الأول. تبدأ من السورة رقم 2 (البقرة) حتى السورة الأخيرة.

النسخة مرممة، بعض الأوراق لصقت بشريط لاصق، هناك آثار إطار ممزق في عدة صفحات.

1621

Հատված Ղուրանից՝ 5-րդ մասը (*Ջուզ*): ԺԱՄԱՆԱԿ՝ 12-րդ դար (մինչև Հիջրայի 507 թ. (1113 թ. հունիս 18 – 1114 թ. հունիս 6)): ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 47: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 14x17.8 սմ: ՊՐԱԿ՝ V(10), V-1(19), 2V(39), IV(47): ՏՈՂ՝ 5: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասիխ*, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 8x9,4 սմ: Այսները բաժանված են սև շրջանազծերով, կենտրոնում՝ ոսկեգույն և կարմիր կետեր:

ԿԱԶՄ՝ մուգ սրճագույն կաշի՝ արաբեսկով, նախշազարդ շրջանակով: Կենտրոնում՝ դրոշմազարդ:

ԼՈՒՄԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

- էջ 1ա՝ հինգերորդ *ջուզ*,
- *հիզբ* (իր ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր կամ ոսկի,
- ուղղումներ՝ արված կարմիր թանաքով, որոնք մեծ մասամբ վերաբերում են ձայնավորներին:

ՆՎԻՐԱԲԵՐՄԱՆ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 3ա՝

الحمد لله رب العالمين وقف هذا الجز [الجزء] المكرم وما قبله وما بعده فقير عفو ربه علا [علاء] الدين اقبغا بن عبد الله البدرى بن فضل الله يقبله الله ومنه على جميع طوائف المسلمين وجعل مقره بالمدرسة العمريّة البرانية بالشرف الاعارة بدمشق وشرط ان لا يخرج الا معه هو وحده ولا يمليه عبد المسبق سوى يوم واحد او ليلة خمس بدله بعدما سمعه فاتما ائمة

Ալակ»), 98-րդը (էջ 302ա)՝ «Լամ յարուն» («ալ-Բայյինա»), 107-րդը (էջ 303բ)՝ «ալ-Դին» («ալ-Մասաուն»), 111-րդը (էջ 304բ)՝ «ալ-Թաբաթ» («ալ-Մասադ»):

Առանձին թերթ՝ 15,5x12սմ, գրադաշտը՝ 15,5x10,5 սմ, առնված է ոսկե շրջանակի մեջ:

Հիշատակարան՝

كتبه الفقير الحقير الي الله الغلي ولي بن يوسف القسطاموني عفى الله عنهما والجميع المو[من]ين وقد وقع الفراغ في كتابة كلام الله تعالى يوم سبت احد عشر شهر رجب سنة تسع وستين وثمان[////]

և երկու կլոր սև անընթեռնելի կնիք: Քանի որ թերթը ձեռագրից անջատ է, չենք կարող պնդել, որ սույն հիշատակարանը պատկանում է ձեռագրին:

1622

One-volume copy of the Qur'ān; MS on paper; 305 ff. (page numbering 305-2); blank p. 1a; 13,7x20,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 15,5x10,5 cm; entire text set within a simple frame (gold).

Sūra headings in gold; *āya* dividers in the form of discs (gold); pp. 1b and 2a, *shamsiyya* with vegetal elements (black, blue, red, gold) scripture in gold letters on blue background: **الله** (النون) "سورة القلم" الصفحة 286, اسم السورة رقم 70 (ص) "سورة المعارج" الصفحة 288, اسم السورة رقم 76 (الانسان) "هل" الصفحة 293. اسم السورة رقم 78 (النبأ) "عمر" الصفحة 295, اسم السورة رقم 83 (المطففين) "تطيف" الفحة 297, اسم السورة رقم 94 (الشرح) "سورة المنشرح" الصفحة 302, اسم السورة رقم 107 (الماعون) "سورة الدين" الصفحة 303, اسم السورة رقم 111 (المسد) "سورة لم يكن".

Binding of decorated leather (brown), board of cardboard, doublure of green paper.

Marginal arrangements:

– *ta lašīr*, *ğuz* and *ħizb* (with subdivisions) in gold.

MS is complete.

Pp. 2a and 284b, a round, black stamp (illegible).

On doublure A a white paper is pasted with a scripture in Armenian «Վարուժան Սալաթյան, Բեյրութ», «N 3» (Varoujan Salatian, Beirut, N 3) and in Latin letters - "Datée du 15-e siècle".

P. 2a, a note in Arabic: **جل جلا له العلى[////]ابو يوسف حسن حسين امام أعظم محمد صلى الله ابو شافي ابو بكر عمر عثمان علي**

The heading of the 17th *sūra* (p. 144a) is marked as *Ibn Isra'īl* (instead of *Isrā'*), 40th *sūra* (p.237a) – *al-Mu'minūn* (instead of *Gāfir*), 68th *sūra* (p.286a) – *Nūn* (instead of *al-Qalam*), 70th *sūra* (p.288a) – *Šād* (instead of "al-Ma'āriğ"), in 71st *sūra* (p. 289a) the *sūra* heading (*Nūh*) is missing (only *āya* statistics are indicated), 76th *sūra* (p. 293a) – *Hal* (instead of *al-Insān*), 78th *sūra* (p. 295a) – *Ammar* (instead of *Nabā'*), 83rd *sūra* (p. 297a) – *al-Tatfīf* (instead of "al-Muṭaffifin"), 94th *sūra* (p.301a) – *al-Munašrah* (instead of *al-Šarh*), 96th *sūra* (p.301b) – *al-Qalam* (instead of *al-'Aalaq*), 98th *sūra* (p. 302a) – *Lam Yakun* (instead of *al-Bayyina*), 107th *sūra* (p. 303b) – *al-Dīn* (instead of *al-Mā'ūn*), 111th *sūra* (p. 304b) – *al-Tabat* (instead of *al-Masad*).

A separated folio 15,5x12 cm; writing area 15,5x10,5 cm; set within a gold frame; colophon:

كتبه الفقير الحقير الي الله الغلي ولي بن يوسف القسطاموني عفى الله عنهما والجميع المو[من]ين وقد وقع الفراغ في كتابة كلام الله تعالى يوم سبت احد عشر شهر رجب سنة تسع وستين وثمان[////]

and 2 round and black stamps (illegible); as the folio is separated from the manuscript it is questionable of the colophon being a part of it.

مجلد واحد من القرآن الكريم. النوع: ورق عادي. 305 ورقات (المُرَقمة 2-305); الفارغة: 1. القياس 20.5x13.7 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 15.5x10.5 سم ضمن إطار ذهب. أسماء السور بالذهب. فواصل الآيات: دوائر مذهبية. سرلوحه مزدوجة ذات زخرفة نباتية على الصفحتين 1ب، 2أ (أسود، أزرق، أحمر، ذهب). كما توجد سرلوحه (أزرق، أحمر، أسود، أبيض، ذهب) على الصفحتين 2ب، 3أ كتب في أسفلها: "انه القرآن الكريم في كتاب مكتوب لا يمسه الا المطهرون تنزيل من رب العلمين".

تاريخ النسخ: " 11 رجب 869 هـ / (9 أيار/مايو 1465 م). اسم الناسخ: "يوسف قسطاموني".

التجليد جلد بني عليه وحدات زخرفية. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق أخضر.

الهوامش:

الأجزاء، التعشير، الأحزاب بالذهب.

النسخة كاملة.

ختم على: 2، 284ب.

مُلصق باللغة الأرمنية: «Վարուժան Սալաթյան, Բեյրութ», «N 3», بطانة الدفة العليا.

كتب: " احمد[عبد] الله ابو يوسف افندي"; كتابة اخرى بأحرف لاتينية, Datée du 15-e siècle, الصفحة 2. كتب اسم الآية رقم 17 (الاسراء) "اسرائيل", واسم السورة رقم 40 (المؤمنون) "غافر" الصفحة 237, اسم السورة رقم 68 (النون) "سورة القلم" الصفحة 286, اسم السورة رقم 70 (ص) "سورة المعارج" الصفحة 288, اسم السورة رقم 76 (الانسان) "هل" الصفحة 293. اسم السورة رقم 78 (النبأ) "عمر" الصفحة 295, اسم السورة رقم 83 (المطففين) "تطيف" الفحة 297, اسم السورة رقم 94 (الشرح) "سورة المنشرح" الصفحة 302, اسم السورة رقم 107 (الماعون) "سورة الدين" الصفحة 303, اسم السورة رقم 111 (المسد) "سورة لم يكن".

قصاصه (12x15.5سم), قياس النص 10.5x15.5 سم ضمن إطار ذهب; كتب عليها:

"كتبه الفقير الحقير الي الله الغلي ولي بن يوسف القسطاموني عفى الله عنهما والجميع المو[من]ين وقد وقع الفراغ في كتابة كلام الله تعالى يوم سبت احد عشر شهر رجب سنة تسع وستين وثمان[////]".

ختمان دائريان تعذر قراءتهما.

ولأن القصاصه منفصلة عن المخطوط فلا يمكن البت بأن حاشيتها مقصود بها هذه النسخة.

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1131 թվականի Ռամադանի 8-ը (1719 թվականի հուլիս 25): ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 253: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ 22.8x33.3 սմ: ՏՈՂ՝ 14 տող. ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14.2x22.1 սմ., առնված՝ բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կապույտ, կարմիր, կանաչ և ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կրկնակի շրջանակի մեջ (սև, կապույտ, կարմիր, մանուշակագույն և դեղին), իսկ վրայի գրությունը՝ սպիտակ թանաքով՝ ոսկի հենքի վրա: Այսները բաժանված են ոսկեգույն փոքրիկ շրջանազծերով, վրան՝ չորսական կապույտ կետեր:

Նախազագարդ էջեր՝ 3բ, 253:

ԿԱԶՍ՝ վերակազմված:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուգ, հիզբ (իրենց ստորաբաժանումներով), սաջդա,

– էջ 1բ՝ սրբագրություններ,

– կարմիր, կանաչ, բաց կապույտ և ոսկի բազմաթիվ բոլորակներ,

– մի շարք այսաների մեկնություններ,

– վակֆ:

253բ էջին կա հետևյալ հիշատակարանը.

وقد كان تمام هذا الو [نقص] الشريف في اليوم الثامن من شهر رمضان المبارك من شهر سنة احدى وثلاثين ومائة والف ١١٣١ من هجرة من له العز والمجد والشر [ف].

ԾՆԹ.՝ Էջ 1ա, ոսկի հենքով բոլորակ՝ բաց կապույտով գրությունով.

قال الله تبارك ولا

يمسه الا المطهرون

تنزيل من رب العالمين المجيد

الأول من التفسير المسمى بانوار

كنوز التأويل من مصنفات

الفاضل.

Էջ 1ա՝ արձանագրություն.

للامام العالم العامل الولي الكامل الشيخ محمد بن عراق المحدث الصوفي من بحر الكامل، من داوم على قراءتها تيسر له حفظ القرآن

كلام قديم لا يُمل سماعه تنزّه عن تونل وفعل ونية

به اشتقى من كل داء وائه دليل لعلمي عند جهلي وحيرتي

فيا رب متعني بسر حروفه ونور به قلبي وسمعي ومقل [تي]

Մպիտակ թանաքով գրված գրություն՝ ոսկեգույն հենքով ութանկյուն շրջանակի մեջ.

قال الله سبحانه وتعالى قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان ياتوا بمثل هذا القرآن لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا

Էջ 2բ-3ա՝ կրկնակի շրջանակի մեջ (կարմիր, մուգ կապույտ, բաց կապույտ և ոսկի), ոսկի հենքի վրա գրված է առաջին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրան:

Էջ 3բ՝ նախազարդ էջեր, ոսկի հենքի վրա գրություն.

سورة البقرة مائتان وست وثمانون آية

ԾՆԹ.՝ Ա կազմաստառին վերևից փակցված է փոքրիկ թղթիկ՝ վրան գրություն «Վարուժան Սալաթյան, Բեյրութ», իսկ կողքին՝ թիվ 4:

Ձեռագիրը վերանորոգված է: Մի շարք թերթերի վրա թուղթ է փակցված՝ վրան գրություն: Որոշ էջեր շրջանակի մասից վնասված են:

1623

One-volume copy of the Qur'an; MS on Oriental paper; 253 ff.; 22,8x33,3 cm; fully vocalized *nash* script; 14 lines to the page; black ink; writing area 14,2x22,1 cm; entire text set within a complex frame (blue, red, green and gold).

Sūra headings and *āya* statistics in a double frame (black, blue, red, violete and yellow); in white ink on a gold background; the headings of 1st *sūra* (*al-Fātiḥa*) and 2nd (*al-Baqara*) on gold background in a half-page ornament; *āya* dividers in a form of small gold circles with 4 blue dots in them.

The date of the copy is 8th day of *Ramaḍān*, 1131 of *Hijra* (July 25, 1719). On the p. 253b there is the following colophon:

وقد كان تمام هذا الو [نقص] الشريف في اليوم الثامن من شهر رمضان المبارك من شهر سنة احدى وثلاثين ومائة والف ١١٣١ من هجرة من له العز والمجد والشر [ف]

The binding of the MS is of obscure brown leather (new).

Marginal arrangements:

– *ḡuz*’, *ḥizb*’, *rub*’, *nisf* and *saḡda*;

– corrections (p. 1a);

– discs (red, green, light blue and gold);

– *āya* commentaries;

– *waqf* notes.

P. 1a, a disc with gold background on which the following is written (in light blue):

قال الله تبارك ولا يمسه الا المطهرون تنزيل من رب العالمين المجيد الأول من التفسير المسمى بانوار كنوز التأويل من مصنفات الفاضل

p. 1a, notes:

للامام العالم العامل الولي الكامل الشيخ محمد بن عراق المحدث الصوفي من بحر الكامل، من داوم على قراءتها تيسر له حفظ القرآن كلام قديم لا يُمل سماعه تنزّه عن تونل وفعل ونية به اشتقى من كل داء وائه دليل لعلمي عند جهلي وحيرتي فيا رب متعني بسر حروفه ونور به قلبي وسمعي ومقل [تي].

قال الله سبحانه وتعالى قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان ياتوا بمثل هذا القرآن لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا.

P. 253b, an ornament (similar to the p. 3b).

On the doublure A, on the top, a paper is pasted with a typescript in Armenian “Varoujan Salatian, Beirut, 4”.

The MS is restored. On several pages there is a paper pasted with a text on it. Several folios are damaged on the edge of the frame.

1623

مجلد واحد من القرآن الكريم. ورق شرقي، 253 ورقة. القياس 33.3x22.8سم، الصفحة 14 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 22.1x14.2سم. وهو مكتوب ضمن اطار أزرق، أحمر، أخضر، ذهب. اسماء السور ضمن اطار مزخرف جميل (أسود، أزرق، أحمر، بنفسجي، اصفر) والكتابة عليها بالأبيض على أرضية. يوجد بين كل آيتين دائرة ذهبية عليها أربع نقاط زرقاء. تاريخ النسخ: 8 رمضان 1131 / (25 تموز 1719).

التجليد جلد بني غامق حديث. حاشية في نهاية الكتاب: "وقد كان تمام هذا الو [نقص] الشريف في اليوم الثامن من شهر رمضان المبارك من شهر سنة احدى وثلاثين ومائة والف ١١٣١ من هجرة من له العز والمجد والشر [ف]، الصفحة 253ب. الهوامش:

الأجزاء، الأحزاب، الأرباع، الأنصاف، السجدة.

تصحيح بعض كلمات النص، الصفحة 1ب.

دوائر عديدة (أحمر، أخضر، أزرق الكاشف، ذهبي).

كلمة "وقف" على بعض الصفحات.

تفسير بعض الآيات على بعض الصفحات.

كتب بالأبيض ضمن دائرة جميلة جداً ذات ثمانية أقواس وعلى أرضية مذهبة ما يلي: "قال الله سبحانه وتعالى قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان ياتوا بمثل هذا القرآن لا ياتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيرا".

توجد دائرة ذو أرضية مذهبة كتبت عليها بالحبر الأزرق الكاشف ما يلي:

"قال الله تبارك ولا

يمسه الا المطهرون

تنزيل من رب العالمين المجيد

الأول من التفسير المسمى بانوار ...

كنوز التأويل من مصنفات الفاضل"، الصفحة 1أ.

Parts of the Qur'ān; date of copy is XIX c.? MS on regular paper; 30 ff.; 19x29,5 cm; *nash* script; 13 lines to the page; I, VII, XIII lines written in *tuluṭ*. writing area 5x5,5 cm; entire text set within a complex frame (green, orange, blue, grey, black, gold), gold circles between the lines.

I, VII, XIII lines *tuluṭ*. vegetal ornaments taken in a complex frame (green, black).

Sūra headings in white ink taken in a complex decorated frame (blue, sky blue, red, yellow); *āya* dividers in a form of discs (gold) with blue dots on them.

P. 15a, a later note عبد الرحمن كرى الى الله تعالى في المدينة المنورة الفقير الى الله تعالى عبد الرحمن كرى
Colophon on the binding:

عمل عاصي احمد شايبي ابن شيخ على قرأتاشى ۱۲۵۲:

پيش طنبلی هيچ كيبی بيش مياش

چون مرهم وموم باش چون نيش مياش

خواهي كه ز هيچ كس گزندت نرسد

بدگوى ويد آموزوبدانديش مياش

ساده لوحان رانشايد تربيت كردن عنى

پشت چون آئينه روشن شد وبروشنكر طرف

نيك ويد را اعتبارى نيست دريا رادهر

ميشود در هر نزار وبيسبك با گوهر طرف

عمل عاصي احمد شايبي ابن شيخ على قرأتاشى ۱۲۵۲

The binding of the MS is of thick, decorated buffalo leather (brown). It does non belong to the MS.

The folios are separated, damaged and partially restored.

آيات من القرآن الكريم. الورق اصفر حديث. 30 ورقة. القياس 29.5x19 سم. الصفحة 13 سطر بالأسود بخط نسخ مشكول (الاسطر: الأول، السابع، الثالث عشر بخط الثلث)، الإشارات بالأحمر. قياس النص 5.5x5 سم كتبت الاسطر الأول، السابع، الثالث عشر ضمن مستطيل أخضر، اسود. باقي الاسطر ضمن إطار مربع الشكل عليه زخرفات نباتية (اصفر، اخضر، أزرق، بنفسجي) والكل ضمن إطار مركب (أزرق، برتقالي، أخضر، ذهب). اسماء السور باللون الابيض ضمن اطار مركب (أزرق، أزرق فاتح، أحمر، اصفر)، فواصل الآيات دوائر ذهب تنزرها نقاط زرقاء. تاريخ النسخ القرن التاسع عشر. التجليد جلد بني عليه زخرفات وكتابات بالفارسية، وهو ليس من أصل المخطوط.

الهوامش:

الأجزاء، الأجزاء باللون الأحمر.

زخرفات نباتية وأشكال هندسية (أزرق، اصفر، برتقالي، بنفسجي).

حاشية على الورقة 15:

"قد جلد هذا المصحف الشريف في المدينة المنورة الفقير الى الله تعالى عبد الرحمن كرى".

حاشية على التجليد باللغة الفارسية:

"پيش طنبلی هيچ كيبی بيش مياش

چون مرهم وموم باش چون نيش مياش

خواهي كه ز هيچ كس گزندت نرسد

بدگوى ويد آموزوبدانديش مياش

ساده لوحان رانشايد تربيت كردن عنى

"للإمام العالم الولي الكامل الشيخ محمد بن عراق المحدث الصوفي من بحر الكامل، من داوم على قراءتها تيسر له حفظ القرآن.

كلام قديم لا يُمل سماعه تنزه عن تونل وفعل ونية

به اشفتى من كل داء وائه دليل لعلمي عند جهلي وحيرتي

فيا رب متعني بسر حروفه ونور به قلبي وسمعي ومقل[تي]"

سرلوحه مزدوجة (أحمر، أزرق غامق، أزرق كاشف، ذهبي) كتبت سورة الفاتحة في وسطهما على أرضية مذهبة، وهي في غاية الإتقان، الورقتان 2ب، 3أ.

توجد لوحة جميلة جدا وبنفس ألوان الصفحتين السابقتين، وهي بحجم نصف الصفحة تقريبا، كتبت على أرضية مذهبة "سورة البقرة مانتان وست وثمانون آية"، في أعلى الصفحة 3ب.

توجد لوحة جميلة جدا وشبيهة باللوحه التي على الصفحة 3ب وبنفس الألوان، وهي بحجم نصف الصفحة تقريبا، في أعلى الورقة 253ب.

ورقة صغيرة باللغة الأرمنية كتبت بالآلة الكاتبة على بطانة الدفة العليا:

"Վարուժան Մալաթյան, Բեյրութ" (فاروجان سلاطيان بيروت)، وإلى جانبها رقم 4.

النسخة مرممة. لصقت أوراق على بعض الصفحات، بعض الأوراق ممزقة عند الإطار.

Հատվածներ Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ [19-րդ դար]: ՆՅՈՒԹ՝ սովորական թուղթ, 30 թերթ: ՄԵՇՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19x29,5 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ նասխ, 1-ին, 7-րդ և 13-րդ տողերը՝ սուլուս. ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 5x5,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կանաչ, նարնջագույն, երկնագույն, մոխրագույն, սև, ոսկի), տողերի միջև ոսկի շրջաններ:

Սուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով՝ բաղադրյալ նախշագարդ շրջանակի մեջ (կապույտ, երկնագույն, կարմիր, դեղին): Այսները բաժանված են ոսկի բոլորակներով, վրան՝ կապույտ կետեր:

ԿԱԶՄ՝ (ձեռագրին չի պատկանում) հաստ (գումեշի) սրճագույն դրոշմագարդ կաշի: Կազմողի հիշատակարան՝

عمل عاصي احمد شايبي ابن شيخ على قرأتاشى ۱۲۵۲

پيش طنبلی هيچ كيبی بيش مياش

چون مرهم وموم باش چون نيش مياش

خواهي كه ز هيچ كس گزندت نرسد

بدگوى ويد آموزوبدانديش مياش

ساده لوحان رانشايد تربيت كردن عنى

پشت چون آئينه روشن شد وبروشنكر طرف

نيك ويد را اعتبارى نيست دريا رادهر

ميشود در هر نزار وبيسبك با گوهر طرف

عمل عاصي احمد شايبي ابن شيخ على قرأتاشى ۱۲۵۲

Ձեռագիրը պակասավոր է:

ԿԱԶՄՈՂԻ ՀԻՇՄԱՍԿԱՐԱՆ

قد جلد هذا المصحف الشريف في المدينة المنورة الفقير الى الله تعالى عبد الرحمن كرى 15a

Ձեռագրի թերթերը կարված չեն, վնասված են, մասամբ նորոգված:

Ձեռագիրը ցեցակեր է, որոշ թերթեր նորոգված են, բազմաթիվ թերթեր քայքայված են, կազմն՝ առանձնացված:

1798

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 211 ff.; 12,7x17,8 cm; fully vocalized *nasḥ* script; 21 lines to the page; black ink; writing area 9x12,8 cm.

Sūra headings written in a gold and black frame; *āya* dividers in a form of gold discs with black circle on circumference.

The text on the pp. 1b and 2a set within a gold frame, *sūra* headings in black ink on a gold background.

P. 122b, a gold quadrangle in a blue frame.

The binding of the MS is of yellow parchment, mandorla and cornerpeacieces, arabesque style. On the back there is a scripture: "ALCORAN Arabic".

Marginal arrangements:

- *rub'*, *ḥizb*, *niṣf ḥizbs*, *ḥizbs*, *sağda* in gold in a black frame; - *ta'āšir* in red;
- circles and viniets ornament (gold and blue).

P. 1a the following text in Latin: "50 flor. amptus/a Rabio/Christianus Raius/A Coranus scriptura accurate/Codexvetustus quingento vam ad minus annorum/Constantinopoli 5 Februarii 1640"; p. 121a another text in Latin: "Alcanus capita habet centum quatuor decim singula sapitas abent tot versus, quos hii subscriptizd sum fig or Titulis cujus seung Cipritis h. m./Summa 5077".

P. 121b, a Latin text: "A. Cinekphiaprof Dono Dedit gratitudinis Ergo Anybi vino Do Huo van Heaffan" and 2 ownership notes in Ottoman Turkish:

صاحب ومالك كورجه مصطفى افندي حضرتلرينك بش يوز التمش حورته اقجه مائة الذي بايع باشله كمسنه مانع ودافع اولمسون نكدر ... سبعة وعشرين والى سنة ١٠٢٧
صاحب مير افندي حسين جبلي بير...

The ff. 70-71 and 84-87 were added afterwards. They differ from the rest both by their paper and the handwriting 3 small gold dots. The *sūra* headings are gold, but with no frame, with red dots on them. On these added ff. only *ğuz'* are marked on the margins with gold and red.

Between ff. 82 and 83 there are missing ones; f. 82 ends with the words وكان الله غفوراً رحيماً (73rd *āya* of the 33rd *sūra al-'Aḥzāb*) and the f. 83 starts with من اجر فهو لكم (47th *āya* of the 34th *sūra Sabā*).

On p. 121a there is a list of 5 columns containing some *sūra* names and *āya* statistics.

There are some traces of mole, some ff. were restored. Several ff. are worn out and decomposed.

1798

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 121 ورقة. القياس 17.8x12.7سم، الصفحة 21 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول اسماء السور بالذهب ضمن اطار اسود، قياس النص 12.8x9سم.
التجليد جلد اصفر، في وسطيه وحدات زخرفية أرابيسك ضمن معين، وأخرى في الزوايا الأربعة، وعلى الظهر توجد نقوش بأحرف لاتينية: ALCORAN Arabic. فواصل الآيات دائرة مذهبية بين كل آيتين.
الأوراق 70-71 و84-87 مضافة على المخطوط؛ نوع الورق مختلف وكذلك الخط؛ لا توجد نقطة ذهبية بين الآيات بل ثلاثة نقاط ذهبية صغيرة عوضاً عنها؛ السورة بالذهب دون اطار اسود، التنقيط بالأحمر؛ الجزء على الهامش بالذهب والأحمر.

161

پشت چون آئینه روشن شد وبروشنکر طرف
نيک ويد را اعتباری نيست دريا رادهر
ميشود در هر تزار وبيسبک با گوهر طرف
عمل عاصي احمد شايبي ابن شيخ على قراتاشي ١٢٥٢".
الأوراق لم تخاط الى التجليد وهي منفصلة عن بعضها البعض؛ طرة الأوراق متضررة. تحتوي على بعض السور المنقوصة:
رقم 32 (السجدة)، رقم 40 (المؤمن أو غافر)، رقم 42 (الشورى)، رقم 68 (القلم).
تم ترميم الأوراق في السابق.

1798

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՂԹ՝ 211: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
12,7x17,8 սմ: ՏՈՂ՝ 21: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասսի, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9x12,8 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են ոսկեգույն, սև շրջանակի մեջ, այսպես թափանցիկ են սևով եզրագծված ոսկեգույն շրջանագծերով: Կրկնակի նախշազարդ էջեր (1բ և 2ա):

Մուրաների անվանումները գրված են սև թանաքով, ոսկեգույն հենքի վրա: Էջ 122բ՝ կապույտ շրջանակով ոսկեգույն քառանկյուն:

ԿԱԶՄ՝ դեղին մագաղաթ, մեջտեղում քառանկյունի մեջ կա արաբեսկ ոճի զարդանախշ, իսկ չորս անկյուններում կան փոքրիկ զարդանախշեր, մեջքին լատիներեն գրություն՝ «ALCORAN Arabic»:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- *hizb* (իր ստորաբաժանումներով), *uwozha*՝ ոսկի, առնված սև շրջանակի մեջ,
- *թաաշիր*՝ կարմիրով,
- շրջանագծեր և ձվաձիր զարդ՝ ոսկեգույնով և կապույտով:

Ձեռագիրը պակասավոր է. 82-83 թերթերի միջև պակաս թերթեր կան. 82-րդ թերթն ավարտվում է 33-րդ՝ «ալ-Ահզաբ» *սուրայի* 73-րդ *այստով*՝ وكان الله غفوراً رحيماً : Թ: 83՝ սկսվում է 34-րդ՝ «Մաբա» *սուրայի* 47-րդ *այստով* من اجر فهو لكم :

ԾՆԹ՝ էջ 1ա՝ լատիներեն գրություն. «50 flor. amptus/a Rabio/ Christianus Raius/A Coranus scriptura accurate/Codex vetustus quingento vam ad minus annorum/Constantinopoli 5 Februarii 1640», իսկ 121ա էջի վրա մի այլ գրություն լատիներենով. «Alcanus capita habet centum quatuor decim singula sapitas abent tot versus, quos hii subscriptizd sum fig or Titulis cujus seung Cipritis h. m./Summa 5077»:

Էջ 121բ՝ լատիներեն գրություն. «A. Cinekphiaprof Dono Dedit gratitudinis Ergo Anybi vino Do Huo van Heaffan», և 2 օսմաներեն գրություններ.

صاحب ومالك كورجه مصطفى افندي حضرتلرينك بش يوز التمش حورته اقجه مائة الذي بايع باشله كمسنه مانع ودافع اولمسون نكدر ... سبعة وعشرين والى سنة ١٠٢٧

صاحب مير افندي حسين جبلي بير...

Թերթ 70-71 և 84-87 հետագայում ավելացված. թուղթն ու զիրը տարբերվում են, այսպես միմյանցից բաժանված են երեք ոսկեգույն փոքրիկ կետերով, *սուրաների* անվանումները՝ գրված են ոսկիով, կետերը՝ կարմիրով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- *ջուզ*՝ ոսկի և կարմիր:

Էջ 121ա՝ հինգ այունակով մի ցուցակ, ուր նշված են *սուրաների* անվանումները և այաների քանակը:

160

نقص بين الورتين 82-83: فالورقة 82 تنتهي بـ"وكان الله غفوراً رحيمًا" (الآية 73 من السورة رقم 33 (الأحزاب) والورقة 83 تبدأ بـ"من اجر فهو لكم" الآية 47 من السورة رقم 34 (سبا).
الهوامش:

ربع، نصف، حزب، سجدة بالذهب ضمن اطار اسود؛ كلمة "عشر" بالأحمر.
بعض الأوراق مرئمة في السابق، توجد آثار قرصة، هناك أوراق مفككة عن التجليد، وكلمات محمية بسبب قدم المخطوط.
كتابة على الورقة 11:

"50 flor. amptus/a Rabio/Christianus Rauius/A Coranus scriptura accurate/ Codex vetustus quingento vam ad minus annorum/Constantinopoli 5 Februarii 1640", and on the page 121a another text in Latin: "Alcanus capita habet centum quatuor decim singula sapitas abent tot versus, quos hii subscriptizd sum fig or Titulis cujus seung Cipritis h. m./Summa 5077".

كتابة على الورقة 121:

" A. Cinekphiaprof Dono Dedit gratitudinis Ergo Anybi vino Do Huo van Heaffan"

كتابة باللغة العثمانية على الورقة 121ب:

"صاحب ومالك كورجه مصطفى افندي حضرتلرينك بش يوز التمش حورته اقجه مناة الذي بايع باشله كمسنه مانع ودافع اولمسون نكدر ... سبعة وعشرين والف سنة صاحب مير افندي حسين جبلي بير... ١٠٢٧".
تجربة قلم.

الكتابة ضمن اطار ذهبي جميل، الصفحتان 1ب، 2أ؛ اسماء السور بالأسود على أرضية ذهبية، على الهامش دوائر وشكل بيضوي بالذهب والأزرق، في نهاية الكتاب مستطيل مذهب مع اطار أزرق.
جدول خماسي بأرقام السور وبجانب كل رقم يوجد عدد آياته، الورقة 121.

1842

Հատված Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (ծաղիկ): ԹԵՐԹ՝ 77: ՊԸԱԿ՝ I(2), 2II(10), 7IV(66), VI-1(77): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 12x16,8 սմ: ՏՈՂ՝ 16 տող: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ: ԳԸԱԴԱՇՏ՝ 7x11,5 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ կանաչ ու կարմիր գույզ շրջանակների մեջ: Այսները բաժանված են կարմիր կետերով:

ԿԱԶՍ՝ վերակազմված, մուգ կապույտ կաշի:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԵԵԸ՝

– ջուզ (ստորաբաժանումներով) կարմիր,

– սրբազրումներ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրայի 56-րդ այա. և ազգաբնակիչները 18-րդ դարի սկզբում, իսկ 50-րդ թերթն սկսվում է 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 15-րդ այա-ից, իսկ 58-59 թերթերի միջև. 58-րդ թերթն սկսվում է 38-րդ՝ «Սադ» սուրայի 23-րդ այա-ից, իսկ 59-րդ թերթն սկսվում է 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրայի 56-րդ այա-ից:

Ձեռագրի բոլոր էջերի լուսանցքների վրա բաց դեղին բարակ թուղթ է փակցված.

1842

A part of the Qur'an; MS on Western paper with chain and laid lines, and watermark (flower); 77 ff.; I(2),2II(10),7IV(66),VI-1 (77); 12x16,8 cm; fully vocalized *nash* script; 16 lines to the page; writing area 7x11,5 cm.

Sūra headings in red ink taken in a double frame (green and red), and *āya* dividers in a form of red dots.

The binding of the MS is modern obscure blue leather.

Marginal arrangements:

– *ğuz* 'rub' *nisf* in red;

– some corrections.

The MS is incomplete. It starts with 56th *āya* of the 18th *sūra* (*al-Kahf*) և ազգաբնակիչները 18-րդ դարի սկզբում, իսկ 50-րդ թերթն սկսվում է 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 15-րդ այա-ից, իսկ 58-59 թերթերի միջև. 58-րդ թերթն սկսվում է 38-րդ՝ «Սադ» սուրայի 23-րդ այա-ից, իսկ 59-րդ թերթն սկսվում է 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրայի 56-րդ այա-ից:

Between the ff. 49 and 50 there are missing ones: The p. 49b ends with the 29th *āya* of the 34th *sūra* (*Sabā*) and the p. 50a starts with the 15th *āya* of the 35th *sūra* (*Fāṭir*)

Between the ff. 58 and 59 there are missing ones. The p. 58b ends with 23rd *āya* of the 38th *sūra* (*Ṣād*) և ազգաբնակիչները 18-րդ դարի սկզբում, իսկ 50-րդ թերթն սկսվում է 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 15-րդ այա-ից, իսկ 58-59 թերթերի միջև. 58-րդ թերթն սկսվում է 38-րդ՝ «Սադ» սուրայի 23-րդ այա-ից, իսկ 59-րդ թերթն սկսվում է 39-րդ՝ «ալ-Չումար» սուրայի 56-րդ այա-ից:

A thin paper (light yellow) is pasted on the margins of all pages.

1842

آيات من القرآن الكريم، الورق غربي على بعضها علامات مائية على شكل أزهار، عدد الأوراق 77 ورقة، عدد الكراسات: (2)I، (10)II، IV7 (66)، IV-1(77). القياس 16.8x12سم، الصفحة 16 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول، اسماء السور بالأحمر ضمن إطار مزدوج بالأخضر والأحمر، قياس النص 11.5x7سم مع الاطار.
التجليد جلد أزرق غامق، وهو تجليد حديث.

نقص بين الورتين 49-50: الورقة 49 تنتهي بالآية 29 ("ويقولون متى هذا الوعد ان كنتم صادقين") من السورة رقم 34 (سباء) والورقة 50 تبدأ بالآية 15 من السورة رقم 35 (فاطر) ("الغني الحميد").

نقص بين الورتين 58-59: الورقة 58 تنتهي بالآية 23 ("ولي نعمة واحدة فقال") من السورة رقم 38 (ص) والورقة 59 تبدأ بالآية 56 من السورة رقم 39 (الزمر) ("يا حسرتي على ما فرطت").

الهوامش:

تصحيح بعض كلمات النص.

أرقام الأجزاء وكلمات "ربع" و"نصف" وكلها بالأحمر، وبين كل آيتين دائرة حمراء.

النسخة ناقصة الأول والاخر. تبدأ عند الآية 56 من السورة رقم 18 (الكهف) "وما نرسل المرسلين إلا مبشرين" وتنتهي بالآية 26 من السورة رقم 48 (الفتح) "اذ جعل الذين كفروا".

النسخة مرممة. لصق ورق أصفر فاتح رفيع جداً على اطار جميع الصفحات.

1884

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ՝ լատինատառ գրություններ՝ (H J de Charro) ԹԵՐԹ՝ 205: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21,5x33,8 սմ: ՊԸԱԿ՝ V(10), 15VI(190), VII(204), 1(205): ՏՈՂ՝ 17 տող: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳԸԱԴԱՇՏ՝ 12x22,5 սմ (4ա և 5ա էջերը՝ 6,8x11,1 սմ, իսկ էջ 9բ և 10ա՝ 7,9x15,1 սմ), առնված է բաղադրյալ (եռագիծ սև) շրջանակի մեջ (առաջին 16 թերթերի առաջին շրջանակը կարմիրով է, իսկ մյուսները՝ սևով):

ԿԱԶՍ՝ մուգ սրճագույն, ծայրերը եռյակ զարդերով շրջանակ, իսկ կենտրոնում և անկյուններում՝ դրոշմազարդ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ (իր ստորաբաժանումներով) կիսալուսին զարդանախշի մեջ, սաջդա՝ կարմիր թանաքով,

- սրբագրություններ՝ կարմիրով,

- ջուզ և այա համարները գրված են արաբական թվերով:

Էջ 1ա՝ *Բասմալա* և 2-րդ՝ «Բակարա» սուրաի առաջին այաի մի մասը:

Էջ 2բ՝ առաջին «ալ-Ֆաթիհա» սուրա, էջ 3ա 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրաի 1-ին,

2-րդ և 4-րդ այաները:

Վերջին երկու սուրաների անվանումները գրված չեն, դատարկ շրջանակ:

Էջ 202բ-203ա՝ Ղուրանի ավարտման աղոթք:

Ձեռագրի կազմը մասամբ մկնկեր է:

1884

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Western paper with laid and chain lines, watermarks (H J de Charro); 205 ff.; V(10),15VI(190),VII(204), 1(205); 21,5x33,8 cm; fully vocalized *nash* script; 17 lines to the page; black ink, the first words of the *ğuz* in red; writing area 12x22,5 cm (pp. 4a and 5a are taken in a frame of 6,8x11,1 cm; and pp. 9b and 100a are taken in a frame of 7,9x15,1 cm). The entire text is set within a complex frame (3-line black). Only on the first 16 ff. one of the lines is red.

The binding of the MS obscure brown leather; mandorla and cornerpeacies; partially worn out.

Marginal arrangements:

- *ğuz* (in crescents), *rub*, *sağda* in red ink;

- the numbers of the *ğuz* and *āyas* (Arabic numerals) on the top of each f.

P. 1a, the *Basmala* and a part of the 1st *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

P. 2b, the 1st *sūra* (*al-Fātiha*); p.3a, the 1st, 2nd and 4th *āyas* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

The headings of the last 2 *sūras* are missing.

Pp. 202b and 203a, a prayer closing the Qur'ān.

The cover of the MS is partially mouse-eaten.

1884

مجلد واحد من القرآن الكريم، الورق غربي عليه علامات مائية، على بعض الصفحات خطوط متسلسلة وعلى بعضها الآخر كتابة بالأحرف اللاتينية: H J de Charro، 205 أوراق، عدد الكراسات: (10)V، (190)VII، (204)VII، (205)I. القياس 33.8x21.5سم، الصفحة 17 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول كتب ضمن إطار أسود ثلاثي (الأوراق 16 الأولى إطارها الأول بالأحمر والباقي بالأسود)، قياس النص 22.5x12سم مع الاطار (الورقة 4 ب، 5أ ضمن اطار 11.1x6.8سم، أما الورقة 99ب و100أ فضمن اطار 15.1x7.9سم). التجليد جلد بني غامق في وسطه مستطيل وعلى زواياه ووسطه وحدات زخرفية. الهوامش:

التصحيح، "اول الركوع" (سجدة)، "ربع" بالأحمر، أرقام الأجزاء بالأحمر ضمن هلال، بداية الأجزاء بالأحمر.

أرقام الأجزاء والآيات بأرقام عربية، في أعلى كل الصفحات وفي الزاوية العليا للإطار.

لبسمة وقسم من الآية الأولى من سورة رقم 2 (البقرة)، الصفحة 1أ.

سورة الفاتحة على الورقة 2ب والآيات الأولى والثالثة والرابعة من ذات السورة على الورقة 3أ.

لم يكتب اسمي السورتين الأخيرتين.

دعاء ختم القرآن على الورقتين 202ب، 203أ.

بعض آثار قرصة فأر على التجليد.

1 հատոր Ղուրան՝ պարսկերեն տողատակ թարգմանությամբ: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 265 (Էջակալված թերթեր՝ 264+1, 24 և 25 թերթերի արանքում չհամարակալված թերթ): ՊԲԱԿ՝ 32IV (256), V-1 (265): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 22x13,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասի*, սև թանաք. յուրաքանչյուր տողի տակ պարսկերեն թարգմանություն՝ *նասթալիկով*, կարմիր թանաք: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 16x8,7 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (կապույտ, սև, ոսկի) և սև կրկնակի լուսանցազծի մեջ:

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով, նախշազարդ ուղղանկյան մեջ (ոսկու վրա բուսական տարրեր, սև, սպիտակ, կարմիր, բաց կապույտ): 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրան ամբողջությամբ (1բ) և 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրաի անվանումն ու առաջին 4 այաները (3ա) առնված են ճակատագարդի մեջ (բուսական տարրեր, կարմիր, վարդագույն, ծիրանագույն, կապույտ, սև, սպիտակ և ոսկի): Այաները բաժանված են սևով եզրագծված ոսկի բոլորակներով, վրան կապույտ կետեր, կենտրոնում՝ կարմիր հատվող գծեր: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ նախշազարդ լաքապատ ստվարաթուղթ, բաղադրյալ շրջանակ (ծաղկալին տարրեր, սրճագույն, կանաչ, կարմիր, դեղին, վարդագույն, ծիրանագույն): Կազմաստաղը՝ լաքապատ նախշազարդ ստվարաթուղթ (կանաչ, դեղին, կարմիր), մեջքը՝ սրճագույն կաշի: Պահպանակ Ա,Բ+Գ,Դ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ (իր ստորաբաժանումներով) և սաջդա՝ կարմիր թանաքով, ոսկի հենքի վրա, զարդանախշի մեջ,

- հիզր՝ սև թանաքով,

- հավելագրություններ:

Էջ 2 ա, բ՝ շիա իմամների անունները՝ նիզակաձև ոսկի շրջանակի մեջ:

1902

One-volume copy of the Qur'ān with translation into Persian between the lines; MS on Oriental paper; 265 ff. (numerated ff 264+1, between ff. 24 and 25 – a not numerated folio); 32IV(256),V-1 (265); fly leaves [2+2]; 22x13,5 cm; fully vocalized *nash* script in Arabic; 15 lines to the page; black ink; under each line the translation in Persian in *nast'aliq* script; red ink; writing area 16x8,7 cm; entire text set within a complex frame (blue, black, gold) and a double marginal black line.

Sūra headings in red ink, set within an ornamented rectangle (vegetal element on gold ground, black, white, red, light blue); the 1st *sūra* (*al-Fātiha*) (p. 1b) as well as the heading and the first 4 *āyas* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) (p. 3a) set within the frontispis (vegetal elements, red, rose, orange, blue, black, white and gold); *āya* dividers in the form of gold discs with black periphery and with blue dots, red intersecting lines in the center; catchwords at the bottom of every verso page (black).

Binding of ornamented varnished cardboard with a complex frame (floral elements, brown, green, red, yellow, rose, orange); the doublure of varnished ornamented cardboard (green, yellow, red) and the back of brown leather.

Marginal arrangements:

- *ğuz* (with subdivisions) and *sağda* in red ink within an ornament on gold ground;
 - *hizb* in black ink;
 - missed out words and expressions.
- Pp. 2 a, b, the names of Shia Imams within a gold frame in a sword-shape form.

1902

مجلد واحد من القرآن الكريم (ترجمة بالفارسية ما بين السطور). الورق شرقي. 265 ورقة؛ (الأوراق 1+264 مرقمة، أما الأوراق 24، 25 فهي غير مرقمة). عدد الكراسات: IV32 (256)، V-1 (265)، أوراق الحفظ (أ، ب + ج، د). القياس 13.5x22 سم. في صفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول؛ الترجمة بخط نستعليق. قياس نص 8.7x16 سم ضمن إطار ثنائي (أزرق، اسود، ذهب) داخل إطار ثنائي أكبر. أسماء السور بالأحمر ضمن مستطيل ذو زخرفة نباتية (اسود، ابيض، أحمر، أزرق فاتح) على أرضية ذهب. كتبت سورة الفاتحة (1ب) واسم السورة الثانية (البقرة) مع 4 من آياتها ضمن سرلوحه نباتية (أحمر، زهري، برتقالي، أزرق، اسود، ابيض، ذهب)، على 13. فواصل الآيات: أقراص مذهبية ضمن دائرة سوداء وعليها نقاط زرقاء في داخلها خطوط متصالبة. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد من الورق المقوى عليه طبقة من اللكر؛ عليه إطار مركب ومزهر (بني، أخضر، أحمر، أصفر، زهري، برتقالي). البطانة ورق مقوى مزهر وعليه طبقة من اللكر، اللوح ورق مقوى (أخضر، أصفر، أحمر)، كعب الكتاب من الجلد البني.

الهوامش:
الأجزاء، السجدة باللون الأحمر ضمن زخرفة مذهبية.
الأحزاب بالأسود.
إضافات وتصحيحات لبعض الكلمات الناقصة.
أسماء الأئمة الشيعة ضمن شكل نصل حربية مذهبية، الورقة 2أ.ب.
المخطوط كامل.

1908

Հատվածներ Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ դեղնավուն հաստ թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 42: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 30x22,5 սմ: ՏՈՂ՝ 7: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 21,5x14 սմ:

Մուրաների անվանումները գրված են ոսկի թանաքով: Այսները բաժանված են ութ թերթիկից բաղկացած ոսկի ծաղիկներով, վրան չորս կապույտ կետեր:
ԿԱԶՄ՝ արձագույն կաշի, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ դեղին թուղթ: Պահպանակ՝ Ա+Բ (դեղին թուղթ):
Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրայի 83-110-րդ այսները, 19-րդ՝ «Մարյամ» սուրայի 1-3-րդ, 38-47-րդ այսները, 20-րդ՝ «Տահա» սուրայի 1-13-րդ այսները, 21-րդ՝ «ալ-Անբիյա» սուրայի 3-47-րդ, 74-88-րդ այսները, 22-րդ՝ «ալ-Նամլ» սուրայի 9-15-րդ այսները, 25-րդ՝ «ալ-Ֆուրկան» սուրայի 33-62-րդ այսները, 26-րդ՝ «ալ-Շուարա» սուրայի 167-184-րդ այսները, 27-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի 37-43-րդ այսները, 33-րդ՝ «ալ-Ահզաբ» սուրայի 65-95-րդ այսները, 34-րդ՝ «Սաբա» սուրայի 3-28-րդ, 37-54-րդ այսները, 35-րդ՝ «Ֆատիր» սուրայի 1-45-րդ այսները, 36-րդ՝ «Յա-Սին» սուրայի 1-27-րդ այսները:

وقف علي الشيخ [الخاني] 42ر' ٤٢

1908

Some parts of the Qur'an; MS on thick yellowish paper; 42 ff.; fly leaves [1+1], yellow paper; 30x22,5 cm; fully vocalized *nash* script; 7 lines to the page; black ink; writing area 21,5x14 cm.

Sūra headings in gold; āya dividers in a form of 8-petal flowers (gold) with 4 blue dots on it.

Binding of artificial leather (light brown), board of cardboard, lining of modern paper (yellow).

The MS is not complete. It contains 83-110th āyas of the 18th sūra (*al-Kahf*), 1-3rd and 38-47th āyas of the 19th sūra (*Maryam*), 1-13th āyas of the 20th sūra (*Ṭaha*), 3-47th and 74-88th āyas of the 21st sūra (*al-'Anbiyā'*), 9-15th āyas of the 22nd sūra (*al-Ḥağğ*), 33-62nd āyas of the 25th sūra (*al-Furqān*), 167-184th āyas of the 26th sūra (*al-Šu'arā'*), 37-43rd āyas of the 27th sūra (*al-Naml*), 65-95th āyas of the 33rd sūra (*al-Aḥzāb*), 3-28th and 37-54th āyas of the 34th sūra (*Sabā'*), 1-45th āyas of the 35th sūra (*Fāṭir*) and 1-27th āyas of the 36th sūra (*Yā-Sīn*).

P. 42b, waqf note: [الخاني] وقف علي الشيخ

1908

آيات من القرآن الكريم. الورق اصفر خشن، 42 ورقة، أوراق الحفظ ورق اصفر (أ+ب). القياس 21.5x30 سم، الصفحة 7 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول، قياس النص 14x24.5 سم. أسماء السور بالذهب، فواصل الآيات زهرة ثمانية بالذهب وحولها 4 نقاط زرقاء. التجليد جلد صناعي بني اللون؛ اللوح ورق مقوى؛ البطانة ورق عادي اصفر اللون. النسخة ناقصة، تحتوي ما يلي: الآيات من 83 إلى 110 من السورة رقم 18 (الكهف)، الآيات من 1 إلى 3، من 38 إلى 47 من السورة رقم 19 (مريم)، الآيات 1 إلى 13 من السورة رقم 20 (طه)، الآيات 3 إلى 47، 74 إلى 88 من السورة رقم 21 (النبا)، الآيات 9 إلى 15 من السورة رقم 22 (الحج)، الآيات 33 إلى 62 من السورة رقم 25 (الفرقان)، الآيات 167 إلى 184 من السورة رقم 26 (الشعراء)، الآيات 37 إلى 43 من السورة رقم 27 (الناس)، الآيات 65 إلى 95 من السورة رقم 33 (الاحزاب)، الآيات 3 إلى 28، 37 إلى 54 من السورة رقم 34 (سبا)، الآيات 1 إلى 45 من السورة رقم 35 (فاطر)، الآيات 1 إلى 27 من السورة رقم 36 (يس).

عقد وقف: "وقف علي الشيخ [الخاني]"، الصفحة 42ب. النسخة مرممة.

1912

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 395: ՄԵՕՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ 16,5x25,5 սմ: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9,4x17,5 սմ.:

Մուրաների անվանումները գրված են ոսկիով: Այսները միմյանցից բաժանված են սև ոսկի ծաղիկներով:

ԿԱԶՄ՝ մուգ կարմիր հնամաշ կաշի, Ա փեղկը բացակայում է, Բ փեղկի կենտրոնում՝ դրոշմազարդ, անկյունազարդեր և կողազարդեր (ոսկի):

ԼՈՒՍԱՆՆԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ (իր ստորաբաժանումներով)՝ ոսկի, 7-րդ ջուզը՝ զարդանախշի մեջ,
- թասաշիր, սաջդա՝ ոսկի,
- բնագրի պակաս բառերը գրված են ոսկի զարդանախշի մեջ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Քահարա» սուրայի 14-րդ այս՝ الذين : واکيد كيدا ' 16-րդ այս՝ «ալ-Տարիկ» սուրայի 86-րդ պարտ՝ آمنوا قالوا أمنا

Թերթ 151-152-ի արանքում պակաս թերթեր. 151-րդ թերթն ավարտվում է 11-րդ՝ «Հուդ» սուրաի 92-րդ այստով՝ و الأرض الا ما شاء ان ربي 152-րդ թերթն սկսվում է նույն սուրաի 108-րդ այստով:

Թերթ 234-235-ի արանքում պակաս թերթեր. 234-րդ թերթն ավարտվում է 24-րդ՝ «ալ-Նուր» սուրաի 14-րդ այստով , فيه عذاب عظيم , իսկ 235-րդ թերթն սկսվում է 25-րդ՝ «ալ-Ֆուրկան» սուրաի *Fawāsil* այստով:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված:

1912

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 395 ff.; 16,5x25,5 cm; fully vocalized *nash* script; 12 lines to the page; black ink (the beginning of a *guz* ' in gold); writing area 9,4x17,5 cm.

Sūra headings in gold; *āya* dividers in a form of flowers (black and gold).

The binding of the MS is old, made of leather (obscure red); mandorla, cornerpeacies of arabesque style (gold).

Marginal arrangements;

– *guz* ' , *rub* ' *ni'sf* , *ta* ' *šīr* , *sağdas* in gold; the 7th *guz* ' indication and *ta* ' *šīr* in ornament (red, blue, gold) (p. 76b);

– missed out words in ornaments (gold).

The MS is incomplete. It starts with the 14th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) الذين آمنوا قالوا and ends in the 16th *āya* of the 86th *sūra* (*al-Ṭāriq*) واكيد كيدا. Between ff. 151 and 152 some are missing. F. 151 ends in the 92nd *āya* of the 11th *sūra* (*Hūd*) ظهر يا ان ربي whereas f. 152 starts with the 198th *āya* of the same *sūra* و الأرض الا ما شاء

Between ff. 234 and 235 some are missing. F. 234 ends with 14th *āya* of the 24th *sūra* (*al-Nūr*) فيه عذاب عظيم whereas f. 235 folio starts from the *Basmala* of the 25th *sūra* (*al-Furqān*).

There are some traces of mice bite and some minute torn places.

1912

Մեկ ծավալով կրթական թղթի վրա գրված 395 փոստի 16,5x25,5 սմ չափի 12 ստրով սև թղթով ձեռագիր Քուրանը: 151-152 փոստերի միջև և 151-152 փոստերի միջև կան բացակայող փոստեր: 151 փոստը ավարտվում է 11-րդ սուրայի 92-րդ այստով, իսկ 152 փոստը սկսվում է նույն սուրայի 198-րդ այստով: 234 և 235 փոստերի միջև կան բացակայող փոստեր: 234 փոստը ավարտվում է 24-րդ սուրայի 14-րդ այստով, իսկ 235 փոստը սկսվում է 25-րդ սուրայի *Basmala*-ից:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

168

1915

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 280: ՄԵՇՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17,5x23,2 սմ: ՏՈՂ՝ 15 տող: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասի*, սև թանաք (թափված): ԳՐԱ-ԴԱՇՏ՝ 11x17,2 սմ, առնված է վարդագույն շրջանակի մեջ: Այսները բաժանված են կարմիր կետերով:

ԿԱԶՄ՝ մուգ սրճագույն կաշի՝ դոնակով: Կազմի փեղկերի և դոնակի վրա՝ շրջանակ, կենտրոնում՝ դրոշմագարդ: Կազմը վերանորոգվել է Մատենադարանում. կազմաստառը՝ գունավոր թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուղերի ստորագրություններ,

– սրբագրություններ ու հավելագրություններ:

Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա:

Էջ 67ա՝ վակֆ:

1915

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 280 ff.; 17,5x23,2 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; not skilful handwriting; writing area 11x17,2 cm; entire text set within a double frame (rose); *āya* dividers in a form of dots (red).

The binding of the MS is of leather (obscure brown) with an ornament in the centre taken in an oval-shaped frame. There are frames of the same shape on the top and the bottom of the binding. The MS was restored in the Matenadaran; on both sides of the binding new linings (colored) are sewed as fly leaves, while the envelope flap is made of the same leather with an arabesque oval-shaped ornament on it.

Marginal arrangements:

– *rub* ' , *hizb* , *ta* ' *ašīr* ;

– some corrections and added words.

The MS is not complete, it starts from the 2nd *sūra* (*al-Baqara*).

P. 67a, *waqf* note.

1915

Մեկ ծավալով կրթական թղթի վրա գրված 280 փոստի 17,5x23,2 սմ չափի 15 ստրով սև թղթով ձեռագիր Քուրանը: 17,2x11 սմ չափի նախաբանով և 17,2x11 սմ չափի նախաբանով: 17,2x11 սմ չափի նախաբանով և 17,2x11 սմ չափի նախաբանով: 17,2x11 սմ չափի նախաբանով և 17,2x11 սմ չափի նախաբանով:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

Ձեռագիրը մկնակեր է, մի շարք թերթեր՝ պատռված: Թերթերի ստորագրություններ, սրբագրություններ ու հավելագրություններ: Ձեռագրի որոշ պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Ֆալկարա» սուրա: Էջ 67ա՝ վակֆ:

169

1 հատոր Ղուրան: ԳԲԻՉ՝ Թուֆենքջի Զադե:

ՆՅՈՒԹ՝ արեւմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, որոշ էջերին՝ լուսադրոշմ (ACHE): ԹԵՐԹ՝ 306: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 11,5x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 6,7x11,2 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կարմիր, սև և ոսկի):

Մուրաների անվանումները գրված են սպիտակ թանաքով, ոսկի հենքի վրա: Այսները բաժանված են սև շրջանագծերով, մեջտեղում՝ ոսկի, վրան՝ վարդագույն և կապույտ կետեր:

ԿԱԶՄ՝ մուգ սրճագույն կաշի, դռնակով: Կազմի փեղկերին և դռնակին ոսկի նախշազարդ շրջանակ, կենտրոնում՝ զարդանախշ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

- հիզբ (իր ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր և ոսկի,
 - ջուզ՝ ոսկի զարդանախշի մեջ:
- Էջ 1ա՝ գրություն. «ملك محمد»:

ԳՐՉԻ ՀԻՇԱՍԱԿԱՐԱՆ

Էջ 304ա՝ Կտեբե ֆուքիր ասիդ Թուֆենքջի Զադե:

ՄԵԾ՝ Էջ 2ա և բ՝ դատարկ շրջանակ (այն առաջին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրային հատուկ էջն է):

Էջ 3ա՝ գրադաշտն առնված է զարդանախշ շրջանակի մեջ (ծաղկային տարրեր, կարմիր, կանաչ, կապույտ, դեղին և վարդագույն):

Ձեռագործը հատվածներ վնասված են ջրից:

One-volume copy of the Qur'ān; The copyist is Tufenkġi Zadeh. MS on Western paper with watermark (ACHE); 306 ff.; 11,5x16,5 cm; fully vocalized *nasħ* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 6,7x11,2 cm; entire text set within a complex frame (red, black and gold).

Sūra headings in white ink on gold background; *āya* dividers in a form of black circles paint gold inside with rose and blue dots on it.

The binding of the MS is of leather (obscure brown) with a frame of gold ornaments, mandorla. There are similar ornaments on the top and the bottom of the binding of arabesque style, done on a gold background. The envelope flap is of triangle form, made from the same leather with reddish arabesque mandorla on a gold background.

Marginal arrangements:

- *ħizb* with subdivisions in red and gold;
- *ġuz* ' in a gold ornament.

P. 1a, an ownership note ملك محمد

P. 304a, a colophon: كتبه الفقير السيد ثفنكجي زاده

Pp. 2ab, a frontispiece typical for the 1st *sūra* (*al-Fātiħa*), but the text is missing.

P. 3a, the MS starts with the beginning of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) in a frame (floral elements, red, green, blue, yellow and rose).

There are tracies of humidity.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الناسخ: السيد ثفنكجي زاده. الورق غربي بخطوط ممددة ومسللة، على بعض الصفحات علامات مائية "ACHE". 306 أوراق. القياس 16.5x11.5 سم، الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط نسخ. النص باللون الأسود، وكذلك التشكيل، النص مكتوب ضمن إطار ثلاثي أحمر وأسود وذهبي عريض.

قياس النص 11.2x6.7 سم. التجليد ذو لسان، جلد بني غامق ضمن إطار مزخرف (ذهب)، في الوسط وحدات زخرفية ضمن شكل بيضوي كبير وفي أعلاه وأسفله شكلين بيضاويين آخرين فيهما وحدات زخرفية أرابيسك على أرضية مذهبية، أما الأذن مثلثة الشكل من ذات التجليد، في وسطه وحدات زخرفية أرابيسك حمراء على أرضية مذهبية ضمن شكل دائري. أسماء السور مكتوبة بالأبيض على أرضية ذهبية، فواصل الآيات دوائر بالذهب عليها نقاط وردية وزرقاء. الهوامش:

الأحزاب بالأحمر والذهب.

نقش مذهب عند كل جزء جديد؛ كلمة "الجزء" دون ترقيم.

رسم التملك: "ملك محمد"، الصفحة 1.

حاشية للناسخ: "كتبه الفقير السيد ثفنكجي زاده"، الصفحة 304.

رسم الإطار دون كتابة النص، وهي الصفحة المخصصة لسورة الفاتحة (الورقة 2-أب).

كتب النص الصفحة 3 ضمن إطار ذهبي فيه رسوم نباتية، وهي بداية السورة رقم 2 (البقرة)، (أحمر، أخضر، أزرق، أصفر، وردي).

آثار رطوبة على النص والزخرفات.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 334-9, չգրված էջ 328բ-334բ (տե՛ս Պահպանակ): ՊՐԱԿ՝ 4IV(32), 29V(322), VI(334): Պահպանակ՝ թուղթ չգրված 8 (թ. 1-8)+1(թ. 334): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16.3x15 սմ: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻՐ՝ ձայնավորված մադրիբի, սև թանաք, ձայնավորները՝ կարմիր ու կանաչ: ԳՐԱԴԱՇՏ 9,2x10,4 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, կապույտ և ոսկի):

Մուրաների անվանումները, «Ալլահ» բառը և 112-րդ՝ «ալ-Իխլաս» սուրայի բոլոր այսները գրված են ոսկիով: «ալ-Ֆաթիհա» սուրան (կարմիր, կապույտ, կանաչ և ոսկի) գրված է զարդանախշի մեջ:

Այսները բաժանված են ոսկի կետերով:

Էջ 328ա՝ թասդիկ նախշազարդ շրջանակով (կարմիր, կապույտ, կանաչ և ոսկի):

ԿԱԶՄ՝ դռնակով զարդանախշ (ոսկի) կարմիր կաշվից: Կազմի փեղկերին և դռնակին՝ ոսկի կրկնակի շրջանակ, կենտրոնում՝ դրոշմազարդ (ոսկի): Մեջքը մասամբ քայքայված է:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

- հիզբ (ստորաբաժանումներով)՝ ոսկի,
 - սաջդա՝ ոսկի շրջանագծերի մեջ (կապույտ, կանաչ և ոսկի):
- Ձեռագրի սկիզբ էջ 9բ, ավարտ՝ էջ 328բ:
Ձեռագրի կազմը քայքայված է, մկնկեր:

One-volume copy of the Qur'ān; MS on modern paper; 334-9 ff. (see flyleaves); 4IV(32), 29V (322), VI(334); fly leaves 8 (1-8)+1(p. 334) blank; 16,3x15 cm; fully vocalized *magribī* script; 12 lines to the page; black ink (the word "Allah" and the 112th *sūra* (*al-'Ihlās*) in gold (p.327b)), vowels in red and green; writing area 9,2x10,4 cm; entire text set within a complex frame (black, blue and gold).

Sūra headings in gold; āya dividers in a form of dots (gold).

The binding of the MS is of ornamented red leather with envelope flap; double frame, mandorla (gold). The back is partially worn.

Marginal arrangements:

– *hizb* in gold circles taken in a frame (blue, green and gold);

– *rub* ' in gold;

– *sağda* in a gold frame.

P. 328a, *taşdıq* in an arabesque style decorated frame (red, blue, green and gold).

P. 9b, the heading of the 1st sūra (*al-Fātiḥa*) in a frontispiece (red, blue, green and gold).

The binding and some ff. are moth-eaten.

1928

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق حديث، 334 ورقة، عدد الكراسات: (32)IV4، (232)V29، (334)VII، أوراق الحفظ: 8 أوراق (1-8) + الورقة 334، الاوراق فارغة. القياس 15x16.3سم، الصفحة 12 سطراً بالأسود بخط مغربي مشكول بالأحمر والأخضر. اسماء السور ولفظة الجلالة "الله" بالذهب، كتبت جميع آيات السورة رقم 112 (الخلاص) بالذهب، الصفحة 327ب. فواصل الآيات نقطة مذهبة. قياس النص 10.4x9.2سم ضمن إطار مزدوج اسود، أزرق ومذهب. التجليد ذو لسان، جلد أحمر مزخرف بالذهب ضمن إطار مذهب مزدوج، في الوسط وحدات زخرفية أرابيسك بالذهب وبعض الأزهار بالذهب أيضاً، الأذن فعبارة عن نصف لوحة زخرفة أرابيسك ذات اسلوب التجليد (بالذهب). سرلوحه أرابيسك مزخرفة (أحمر، أزرق، أخضر، ذهب) كتبت فيها اسم سورة الفاتحة (9ب)، آيات السورة، الصفحة 110أ. الهوامش:

الأحزاب بالذهب ضمن دائرة (الأزرق، الأخضر، الذهب).

الأرباع، السجديات بالذهب ضمن شكل هندسي شبه دائري.

التصديق ضمن لوحة أرابيسك مزخرفة (أحمر، أزرق، أخضر، ذهب)، الصفحة 328أ.

التجليد مفكك؛ توجد آثار عث على عدة أوراق.

1945

Ղուրանի 23-րդ մասը (*Ձուրք*): ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով, ճնշագծերով, լուսադրոշմ (ուղղահայաց գծեր, թափ, վերևում՝ փոքրիկ խաչ, ներքևում՝ ավելի մեծ մի խաչ, շրջանակի մեջ): ԹԵԴԹ՝ 16: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16,5x24 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 11.8x18.4 սմ, առնված է կրկնակի կարմիր շրջանակի մեջ: Այսների անվանումները գրված են սև թանաքով: Այսները բաժանված են երեքական կարմիր կետերով:

Ձեռագիրն անկազմ է:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԴԵԴ՝

– *ջուգերի* ստորաբաժանումները գրված են կարմիր թանաքով:

ՄԵԹ՝ էջ 1ա, վերևում և ներքևում գրություններ. الجزء الثالث والعشرون من القرآن العظيم

عدد ٢٣

Ձեռագրի առաջին ու վերջին թերթերը պոկված են կազմից:

1945

The 23rd *ğuz* ' (part) of the Qur'ān; MS on Western paper, watermark (vertical lines and crown), a small cross on the top and a bigger cross at the bottom taken in a frame; 16 ff.; one quire; 16,5x24 cm; fully vocalized *nash* script; 11 lines to the page; black ink; writing area 11,8x18,4 cm; entire text set within a double frame (red).

Sūra headings in black ink; āya dividers in a form of 3 dots (red).

Marginal arrangements:

– *rub* ' in red ink.

P. 1a, on the top and at the bottom the following is written: الجزء الثالث والعشرون من القرآن عدد ٢٣ and العظيم

The MS is well preserved; the first and the last folios are separated from the book.

1945

الجزء 23 من القرآن الكريم. الورق غربي بخطوط ممددة ومسلسلة؛ عليه علامات مائية: خطوط طولية وتاج ملكي في أعلاه صليب صغير وتحتته صليب أكبر داخل إطار شبه دائري. 16 ورقة، وهو عبارة عن كراس واحد، القياس 16.5x24سم، الصفحة 11 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 11.8x18.4سم ضمن إطار أحمر مزدوج. اسماء السور بالأسود، توجد ثلاث نقاط حمراء بين كل آيتين. النسخة غير مجلدة في الآخر.

الهوامش:

الأرباع بالأحمر.

يوجد العنوان التالي: "الجزء الثالث والعشرون من القرآن العظيم"، كذلك: "عدد ٢٣" في أعلى وأسفل الصفحة 1أ.

الصفحتين الأولى والأخيرة منفصلتين عن البدن.

2000

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԴԹ՝ 399: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19,8x12 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 14,5x7,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, կարմիր, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: Այսները միմյանցից բաժանված են սևով եզրագծված ոսկի բոլորակներով: 4 զարդանախշ էջեր՝ 1բ, 2ա, 398բ, 399ա (բուսական տարրեր, սև, սրճագույն, կապույտ, կանաչ, կարմիր, վարդագույն): Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով սև կաշի: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստաղը՝ սրճագույն կաշի, կարմիր գործվածք: Պահպանակ՝ Ա+Բ, թուղթ:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԴԵԴ՝

– թաաշիր և ջուգ (իրենց ստորաբաժանումներով)՝ նշված են ոսկի լուսանցազարդի մեջ՝ կարմիր թանաքով:

Էջ 2ա, 10ա, 399բ՝ կնքադրոշմ (կենտրոնում ձվաձիբ գրություն կարմիր թանաքով՝ "عبد السلام"):

Պահպանակ Աա, Բբ, էջ՝ 1ա, 399բ՝ կապույտ թանաքով կնքադրոշմ (նիզակավոր մարդ, ծնկաչոք, գլխատառերով իրար տակ «Գ» և «Ն»): Պ. Աա, էջ 399բ՝ սև թանաքով երկու դրոշմ՝ «Գ» և «Ն» տառերով:

Պահպանակ Աա՝ ուսերեն գրություն. «переплетена в Кабуле в 1974 г. В августе м./ рукопись Кашмирской работы конца 17 нач. 18 в.в./ исполнена ...» :

Ձեռագիրը վերակազմված է, նորոգված:

2000

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper with laid lines; 399 ff.; fly leaves [1+1], paper; 19,8x12 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 14,5x7,5 cm; entire text set within a complex frame (black, red, gold).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in the form of gold discs with black periphery; pp.1b, 2a, 398b, 399a ornamented (vegetal elements, black, brown, blue, red, rose); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

The binding and envelope flap of black leather; board of cardboard, doublure of brown leather and tissue (red).

Marginal arrangements:

– *ta'ashir* and *ghuz* subdivisions in red ink within a gold ornament.

Pp. 2a, 10a, 399b, oval stamp in red ink with a scripture in the center عبد السلام

Fly leaves 1a, 2b, p. 1a, 399b, – a stamp in blue ink (a man with a sword on his knees and 2 Armenian letters «Գ» (G) and «Ն» (N)); on fly leaf 1a and p. 399b 2 flags in black ink also 2 Armenian letters «Գ» (G) and «Ն» (N).

Fly leaf 1a, a note in Russian «переплетена в Кабуле в 1974 г. В августе м./ рукопись Кашмирской работы конца 17 нач. 18 в.в./ исполнена ...» (Bound in Kaboul, in 1974, in August, manuscript made in Kaboul late 17th early 18th ...)

MS is restored and rebounded.

2000

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي بخطوط ممددة. 399 ورقة. أوراق الحفظ: أ، ب ورقة. القياس 12x19.8 سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 7.5x14.5 سم ضمن إطار مركب (أسود، أحمر، ذهب). أسماء السور بالأحمر. فواصل الآيات: أقراص ذهب داخل دائرة سوداء. توجد 4 زخرفات نباتية (أسود، بني، أزرق، أخضر، أحمر، زهري) على الصفحات: 1ب، 2أ، 398ب، 399أ. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

التجليد ذو لسان؛ جلد صناعي. اللوح ورق مقوى، البطانة جلد بني وقطعة قماش حمراء. الهوامش:

التعشير، الأجزاء بالأحمر داخل زخرفة مذهبة.

يوجد ختم بالأحمر كتب في وسطه: "عبد السلام"، الصفحات 2أ، 10أ، 399ب.

وختم آخر بالأزرق (رجل يحمل رمح جاثيا على ركبته وفي الأعلى كتب الحرفين "گ" و "ن" باللغة الأرمينية «Գ»-«Ն») على ورقة الحفظ 1أ، (ب) 1ب، 399أ. كما يوجد ختم بذات الحرفين بالأسود على ورقة الحفظ 1أ، 399ب.

كتابة باللغة الروسية على ورقة الحفظ 1:

переплетена в Кабуле в 1974 г. В августе м./ рукопись Кашмирской работы конца 17 нач.

18 в.в./ исполнена ...

النسخة مرممة وأعيد تجليدها في السابق.

2005

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1172 թ. Ռաբի ալ-Ավվալ ամիսը (նոյեմբեր, 1758 թ.): ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 402: ՄԵՇՈՒԹՅՈՒՆ՝ 134x80 սմ: ՏՈՂ՝ 15 տող: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասխ*, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր, հիշատակարանը՝ ոսկի: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11x5,5 սմ:

Սուրաների անվանումները և քարոզման վայրը գրված են սպիտակ թանաքով: *Այաները* միմյանցից բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Կրկնակի նախազարդ էջեր՝ 3բ, 4ա, (ծաղկային տարրեր, կապույտ, կարմիր, վարդագույն, ոսկի): Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով, յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՄ՝ արևելյան կրկնակի կազմ, սրճագույն դրոշմազարդ կաշի, նախազարդ թուղթ (կանաչ, կարմիր, նարնջագույն, սև, ոսկի):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– *հիզբ* (իր ստորաբաժանումներով), *սաջդա*՝ ոսկով:

Ձեռագիրն ամբողջական է:

ԳՐԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

էջ 399 ա. ۱۱۷۲ سنة الاول ربيع خميس شهر // وفرقان جميد /// المالك الوهاب ///

էջ 1ա՝ մանուշակագույն թանաքով օսմաներեն գրություն ոմն Արդ ալ-Ռաշիդի ծննդյան վերաբերյալ (1960թ.):

էջ 3ա, 400բ՝ կապույտ թանաքով կնքադրոշմ (նիզակավոր մարդ, ծնկաչոք, զլխատառերով իրար տակ «Գ» և «Ն»): էջ 2ա, 399բ՝ սև թանաքով կնքադրոշմ (երկու դրոշ՝ «Գ» և «Ն» տառերով): էջ 3ա, 399բ՝ կարմիր ձվածիր կնքադրոշմ արաբատառ գրությամբ عبد السلام

ԾՆԹ՝ էջ 1բ՝ օսմաներեն գրություն առնված կարմիր շրջանակի մեջ:

էջ 401բ՝ մանուշակագույն թանաքով արաբատառ գրություն, անընթեռնելի:

էջ 402բ՝ օսմաներեն գրություն:

2005

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 402 ff.; 134x80 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; rubrication in red, colophon in gold; writing area 11x5,5 cm.

Sūra headings and *āya* statistics in white ink; *āya* dividers in the form of discs (gold); double decorated pages 3b and 4a (floral elements, blue, red, rose, gold); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

The time of copy is *Rabi' al-Awwal*, 1172 of *Hijra* (November, 1758).

Colophon on p. 399a: ۱۱۷۲ سنة الاول ربيع خميس شهر // وفرقان جميد /// المالك الوهاب ///

Oriental double binding; stamped leather (brown), ornamented paper (green, red, orange, black, gold).

Marginal arrangements:

– *sağda* and *hizb* with subdivisions in gold.

Pp. 3a and 400b, a stamp in blue ink (a man with a sword on his knees and 2 Armenian letters «Գ» (G) and «Ն» (N)). Pp. 2a, 399b, a stamp in black ink (2 flags with 2 Armenian letters «Գ» (G) and «Ն» (N)). Pp. 3a and 399b, oval red stamp with scripture in Arabic letters عبد السلام
 P. 1a, a scripture (violet) in Ottoman Turkish about the birthday of an Abd al-Rashid (1960).
 P. 1b, a scripture in Ottoman Turkish set within a red frame.
 P. 401b, a scripture (violet) in Arabic letters, illegible.
 P. 402b, Ottoman Turkish scripture.
 The MS is complete.
 The Manuscript is held in a folder of blue cardboard.

2005

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي. 402 ورقة. الكراسات: القياس 80x134 سم. الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. الحاشية بالذهب. قياس النص 5.5x11 سم. أسماء السور بالأبيض. فواصل الآيات: دوائر مذهبة. توجد زخرفات نباتية ثنائية (أزرق، أحمر، زهري، ذهب) على الصفحتين 13، 4ب. تاريخ النسخ: "5 ربيع الأول 1172" (6 تشرين الثاني/نوفمبر 1758م): "المالك الوهاب /// وفرقان جميد /// خميس شهر ربيع الأول سنة 1172، الصفحة 1399أ. التجلد جلد مزدوج بني عليه وحدات زخرفية؛ ورق مزخرف (أخضر، أحمر، برتقالي، أسود، ذهب). الهوامش: الأحزاب، السجديات بالذهب. ختم بالحبر الأزرق (فارس مع رمعه جاثيا على ركبته وفي اعلاه حرفي N، G)، الصفحتان 13، 400ب. ختم بالحبر الأسود (رايتان وحرفي N، G)، الصفحتان 12، 399ب. ختم على شكل راية حمراء كتب بداخلها "عبد السلام"، الصفحتان 13، 399ب. حاشية باللغة العثمانية عن تاريخ ميلاد شخص باسم عبد الرشيد عام 1960م بالحبر الأزرق الفاتح، الصفحة 1أ. حاشية باللغة العثمانية ضمن إطار أحمر، الصفحة 1ب. كتابات غير واضحة باللغة العربية، الصفحة 401ب. كتابات باللغة العثمانية، الصفحة 402ب. النسخة كاملة ومحفوظة داخل صندوق أزرق من الورق المقوى.

2021

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան հաստ թուղթ: ԹԵԸԹ՝ 89: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21x33.5 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԸ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: Մուրաների անվանումները գրված են նասիխով, սև թանաքով: Այաները բաժանված են մեծ, սևով եզրագծված, կարմիր եւ դեղին կետերով շրջանագծերով: Զեռագիրն անկազմ է: ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝
 - ջուզ (իր ստորաբաժանումներով) կողքին երկրաչափական տարբեր ձևերի զարդանախշեր՝ շրջանաձև, եռանկյունաձև (սև, կարմիր և դեղին) և այլն,
 - հավելագրումներ, որոնք երբեմն կրկնվում են նաև տողամիջում:
 Զեռագիրը վերջից պակասավոր է. ավարտվում է 7-րդ՝ «ալ-Արաֆ» սուրայի 157-րդ այտով՝ ويحل لهم الطيبات : Առաջին թերթը կցված է հետագայում՝ պակասող թերթի փոխարեն: Սկզբի որոշ թերթեր վերանորոգված են:

2021

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental thick paper; 89 ff.; 21x33,5 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink.
Sūra headings in *nash* script in black ink; *āya* dividers in a form of big black circles with red and yellow dots on them.
 The MS has no binding.
 Marginal arrangements:
 - next to the *guz* ', *nişf guz* ' and *rub* ' indications there are ornaments in the forms of circles, triangles and various geometrical forms (black, red and yellow);
 - missed out words.
 The MS is not complete, it ends in the 157th *āya* of the 7th *sūra* (*al-'A'rāf*) ويحل لهم الطيبات
 The first folio is pasted afterwards instead of the missing one. There are some traces of humidity and wear.

2021

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقى سميك، 89 ورقة. القياس 21x33.5 سم، الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 28x15.4 سم، أسماء السور بالأسود، بين كل آيتين دائرة سوداء كبيرة عليها نقاط حمراء وصفراء.
 النسخة غير مجلدة وناقصة الآخر، تنتهي عند الآية 157 "ويحل لهم الطيبات" من السورة رقم 7 (الأعراف). الهوامش: الأجزاء، أنصاف الأجزاء، الأرباع. زخرفات دائرية الشكل أو على شكل مثلثات أو أشكال هندسية مختلفة (أسود، أحمر، أصفر). أضيفت الكلمات الناقصة من النص ما بين السطور. الورقة الأولى مضافة لاحقاً عوضاً عن القديمة الناقصة؛ بعض الأوراق مرممة ترميماً قديماً؛ توجد آثار رطوبة.

2025

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով ճնշագծեր, լուսադրոշմ (շրջանագծերի եւ տարբեր զարդերի տեսքով): ԹԵԸԹ՝ 170: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 14.8x19.8 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԸ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9x14 սմ:
 Մուրաների անվանումները գրված են նասիխով, սև թանաքով: Այաները բաժանված են կարմիր կետերով (ավելացված թերթերում չկան):
 ԿԱԶՄ՝ Ա փեղկը բացակայում է, Բ փեղկը՝ հաստ ստվարաթուղթ՝ վրան փակցված արաբերեն լեզվաբանական մի ձեռագրի էջ:
 ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝
 - ջուզ, թասաշիր՝ նշված են կարմիրով, ավելացված թերթերում՝ սևով,
 - հավելագրումներ,
 - զարդանախշեր,
 - գրչափորձ:
 Զեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 36-րդ այտ. ولكم لا يشرك بعبادة ربه :
 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրայի 110-րդ այտ. في الارض مستقر ومناخ

Թերթ 4-5-ի արանքում պակաս թերթեր. 4-րդ թերթն ավարտվում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 88-րդ այսյով (وقالوا): 5-րդ թերթը սկսվում է նույն սուրայի 113-րդ այսյով. مثل قولهم فانه يحكم :

Թերթ 56-57-ի արանքում պակաս թերթեր. 56-րդ թերթն ավարտվում է 5-րդ՝ «ալ-Մահիդա» սուրայի 43-րդ այսյով (وما أولئك بالمؤمنين): 57-րդ թերթը սկսվում է նույն սուրայի 48-րդ այսյով. لما بين يديه من الكتاب

ՀԵՏԱԳԱՅԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Նորոգվել է Հիջրայի 1297 թվականին (1879 դեկտեմբեր 15 - 1880 դեկտեմբեր 3): Ռաջաբ իբն Իբրահիմ իբն Մուլլա Ռաջաբ ալ-Նաբդինը նորոգել է այն և պոկված թերթերի փոխարեն ավելացրել է նորերը: Այդ մասին ավելացված թերթի վրա 124բ էջին քառանկյունի մեջ կա հետևյալ հիշատակարանը.

قد جدد هذا القرآن رجب بن ابراهيم بن ملا رجب النبغين حال كونه عند الامام الفاضل الكامل مهدي افندي من قرية الزخيطي

غفر الله لجدده ولقائره [هكذا] وناظره ولجميع المؤمنين والمؤمنات امين ١٢٩٧

էջ 96 ա՝ երկու քառանկյունի կնիք՝ հետևյալ գրությամբ՝

Մ.Թ.՝ Թերթ 1-20, 25, 52-57, 76-79, 114, 121-124, 129, 158-169՝ ավելացված են հետագայում:

Ձեռագրի բազմաթիվ թերթեր քայքայված են, լուսանցանքերը՝ մասամբ կտրված, ցեցակեր:

2025

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with watermarks in form of circles and various types of ornaments; 170 ff; 14,8x19,8 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; writing area 9x14 cm.

Sūra headings in *nash* script in black ink; *āya* dividers in a form of dots (red); no *āya* dividers on the added ff.

Restored in 1297 of *Hijra* (December 15, 1879 - December 3, 1880). *Rağab ibn 'Ibrahīm ibn Mullā Rağab al-Nabğīn* has restored the MS and added some ff. instead of the missing ones. there is a Colophon in a quadrangle (p.124b.):

قد جدد هذا القرآن رجب بن ابراهيم بن ملا رجب النبغين حال كونه عند الامام الفاضل الكامل مهدي افندي من قرية

الزخيطي غفر الله لجدده ولقائره [هكذا] وناظره ولجميع المؤمنين والمؤمنات امين ١٢٩٧

The binding is of cardboard; cover A is missing, on the cover B a folio of an old Arabic MS of linguistic content is pasted.

Marginal arrangements:

– *ğuz* and *ta'asīr* in red, whereas the same on the added ff. are in black ink;

– missed out words;

– circles and various other types of geometrical ornaments;

– scribbles.

The MS is not complete. It starts with the 36th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) *ولكم في الارض* لا يشرك بعبادة ربه and ends in the 110th *āya* of the 18th *sūra* (*al-Kahf*)

Between the ff. 4 and 5 there some missing. P. 4b ends in the 88th *āya* of the 2nd (*al-Baqara*) *sūra* (وقالوا) whereas p. 5a starts with the 113th *āya* of the same *sūra* يحكم مثل قولهم فانه يحكم

Between the ff. 56 and 57 there are some missing. P. 56b ends in the 43rd *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*) (وما أولئك بالمؤمنين), whereas p. 57a starts with the 48th *āya* of the same *sūra* لما بين يديه من الكتاب

On p. 96 a there is a double square stamp on the margin: كل احمد عبده

The following ff. were added afterwards: 1-20, 25, 52-57, 76-79, 114, 121-124, 129, 158-169.

Many ff. of the MS are decayed, many margins are partially cut off, there are also numerous holes accounted for moles, binding is also decomposed in many places.

2025

مجلد واحد من القرآن كريم. الورق غربي عليه علامات مانية على شكل دائرة ونقوش مختلفة، 170 ورقة. القياس 19.8x14.8 سم، الصفحة 13 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول؛ أسماء السور بالأسود، فواصل الآيات نقطة حمراء بين كل آيتين من المخطوط الأصلي، أما في الأوراق المضافة لاحقاً فلا توجد هذه النقاط. قياس النص 14x9 سم. جددّه وأضاف إليه العديد من الأوراق الناقصة رجب بن ابراهيم بن ملا رجب النبغين في العام 1297 للهجرة (15 كانون الأول/ديسمبر 1879 - 3 كانون الأول/ديسمبر 1880).

توجد الدفة السفلى فقط من التجليد وهي عبارة عن ورق مقوى سميك لصق عليه ورقة من مخطوط عربي قديم الإملاء. النسخة ناقصة الأول والأخر. تبدأ بـ"ولكم في الارض مستقر ومتاع" الآية 24 من السورة رقم 7 (الأعراف) وتنتهي بـ"لا يشرك بعبادة ربه" الآية 110 من السورة رقم 18 (الكهف).

الهوامش:

الأجزاء، التعشير بالأحمر، أما في الصفحات المضافة لاحقاً فهذه الكتابات بالأسود.

إضافة الكلمات الناقصة من النص.

زخرفات دائرية الشكل وأشكال هندسية أخرى وكتابات ورسوم عديدة.

ختمان مربعان على الصفحة 96 المرشمة: "كل احمد عبده".

نقص بين الورقتين 57-56: الورقة 56 تنتهي بالآية رقم 43 من السورة رقم 5 (المائدة) "وما أولئك بالمؤمنين" والورقة 57 تبدأ بالآية رقم 48 من نفس السورة "لما بين يديه من الكتاب".

حاشية ضمن مستطيل: "قد جدد هذا القرآن رجب بن ابراهيم بن ملا رجب النبغين حال كونه عند الامام الفاضل الكامل مهدي افندي من قرية الزخيطي غفر الله لجدده ولقائره [هكذا] وناظره ولجميع المؤمنين والمؤمنات امين 1297" ويجانبها الكتابة التالية "في تاريخ النبي في سنة ١٢٩٧"، الصفحة 124 ب المضافة لاحقاً.

نقص بين الورقتين 4-5: الورقة 4 تنتهي بالآية 88 من السورة رقم 2 (البقرة) "وقالوا" تبدأ الورقة 5 بالآية 113 من نفس السورة "مثل قولهم فانه يحكم".

الأوراق 1-20, 25, 52-57, 76-79, 114, 121-124, 129, 158-169 مضافة لاحقاً عند تجديده عوضاً عن الأوراق الأصلية الناقصة.

أوراق مرممة ترميماً قديماً، آثار عث؛ التجليد مفكك في أماكن عدة.

2039

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան շատ բարակ թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 68: ՄԵԾՈՒԹ՝ 6.2x9.1 սմ: ՏՈՂ՝ 17: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 2,9x5,7 սմ, առնված է կրկնակի շրջանակի մեջ (սև և ոսկի), լուսանցազիծ:

Սուրաների անվանումները գրված են նասխով, ոսկի հենքի վրա, սպիտակ թափառով: Այսները բաժանված են ոսկի կետերով:

ԿԱԶՄ՝ վերակազմված, կանաչավուն կաշի:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ (իր ստորաբաժանումներով), թասաշիր, սաջդա՝ կարմիրով:

Ձեռագիրը պակասավոր է. Սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 186-րդ այա. Ի՞նչ
وجعلنا النهار معاشاً 78-րդ՝ «ալ-Նաբա» սուրայի 11-րդ այա:

Թերթ 6-7-ի արանքում պակաս թերթեր. 6-րդ թերթն ավարտվում է 2-րդ՝ «ալ-
Բակարա» սուրայի 233-րդ այայով և 7-րդ թերթը սկսվում է 5-րդ՝ «ալ-
Մահիդա» սուրայի 34-րդ այայով: غفور رحيم

Թերթ 21-22-ի արանքում պակաս թերթեր. 21-րդ թերթն ավարտվում է 6-րդ՝ «ալ-
Անամ» սուրայի 59-րդ այայով և 22-րդ թերթը սկսվում է 13-րդ՝ «ալ-
Ռաադ» սուրայի 34-րդ այայով: الله من واق

Թերթ 50-51-ի արանքում պակաս թերթեր. 50-րդ թերթն ավարտվում է 22-րդ՝
«ալ-Հաջ» սուրայի 14-րդ այայով և 51-րդ թերթը սկսվում է նույն սուրայի
25-րդ այայով: من عذاب اليم

Թերթ 52-53-ի արանքում պակաս թերթեր. 52-րդ թերթն ավարտվում է 22-րդ՝
«ալ-Հաջ» սուրայի 48-րդ այայով և 53-րդ թերթը սկսվում է 23-րդ՝ «ալ-Մունի-
նուն» սուրայի 33-րդ այայով: ويشرب مما تشربون

Թերթ 60-61-ի արանքում պակաս թերթեր. 60-րդ թերթն ավարտվում է 24-րդ՝
«ալ-Նուր» սուրայի 41-րդ այայով և 61-րդ թերթը սկսվում է 72-րդ՝ «ալ-Ջին»
սուրայի առաջին այայով: فقالوا انا سمعنا

2039

One-volume copy of the Qur'an; MS on Oriental very thin paper; 68 ff.; 6,2x9,1 cm; fully
vocalized *nash* script; black ink; writing area 2,9x5,7 cm; entire text set within a double frame
(black and gold) and another – third frame on the edge of the page.

Sūra headings in *nash* script in white ink on a gold background; *āya* dividers in a form of
dots (gold).

The MS is rebound (greenish leather).

Marginal arrangements:

– *nish*, *ḥulṭ*, *ta'sīr*, *sağda* in red.

The MS is not complete. It starts with the 186th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*)

Between the ff. 6 and 7 there are missing ones. P. 6b ends in the 233rd *āya* of the 2nd *sūra*
(*al-Baqara*) غفور رحيم whereas p. 7a starts with the 34th *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*)

Between the ff. 21 and 22 there are missing ones. P. 21b ends in 59th *āya* of the 6th *sūra* Ի՞նչ
وجعلنا النهار معاشاً and ends in the 11th *āya* of the 78th *sūra* (*al-Nabā'*)

Between the ff. 50 and 51 there are missing ones. P. 50b ends in the 14th *āya* of the 22nd
sūra (*al-Ḥağ*) من عذاب اليم whereas p. 51a starts with the 25th *āya* of the same *sūra*

Between the ff. 52 and 53 there are missing ones. P. 52b ends in the 48th *āya* of the 22nd *sūra*
(*al-Ḥağ*) ويشرب مما تشربون whereas p. 53a starts with the 33rd *āya* of the 23rd *sūra* (*al-Mu'minūn*)

Between the ff. 60 and 61 there are missing ones. P. 60b ends in the 41st *āya* of the 24th
sūra (*al-Nūr*) فقالوا انا سمعنا whereas p. 61a starts with the 1st *āya* of the 72nd *sūra* (*al-Gīn*)

Between the ff. 60 and 61 there are missing ones. P. 60b ends in the 41st *āya* of the 24th
sūra (*al-Nūr*) فقالوا انا سمعنا whereas p. 61a starts with the 1st *āya* of the 72nd *sūra* (*al-Gīn*)

180

2039

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي رقيق جداً، 68 ورقة. القياس 9.1x6.2 سم، الصفحة 17 سطراً بالأسود
بخط نسخ مشكول، أسماء السور مكتوبة بالأبيض على أرضية مذهبة، فواصل الآيات نقطة ذهبية بين كل آيتين. قياس النص
5.7x2.9 سم مع الإطار المزدوج الأسود والمذهب، هناك إطار آخر في زاوية الصفحة. التجليد جلد أخضر كموني، وهو مجلد
تجليداً حديثاً.

الهوامش:

الأجزاء، الأنصاف، الثلث، التعشير، السجدة بالأحمر.

النسخة ناقصة الأول والآخر. تبدأ بـ"إذا دعان فليستجيبوا" الآية 186 من السورة رقم 2 (البقرة) وينتهي بـ"وجعلنا النهار
معاشاً" الآية 11 من السورة رقم 78 (النبا).

نقص بين الورتين 6-7، فالورقة 6 تنتهي بـ"ولا مولود له بولده" الآية 233 من السورة رقم 2 (البقرة) والصفحة 7 تبدأ بـ
"غفور رحيم" الآية 34 من السورة رقم 5 (المائدة).

نقص بين الورتين 21-22، فالورقة 21 تنتهي بـ"ولا حبة في ظلمت" الآية 59 من السورة رقم 6 (الانعام) والصفحة 22 تبدأ
بـ"الله من واق" الآية 34 من السورة رقم 13 (الرعد).

نقص بين الورتين 50-51، فالورقة 50 تنتهي بـ"ان الله يدخل الذين" الآية 14 من السورة رقم 22 (الحج) والصفحة 51 تبدأ بـ
"من عذاب اليم" الآية 25 من سورة (الحج).

نقص بين الورتين 52-53، فالورقة 53 تنتهي بـ"وهي ظالمة" الآية 48 (الحج) والصفحة 53 تبدأ بـ"ويشرب مما تشربون"
الآية 33 من السورة رقم 23 (المؤمنون).

نقص بين الورتين 60-61، فالورقة 60 تنتهي بـ"كل قد علم" الآية 41 من السورة رقم 24 (النور) والصفحة تبدأ بـ"فقالوا انا
سمعنا" الآية الأولى من السورة رقم 72 (الجن).

بعض الأوراق ممزقة كون الورق رقيق جداً.

2044

Հատված Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան հաստ թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 32. ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ
27x35.2 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ ձայնավորված սուրուս, սև թանաք: գրադաշտ՝ 19x27 սմ:

ԿԱԶՄ՝ վերակազմված, մուգ կապույտ կաշի:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուղ, հիզր, թաաշիր կարմիրով:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 74-րդ այա Լما يشقق
ولكن الله يهدي من يشاء 272-րդ այա և թանաք: գրադաշտ՝ 19x27 սմ:

Թերթ 28 և 29՝ ավելացված են հետագայում պակաս թերթերի փոխարեն (այլ
ձեռք):

Էջ 28ա՝ սկսվում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 215-րդ այայով. قل ما انفقتم من خير
: ويسئلونك ماذا ينفقون և ավարտվում նույն սուրայի 219-րդ այայով. فللو الذين

Էջ 28բ՝ սկսվում է 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 214-րդ այայով. Լما ياتكم مثل الذين خلوا
: ولا تنكحوا المشركين حتى يؤمن և ավարտվում նույն սուրայի 221-րդ այայով.

Թերթ 29 (կիսով չափ պատռված)՝ սկսվում է 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրայի 3-րդ
այայով. فضربنا
: فضربنا և ավարտվում նույն սուրայի 11-րդ այայով.

ԾՆԹ՝ Էջ 29բ՝ կլոր փոքրիկ զարդանախշ (սև, կարմիր և կանաչ) և վակֆ (թանա-
քը տարածված է գրության մի մասի վրա):

Ձեռագրի ստորին մասը պատառոտված է, բազմաթիվ էջերի գրադաշտը՝
վնասված:

2005

181

A part of the Qur'ān; MS on Oriental paper (thick and obscure); 32 ff.; 27x35,2 cm; fully vocalized big-size *tuluṭ* script; 11 lines to the page; black ink; writing area 19x27 cm.

P 29b, Vignette (black, red and green); and a *waqf* note: (more than half of the folio is torn and the ink is spread on part of the scripture).

The MS is rebounded (obscure blue leather).

Marginal arrangements:

– *ḡuz*, *ḥizb*, *ta'āshir* in red.

The MS is not complete. It starts from the 74th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) *لما يشقق فيخرج* ولكن الله يهدي من يشاء up to the 272nd *āya* of the same *sūra* *منه الماء*

Ff. 28 and 29 were pasted to the MS afterwards instead of the missing ones. Their handwriting differs from the handwriting of the rest of ff.

P.28a starts with the 215th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) *قل ما انفقتم من خير فلولو الدين* up to the 219th *āya* of the same *sūra* *ويسئلونك ماذا ينفقون*

P. 28b starts with the 214th *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) *ولما ياتكم مثل الذين خلوا* up to the 221st *āya* of the same *sūra* *ولا تنكحوا المشركين حتى يؤمنوا*

F.29 is partially torn. It starts with the 3rd *āya* of the 18th *sūra* (*al-Kahf*) *مكثين فيه ابدأ* up to the 11th *āya* of the same *sūra* *فضربنا*

The bottom part of the MS is torn and on many pages the writing area is damaged.

مجلد واحد من الجزء الأول القرآن الكريم. الورق شرقي سميك وغامق اللون، 32 ورقة. القياس 35.2x27سم، الصفحة 11 سطراً بالأصفر بخط الثلث كبير الحجم مشكول، قياس النص 27x19سم. التجليد جلد أزرق غامق تم إعادة تجليده. الهوامش:

الأجزاء، الأحزاب، التعشير، الأنصاف بالأحمر.

زخرفة دائرية صغيرة (بالأسود، الأحمر، الأخضر)، الصفحة 29ب.

عقد وقفية، الصفحة 29ب.

النسخة ناقصة. تبدأ بـ "لما يشقق فيخرج منه الماء" الآية 74 من السورة رقم 2 (البقرة) وينتهي بـ "ولكن الله يهدي من يشاء" الآية 272 (البقرة).

الورقتان 28 و 29 مضافتان لاحقاً عوضاً عن أوراق ساقطة، وخطهما مختلف.

تبدأ الورقة 28 بـ "قل ما انفقتم من خير فلولو الدين" الآية 215 (البقرة) وتنتهي بـ "ويسئلونك ماذا ينفقون" (الآية 219 من ذات السورة).

تبدأ الورقة 28ب بـ "ولما ياتكم مثل الذين خلوا" الآية 214 من سورة (البقرة) وتنتهي بـ "ولا تنكحوا المشركين حتى يؤمنوا" (الآية رقم 221 من ذات السورة).

الورقة 29 ممزقة من نصفها، تبدأ بـ "مكثين فيه ابدأ" الآية 3 من السور رقم 18 (الكهف) وتنتهي بـ "فضربنا" (الآية 11 من ذات السورة).

النسخة مرممة؛ القسم السفلي من المخطوط مهترئ؛ الكتابة ناقصة في عدة صفحات.

1 հատոր արաբերէն Ղուրան (որոշ էջերի՝ 25ա, 247ա, տողերի արանքում տրված է պարսկերէն թարգմանությունը): ՏԵՂ Իրան. ՄԱՍԱՆԱԿ՝ հավանաբար 19-րդ դար:

ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ. ԹԵՂԹ՝ 247. ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 14,5x9 սմ: ՏՈՂ՝ 16: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *nasḥ*, սև թանաք: Յուրաքանչյուր տող գրված է երկու կապույտ հորիզոնական գծերի միջև: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11,5x6 սմ, առնված է երկու բաղադրյալ շրջանակի մեջ, մեկը՝ գրադաշտի շուրջ (կապույտ, սև և ոսկի), մյուսը՝ էջեզրին (սև և ոսկի):

Էջ 2բ և 3ա՝ ճակատագարդ (բուսական տարրեր, կապույտ, կարմիր, մորեգույն, բաց կանաչ և սպիտակ):

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ ոսկու վրա, իսկ այսների բաժանումները բոլորակների տեսք ունեն (ոսկի): Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

ԿԱԶՄ՝ արևելյան, լաքապատ ստվարաթուղթ իրանական *qol* վե մորդ ոճով, նկարագարդված է բույսերի, ծաղիկների և թռչունների պատկերներով (սև, կարմիր, դեղին, կանաչ և գորշ):

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– *ḥiqq*, *ḡniq* (իրենց ստորաբաժանումներով) և *usḡḡa*՝ կարմիրով,

– հավելագրումներ:

ՀԵՏԱԳԱՅԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ (սեփականատիրոջ)

Էջ 247ա՝ թվագրված Հիջրայի 1271թ. (1854-1855):

ՄԼԹ՝ Ձեռագրի վերջում՝ էջ 247բ, փակցված թղթի վրա գրված է, որ այն Երևանի Մատենադարանին է նվիրել Լոնդոնում բնակվող Հովիկ Էդգարյանը 1985 թվականի մայիսի 10-ին: Նվիրատուն նշում է, որ ձեռագիրը բերված է Իրանից:

One-volume copy of the Qur'ān in Arabic, on some pages (25a, 247a) underline translations into Persian; provenance: Iran, possibly 19th c.; MS on Oriental paper; 247 ff.; 14,5x9 cm; fully vocalized *nasḥ* scrip; 16 lines to the page, each line is written between 2 horizontal blue strains (lines); writing area 11,5x6 cm; entire text set within 2 complex frames, one around the writing space (gold, black, blue) and another one on the edges of the folios (black and gold).

Ff. 2b and 3a double opening page with floral design decorations (sea blue, red, crimson, light green and white).

Sūra headings in red ink, covered with gold powder; *āya* dividers in a form of a disc (gold); catchwords at the bottom of every verso page (black);

Oriental binding of cardboard covered by lacquer (illustrations: flowers and birds in the style of *gol ve morgh* (black, red, yellow, green, grey).

Marginal arrangements:

– *ḥizb* and *ḡuz*՝ with subdivisions and the *saḡda* in red ink;

– missed out words and sentences in black ink.

P. 247a, the date 1271 (1854/1855) is marked by the owner.

P. 247b, on a pasted paper there is a note (Armenian) that the manuscript was donated to the Matenadaran by Hovik Edgarian, a resident of London, on May 10, 1985. The donator adds that the manuscript was brought from Iran.

مجلد واحد من القرآن الكريم، (ترجمات فارسية بين بعض السطور، الصفحتان 25، 247)، مكان النسخ إيران، على الأرجح في القرن التاسع عشر. الورق شرقي، 247 ورقة، القياس 9x14.5سم. الصفحة 16 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول. يوجد بين السطور خطين أزرقين متوازيين. قياس النص 6x11.5سم ضمن إطار مركب (أزرق، اسود وذهب) داخل إطار مركب اخر (اسود وذهب).

توجد زخرفات نباتية (أزرق، أحمر، فضي، أخضر فاتح، أبيض)، الصفحتان 2ب، 3أ. أسماء السور بالأحمر عليها خط بالذهب، فواصل الآيات أقراص ذهبية. التعقيية بالأسود على الصفحة ب من كل ورقة. توجد على دفتي التجليد لوحة نباتية (زهو وطيور) (أحمر، أخضر، أصفر، رمادي، اسود) ومطلية باللكر، "gol ve morgh" (الوردة والحسون).

الهوامش: الأجزاء، الأجزاء، السجديات بالأحمر. التصحيح والإضافات بالأسود.

حاشية لمالك المخطوط: "تاريخ 1271 هـ" (1855/1854م)، الصفحة 247. ليس بالضرورة ان يكون هذا التاريخ هو تاريخ النسخ.

ملصق ذكر فيه أن المخطوط قدم إلى الماتيناداران من قبل هوفيك ايدغارايان من مدينة لندن بتاريخ 10 أيار 1985م، وأنه أحضر من إيران، الصفحة 247ب. النسخة كاملة.

2140

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1112 թվականի Շավվալ ամիսը (1701 թ. մարտ-ապրիլ): ԳԲԻԶ՝ Իբն Իսմաիլ Աբու ալ-Բարաքաթ ալ-Մաշհադին: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵԲԹ՝ 194: ՊԲԱԿ՝ III(6), V(16), III(22), V(32), III(38), V(48), IV(56), VI(68), III(74), V(84), 2III(96), VI(108), II(112), VI(124), X(144), VI(156), X(176), VI(188), III(194): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 18x11 սմ: ՏՈՂ՝ 22: ԳԻԲ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳԲԱԴԱՇՏ՝ 13x6,5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (սև, ոսկի):

Սուրաների անվանումները, այաների քանակը և քարոզման վայրը գրված են կարմիր թանաքով: Այաները միմյանցից բաժանված են ոսկի բոլորակներով: Էջ 1բ՝ ճակատագարդ (ծաղկային տարրեր, մանուշակագույն, սպիտակ, կարմիր, կապույտ, ոսկի): Էջակապ բառերը գրված են սև թանաքով յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով սրճագույն կաշի, կենտրոնում 3 դրոշմագարդ, անկյունագարդեր և ոսկի նախշագարդ շրջանակ: Մեջքը կարմիր դրոշմագարդ կաշի է, միջուկը՝ երկշերտ ստվարաթուղթ: Ա կազմաստառը՝ կանաչ գործվածք է, Բ կազմաստառը՝ մասամբ կանաչ գործվածք և կարմիր կաշի, դրնակի աստառը՝ կարմիր կաշի: Պահպանակ՝ Ա+Բ, սպիտակ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով (պահպանակ Ա՝ կպած թերթ 1-ին):

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԲԵԲ՝
– հիզբ և ջուզ (իրենց ստորաբաժանումներով) գրված են կարմիր թանաքով,
– այաների մեկնություններ՝ սև թանաքով:

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ (էջ 1բ)՝ առաջին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրան, 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի սկզբից մինչև 10-րդ այան՝ : Էջ 2ա՝ : في قلوبهم مرض فذادهم الله مرضا :
նույն սուրայի 35-րդ այան : اسكن انت وزوجك الجنة

Էջ 194բ՝ Մեքքայում քարոզված 28 սուրաների անվանումները՝ ըստ Իբն Աբբասի «Մաջմու՝ ալ-Նուբյան»-ի:

ԳԲԶԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱԴԱՆ

էջ 194 ա. قد تمت هذا الكتاب المجيد على يد المحتاج هلى رحمة ربه السرمدي ابن اسمعيل ابو البركات المشهدي في شهر شوال سنة 1112

ԾՆԹ՝ 9-րդ սուրայի անվանումը (էջ 56ա) գրված է «Մադինա» («ալ-Թաուբա»-ին փոխարեն), 17-րդ սուրայի (էջ 85բ) անվանումը «Իբն Իսրա՛իլ» («ալ-Իսրա»), 20-րդ՝ (էջ 95բ) «Տահա» սուրայի անվանումը բացակայում է, 40-րդ (էջ 146բ) սուրայի անվանումը գրված է «ալ-Մու՛մին» («Ղաֆիր»), 41-րդը (էջ 149բ)՝ «Հիմ» («Ֆուսիլաթ»), 81-րդը՝ (էջ 188ա)՝ «Քուրթ» («ալ-Թաքուիր»), 98-րդը՝ (192բ)՝ «Լամ յարուն» («ալ-Բայյինա»), 111-րդը՝ (194ա)՝ «ալ-Թաբաթ» («ալ-Մասադ»):

2140

One-volume copy of the Qur’ān; MS on Oriental paper with laid lines; fly leaves [1+1], white Western paper with chain lines and laid lines (fly leaf 1 pasted to the f. 1); 194 ff.; III(6), V(16), III(22), V(32), III(38), V(48), IV(56), VI(68), III(74), V(84), 2III(96), VI(108), II(112), VI(124), X(144), VI(156), X(176), VI(188), III(194), 18x11 cm; fully vocalized *nash* script; 22 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 13x6,5 cm; entire text set within a complex frame (black, gold).

Sūra headings, āya statistics in red; āya dividers in the form of discs (gold); on the p. 1a frontispiece (floral elements, violet, white, red, blue, gold); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

Time of copy Shawwal 1112 of Hijra (March-April,1701); copyist Ibn Isma’il abū al-Barakāt al-Mašhadī.

Colophon on p. 194a: قد تمت هذا الكتاب المجيد على يد المحتاج هلى رحمة ربه السرمدي ابن اسمعيل ابو البركات المشهدي في شهر شوال سنة 1112

Binding and envelope flap of leather (brown); mandorla with pendants, cornerpeacies and a decorated gold frame; the back decorated leather (red), board of cardboard, doublure A of green tissue, doublure B partially of green tissue and red leather; doublure of the envelope flap of red leather.

Marginal arrangements:
– hizb and ġuz’ with subdivisions in red ink;
– āya commentaries in black ink.

The MS is not complete; p. 1b, 1st sūra (al-Fātiḥa) as well as 1-10th āyas of the 2nd sūra (al-Baqara): اسكن انت وزوجك الجنة P.2a starts with the 35th āya of the same sūra:

P. 194b, the headings of the 28 Meccan sūras according to “Mağmu’ā al-Nubyan” of Ibn Abbas.

The heading of the 9th sūra (p. 56a) is Madīna (instead of al-Taūba), 17th sūra (p. 85b) – Ibn Isra’īl (instead of Isra’), 40th sūra (p. 146b) – al-Mu’min (instead of Ġāfir), 41st sūra (p.149b) – Him (instead of Fuṣṣilat), 81st sūra (p. 188a) – Kurt (instead of “al-Takwīr), 98th sūra

(192b) – *Lam Yakun* (instead of *al-Bayyina*), 111th *sūra* (194a) – *al-Tabat* (instead of *al-Masad*); the heading of the 20th *sūra* *Taha* (p.95b) is missing.

2140

آيات قرآنية من الجزء السابع. الورق شرقي بخطوط ممددة. أوراق الحفظ: (أ+ب) (ورق غربي أبيض بخطوط ممددة ومسللة); لصقت الورقة أ على الورقة 1. عدد الأوراق 194 ورقة. الكراسات: III(6) V(16) III(22) V(32), III(38) V(48) IV(56) VI(68) III(74) V(84) III(90) III(96) VI(108) II(112) V(124) X(144), VI(156) X(176) VI(188) 6(194). القياس 11x18 سم. الصفحة 22 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 6.5x13 سم ضمن إطار أحمر. أسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالحمر. فواصل الآيات: اقراص مذهبة.

سرلوحه نباتية (بنفسجي، أبيض، أحمر، أزرق، ذهب)، الصفحة 1ب. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة. تاريخ النسخ: "في شهر شوال سنة 1112" (آذار/ مارس- نيسان/ إبريل 1701م). اسم الناشر: "ابن اسماعيل ابو البركات المشهدي": "قد تمت هذا الكتاب المجيد على يد المحتاج هلى رحمة ربه السرمدي ابن اسمعيل ابو البركات المشهدي في شهر شوال سنة 1112"، الصفحة 194أ.

التجليد ذو لسان؛ جلد بني، توجد في وسطه وزواياه ثلاثة وحدات زخرفية مذهبة، تم ترميم كعب الكتاب فيما بعد بجلد أحمر. اللوح ورق مقوى بثلاثة طبقات، بطانة الدفة العليا قماش أخضر. بطانة الدفة السفلى قماش أخضر وجلد أحمر. بطانة الأذن جلد أحمر.

الهوامش: الأجزاء، الاحزاب باللون الأحمر. تفاسير معظم الآيات بالحبر الأسود.

النسخة ناقصة عند الصفحة 1ب السورة رقم 1 (الفاتحة) حتى الآية 10 "في قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا" من السورة رقم 2 (البقرة). وعند الصفحة 2أ ناقصة الآية 35 من ذات السورة "اسكن انت وزوجك الجنة". نص قرآني، الأوراق 1ب-194أ.

كتب على الصفحة 194ب السور الثمانية والعشرون التي نزلت في مكة: "عن ابن عباس اوله انزل بمكة ... فهذه ثمانية وعشرون سورة مجمع البنبان"; كتب اسم "المدينة" بدل من "التوبة" للسورة رقم 9، صفحة 156. كتب اسم "اسرايل" بدل من "الاسراء" للسورة رقم 17، صفحة 85. تنقص من الصفحة 95ب اسم السورة رقم 20 (طه). كتب اسم "المومنين" بدل من "غافر" للسورة رقم 40، صفحة 146. كتب اسم "حيم" بدل من "فصلت" للسورة رقم 41، 149ب. كتب اسم "كورت" بدل من "التكوير" للسورة رقم 81، صفحة 188. كتب اسم "لم يكن بدل من "البينة" للسورة رقم 98، صفحة 192ب. كتب اسم "التبت" بدل من "المسد" للسورة رقم 111، صفحة 194أ.

2144

Հատված Ղուրանի յոթերորդ *ghoghgh*. ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (FF PALA - AZZUOLI): ԹԵԴԹ՝ 115: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ 15,5x22,3 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻԴ՝ ձայնավորված *hushu*, անվարժ գրչով: *Սուրաների* անվանումները նշված չեն: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 10x19,5 սմ:

ԿԱԶՄ՝ մուգ դեղին ստվարաթուղթ, մեջքը՝ հին կաշի: Մի շարք թերթեր անջատված են կազմից: 88-րդ թերթը ավելացվել է հետագայում պոկված թերթի փոխարեն:

Ձեռագիրը պակասավոր է. Սկիզբ՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» *սուրա*: 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* ձեռագրի վերջում՝ 114-րդ՝ «ալ-Նաս» *սուրայից* հետո է զետեղված:

Ձեռագրի մի շարք էջեր նորոգված են:

ԿԱԶՄ՝ դոնակով հին, մուգ սրճագույն կաշի, փեղկերի և դոնակի կենտրոնում՝ դրոշմազարդ, շրջանակ: ԼՈՒՍԱՆՑԱԳԴԵԴ՝
– հավելագրումներ,
– էջ 1ա, 2ա, 31բ-32ա՝ աղոթքներ:

186

Ձեռագրի մի շարք թերթերի վրա կան ջրի հետքեր, լուսանցքները մաշված են, դրանց մի մասը՝ պատռված, բայց գրությունը չի վնասվել:

2144

A part of the 7th *uz* of the Qur'an; MS on Western paper with watermarks in forms of a star, a flower and various geometrical ornaments; 32 ff.; 15,2x20,2 cm; fully vocalized *nas* script; 7 lines to the page; black ink; writing area 9x15 cm; p. 31a blank.

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form small dots (red).

The binding of the MS is of obscure brown leather taken in a frame with an arabesque ornament in the center; mandorla on the envelope flap.

Marginal arrangements:

– missed out words;

– Pp. 1a, 2a, 31b-32a prayers.

On some pages there are traces of water, the margins are deteriorated and some are torn, but the text is not damaged.

2144

الجزء السابع من القرآن الكريم. نوع الورق غربي عليه رسوم على شكل نجمة وزهرة وأشكال هندسية، 32 ورقة (31 فارغة. القياس 20.2x15.2 سم، الصفحة 7 أسطر بالأسود بخط نسخ مشكول، أسماء السور بالأحمر، بين كل آيتين نقطة حمراء صغيرة. قياس النص 15x9 سم.

التجليد ذو لسان؛ جلد بني غامق، في وسطه وحدة زخرفية أرابيسك، الأذن مثلثة ضمن إطار، في وسطها وحدة زخرفية صغيرة ضمن دائرة. الهوامش:

إضافة الكلمات والجمل الناقصة من النص.

صلوات (1أ، 2أ، 31ب-32) (132).

آثار رطوبة في بعض الصفحات، حواف النسخة متآكلة وبعض صفحاتها مهترئ، لكن النص سليم.

2164

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (FF PALA - AZZUOLI): ԹԵԴԹ՝ 115: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆՆ 15,5x22,3 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻԴ՝ ձայնավորված *hushu*, անվարժ գրչով: *Սուրաների* անվանումները նշված չեն: ԳԴԱԴԱՇՏ՝ 10x19,5 սմ:

ԿԱԶՄ՝ մուգ դեղին ստվարաթուղթ, մեջքը՝ հին կաշի: Մի շարք թերթեր անջատված են կազմից: 88-րդ թերթը ավելացվել է հետագայում պոկված թերթի փոխարեն:

Ձեռագիրը պակասավոր է. Սկիզբ՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» *սուրա*: 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրան* ձեռագրի վերջում՝ 114-րդ՝ «ալ-Նաս» *սուրայից* հետո է զետեղված:

Ձեռագրի մի շարք էջեր նորոգված են:

2164

One-volume copy of the Qur'an; MS on Western paper with watermarks (FF PALA - AZZUOLI); 115 ff.; 15,5x22,3 cm; fully vocalized *nas* script; 11 lines to the page; writing area 10x19,5 cm.

187

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 64 ff.; 8IV(64); 13,1x20,5 cm; fully vocalized *nash* script; 11 lines to the page; black ink; writing area 7,1x15 cm.

Sūra headings in red; āya dividers in a form of red circles.

The MS has no binding.

Marginal arrangements:

–missed out words and expressions.

The MS is not complete. It starts with the 13th āya of the 48th sūra (*al-Faṭḥ*) and ends in the 20th āya of the 73rd sūra (*al-Muzzammil*)

Between the ff. 63 and 64 some are missing. P. 63b ends in the 15th āya of the 72nd sūra (*al-Ġin*) (الغينا) and whereas p. 64a starts with the *Basmala* and the 1st āya of the 73rd sūra (*al-Muzzammil*).

Some folios are decayed and separated, there are traces of water as well.

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 64 ورقة، عدد الكراسات: 8IV(64). القياس 13.1x20.5 سم، الصفحة 11 سطراً بالأسود بخط نسخ، أسماء السور بالأحمر، بين كل آيتين دائرة حمراء. قياس النص 7.1x15 سم.

النسخة غير مجلدة وناقصة الأول والآخر. تبدأ عند الآية 13 من السورة رقم 48 (الفتح) وتنتهي عند الآية 20 من السورة رقم 73 (المزمل).

نقص بين الورقتين 63 و 64، فالورقة 63 تنتهي بالآية 15 من السورة رقم 72 (الجن) والورقة 64 تبدأ بالبسملة والآية الأولى من سورة المزمل.

الهوامش:

أضيفت الكلمات والجمل الناقصة من النص بالأحمر.

بعض الأوراق مفككة ومنفصلة عن التجليد؛ توجد آثار رطوبة.

1 հատոր Ղուրան: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 22: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 12.8x19.8 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 6,8x12,3 սմ:

Սուրաների անվանումները գրված են սև թանաքով: Յուրաքանչյուր ջուզի առաջին այան գրված է կարմիրով:

Ձեռագիրն անկազմ է:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ (իր ստորաբաժանումներով), թասաշիր՝ կարմիրով,

– հավելագրումներ,

– լեզվաբանական դիտողություններ (էջ 17բ, 19ա):

Ձեռագիրը պակասավոր է. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 214-րդ այա. ալ-Մադինա, ավարտ՝ 3-րդ՝ «Ալ-Բակարա» սուրայի 73-րդ այա. միջին: Մադինա և Բակարա:

وقف النبي عليه السلام. Գալիլի:

One-volume copy of the Qur'ān; MS on Oriental paper; 22 ff.; 12,8x19,8 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink.

Sūra headings written with black ink; writing area 6,8x12,3 cm; first āya of every ġuz' is in red ink.

The MS has no binding.

Marginal arrangements:

– ġuz, rub', ta'āšir and nisf ġuz' in red ink;

– missed out words and expressions;

– linguistic commentaries (pp. 17b, 19a).

The MS is not complete. It starts with the 214th āya of the 2nd sūra (*al-Baqara*) (ان نصر الله) and ends in 73rd āya of the 3rd sūra (*Al' Imrān*) (مثل ما اوتيتم او يحاجوكم).

وقف النبي عليه السلام waqf note

մجلد واحد من القرآن الكريم. الورق شرقي، 22 ورقة. القياس 12.8x19.8 سم، الصفحة 13 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول، أسماء السور بالأسود. قياس النص 6.8x12.3 سم.

النسخة غير مجلدة وناقصة الأول والآخر. تبدأ بـ"الا ان نصر الله قريب" الآية 214 من السورة رقم 2 (البقرة) وتنتهي بـ"مثل ما اوتيتم او يحاجوكم" الآية 73 من السورة رقم 3 (آل عمران).

الآية الأولى من الجزء بالأحمر.

الهوامش:

الأجزاء، الأرباع، التعشير ونصف الأجزاء بالأحمر.

أضيفت الكلمات والجمل الناقصة من النص.

كتبت بعض الملاحظات اللغوية كـ"تخفيف الياء في الحرفين"، صفحة 17ب. و"بالمد والهمزة منصوباً"، صفحة 19أ. إلخ.

قيد وقف: "وقف النبي عليه السلام" والبقية ممحّية.

Ղուրանի չորս մասեր (ջուզեր): ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ՝ երեք կիսալուսիններ և L ու B տառերը: ԹԵՐԹ՝ 62: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17x24 սմ: ՏՈՂ՝ 13 տող: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասիխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 11x18.5 սմ, առնված է կարմիր կրկնակի շրջանակի մեջ:

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով, կրկնակի շրջանակի մեջ: Այսները բաժանված են երեք կարմիր կետերով:

Ձեռագիրն անկազմ է:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ (իր ստորաբաժանումներով), սաջդա՝ նշված են կարմիրով:

Ձեռագիրը պարունակում է Ղուրանի չորս մասեր (ջուզեր)՝ մեկ կազմի մեջ, հետևյալ ձևով.

– 2-րդ ջուզ. սկիզբ՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի 151-րդ այա, ավարտ՝ 14 թերթ, (սուրա սուրայի 251-րդ այա):

– 6-րդ ջուզ. սկիզբ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 152-րդ այա, ավարտ՝ 16 թերթ, (սուրա սուրայի 82-րդ այա):

– 5-րդ՝ «ալ-Մաիդա» սուրայի 82-րդ այա, ավարտ՝ 16 թերթ, (սուրա սուրայի 82-րդ այա):

– 5-րդ՝ «ալ-Մաիդա» սուրայի 82-րդ այա, ավարտ՝ 16 թերթ, (սուրա սուրայի 82-րդ այա):

– 7-րդ ջուզ. սկիզբ՝ طيبات ما احل الله لكم (5-րդ՝ «ալ-Մաիդա» սուրաի 87-րդ այա), ավարտ՝ حفيظا وما انت عليهم (6-րդ՝ «ալ-Անամ» սուրաի 107-րդ այա): 16 թերթ,
 – 27-րդ ջուզ. սկիզբ՝ 51-րդ՝ «ալ-Դարիյաթ» սուրաի 57-րդ՝ «ալ-Հադիդ» սուրաի 22-րդ այայով: 16 թերթ:
 Էջ 47ա՝ կնքադրոշմ՝ طه (Suhā):
 ԾՆԹ՝ Էջ 4ա, 17ա, 30ա, 46բ, 47ա՝ հայերեն և անգլերեն կնիք. «ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍՏԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY»: Էջ 47ա՝ նվիրաբերման վերաբերյալ մակագրություն. «Նուէր՝ Մաշտոցեան Մատենադարանին: Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեանէ»:

2288

Four *ğuz* (parts) of the Qur'ān; MS on Western paper with watermarks (3 crescents and the letters L and B); 62 ff.; 17x24 cm., fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; writing area 11x18,5 cm; entire text set within a double frame (red).

Sūra headings in red set within a double frame; *āya* dividers in a form of 3 dots (red).

The MS has no binding.

Marginal arrangements:

– *ğuz*, *rub*, *sağda* and *nisf* indications in red ink.

The MS contains 4 parts (*ğuz*) of the Qur'ān. The parts are the following:

2nd *ğuz* of the Qur'ān. It starts with 151st *āya* of the 2nd *sūra* (*al-Baqara*) - الكتاب والحكمة - واته الله الملك , 14 ff. up to the 251st *āya* of the the same *sūra* - اولئك سوف يؤتيهم

6th *ğuz* of the Qur'ān. It starts with the 152nd *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā*) - اولئك سوف يؤتيهم up to the 82nd *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*), 16 ff.

7th *ğuz* of the Qur'ān. It starts with the 87th *āya* of the 5th *sūra* (*al-Mā'ida*) - طيبات ما احل الله up to the 107th *āya* of the 6th *sūra* (*al-'An'am*) - حفيظا وما انت عليهم , 16 ff.

27th *ğuz* of the Qur'ān. It starts with the 51st *sūra* (*al-Dāriyāt*) up to the 22nd *āya* of the 57th *sūra* (*al-Ĥadīd*), 16 ff.

P. 47a, a stamp with the name طه (*Taha*).

Pp. 4a, 17a, 30a, 46b, 47a a stamp in Armenian and in English:

“MIHRAN MINASSIAN LIBRARY”.

P. 47a, a donation scripture in Armenian: “A gift to Mashtots Matenadaran, Aleppo, February 2, 2011, from Mihran Minasian”.

2288

أربعة أجزاء من القرآن الكريم في مجلد واحد. ورق عربي عليه نقوش مائية وهي عبارة عن خطوط عرضية وثلاثة هلالات وحرفي L B. 62 ورقة. القياس 24x17سم، الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، وكذلك السور بالأحمر ضمن اطار مزدوج. قياس النص 18.5x11سم. فواصل الآيات دوائر حمراء بين كل آيتين. التجليد: المخطوط غير مجلد. النص ضمن اطار أحمر مزدوج.

ختم باسم "طه"، الصفحة 47.

الهوامش:

كلمات: جزء، ربع، سجدة، نصف بالأحمر.

ختم باللغتين الأرمنية والانكليزية على الصفحات التالية: 4، 17، 30، 46، 47.

“ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍՏԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY”

(مكتبة مهران ميناasian).

حاشية باللغة الأرمنية، الصفحة 47:

Նուէր՝ Մաշտոցեան Մատենադարանին:

Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեան

(هدية إلى معهد ماشدوتس للمخطوطات (الماتيناداران) 2 شباط/فبراير 2011، مهران ميناasian، حلب)

المخطوط عبارة عن أربعة أجزاء من القرآن الكريم في مجلد واحد على الشكل التالي.

الجزء الثاني من القرآن: يبدأ بـ "الكتاب والحكمة ويعلمكم ما لم" الآية 151 من السورة رقم2 (البقرة) وينتهي بـ "واته الله الملك" (الآية 251 من ذات السورة)، 14 ورقة.

الجزء السادس من القرآن: يبدأ بـ"اولئك سوف يؤتيهم اجورهم" الآية 152 من السورة رقم4 (النساء) وينتهي بـ"وانهم لا يستكبرون" الآية 82 من السورة رقم5 (المائدة)، 16 ورقة.

الجزء السابع من القرآن: يبدأ بـ"طيبات ما احل الله لكم" (الآية 87 من سورة المائدة) وينتهي بـ"حفيظا وما انت عليهم" الآية 107 من السورة رقم6 (الانعام)، 16 ورقة.

الجزء السابع والعشرون من القرآن: يبدأ بسورة الذاريات وينتهي بـ"ما اصاب" الآية 22 من السورة رقم57 (الحديد).

2363

Հատված Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ՝ վահանանման զծանկար: ԹԵԴԹ՝ 23: ՄԵՇՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21,2x30,9 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13.5x23.5 սմ, առնված է պարզ շրջանակի մեջ (վարդագույն):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: Այսները բաժանված են կարմիր մեծ կետերով:

Ձեռագիրն անկազմ է:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵԲ՝

– հիզբ, ջուզերի թվերը (իրենց ստորաբաժանումներով), մի շարք ուղղումներ,

– գրչափորձեր և հավելագրումներ:

Ձեռագիրը պակասավոր է. Սկիզբ՝ 14-րդ՝ «Իբրահիմ» սուրա, ավարտ՝ Երիցի 20-րդ՝ «Տահա» սուրաի 5-րդ այա):

Էջ 5բ, 10աբ, 13բ, 14ա, 16բ, 17ա, 21ա՝ փոքր անընթեռնելի կնիք:

ԾՆԹ՝ Էջ 1ա և 24բ՝ հայերեն և անգլերեն կնիք.

«ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍՏԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY».

Էջ 1ա՝ նվիրաբերման մակագրությունը.

«Նուէր՝ Մաշտոցեան Մատենադարանին:

Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեանէ»:

2363

A part of the Qur'ān; MS on Western paper with watermarks (shield-shape symbol); 23 ff.; 21,2x30,9 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink; writing area 13,5x23,5 cm; entire text set within a simple frame (rose).

Sūra headings in red ink; *āya* dividers in a form of big dots (red).

The MS has no binding.

Marginal arrangements:

– *rub*, *ğuz*, *hizb*, with subdivisions, and *sağda* indications;

– corrections;

– attempts of scriptures and adscripts.

The MS is not complete. It starts with the 14th *sūra* (*Ibrāhīm*) and ends in the 5th *āya* of the 20th *sūra* (*Taha*) الرحمن على العرش استوى

Pp. 5b, 10a,b, 13b, 14a, 16b, 17a, 21a there is a small stamp (illegible).

Pp. 1a and 24b, a stamp with scripture in Armenian and in English:

MIHRAN MINASSIAN LIBRARY.

P. 1a, there is a donation scripture in Armenian: “A gift to Mashtots Matenadaran, “Aleppo, February 2, 2011, from Mihran Minasian”.

2363

آيات من القرآن الكريم، الورق غربي عليه خطوط مسلسلة وعلامات مائية على شكل يشبه الدرع، 23 ورقة. القياس 30.9x21.2سم، الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط نسخ مشكول أما السور فبالأحمر، فواصل الآيات نقطة حمراء كبيرة بين كل آيتين. النص مكتوب ضمن اطار وردي اللون. حجم النص: 23.5x13.5سم. مع الاطار الوردي.

النسخة غير مجلدة وناقصة الأول والآخر. تبدأ بسورة رقم 14 (ابراهيم) وينتهي بـ"الرحمن على العرش استوى" (الآية 5 من السورة رقم 20 طه).

الهوامش:

تصحيح بعض كلمات النص.

الأحزاب، الأجزاء، السجدة.

تجربة قلم على عدة صفحات.

ختم باللغتين الأرمنية والانكليزية، الصفحتان 1، 24:

"ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY"

(مكتبة مهراڻ میناسیان).

حاشية باللغة الأرمنية، الصفحة 1:

Նուէր՝ Մաշտոցեան Մատենադարանին:

"Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեան

(هدية إلى معهد القديس مسروب ماشدوتس للمخطوطات القديمة في يريفان (الماتيناداران) 2 شباط/فبراير 2011، مهراڻ میناسیان، حلب).

ختم دائري صغير غير مقروء في الصفحات التالية: 5، 10أ، 13ب، 14أ، 16ب، 17أ، 21أ،

2574

Հատվածներ Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ՝ լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (զծեր): ԹԵԾԸՆԹՅՈՒՆ՝ 10.8x17 սմ: ՏՈՂ՝ 13 տող: ԳԻՐ՝ նասիխով, սև թանաք: Այսները բաժանված են կարմիր փոքրիկ կետերով: ԳՐԱԴԱՐԱՆՍ՝ 5.8x12 սմ:

Ձեռագիրն անկազմ է:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– ջուզ (իր ստորաբաժանումներով),

– ուղղումներ:

الحديث اسفا، انا جعلنا ما على 18-րդ՝ «ալ-Քահֆ» սուրադի 6-րդ այս. արևմտյան թուղթ, լուսագծերով և ճնշագծերով, լուսադրոշմ (զծեր): ԹԵԾԸՆԹՅՈՒՆ՝ 10.8x17 սմ: ՏՈՂ՝ 13 տող: ԳԻՐ՝ նասիխով, սև թանաք: Այսները բաժանված են կարմիր փոքրիկ կետերով: ԳՐԱԴԱՐԱՆՍ՝ 5.8x12 սմ:

Էջ 30բ՝

هذا مصحف يخص محمد راغب ابن السيد صالح زيتون افندي

ՄՆԹ՝ Էջ 1ա՝ հայերեն և անգլերեն կնիք.

«ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY»:

Նույն էջում կա նվիրաբերման հետևյալ մակագրությունը.

«Նուէր՝ Երեւանի Սբ. Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին:

Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեան»:

2574

Some parts of the Qur'ān; MS on Western paper with chain and laid lines, and watermarks; 30 ff.; 10,8x17 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; writing area 5,8x12 cm; *āya* dividers in a form of small dots (red).

The MS has no binding.

Marginal arrangements:

– *rub'*, *tumn* and *ǧuz'*;

– corrections of mistakes.

The MS starts with the 6th *āya* of the 18th *sūra* (*al-Kahf*) followed by 36th (*Yā-Sīn*), 44th (*al-Duḥān*), 48th (*al-Fatḥ*), 55th (*al-Raḥmān*) and 67th (*al-Mulk*) *sūras*.

P. 30b, an ownership note:

هذا مصحف يخص محمد راغب ابن السيد صالح زيتون افندي

P. 1a, a stamp with scripture in Armenian and in English:

MIHRAN MINASSIAN LIBRARY.

On the same page there is a donation scripture in Armenian: “A gift to St. Mesrob Mashtots Matenadaran / “Aleppo, February 2, 2011, from Mihran Minasian.

2574

آيات من القرآن الكريم. الورق غربي عليه علامات مائية وهي عبارة عن خطوط مسلسلة، 30 ورقة. القياس 17x10.8سم، الصفحة 13 سطراً بالأسود بخط نسخ، بين كل آيتين نقطة حمراء صغيرة. القياس 12x5.8سم. النسخة غير مجلدة.

الهوامش:

تصحيح بعض كلمات النص.

كلمات: ربع، ثمن، جزء.

ختم باللغتين الأرمنية والانكليزية، الصفحة 1:

"ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ Մ.Մ. MIHRAN MINASSIAN LIBRARY"

(مكتبة مهراڻ میناسیان).

حاشية باللغة الأرمنية، الصفحة 1:

Նուէր՝ Երեւանի Սբ. Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին:

Հալէպ, 2 Փետրուար 2011 Միհրան Մինասեան

(هدية إلى باسم معهد القديس مسروب ماشدوتس للمخطوطات القديمة في يريفان (الماتيناداران) 2 شباط/فبراير 2011، مهراڻ میناسیان).

المخطوط عبارة عن مصحف ناقص، يبدأ بـ"الحديث اسفا، انا جعلنا ما على الارض زينة" الآية 6 من السورة رقم 18 (الكهف) إلى نهاية السورة، وتليها السورة رقم 36 (يس)، رقم 44 (الدخان)، رقم 48 (الفتح)، رقم 55 (الرحمن)، ورقم 67 (الملك). حاشية مالك المخطوط، الصفحة 30: "هذا مصحف يخص محمد راغب ابن السيد صالح زيتون افندي".

2716

1 հատոր Ղուրան: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1275 թ. (1858): ԳՐԻՉ՝ Մուհամմադ Ջաբիրի աշակերտ Մուհամմադ Ռասիմ: ՆՅՈՒԹ՝ ժամանակակից սպիտակ, փայլուն թուղթ: ԹԵԲԹ՝ 320+2 (էջակալված թերթերը՝ 320-2), չգրված՝ 1ա, 314ա, 319բ, 320աբ: ՊԸԱԿ՝ VI(12), 31V(322): ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 17,2x12,3 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 9.5x5.5 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (կարմիր, սև, ոսկի) և լուսանցազծի մեջ (սև, ոսկի):

4 նախազարդ էջեր (1բ, 2ա,բ, 3ա), էջ 1բ և 2ա՝ սուրաների անվանումները, այսինքնի քանակն ու քարոզման վայրը՝ գրված են 6 և 7 տողերով, կարմիր և սև թանաքներով, ծաղկային տարրերով ուղղանկյան մեջ (10.5x6.4 սմ) առնված շրջանակի մեջ: Էջ 2բ՝ 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրայի, 3ա՝ 2-րդ՝ «ալ-Բակարա» սուրայի առաջին 7 տողերը գրված սպիտակ հենքի վրա, ոսկի ուղղանկյան մեջ (բուսական, հյուսային տարրեր, սև, կապույտ, կարմիր, կանաչ, վարդագույն, ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են դրանց համար նախատեսված, ոսկի ուղղանկյան (նախազարդ, ծաղկային տարրեր, սև, կանաչ, կարմիր) վերնում կամ կողքին՝ լուսանցազծի և շրջանակի միջև ընկած հատվածում: Այսինքն իրարից բաժանված են սևով եզրագծված, վրան չորս գունավոր կետերով ոսկի բոլորակներով, մեջը՝ տարբեր նախշեր: Էջակապ բառերը գրված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին հատվածում:

ԿԱԶՄ՝ դրնակով մուգ կարմիր զարդանախշ և շրջանակով թուղթ է (ոսկի), մեջքը և դրնակի նախահիմքը՝ մուգ կարմիր մոմլաթ: Միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ նախազարդ, փայլուն թուղթ (կապույտ, ոսկի): Ձեռագիրը դրված է մուգ կարմիր կաշվե պատյանի մեջ՝ 18,3x3,4 սմ, միջուկը՝ ստվարաթուղթ, աստառը՝ մոխրագույն թուղթ: Պահպանակ՝ Ա, Բ+Գ, Աա և Գա՝ փայլուն, նախազարդ թուղթ (կապույտ, ոսկի), Աբ և Գբ՝ դեղնավուն թուղթ, Բ՝ փայլուն, սովորական թուղթ:

ԼՈՒՄԱՆՑԱԳՐԵՐ.

– ջուզ՝ գրված են սպիտակ թանաքով, լուսանցազարդի մեջ (բուսական տարրեր, կապույտ, կարմիր, կանաչ, սև, ոսկի) թերթի ա երեսին, ինչպես նաև զուգահեռաբար նախորդ՝ Բ էջին, լուսանցազծի և շրջանակի միջև ընկած հատվածում, կարմիր թանաքով,

– հիզբ (իր ստորաբաժանումներով)՝ կարմիր թանաքով,

– սաջդա՝ սպիտակ թանաքով, լուսանցազարդի մեջ (ծաղկային տարրեր, սպիտակ, վարդագույն, կապույտ, կարմիր, կանաչ, սև, ոսկի),

– տեքստի վերաբերյալ ուղղումներ, բացատրություններ՝ սև և կարմիր թանաքով:

Ձեռագիրն ամբողջական է. էջ 1բ- 310բ՝ Ղուրանի տեքստ:

Էջ 311ա-313բ՝ Աղոթքի պահպանություն Ղուրանի:

Էջ 314բ-315բ՝ Տասը կարդացողների, քսան պատմիչների և Ղուրանի տարածման ութսուն ճանապարհների մասին (էջ 314բ- 315ա՝ վերնագրերը կարմիր, տեքստը՝

կարմիր և սև թանաքով, յուրաքանչյուր էջի գրադաշտը հորիզոնական գծերով բաժանված է 4 կամ 5 ուղղանկյունների, յուրաքանչյուր ուղղանկյան մեջ 4 կամ 5 տողեր, ծաղկային տարրերով զարդանախշեր (կանաչ, կարմիր, ծիրանագույն, ոսկի):

Էջ 316բ-319ա՝ բացատրություն Ղուրանի կատարյալ և գեղեցիկ լինելու նշանների վերաբերյալ:

ԳՐՉԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 313բ.

كتبه حامدا الله الملك المنان. ومصليا على نبي اخر الزمان. وعلى اله واصحابه واولاده ذى الكرم والاحسان. السيد محمد راسم من تلاميذ محمد ذاكر بحافظ القران. وبلغ الكتابة من هذا المصحف الشريف سبع وعشرين عددا. بحرمة محمد وآل المعصومين الطيبين الطاهرين. صلوات الله وسلامه عليهم اجمعين. والحمد لله رب العالمين. لسنة خمس وسبعين ومائتين والف. من له العز والشرف ١٢٧٥.

ԾՆԹ՝ Ձեռագիրը Մատենադարանին է նվիրել Ղրղյան ընտանիքը (2014թ., Բնություն, ԱՄՆ):

2716

One-volume copy of the Qur'an; MS on modern white, glossy paper; 320+2 ff. (foliated ff 320-2), blank pp. 1a, 314a, 319b, 320ab; VI(12), 31V(322); fly leaves A, B+C, Aa and Ca decorated, glossy paper (blue, gold), Ab and Cb yellowish paper, B ordinary glossy paper; 17,2x12,3 cm; 15 lines to the page; fully vocalized nas script, black ink with rubrication; writing area 9,5x5,5 cm, entire text set within a complex frame (red, black, gold) and rule-border (black, gold); 4 illuminated pp. (1b, 2a,b, 3a).

Sūra headings are added afterwords on the top or next to decorated rectangular designed for the sūra headings (floral elements, black, green, red, gold); āya dividers in the form of outlining gold discs (black), with 4 colored dots on the circumference and different decorations in the center of the circumference; catchwords at the bottom of every verso page.

The 1st sūra (al-Fātiha) and the heading and first 7 lines of the 2nd sūra (al-Baqara) in frontispieces (vegetal elements, black, blue, red, green, pink, gold) on white background (pp. 1b-3a).

Dates back to 1275 of Hijra (1858); copied by Muḥammad Rāsīm the disciple of Muḥammad Dākīr; colophon on p. 313b:

كتبه حامدا الله الملك المنان. ومصليا على نبي اخر الزمان. وعلى اله واصحابه واولاده ذى الكرم والاحسان. السيد محمد راسم من تلاميذ محمد ذاكر بحافظ القران. وبلغ الكتابة من هذا المصحف الشريف سبع وعشرين عددا. بحرمة محمد وآل المعصومين الطيبين الطاهرين. صلوات الله وسلامه عليهم اجمعين. والحمد لله رب العالمين. لسنة خمس وسبعين ومائتين والف. من له العز والشرف ١٢٧٥.

Binding of dark red decorated paper with envelope flap; gold frame; back and fore-edge flap of dark red dermantine; board of cardboard, doublure of decorated, glossy paper (blue, gold); MS set within a encasement (dark red leather binding, pasted boards, doublure of grey paper, 18,3x3,4 cm).

Marginal arrangements:

– ġuz՝ in white ink in marginal illumination (vegetal elements, white, blue, red, green, black, gold) on the recto page and in parallel preceding verso page between the frame and the rule-border in red ink;

– hizb with subdivisions in red ink;

– *sağda* in white ink in marginal illumination (floral design, white, pink, blue, red, green, black, gold);

– correction and explanation of the words in black and red ink.

MS is complete. Pp. 1b- 310b, full text of the Qur'ān.

Pp. 311a-313b, a prayer for the preservation of the Qur'ān.

Pp. 314b-315b about ten readers, twenty historians and eighty ways to spread the Qur'ān (Titles in red, text in red and black, writing area of every page divided to 4 or 5 rectangulars with horizontal lines, in every rectangular 4 or 5 lines of the text; floral design illuminations in green, red, orange, gold).

Pp. 316b-319a explanation about the signs proving the perfection and beauty of the Qur'ān.

The MS is donated to the Matenadaran by Gherdian family (2014, Boston, USA).

2716

مجلد واحد من القرآن الكريم. الورق حديث اصفر ذو لمعة. 2+320 ورقة (الأوراق المرقمة 2-320)، الصفحات الفارغة: 1، 314، 319، 320. الكراسات: (IV(12، V(32231)؛ أوراق الحفظ أ، ب+ ج؛ 1، 11، ج1 ورق لامع مع زخرفات (أزرق، ذهب)؛ 2، ج2 ورق مصفر. (ب) ورقة عادية لأمعة. القياس 12.3x17.2 سم. الصفحة 15 سطرا مكتوبة بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 9.5x 5.5 سم ضمن إطار مركب (أحمر، أسود، ذهب) داخل إطار (أسود، ذهب). توجد أربعة سرلوحات. كتبت أسماء السور عدد الآيات ومكان نزولها على 6 أو 7 أسطر بالأسود والأحمر داخل مستطيل بزخرفات نباتية داخل إطار مركب (القياس: 12.3x9.5 سم) على الصفحتين 1ب، 2أ. كتبت الأسطر السبعة الأولى لسورة الفاتحة، الصفحة 2ب؛ سورة البقرة، الصفحة 3أ على أرضية بيضاء ضمن مستطيل مذهب وبزخرفات نباتية (أسود، أزرق، أحمر، أخضر، زهري، ذهب). أسماء السور كتبت على الهوامش أو أعلى الصفحة وما بين الإطار والهوامش أو أعلى المكان المخصص لها حيث توجد مستطيلات مذهب فارغة بزخرفات نباتية (أخضر، أحمر، أسود). فواصل الآيات دوائر سوداء عليها 4 نقاط ملونة وفي داخلها قرص مذهب عليه زخارف مختلفة. التعقيبات بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

اسم الناسخ: محمد راسم احد تلامذة محمد زكريا. تاريخ النسخ 1275 هـ / (1858م)، الصفحة 313ب. الحاشية: "كتبه حامدا الله الملك المنان ومصليا على نبي اخر الزمان وعلى اله واصحابه واولاده ذى الكرم والاحسان، السيد محمد راسم من تلاميذ محمد ذاك بحافظ القرآن، وبلغ الكتابة من هذا المصحف الشريف سبع وعشرين عددا، بحرمة محمد وآل المعصومين الطيبين الطاهرين، صلوات الله وسلامه عليهم اجمعين، والحمد لله رب العالمين. لسنة خمس وسبعين ومائتين والف، من له العز والشرف ١٢٧٥".

التجليد ذي لسان، ورق أحمر عليه إطار و زخرفات (بالذهب)، الكعب والأذن جلد أحمر غامق مُشَمَّع. اللوح ورق مقوى، البطانة ورق لامع عليه زخرفات (أزرق، ذهب). النسخة موضوعة داخل علبة من الورق المقوى عنابية اللون أما داخلها فضي (القياس: 13.4x18.3 سم).

الهوامش:

الأجزاء بالأبيض داخل زخرفات نباتية (أزرق، أخضر، أسود، ذهب) على الطرفين أ، ب من كل ورقة.

الأحزاب بالأحمر.

السجدة بالأبيض ضمن زخرفات نباتية- زهور (أبيض، زهري، أزرق، أحمر، أخضر، أسود، ذهب).

التصحيات والاضافات بالأحمر.

النسخة كاملة: مصحف من الصفحة 1ب-310ب. دعاء خاتمة القرآن من 311-313ب. أسماء القراء العشرة، الرواة العشرون والطرق الثمانون من 314ب-315ب. عناوين الصفحات 314ب-315أ بالأحمر والنص بالأسود والأحمر، في كل صفحة خطوط أفقية قسمت الى 4 أو 5 مستطيلات الواحد منها يحوي على 4 أو 5 أسطر كما توجد زخرفات نباتية-زهور (أخضر، أحمر، برتقالي، ذهب).

كتبت على الأوراق 316ب-319أ شرح كيفية تذهيب وزخرفة المصحف الشريف.

النسخة هدية من قبل عائلة غرتيان (2014 بوسطن، الولايات المتحدة).

Պատահիկ 1

Պատահիկ Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ [8-9-րդ դարեր]:

ՆՅՈՒԹ՝ մագաղաթ: ԹԵԴԹ՝ 1, չգրված 1բ: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 19,5x26,5 սմ: ԳԻՐ՝ *pni.Ֆի*: ՏՈՂ՝ 18 տող: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 14,5x19,5 սմ: Տառերի կետերն ու ձայնավորումները սև (ավելացված են հետագայում):

Ձեռագրի միայն 30-րդ և 31-րդ *այաների* միջև կա բաժանում: Այն սրճագույն շրջանագիծ է՝ մակերեսը հորիզոնական գծերով բաժանված երեք հավասար մասերի, վերին և ստորին մասերը ներկված են կարմիր գույնով, իսկ միջին մասում զարդանշաններ են (սրճագույն):

Պատահիկի սկիզբը Ղուրանի 10-րդ «Յունուս» *սուրայի* 28-րդ *այայի* վերջ, ավարտ 38-րդ *այայի* կես:

Էջ 1ա՝ ուղղանկյուն կնիք (կապույտ), վերին լուսանցքի ձախակողմում. «Էջմ. պետ. մատենադարան, ՆՎԵԴ Հ. Հ. պ. Կ-ից 20/V N76»:

Պատահիկի լուսանցակները վերանորոգված են:

Fragment 1

A fragment of the Qur'ān; MS on parchment; 1 f.; 19,5x26,5 cm; p. 1b blank; vocalized *kūfī* script; 18 lines to the page (dark brown); the dots of the letters and the rubrication in black ink (probably afterwards). There are also some dots and dashes (red ink) done as decorations.

The bottom right and left corners as well as the upper left corner are restored by special paper; writing area 14,5x19,5 cm; a sole *āya* divider between 30th and 31st *āyas*. It is a brown circle, which is divided into 3 parts with horizontal lines. The upper and bottom bands are colored with red ink, and in the middle part there are some signs with brown ink.

The fragment is from the 10th *sūra* (*Yūnus*). It starts from the last word of the 28th *āya* up to the middle of the 38th *āya*. It can date back to approximately 8-9th cc.

On the left upper part of the margin there is a rectangle stamp (blue) with the following words (in Armenian) "State Matenadaran of Etchmiadzin, DONATION from H. H. p. k 20/V N76".

قصاصه 1

قصاصه واحدة من الرق. القياس 26.5x19.5 سم. النص على الوجه 1أ (1ب فارغة). الصفحة 18 سطرا بالبني الداكن بخط كوفي مشكول بالأسود (لعلها أضيفت فيما بعد)؛ كما توجد نقاط وخطوط بالأحمر للتزيين (أضيفت لاحقا).

تم ترميم الزوايا الأربعة بورق خاص. قياس النص 19.5x14.5 سم. لا يوجد فواصل بين الآيات باستثناء الأيتين 30 و 31 وهي على شكل دوائر بنية في داخلها ثلاثة خطوط أفقية تقسم الدائرة إلى أقسام متساوية، الأعلى والادنى بالأحمر. توجد زخرفة بنية في القسم الاوسط. تبدأ النسخة عند نهاية الآية 28 من السورة رقم 10 (يونس) وتنتهي بمنتصف الآية 38. وبممكننا إرجاع تاريخ النسخ إلى ما بين القرنين الثامن - التاسع الميلاديين.

ختم مستطيل الشكل في اعلى ويسار الورقة كتب في داخله باللغة الأرمنية (هدية مقدمة من قبل ه. ه. ب. گ 20/V N76).

Պատահիկ 3

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 3: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 35x23 սմ: ՏՈՂ՝ 12: ԳԻՐ՝ ձայնավորված *նասի*, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր:

ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 21x13 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կանաչ, կարմիր, ոսկի և կապույտ):

Թերթ՝ 1, 2, 3՝ իրար մեջ զծված շրջանագծեր (բաց կապույտ, ոսկի, կանաչ, կարմիր և մուգ կապույտ), կենտրոնական շրջանագծի մեջ մուգ կապույտ հենքի վրա մանր ծաղկազարդ (ոսկի, կարմիր և սպիտակ):

Սուրաների անվանումները գրված են սպիտակով, այսինքն բաժանված են տարբեր գույներով եզրագծված, եզրերին կապույտ 6 կետերով, կենտրոնում՝ կանաչ կետով՝ ոսկի շրջանագծերով, որոնք բաժանված են 6 մասի՝ յուրաքանչյուրի մեջ սրճագույն կետ: Էջակապ բառերը նշված են յուրաքանչյուր բ էջի ստորին մասում, սև թանաքով:

Էջ 1ա՝ սկսվում է 98-րդ՝ «ալ-Բայյինա» սուրայի 1-ին այսյի կետով և ավարտվում է 101-րդ՝ «ալ-Կարիա» սուրայի վերնագրով:

Էջ 2ա 3բ. սկիզբ՝ 105-րդ՝ «ալ-Ֆիլ» սուրայի 2-րդ այսյի կետ, ավարտ՝ 114-րդ (ալ-Նաս) սուրայի 3-րդ այսյի վերջ:

Fragment 3

A fragment from the Qur'ān; on Oriental paper; 3 ff.; 35x23 cm; fully vocalized *nash* script; 12 lines to the page, black ink; *sūra* headings in white ink, rubrication in red ink; writing area 21x13 cm; the text set within a complex frame (green, red, gold, blue).

There are decorations on the margins with 1, 2 or 3 circle-form designs in a form of several circles placed one within the other (sky blue, gold, green, gold, red and sea blue). On the sea blue color central disc there are some small floral decorations (gold, red and white). *Sūra* headings are decorated with floral designs taken in a rectangular frame (sea blue, sky blue, red and gold); *āya* dividers are in a form of multicolor discs (gold) divided into 6 sectors with 6 blue dots on the edges, 6 brown dots in each sector and a green dot in the center; catchwords at the bottom of every verso page (black).

The text on the f. 1 starts with the middle of the 1st *āya* of the 98th *sūra* (al-Bayyina) up to the heading of the 101st *sūra* (al-Qāri'a). Pp. 2b and 3a are continuing to one another starting with the middle of the 2nd *āya* of the 105th *sūra* (al-Fīl) up to the 3rd *āya* of the 114th *sūra* (al-Nās).

قصاصة 3

ثلاثة قصاصات؛ الورق شرقي، القياس 35x23سم. الصفحة 12 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 13x21سم ضمن إطار مركب (أخضر، أحمر، أزرق، ذهب). توجد دوائر زخرفية متداخلة على هوامش الورقات في وسطها أرضية زرقاء مزخرفة بزهور بيضاء (أزرق كاشف، أحمر، أزرق داكن، أخضر، ذهب). أسماء السور بالمداد الأبيض ضمن مستطيل مزخرف (أزرق داكن، أزرق كاشف، أحمر، ذهب)، فواصل الآيات دوائر ملونة ومجزئة إلى 6 قطاعات (أزرق، بني، أخضر، ذهب). داخل كل قطاع نقطة بنفسجية، أما في مركز الدوائر هناك نقطة خضراء. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

تبدأ عند منتصف الآية 1 من السورة رقم 98 (البينة) وتنتهي باسم السورة رقم 101 (القارعة)، أما القصاصتين الثانية والثالثة عند منتصف الآية الثانية من السورة رقم 105 (الفيل) وتنتهي عند نهاية الآية الثالثة من السورة رقم 114 (الناس).

Պատահիկ 15

Պատահիկ Ղուրանից: ԺԱՄԱՆԱԿ՝ Հիջրայի 1308 թ. (1890-1891):

ՆՅՈՒԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 25x18 սմ: ՏՈՂ՝ 11: ԳԻՐ՝ նասի, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 20x12 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (ոսկի,

կարմիր) և զարդանախշերի (կապույտ, կանաչ և ոսկի) մեջ, լուսանցազիծ՝ պարզ (կապույտ): Ճակատազարդ բուսանախշեր (մուգ կապույտ, կանաչ և ոսկի):

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով, իսկ այսինքն բաժանված են բոլորակներով (ոսկի):

Պատահիկն ընդգրկում է 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» սուրան:

Էջ 1ա՝ հիշատակարան (11 տող):

قد وقف وسيد وحبس هذه قول المصحف الثابت نف مصطفى بك المعروف ... بخزينة دار زاده جن الارض وهي كفارة

النوبة الى جمع قاطر بشرط ان لا يباع ولا يرهن ولا نخرج ولا يبيد فمن بذ لتر بعد ما سمع فاتما انمد علي الذين بيد لونه ان الله سميع عليه الهمر الغفر لواقفة ولقارية والكتابة ولجميع المؤمنين والمؤمنات بحرمة لر العز والشرف سنة 1308 في ذ

Պատահիկի լուսանցազրերը վնասված են և այրված:

Fragment 15

One folio of the Qur'ān; Fr. on Oriental paper; 25x18 cm; vocalized *nash* script; 11 lines to the page; writing area 20x12 cm; text set within a complex frame (gold, red) taken in a simple frame (blue). Frontispiece and the edges of the writing space decorated with vegetal design (sea blue, green, gold); *sūra* headings in red ink; *āya* dividers in a form of a disc (gold).

Only the 1st *sūra* (al-Fātiḥa) is written; the copy dates back to 1308 (1890/1891).

There is a colophon on 1a (11 lines).

قد وقف وسيد وحبس هذه قول المصحف الثابت نف مصطفى بك المعروف ... بخزينة دار زاده جن الارض وهي كفارة النوبة الى جمع قاطر بشرط ان لا يباع ولا يرهن ولا نخرج ولا يبيد فمن بذ لتر بعد ما سمع فاتما انمد علي الذين بيد لونه ان الله سميع عليه الهمر الغفر لواقفة ولقارية والكتابة ولجميع المؤمنين والمؤمنات بحرمة لر العز والشرف سنة 1308 في ذ

The Fr. was burnt and damaged on all edges of the folio.

قصاصة 15

قصاصة واحدة؛ الورق شرقي، 25x18سم. الصفحة 11 سطرا بالأسود بخط نسخ. قياس النص 20x12سم ضمن إطار مركب (احمر، ذهب) داخل إطار أزرق بسيط. توجد زخرفة نباتية، كذلك حول النص (بالأزرق الداكن، الأخضر، الذهب). أسماء السور بالأحمر دون تبويب، فواصل الآيات دوائر مذهبة.

تحتوي القصاصة (سورة الفاتحة) فقط. تاريخ النسخ 1308 هـ (1890-1891م).

قيد وقف، الصفحة 1، (11 سطر):

"قد وقف وسيد وحبس هذه قول المصحف الثابت نف مصطفى بك المعروف... بخزينة دار زاده جن الارض وهي كفارة النوبة الى جمع قاطر بشرط ان لا يباع ولا يرهن ولا نخرج ولا يبيد فمن بذ لتر بعد ما سمع فاتما انمد علي الذين بيد لونه ان الله سميع عليه الهمر الغفر لواقفة ولقارية والكتابة ولجميع المؤمنين والمؤمنات بحرمة لر العز والشرف سنة 1308 في ذ" آثار حريق على طرة الورقة.

Պատահիկ 16

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈՒԹ՝ արևմտյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 9,1x7,6 սմ: ՏՈՂ՝ 6: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասի, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 6,5x4 սմ: Այսինքն բաժանված են սև բոլորակներով:

Էջ 1ա-1բ՝ 36-րդ՝ «Յա-Սին» սուրայի 14-րդ այսյի կետից՝ անալիզի արևմտյան թուղթից՝ 19-րդ այսյի նախավերջին բառը՝ «انتم قوم»

Պատահիկը ներքևից պատրված է, կան խոնավության հետքեր:

One folio of the Qur'ān; Fr. on Western paper; 9,1x7,6 cm; 6 lines to the page; fully vocalized *nash* script, black ink; writing area 6,5x4; *āya* dividers in the form of a disc (black).

Pp. 1a-1b, from the middle of the 14th *āya* of the 36th *sūra* (Yā-Sīn): *بِثَلَاثٍ فَقَالُوا إنا اليكم مرسلون*: قالو طائر كم معكم ان ذكرتم بل انتم قوم:

Folio is torn from the bottom, some traces of humidity.

قصاصة 16

قصاصة واحدة؛ الورق غربي، القياس 7.6x9.1 سم. الصفحة 6 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول. قياس النص 4x6.5 سم. فواصل الآيات أقراص سوداء.

السورة رقم 36 (يس) من منتصف الآية 14: "بِثَلَاثٍ فَقَالُوا إنا اليكم مرسلون" حتى الآية 19 من ذات السورة: "قالو طائر كم معكم ان ذكرتم بل انتم قوم"، الورقة 1-أ.ب.

الجزء السفلي من الورقة متلف كما توجد آثار رطوبة عليها.

Պատարիկ 19

Պատարիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան դեղնավուն թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵՐԹ՝ 1: ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21,8x16,5 սմ: ՏՈՂ՝ 14: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասի, սև թանաք: Տեքստն առնված է կարմիր շրջանակի մեջ: Մուրաների անվանումները, քարոզման վայրն ու այսների քանակը գրված են կարմիրով, կարմիր ուղղանկյան մեջ: Այսները բաժանված են կարմիր բոլորակներով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– թաաշիրը՝ սև թանաքով:

– հիզբերի ստորաբաժանումները գրված են սև թանաքով ([ավելացված հետագայում]);

Էջ 1ա-1բ՝ սկսվում է 61-րդ՝ «ալ-Սաֆ» *սուրա*ի 14-րդ (վերջին) *այս*ի կեսից՝

«و كبرت طائفة فايدنا الذين امنوا» 63-րդ՝ «ալ-Մունաֆիկուն» *սուրա*ի 4-րդ *այս*ի առաջին բառը՝ «واذا»:

Պատարիկը ներքևից պատռված է:

Fragment N 19

One folio of the Qur'ān; MS on yellowish Oriental paper with laid lines; 21,8x16,5 cm; 14 lines to the page; entire text set within a red frame; fully vocalized *nash* script, black ink; *sūra* heading and *āya* statistics written in red ink within a red rectangular; *āya* dividers in the form of a disc (red).

Marginal arrangements:

– *ta'asīr* and *hizb* with subdivisions in black.

Pp. 1a-1b, from the middle of the 14th *āya* of the 61st *sūra* (*al-Ṣaf*): «و كبرت طائفة فايدنا الذين امنوا» up to the 1st word of the 4th *āya* of the 63rd *sūra* (*al-Munāfiqūn*): «واذا».

The folio torn from the bottom.

قصاصة واحدة؛ الورق شرقي اصفر بخطوط ممددة. القياس 16.5x21.8 سم. الصفحة 14 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول ضمن إطار أحمر. أسماء السور وعدد الآيات ومكان نزولها بالأحمر ضمن مستطيل أحمر، فواصل الآيات أقراص حمراء.

الهوامش:

التعشير بالأسود.

الأحزاب أضيفت لاحقاً بالأسود.

السورة رقم 61 (الصف) من منتصف الآية 14: «وكبرت طائفة فايدنا الذين امنوا» حتى بداية السورة رقم 63 (المنافقون): «واذا».

الجزء السفلي من الورقة مهترئ.

Պատարիկ 24

Պատարիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ՝ ճնշագծերով: ԹԵՐԹ՝ 1: ՄԵՍՈՒԹՅՈՒՆ՝ 16x9,3 սմ: ՏՈՂ՝ 5: ԳԻՐ՝ ձայնավորված նասի, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13,4x4 սմ, առնված է կրկնակի կարմիր շրջանակի մեջ:

Մուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով՝ ճակատագրի մեջ (ծաղկային տարրեր, կանաչ, կարմիր, բաց կապույտ): Այսները բաժանված են կարմիրով եզրագծված կանաչ բոլորակներով:

Էջ 1ա-1բ՝ հատվածներ 108-րդ՝ «ալ-Կաուսար» և 110-րդ՝ «ալ-Նասր» *սուրաներից*:

Էջ 1բ՝ 1-ին՝ «ալ-Ֆաթիհա» *սուրա*ի 1-ին *այս*ից մինչև 5-րդ *այս*ի նախավերջին բառը՝ «ایک نعید وایک...»:

ՀԵՏԱԳԱՅԻ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ

Էջ 1ա՝ հետագայի ծննդյան հիշատակարան օսմաներենով՝ թվագրված Հիջրայի 1143թ. (1730թ.).

بك يوزقرق روجبنده مان زمهرک اوشبعانده جمع كجى مصطفى اغانك او غلى عباد الله دنيايه كلوب تاريخى سنة ۱۱۴۳ ابشارت او لندى

سنة ثلاث اربعين مات والف

Էջ 1ա՝ մահվան հիշատակարան՝ թվագրված Հիջրայի 1149 (1736թ.), մասամբ անընթեռնելի.

بك يوزقرق // قزى // دنيا دن كيدر بيان او لندى سنة ۱۱۴۹

Պատարիկը խունացած է, մեջտեղից պատռված:

Fragment N 24

One folio of the Qur'ān; Fr. on Oriental paper with laid lines; 16x9,3 cm; 5 lines to the page; fully vocalized *nash* script, black ink; writing area 13,4x4 cm; entire text set within a red double outlining frame; *sūra* heading with headpieces (floral design, green, red, light blue) written in red ink; *āya* dividers in the form of a disc (green) outlining by red.

P. 1a, a later note (birthday colophon) in Ottoman Turkish, dated 1143 of Hijra (1730):

بك يوزقرق روجبنده مان زمهرک اوشبعانده جمع كجى مصطفى اغانك او غلى عباد الله دنيايه كلوب تاريخى سنة ۱۱۴۳ ابشارت او لندى

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան ճնշաթուղթ: ԹԵՐԹ՝ 3: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ [25,8x16,2] սմ (թերթերի լուսանցանկերը պատռված են) ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ նասի, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 10,5x15 սմ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի (սև, ոսկի) մեջ:

Մուրաների անվանումները գրված են կապույտ, կարմիր, ոսկի շամսիյայի մեջ: Այսները բաժանված են 3 եռանկյունաձև տեղադրված կարմիր կետերով:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

- ջուզ՝ նշված շրջանաձև զարդանախշի մեջ (կանաչ, ոսկի),

- էջ 1բ՝ աղոթք. ربنا عليك توكلنا وأليك انبنا وأليك المصير ربنا افقتنا شر

էջ 1բ՝ 9-րդ՝ «ալ-Թաուբա» սուրայի 93-րդ այսյից إنما السبيل على الذين يستندونك [سيحلفون] بالله لكم إذا [انقلبتم] /// (اليهم) 95-րդ այսյից

էջ 2ա՝ 51-րդ՝ «ալ-Դարիյաթ» սուրայի 31-րդ այսյից قال فما خطبكم ايها المرسلون [سيحلفون] بالله لكم إذا [انقلبتم] /// (اليهم) 95-րդ այսյից 40-րդ այսյից [وآخذناه] . էջ 3ա՝ 29-րդ՝ «ալ-Անքաբուր» սուրայի 43-րդ այսյից وما للناس والله أكبر والله يعلم ما تصنعون "الله أكبر والله يعلم ما تصنعون" 45-րդ այսյից إلا يعقلها إلا العالمون

էջ 2բ՝ կնքաղորդմ. محمد فتحي 91 (Մուհամմադ Ֆաթհի 91):

Fragment 48

3 folios from the Qur'ān; Fr. on western paper (with mistara); 25,8x16,2 cm.(III folio), the fragments are partially torn; *nasḥ* script; 9 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 10,5x15 cm; text set within a complex frame (black, gold), frame dimensions – 10,3x17,2 cm; *sūra* headings written with blue, red, gold in *Shamsiyya*; there are 2 circle-shape ornaments (green, gold); on the top there is the following scripture: «الجزء الحادي عشر» (11th *guz*) written in gold ink on blue ground taken in a gold frame and all together set in a complex frame (green) – p. 1a;

P. 2b, ornaments (green, red, black, blue, gold) in *Shamsiyya* having 4 round-shape ornaments (green, gold) around it; on the top there is a scripture: الجزء السابع والعشرون (27th *guz*) written with gold ink on blue ground and all together taken in a complex frame (green); at the end of the text there is another- smaller *Shamsiyya* (blue, black, gold) having 4 round-shape ornaments (green, red, black, gold) around it; *āya* dividers in a form of 3 triangle-shape dots (red).

Marginal arrangements:

- *guz*՝ in a round gold ground ornament (green, red, black, p.1a);

- a prayer: ربنا عليك توكلنا وأليك انبنا وأليك المصير ربنا افقتنا شر (p.1b).

The page 1b starts with the 93rd *āya* of the 9th *sūra* (al-Taūba) [سيحلفون] بالله لكم إذا [انقلبتم] /// (اليهم) up to the 95th *āya*

The page 2a starts with the 31st *āya* of the 31st *sūra* (al-Āriyāt) up to the 40th *āya* [وآخذناه] of the 51st *sūra* (al-Āriyāt)

The page 3a starts with the 43rd *āya* of the 43rd *sūra* (al-'Ankabūt) up to the 45th *āya* الله أكبر والله يعلم ما تصنعون

A stamp on the page 2b: محمد فتحي 91 (Muḥammad Fatḥī 91)

قصاصة

اضيف اسم السورة رقم 45 (الجاثية) أعلى الصفحة 1؛ و رقم 46 (الأحقاف) أعلى الصفحة 2 لاحقاً بالحبر الاسود. أول القصاصة 1:

الآية 8 من سورة الجاثية "يسمعها فبشره بعذاب اليم، فإذا علم من آياتنا شيئا اتخذها هزوا اولك لهم عذاب مهين". الآخر 2ب:

نهاية الآية 19 وبداية الآية 20 من سورة الاحقاف: "خاسرين، ولكل درجات مما عملوا و ليوفيهم اعمالهم وهم لا يظلمون، [ويوم] يعرض الذين".

Պատահիկ 43

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵՐԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 23,9 սմ երկարությամբ (թերթը լայնությամբ երկու կողմերից պատռված է): ՏՈՂ՝ 9: ԳԻՐ՝ ճայնավորված նասի, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր, Ալլահի անունը՝ ոսկի: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13,5 սմ երկարությամբ, առնված է բաղադրյալ շրջանակի մեջ (կանաչ, կապույտ, սև, ոսկի): Լուսանցազարդ շրջանաձև բուսանախշ՝ (կարմիր, կապույտ, դեղին, սրճագույն, ոսկի):

Այսները բաժանված են ոսկի բոլորակներով:

Սկիզբը՝ էջ 1ա՝ 41-րդ՝ «Ֆուսիլաթ» սուրայի 27-րդ այսյի كانوا բառը. ավարտը՝ وما يلحقها الا الذين صبروا

Պատահիկը երկայնքով մեջտեղից պատռված է:

Fragment 43

One folio of the Qur'ān; Fr. on Oriental paper; the length is 23,9 cm, width unknown as it is torn; vocalized *nasḥ* script; 9 lines to the page; black ink; rubrication with red ink; the name of Allah written with gold ink; the length of the writing area – 13,5 cm; text set within a complex frame (green, blue, black, gold); On the margin there is a round vegetal decoration (red, blue, yellow, brown, gold); *āya* dividers in a form of discs (gold).

The fragment starts with the 27th *āya* of the 41st *sūra* (Fuṣṣilat), with the word كانوا ...

...

And ends in the 35th *āya* of the same *sūra* with following words:

وما يلحقها الا الذين صبروا

The fragment is torn in the middle along the full length.

قصاصة 43

قصاصة واحدة؛ الطول: 23.9سم (تعذر حساب العرض لفقدان الجزء الداخلي للورقة بشكل طولاني). الورق شرقي. الصفحة 9 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. اسم الجلالة "الله" بالذهب. قياس النص 12.5سم ضمن إطارات (أزرق، أخضر، اسود، ذهب)، توجد دائرة ذات زخرفة نباتية (أزرق، بني، اصفر، أحمر، ذهب) على الهامش الخارجي للورقة. فواصل الآيات أقراص ذهب داخل دائرة سوداء؛ في وسطها نقطة حمراء ذات ذيل اسود؛ وعلى قطرها نقاط زرقاء.

اول واخر القصاصة:

1أب:

ينتهي السطر الأول بكلمة "كانوا" من الآية 27 من السورة رقم 41 (فصلت) وتنتهي بـ "وما يلحقها الا الذين صبروا" من الآية 35 من ذات السورة.

قصاصة واحدة؛ ورق بني. القياس 19.8x28.4 سم. الصفحة 15 سطراً بالأسود بخط مغربي. قياس النص 17.3x24 سم. أسماء السور بالأحمر. أول القصاصة: الآية 7 (سورة رقم 104 سورة الهمزة): "التي تطلع على الأفئدة إنها عليهم موصدة في عمد ممددة". وآخر القصاصة: الآية 6 (سورة رقم 114 سورة الناس): "الوسواس الخناس الذي يوسوس في صدور الناس من الجنة والناس".

Պատահիկ 63

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ (կանաչավուն), լուսադրոշմ (զարդ): ԹԵԴԹ՝ 2: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 22,3x33,9 սմ: ՏՈՂ՝ 14: ԳԻՐ՝ ձայնավորված ռիկաա, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 15,1x28,2 սմ: Այաները բաժանված են կարմիր փոքրիկ սրտաձև նշաններով:

Էջ 1ա-1բ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 27-րդ այա՝ և 37-րդ այա՝ օրհանգիստի միջև և 37-րդ այա՝ և 134-րդ այա՝ միջև և 134-րդ այա՝ և 122-րդ այա՝ միջև և 122-րդ այա՝ և 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 122-րդ այա՝ օրհանգիստի միջև և 134-րդ այա՝ օրհանգիստի միջև:

Էջ 2ա-2բ՝ 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 122-րդ այա՝ օրհանգիստի միջև և 134-րդ այա՝ օրհանգիստի միջև:

ԼՈՒՍԱՆՑԱԳՐԵՐ՝

– էջ 1ա և 2բ՝ փոքր զարդանախշեր (կարմիր, դեղին, սև):

Պատահիկի վրա կան ջրի և մաշվածության հետքեր:

Fragment 63

2 folios of the Qur'an; Fr. on western (greenish) paper with watermark ornament; 22,3x33,9 cm; vocalized *riqā'* script; 14 lines to the page; black ink; writing area 15,1x28,2 cm; *āya* dividers in a form of small heart-shaped marks.

The text of the first folio starts with the 27th *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā'*) and the second folio starts with the 122nd *āya* of the 4th (*al-Nisā'*) *sūra* up to the 134th *āya* of the same *sūra*.

Marginal arrangements:

– small ornaments (red, yellow, black, pp. 1b, 2a).

There are some traces of water and wear.

قصاصة 63

قصاصتان؛ الورق غربي أخضر وعليه زخرفة، عدد الأوراق 2، القياس 33.9x22.3 سم، الصفحة 14 سطراً بالأسود بخط رقعة مشكول، بين كل آيتين دائرة صغيرة على شكل قلب باللون الأحمر. قياس النص 15.1x28.2 سم.

النسخة عبارة عن ورقتان فقط من القرآن، الورقة الأولى تبدأ بـ "ويريد الذين يتبعون" (الآية 27 من السورة رقم 4 (النساء)) وتنتهي بـ "ما اتتهم الله من" (الآية 37 من ذات السورة) والورقة 2 تبدأ بـ "قيل" (الآية 122 (النساء)) وتنتهي بـ "الدنيا والآخره" (الآية 134 (النساء)).

الهوامش:

زخرفة صغيرة (أحمر، أصفر، أسود)، الصفحتان 1، 2ب.

آثار رطوبة لكن النص لم تتأثر.

ثلاثة قصاصات؛ الورق غربي بخطوط ممددة، القياس: 15.2x24 سم (الورقة 1)، 12.8x24 سم (الورقة 2)، 16.2x25.8 سم (الورقة 3) القصاصات الثلاثة مهترنة ومنزوعة الأجزاء وتم حساب أطوال الطرة المتبقية، الصفحة 9 اسطر بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات بالأحمر. قياس النص 10.4x15 سم ضمن إطار مركب (أسود، ذهب) 10.3x17.2 سم. أسماء السور داخل شمسية مزخرفة بالذهب والأسود والأخضر على أرضية زرقاء عليها نقاط حمراء وفي أعلاها وأسفلها توجد دائرتان مزخرفتان بالذهب واللون الأخضر؛ لا يظهر الجزء الأيمن من الشمسية بسبب انتزاع قسم من الورقة، كما كتب الجزء الحادي عشر بالذهب على أرضية مزخرفة بالذهب ضمن إطار مذهب وباللون الأسود، والكل، الشمسية والدائرتان والجزء داخل إطار أخضر في زاويتي العلويتين مستقيمان يتصلان بزوايتا الورقة، الصفحة 1ب. أما على الصفحة 2ب فتظهر الشمسية كاملة (أخضر، أحمر، أسود، أزرق، ذهب) وإلى جوارها دوائر زخرفية أربعة (أحمر، أسود وذهب)، كما كتب "الجزء السابع والعشرون" بالذهب على أرضية مزخرفة بالذهب ضمن إطار مذهب وباللون الأسود، والكل، الشمسية والدائرتان والجزء داخل إطار أخضر في زاويتي العلويتين مستقيمان يتصلان بزوايتا الورقة. ويوجد في ختام الصفحة 3 شمسية أصغر (أزرق، أسود، ذهب) وإلى جوارها دوائر زخرفية أربعة (أخضر، أحمر، أسود وذهب)، داخل الشمسية هذه كتابة تعذر قراتها، فواصل الآيات القصاصات جميعها هي مثلث أحمر تشكل باجتماع ثلاثة نقاط حمراء. الهوامش:

كتابة (غير واضحة بسبب فقدا جزء من النص) بالحبر الأحمر، الصفحة 1أ.

دائرة مزخرفة بالذهب وباللون الأخضر، الأحمر، الأسود بجوار "الجزء الحادي عشر"، الصفحة 1ب.

دعاء أضيف فيما بعد على الصفحة 1ب: "ربنا عليك توكلنا وأليك انبنا وأليك المصير ربنا افقنا شر"، الصفحة 1ب.

توجد على الصفحة 1أ الآية 93 من السورة رقم 9 (التوبة): "إنما السبيل على الذين يستنذونك" حتى بداية الآية 95 من ذات السورة: "سجلفون] بالله لكم إذا [انقلبتم] /// (إليهم)".

كتبت الآية 31 من السورة رقم 51 (الذاريات): "قال فما خطبكم ايها المرسلون" حتى بداية الآية 40 من ذات السورة: "فأخذناه [وجنوده]"، الصفحة 2أ.

كتبت اخر الآية 43 من السورة رقم 29 (العنكبوت): "للناس وما يعقلها إلا العالمون" حتى الآية 45 من ذات السورة: "الله أكبر والله يعلم ما تصنعون"، الصفحة 3أ.

ختم دائري "محمد فتحي ٩١"، الصفحة 2ب.

Պատահիկ 49

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ բաց սրճագույն թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 1: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 28,4x19,8 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻՐ՝ մաղրիբի, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 24x17,3 սմ:

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիր թանաքով:

Էջ 1ա՝ 104-րդ՝ «ալ-Հումազա» սուրայի 7-րդ այան՝ և 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի 6-րդ այան՝ օրհանգիստի միջև և 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի 6-րդ այան՝ օրհանգիստի միջև:

Էջ 1բ՝ 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի 6-րդ այան՝ օրհանգիստի միջև և 114-րդ՝ «ալ-Նաս» սուրայի 6-րդ այան՝ օրհանգիստի միջև:

Fragment 49

One folio of the Qur'an; Fr. on light brown paper; 28,4x19,8 cm; magribī script; 15 lines to the page; black ink; writing area 24x17,3 cm.; *sūra* headings in red ink.

The fragment starts with the 7th *āya* of the 104th *sūra* (*al-Humaza*) and the second folio starts with the 6th *āya* of the 114th *sūra* (*al-Nās*).

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 7: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 21.1x30.7 սմ: ՏՈՂ՝ 15: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք: Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 13x23.2 սմ:

Պատահիկի սկիզբ՝ 42-րդ՝ «ալ-Շուրա» սուրայի *Fasıluyı*, ավարտ՝ 46-րդ՝ «ալ-Ահկաֆ» սուրայի 3-րդ *ayası*՝ السماوات والارض وما :

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– *ğniq*՝ նշված է կարմիր թանաքով:

Կան խոնավության հետքեր:

Fragment 64

7 folios of the Qur'an; Fr. on Western (ruled) paper; 21,1x30,7 cm; fully vocalized *nash* script; 15 lines to the page; black ink, *sūra* headings in red ink; writing area 13x23,2 cm.

The fragment starts with the *Basmala* of the 42nd *sūra* (*al-Šūrā*) up to the 3rd *āya* of the 46th *sūra* (*al-'Aḥqāf*) *السّموات والارض وما*

Marginal arrangements:

– *ğuz*՝ in red ink.

There are some traces of water.

قصاصة 64

Сبعة قصاصات; الورق غربي عليه خطوط مسلسلة، القياس 30.7x21.1سم، الصفحة 15 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، أسماء السور بالأحمر، قياس النص 23.2x13سم.

الهوامش:

الأجزاء بالأحمر.

النسخة عبارة عن بعض الصفحات من القرآن، تبدأ بالبسملة من السورة رقم 42 (الشورى) وتنتهي بـ "السّموات والارض وما" الآية 3 من السورة رقم 46 (الأحقاف).

آثار رطوبة لكن النص لم تتأثر.

Պատահիկ 66

Ղուրանի պատահիկ: ՆՅՈԻԹ՝ արևելյան թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 6: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 29x19,5 սմ: ՏՈՂ՝ 13: ԳԻԴ՝ ձայնավորված նասխ, սև թանաք, հուշող նշանները՝ կարմիր: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 23,5x14 սմ, առնված է կարմիր շրջանակի մեջ:

Սուրաների անվանումները գրված են կարմիրով՝ սև ու կարմիրով եզրագծված ուղղանկյան մեջ:

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– *սաջդա*, *թասաշիր*, *ջուգ*՝ նշված են զարդանախշի մեջ (բուսական տարրեր, սև, կարմիր):

Էջ 1ա-6բ՝ 3-րդ՝ «ԱԼ Բուրան» սուրայի 179-րդ *այայից*՝ ولكن الله يجتبي من يشاء فامن بالله *մինչև* 4-րդ՝ «ալ-Նիսա» սուրայի 7-րդ *այայի* կեսը՝ مما ترك الوالدان والقرىون :

Թերթերի եզրերը վնասված են:

6 folios of the Qur'an; Fr. Oriental paper; 29x19,5 cm; fully vocalized *nash* script; 13 lines to the page; black ink; rubrication in red; writing area 23,5x14 cm, text set within a red frame; *sūra* headings with red ink within a rectangle (black and red).

Marginal arrangements:

– *sağda*, *ta'asir* and *ğuz*՝ marked within an ornament (vegetal elements, black, red).

The Fr. starts with the 179th *āya* of the 3rd *sūra* (*Al 'Imrān*) ولكن الله يجتبي من يشاء فامن بالله *up* to the middle of the 7th *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā*) مما ترك الوالدان والقرىون

The edges of the folios are damaged.

قصاصة 66

ستة قصاصات; نوع الورق شرقي. القياس 19.5x29سم. الصفحة 13 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 23.5x14سم ضمن إطار أحمر. أسماء السور بالأحمر ضمن مستطيل بإطار اسود وأحمر.

الهوامش:

الأجزاء، التعشير، السجديات داخل زخرفة نباتية بالأحمر والأسود.

من الآية 179 السورة رقم 3 (آل عمران): "ولكن الله يجتبي من يشاء فامن بالله" حتى الآية 7 من السورة رقم 4 (النساء): "مما ترك الوالدان والقرىون".

اسفل الورقتين الاولى والثانية مهترئ.

Պատահիկ 70

Պատահիկ Ղուրանից: ՆՅՈԻԹ՝ արևմտյան դեղնավուն թուղթ: ԹԵԴԹ՝ 4: ՄԵԾՈՒԹՅՈՒՆ՝ 29x21,2 սմ: ՏՈՂ՝ 5: ԳԻԴ՝ ձայնավորված խոշոր *rayḥān*, սև թանաք: ԳՐԱԴԱՇՏ՝ 17x11 սմ:

Այսները բաժանված են ծաղիկներով (սև, կապույտ, ոսկի):

ԼՈՒՍԱՆՅԱԳՐԵՐ՝

– *թասաշիր*՝ շամսիյյայի մեջ (սև, կապույտ, ոսկի):

Պատահիկի սկիզբ՝ 34-րդ՝ «Սաբա» սուրայի 24-րդ *այայի*, ավարտ՝ 40-րդ *այայի* (նույն սուրայի 40-րդ *այայի*):

Fragment 70

4 folios of the Qur'an; Fr. on Western yellowish paper; 29x21,2 cm; writing area 17x11 cm; 5 lines to the page; a large type vocalized *rayḥān* script; black ink; *āya* dividers in the form of a flower (black, blue, gold).

Marginal arrangements:

– *ta'asir* marked in *Shamsiyya* (black, blue and gold).

The text starts with the 24th *āya* of the 34th *sūra* (*Sabā*) and ends in the 40th *āya* of the same *sūra* جميعا ثم يقول لمليكة

قصاصة 70

أربعة قصاصات; نوع الورق شرقي مصفر. القياس 21.2x29سم. الصفحة 5 اسطر بالأسود بخط ريجاني مشكول. قياس النص 17x11سم. فواصل الآيات: زهور بالألوان الأسود، الأزرق، الذهب.

الهوامش:

2 folios of the Qur'ān; Fr. on Oriental paper with laid lines; 21x13 cm; 11 lines to the page; vocalized *nash* script; black ink; rubrication in red; writing area 14,5x8 cm; *āya* dividers in a form of red dots (irregular); catchwords (black) at the bottom of every verso page.

Marginal arrangements:

– *ta'āshir* in red.

The text starts with the 17th *āya* of the 4th *sūra* (*al-Nisā*) للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من فاتكوهن باذن اهلين اتوهن اجورهن بالمعروف up to the 25th *āya* of the same *sūra*

قصاصة 74

قصاصتان؛ نوع الورق شرقي بخطوط ممددة. القياس 13x21 سم. الصفحة 11 سطرا بالأسود بخط نسخ مشكول، الإشارات باللون الأحمر. قياس النص 8x14.5 سم. فواصل الآيات: نقاط حمراء غير متناسقة. التعقيبة بالأسود أسفل الصفحة ب من كل ورقة.

الهوامش:

الحرف (ع) بالأحمر لدلالة على التعشير.

السورة رقم 4 (النساء) من الآية 17: "للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من قرين"، 11 حتى الآية 25: "فاتكوهن باذن اهلين اتوهن اجورهن بالمعروف"، صفحة 2ب.

Այա (*āya*) – հայտնություն, տուն. մի շարք այաների ամբողջությունը կազմում է մեկ սուրա:

Բասմալա (*Basmala*) – հայտնի բանաձևն է “*bism illāh il-raḥmān il-raḥīmi*” (հանուն բարեսիրտ ու բարեգութ Աստծո):

Թաաշիր (*ta'āshir*) – «աշրա» (տաս) բառից. ցույց է տալիս տաս այաների ամբողջությունը:

Թախմիս (*taḥmīs*) – «խամսա» (հինգ) բառից. ցույց է տալիս հինգ այաների ամբողջությունը:

Թաադիկ (*taḥdīq*) – Աստծո գոյության ընդունում և աստվածային հատկանիշների, մարգարեների և աստվածային կամքի իմացություն. հեղինակի և Աստծո միջև կապի հավաստում:

Հիզբ (*ḥizb*) – յուրաքանչյուր *ջուզ* բաժանվում է 2 մասերի (*հիզբի*). Ղուրանը բաժանվում է 60 *հիզբի*:

Մանդորլա (*mandorla*) – նշանակում է զարդանախշ:

Նիսֆ (*niṣf*) – նշանակում է «կես»:

Շամսիյյա (*Shamsiyya*) – «Shams» (արև) բառից. զարդանախշի տեսակ:

Ջուզ (*ḡuz*) – Ղուրանը բաժանվում է 30 հավասար մասերի, որոնցից յուրաքանչյուրը կոչվում է *ջուզ*:

Ռուբ (*rub*) – նշանակում է մեկ քառորդ:

Սալասաթ արբաա (*talatat arba'*) – երեք քառորդ մաս:

Սաջդա (*sağda*) – Ղուրանի որոշակի հատված, որի ընթերցումն ավարտելուց անմիջապես հետո հավատացյալը կատարում է ծնրադրում-խոնարհում: Այդ հատվածները Ղուրանում 14-ն են, թեև տարբեր ավանդույթներ առաջարկում են 16, 15, 11, 10 կամ 4 հատված:

Սուլս (*ḥulṣ*) – մեկ երրորդ մաս:

Սումն (*tumn*) – մեկ ութերորդ մաս:

Սուրա (*sūra*) – անվանում, որ տրվում է Ղուրանի 114 ինքնուրույն (անկախ) միավորներին, որոնք թարգմանվում են նաև որպես «գլուխ»:

Վակֆ (*waqf*) – անօտարելի սեփականություն (տվյալ դեպքում օգտագործվում է ձեռագիր մատյանների համար): Ըստ մահմեդական իրավագիտության «վակֆը» նվիրատվության պահին դադարում է լինել նվիրատուի սեփականությունը, բայց և չի դառնում ստացողի սեփականությունը, քանի որ առքուվաճառք գոյություն չունի: Սեփականության իրավունքի գործողությունը կարծես թե կանգ է առնում (*waqafa*).

Քուֆի (*kūfī*), հիջազի (*ḥiǧāzī*), նասի (*nash*), նասթալիկ (*nast'aliq*), ռիկաա (*riqā*), մադրիբի (*magribī*), ռայհան (*rayḥān*), սուլուս (*ṭuluṣ*) – արաբական գրի տարատեսակներ:

1. Մայր ցուցակ հայերէն ձեռագրաց Մաշտոցի անուան Մատենադարանի, հ. Ա – Ը, Երևան, 1984-2013թթ.
2. القرآن الكريم دار المصحف: شركة مكتبة ومطبعة عبد الرحمن محمد، القاهرة 1972
3. القرآن الكريم، نجى باسمه خاتمه ده طبع ايتيلدى، 1379/1960 م.
4. مؤسسة الفرقان للتراث الاسلامي، لندن 2005، المدخل إلى علم الكتاب المخطوط بالخط العربي، فرانسوا ديروش
5. Adam Gacek, Arabic Manuscripts, Brill, Leiden, Boston, 2009.
6. Adam Gacek, The Arabic Manuscript Tradition, A Glossary of Technical Terms and Bibliography-Supplement, Brill, Leiden, Boston, 2012.
7. Adam Gacek, The Arabic Manuscript Tradition, A Glossary of Technical Terms and Bibliography, Brill, Leiden, Boston, 2012.
8. Adam Gacek, Arabic Manuscripts, A Vademecum for Readers, Brill, Leiden, Boston, 2012.
9. J. J. Witkam, Arabic Manuscripts in the Library of the University of Leiden and Other Collections in the Netherlands, E.J. Brill / Leiden University Press, Leiden, 1982.
10. François Déroche, Islamic Codicology, an Introduction to the Study of Manuscripts in Arabic Script, Al-Furqan Islamic Heritage Foundation, London 2005 AD/1426AH.
11. Journal of Islamic Manuscripts, Volume 3, Number 1, 2, 2012, Volume 4, Number 1, 2, 2013, Volume 5, Number 1, 2, 2014, Brill, Leiden.
12. Коран, Перевод и комментарии И. Ю Крачковского, издательство восточной литературы, Москва, 1963.
13. Корань, Переводъ съ арабскаго языка. Г. С. Саблукова, Третье издание, Казань, Центральная Типография, 1907 (Коран, том 1-2, Дом Бируни, Москва, 1990).
14. Ислам: Энциклопедический словарь, Москва, 1991.
15. www.memoryofpaper.eu
16. <http://quran.com/>
17. <http://www.almaany.com/>

ԱՆՉԱՆՈՒՆԵՐ

- Արքաս Ալի, Մուլլա (գրիչ) 39
 Արդ ալ-Ռաշիդ 175
 Աբու Բաքր, Հաֆիզ ալ-Կուր'ան (գրիչ) 145
 Ահմադ ալ-Սա'ֆի (գրիչ) 119
 Ահմադ Չալաբի 152
 Բաքր (Բեքիր) աղա իբն Մուհամմադ Բուլանկ (Բուլանըք) զադե [Հաջի] (գրիչ) 22
 Բերբեր Խալիլ Արդո Մուսա (գրիչ) 109
 Զարին Վահե 9, 140, 141
 Էդգարյան Հովիկ 9, 183
 Թուֆենքջի Զադե (գրիչ) 170
 Իբն Իսմաիլ Աբու ալ-Բարաքաթ ալ-Մաշհադի (գրիչ) 184
 Իբն Արքաս 185
 Իբն Մուհամմադ Հուսեյն [ալ-Ռեզա] Աբու ալ-Կասիմ (գրիչ) 79
 Իմադ իբն Արբիմ (գրիչ) 129
 Խեչո Մովսես 10
 Հազարյան Հարություն 9
 Հասան (կազմարար) 52
 Հաֆիզ Հասան ալ-Հուսնի (կարահիսարցի, գրիչ) 148
 Հաֆիզ Մուհամմադ 124
 Հաֆիզ Մուստաֆա (գրիչ) 142
 Հաֆիզ Սալիհ Ռամի (գրիչ, Մուհամմադ Նուրիի աշակերտներից) 131
 Հյուսյան Հովհաննես, վարդապետ 9
 Ղրղյան ընտանիք 9, 197
 Մակարյան Վեներա 10
 Մելքոնյան Սարգիս Մկրտչի 9, 98, 102
 Մինասյան Միհրան 9, 10, 192-195
 Միր Ալի /// Քարմանի [Հաջի] 82
 Միր Ֆայզ Ալլահ (կազմարար) 91

Մուհամմադ Բադեր [Հաջի] 69
 Մուհամմադ Ռասիմ (գրիչ, Մուհամմադի [զաքիր բի-հիֆգ իլ-Կուր'ան] աշակերտ) 196
 Մուհամմադ Սալիհ իբն Շեյխ Մուհամմադ Հասան ալ-Գիլանի (գրիչ) 33
 Յուսուֆ իբն Սայիդ Ամիր [Բաքի] (գրիչ) 70
 Ներսիսյան Գազրիկ 19, 21, 29, 35, 36
 Ոսկանյան Նինել 204
 Ջերջիրյան Հակոբ Գրիգոր 9, 122, 128
 Ռաջաբ իբն Իբրահիմ իբն Մուլլա Ռաջաբ (ձեռագիր նորոգող) 178
 Սաբրի, Մուստաֆա 23
 Սաբրի, Սալիմ 23
 Սալաթյան Վարուժան 8, 9, 152-156
 Սալիհ (գրիչ) 107
 Սահակյան Քնարիկ 9
 Վալիդ Նաբիա Ահմադ (հայտնի որպես Նաջիբ, գրիչ) 92
 Վիտկամ Յան Յուստ 7
 Տեր-Ղևոնդյան Արամ 9
 Տեր-Ղևոնդյան Վահան 9, 10
 Փափազյան Հակոբ 7
 Օսման (գրիչ, Հաջի Ալի էֆենդիի աշակերտներից) 149
 Ֆաթիհ Մուհամմադ 207

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ

Աբու ալ-Ուաֆա, մզկիթ (Հալեպ) 134
 Աղթամար (կղզի) 43
 ԱՄՆ 11, 199
 Աստրախան 34
 Բեյրութ 11, 154-156, 160
 Բոստոն 11, 199
 Դամասկոս 10, 11, 13
 Դանիա 11

Երևան 9, 36, 40, 43, 71, 185, 218
 Էջմիածին (Սբ. Էջմիածին) 9, 19, 21, 24, 27, 29, 30, 35, 36, 41
 Թավրիզ 8, 37, 38
 Թեհրան 8, 9, 98, 102
 Իրան 7-9, 17, 31-33, 37, 39, 129, 182
 Լեյդեն 7
 Լիմ (կղզի) 9, 19
 Կոպենհագեն 9
 Հալեպ (Հալեպ) 8, 9, 132, 192-195
 Հայաստան 10, 32, 132, 134, 137
 Հուսեյն Ալի, մզկիթ (Երևան) 38, 69
 Մաշհադ (Մեշհեդ) 8, 33
 Մեծ Բրիտանիա 9
 Մոսկվա 9, 18, 32
 Մուշ 9, 21, 24, 29, 30, 35, 36
 Շիրազ 8, 129
 Ռուսաստան 33
 Սաադաբադ (Սաադրադ) 8, 82
 Սիրիա 8, 9
 Սբ. Կարապետ, վանք (Մուշ) 21, 29, 35, 36
 Վան 8, 22
 Վասպուրական 19, 27
 Վերին Նաջլու (գյուղ) 69
 Փարիզ 9, 134, 135, 137, 139
 Քարբալա 17
 Քեմբրիջ (Մեծ Բրիտանիա) 7
 Օսմանյան կայսրություն 7, 21, 22, 29, 35, 36, 40
 Ֆրանսիա 9

INDEX

PROPER NAMES

- 'Abbas 'Alī, Molla (copyist) 39
 Abd al-Rashid 176
 Abū Baqr, Ḥafīz al-Qur'ān (copyist) 146
 Aḥmad al-Ṣa'fī (copyist) 119
 Aḥmad Chalabi 152
Bakr (Bekir) aḡa ibn Muḥammad Bulank (Bulanik) zadeh [Ḥāḡī] (copyist) 22
 Berber Ḥalīl 'Abdoh Mūsā (copyist) 110
 Djerdjerian Hagop Krikor 13, 123, 128, 135
 Edgarian Hovik 13, 183
 Fathī Muḥammad 207
 Gherdian family 13, 198
 Ḥāfīz Ḥasan al-Ḥusnī [known as] Qarahisari (from Qarahisar, copyist) 148
 Ḥāfīz Muḥammad 124
 Ḥāfīz Muṣṭafā (copyist, known as Ṭamarḡī Ḍadeh) 143
 Ḥāfīz Ṣalīḡ Rāmī (copyist, one of the disciples of Muḥammad Nūrī) 132
 Ḥasan (binder) 53
 Hazarian Haroutune 105-123, 125-132, 143, 145
 Hyusian Hovhannes, archimandrite 12
Ibn Abbas 185
 Ibn Isma'īl abū al-Barakāt al-Mašhadī (copyist) 185
 Ibn Muḥammad Ḥusein[al-Reza] abū al-Qāsim (copyist) 81
 'Imād ibn Arbīm (copyist) 130
Khecho Movses 13
Makaryan Venera 13
 Melkonian Sarkis Mekertich 13, 98, 103
 Minasian Mihran 13, 192-195
 Mīr 'Alī /// Kermanī 83
 Mīr Fayḍ Allah (binder) 65
 Muḥammad Bāqer [Ḥāḡī] 73
 Muḥammad Rāsīm (copyist, the disciple of Muḥammad [Dakir bi-Hifz il-Qur'an]) 197
 Muḥammad Ṣālīḡ ibn Šeyḡ Ḥasan al-Ġilānī [Šeyḡ] (copyist) 32
 Nersisian Gazrik 20, 21, 30, 36, 37
 Papazian Hakob 11

Raḡab ibn 'Ibrahīm ibn Mullā Raḡab (restorator of manuscripts) 178

- Ṣabrī Muṣṭafa 28
 Ṣabrī Selīm 28
 Sahakyan Knarik 13
 Salatian Varoujan 11, 13, 152, 154, 157
 Ṣālīḡ (copyist) 132
 Sevag M. G. (Professor) 102-104
Ter-Ghevondian Aram 12
 Ter-Ghevondian Vahan 13
 Tufenḡī Zadeh (copyist) 170
 'Uṭmān (copyist, from disciples of Ḥājī 'Alī effendī) 150
 Voskanian Ninel 204
Walid Nabham Aḥmad (known as Najīb copyist) 93
 Witkam Jan Just 11
 Yūsuf ibn Sayyid Amīr [Baḡī] (copyist) 74
 Zarin Vahe 11, 138

TOPONYMS

- Abū al-Wafa, mosque (Aleppo) 134
 Aghtamar (island) 12, 41
 Aleppo 12, 13, 134, 192, 194, 195
 Armenia 13, 33, 138
 Astrakhan (Russia) 32
Beirut 13, 152, 154, 157
 Boston 13, 198, 216
Cambridge (UK) 11
 Copenhagen 13, 140, 151
Damascus 11, 13
 Denmark 13
Etchmiadzin (St. Etchmiadzin) 12, 13, 20, 21, 25, 27, 30, 31, 33, 36, 37, 41, 199
France 13
Ḥuseyn 'Alī (mosque of Yerevan) 38, 73
Iran 11-13, 17, 32-34, 38, 39, 130, 185
Kaboul 174
 Kerbela 17
Leiden 11, 216

Lim (island) 13, 20
 Mashhad (Meshhed) 12, 34
 Moscow 12, 18, 33
 Moush 12, 21, 25, 30, 31, 36, 37
 Ottoman empire 11, 21, 24, 29, 35, 37, 41
 Paris 13, 135, 138
 Russian empire 33
 Sa'dabād (Sa'dbād) 12, 33, 83
 St. Karapet, monastery (Moush) 21, 30, 36, 37
 Shiraz 11, 12, 130
 Syria 11, 13
 Tabriz (Tebriz) 12, 38
 Tehran 12, 13, 98
 Upper (Verin) Najlu (village) 73
 USA 13, 198
 Van 12, 24
 Vaspourakan 20, 27
 Yerevan 11, 13, 34, 38, 41, 73

فهرس الأعلام

ابن اسمعيل ابو البركات، المشهدي (ناسخ) 185، 186
 ابن محمد حسين [الرضوى] ابو القاسم (ناسخ) 80، 81
 أبو بكر، حافظ القرآن (ناسخ) 146، 147
 أحمد الصعفي (ناسخ) 119، 120
 أحمد جلبلي 152، 153
 إيدكاريان، هوفيك 16
 بابازيان، هاكوب 14
 بربر خليل عبده موسى (ناسخ) 110
 بكر آغا بن محمد بلنك زاده (حاج)، (ناسخ) 26، 23، 24
 ثفنكجي زاده 171
 جرجريان، هاكوب ابن كريكور 16، 120، 122، 123، 127، 128، 135
 حافظ حسن الحُسني، قره حصارى (ناسخ) 148، 149
 حافظ صالح رامى (ناسخ) 131، 132
 حافظ محمد 124
 حافظ مصطفى الحلوني، حلوجي زاده 143، 144
 حافظ مصطفى، ثمرجي زاده (ناسخ) 143، 146
 خيجو، موسيس 16

دير غيفونديان، آرام 15
 دير غيفونديان، فاهان 16
 رجب بن ابراهيم بن ملا رجب (مُرمَم) 178، 179
 زارين، فاهيه 16
 الزعفراني، محمد اسعد النوري 92، 93
 ساهاكيان، كنياريك 16
 سلاطيان، فاروجان 14، 16، 153، 155، 158
 صالح (ناسخ) 107، 108
 صيري، سليم 26
 صبري، مصطفى 26
 عباس علي، ملا (ناسخ) 39، 40
 عبد الرشيد 176
 عثمان (ناسخ) 150، 151
 علي افندي (حاج) 150، 151
 عماد بن اربيم (ناسخ) 129، 130، 131
 غرتيان، عائلة 16، 198
 فتحي، محمد 207، 208
 فوسكانيان، نينل 205
 فيتكام، يان يوست 14
 ماكاريان، فينيرا 16
 محمد اسعد النوري الزعفراني 92، 93
 محمد باقر (حاج) 77
 محمد راسم 197، 198
 محمد صالح بن شيخ محمد حسن الجيلاني (ناسخ) 33، 34
 محمد نوري 131، 132
 ملكونيان، سرقيس ابن مكرديج 16، 104
 مير علي كرمي (حاج) 82، 83
 مير فيض الله (صحاف) 61، 64، 66
 ميناسيان، مهران 16، 193-195
 نرسيسيان، كازريك 20، 22، 30، 36، 37
 هازاريان، هاروتيون 16، 105، 107-110، 112، 113، 115، 116، 118-121، 131
 هيوسيان، هوفهانيس (الأب) 15
 ولد نبهم احمد (المعروف بنجيب) 92، 93
 يوسف ابن سيد امير [بقى] (ناسخ) 70، 74، 77

فهرس الأماكن

ابو الوفا (جامع) 133، 135
 أرمينيا 16، 22، 33، 139

استراخان 33
 آغتامار (جزيرة) 15، 41
 إجمياتزين 15، 20، 22، 26، 27، 30، 31، 35، 36، 37، 41
 إيران 14، 16، 17، 33-35، 38، 40، 43، 130، 184
 باريس 16، 135، 139
 بوسطن 16، 198
 بيروت 16، 153، 155، 158
 تبريز 14، 38، 39
 حسين علي، (جامع، يريفان) 38، 39، 77
 حلب 14، 16، 135، 193-196
 دمشق 14، 16، 151-153
 الدنمارك 16
 الدولة العثمانية 14، 25، 36، 37، 41
 سعد آباد 14، 83
 سورية 14، 16
 شيراز 14، 129، 130
 طهران 14، 16، 99، 104
 فاسبوراكان 20، 27
 وان (فان) 14، 20، 23-27
 فرنسا 16
 القديس قره بيت (دير، موش) 22، 30، 36، 37
 القيصرية الروسية 33
 كامبريدج 14
 كربلاء 18
 كوبنهاغن 16، 141
 ليدن 14
 ليم (جزيرة) 15
 مشهد 14، 33، 34
 المملكة المتحدة 14، 16
 موسكو 15، 19، 33
 موش 15، 22، 26، 30، 31، 36، 37
 نجلو العليا (قرية) 77
 الولايات المتحدة الأمريكية 16، 198 (الولايات المتحدة)
 يريفان 14، 15، 35، 39، 41، 194، 195

ՊԱՏԿԵՐԱՇԱՐ

ILLUSTRATIONS

الصور

33
 41
 20
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200

مكتبة جامعة القاهرة

مكتبة جامعة القاهرة

مكتبة جامعة القاهرة

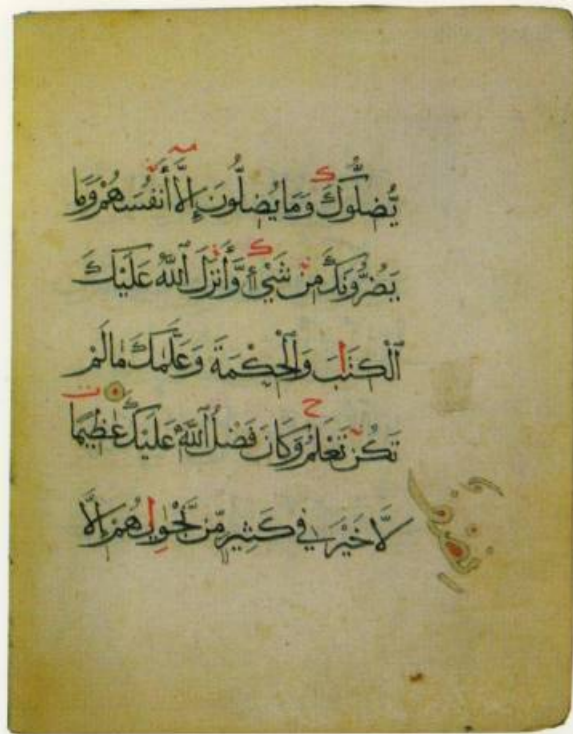
FR. 1 (1a)

MS 721 (185b)

MS 884 (2a)

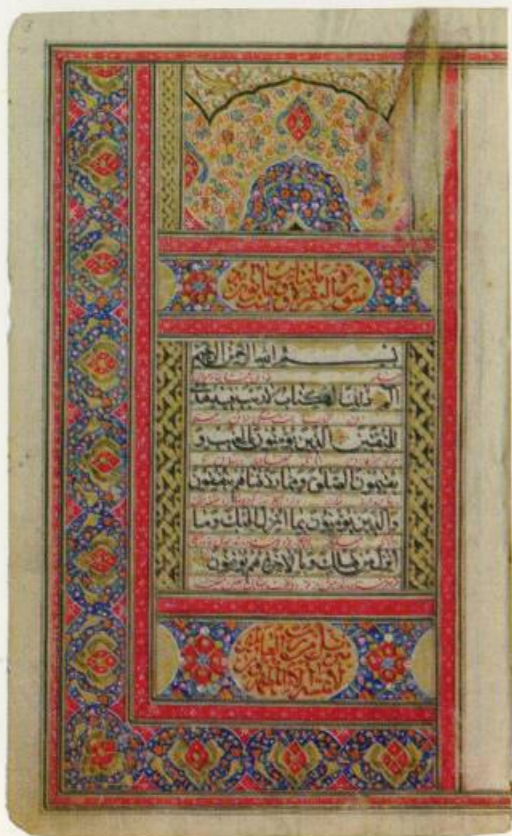
MS 1621 (35b)

MS 1902 (2b)

MS 1928 (10a)

MS 1902 (3a)

MS 1928 (9b)

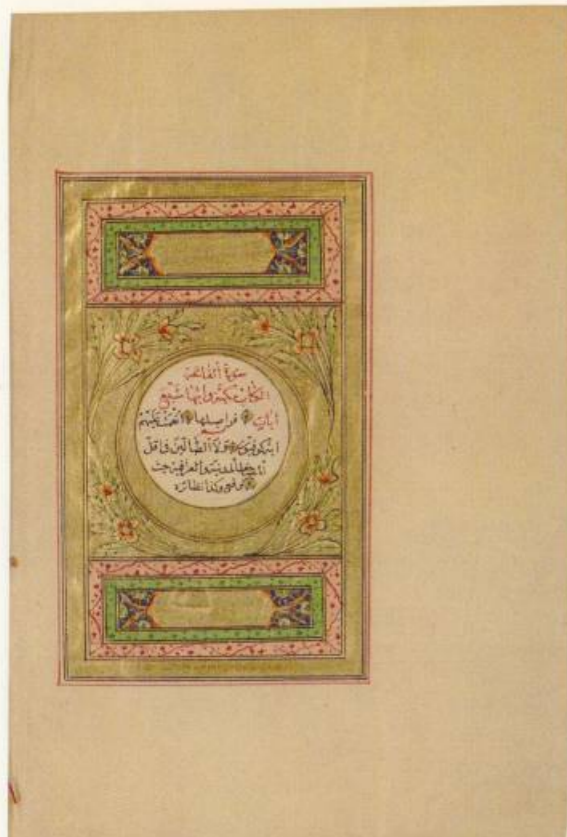
MS 1928 (243a)

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՁԵՌԱԳԻՐ ԴՈՒՐԱՆՆԵՐԻ

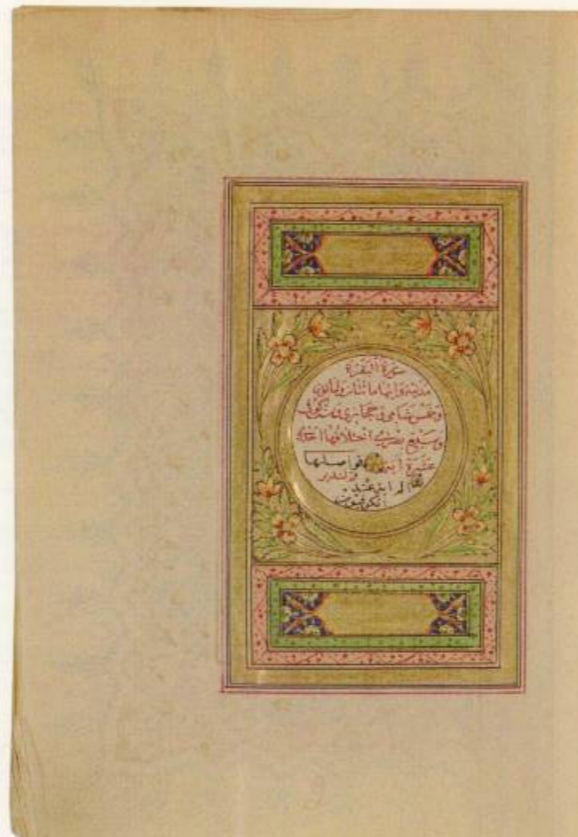
CATALOGUE
OF
THE QUR'AN MANUSCRIPTS OF THE MATENADARAN

فهرس
مخطوطات القرآن الكريم في الماتيناداران

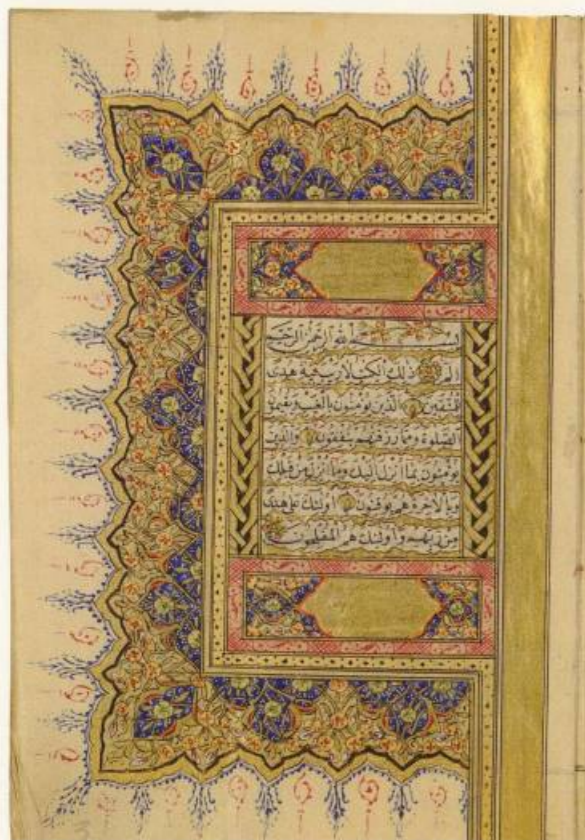
Էջադրումը, համակարգչային ձևավորումը՝ Շողիկ Զադոյանի

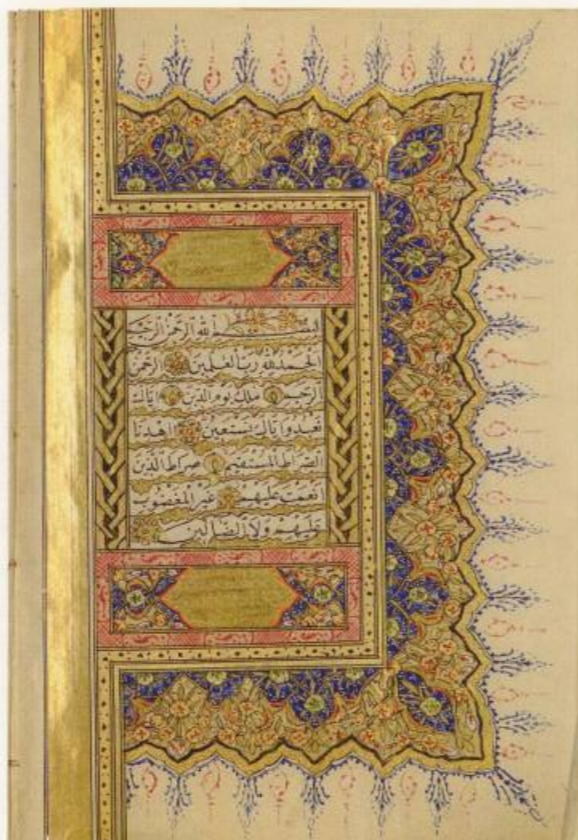
MS 2716 (1b)

MS 2716 (2a)

MS 2716 (2b)

MS 2716 (3a)

016
y-99

